

PRESTACIONS PER DESOCUPACIÓ I DURADA DE L'ATUR

Memòria de Tesi Doctoral dirigida pel
Dr. Martí Parellada i Sabata i presenta-
da per la Sra. Gemma García i Brosa
per a l'obtenció del grau de Doctor en
Ciències Econòmiques i Empresariales

DEPARTAMENT D'ECONOMETRIA, ESTADÍSTICA I ECONOMIA
ESPANYOLA
FACULTAT DE CIÈNCIES ECONÒMIQUES I EMPRESARIALS
UNIVERSITAT DE BARCELONA

Als meus pares

INDEX

INTRODUCCIO	I
CAPITOL I.- ELS EFECTES DE LES PRESTACIONS ECONOMIQUES PER ATUR: <i>SURVEY</i>	1
1. Introducció	2
2. Prestacions per atur i transicions en el mercat de treball.....	8
2.1. Fluxos d'entrada a l'atur	11
2.2. Fluxos de sortida de l'atur	17
3. Condicionants de la probabilitat d'abandonar l'atur ..	23
3.1. Probabilitat d'obtenir una oferta de treball.....	24
3.1.1. L'actitud del treballador	25
3.1.2. L'actitud del que dóna ocupació	36
3.2. Probabilitat d'acceptar una oferta de treball	38
4. Conseqüències de les distorsions provocades per les prestacions per atur	53
4.1. Efectes sobre la durada del període d'atur	57
4.1.1. Efectes del nivell de prestacions	66
4.1.2. Efectes de la durada potencial de les prestacions	69
4.2. Efectes sobre el salari de la nova ocupació.....	71
Annex 1.1. Esquema dels principals estudis empírics sobre els efectes de les prestacions per atur	79

CAPITOL II.- LES PRESTACIONS PER DESOCUPACIO	106
1. Introducció	107
2. Breu descripció de la regulació normativa de les prestacions per desocupació a Espanya	110
3. Anàlisi de les prestacions per desocupació	117
3.1. Evolució dels beneficiaris del sistema de prestacions	118
3.2. La despesa en prestacions per desocupació	126
4. Anàlisi comparada de la regulació de les prestacions per atur	137
4.1. La regulació normativa a la Comunitat Europea	138
4.2. La despesa en el programa de prestacions	143
Annex 2.1. Beneficiaris de prestacions per atur. Espanya i Catalunya	151
CAPITOL III.- ANALISI DE LA DURADA DE L'ATUR I LES TRANSICIONS EN LA DESOCUPACIO	154
1. Introducció	155
2. La durada de l'atur	160
2.1. La durada de períodes complets de desocupació	168
2.2. Durada de la desocupació segons sexe.....	183
2.3. L'efecte aglomeració	186
2.4. L'efecte de la durada de l'atur en la taxa de desocupació	192
2.5. Mesures alternatives de la durada de l'atur	196
2.5.1. El càlcul a partir de la taxa d'escapament	196
2.5.2. La funció gamma	201

3. Anàlisi de les transicions en l'atur	207
3.1. L'efecte aglomeració	212
3.2. Càlcul de les proporcions de transició	215
3.3. Transicions en l'atur segons sexe	222
CAPITOL IV.- PLANTEJAMENT TEORIC	227
1. Introducció	228
2. El model de recerca d'ocupació	231
2.1. El model simple de recerca d'ocupació	233
2.2. Introducció de la taxa de descompte de les rendes futures	242
2.3. Nombre d'ofertes d'ocupació aleatori	245
2.4. Introducció de l'horitzó temporal finit	247
2.5. Possibilitat d'acomiadament dels ocupats.....	250
2.6. Activitat de recerca sistemàtica	254
2.7. Durada limitada de les prestacions econòmiques per desocupació	256
2.8. Intensitat de recerca variable	259
2.9. Altres ampliacions	262
3. L'estimació d'un model de recerca	265
3.1. La selecció de la forma funcional	274
3.2. Heterogeneïtat en la mostra d'individus	277
CAPITULO V.- EVIDENCIA EMPIRICA	280
1. Introducció	281
2. Anàlisi de la mostra utilitzada	284

3. Relació entre prestacions per desocupació i atur de llarga durada	296
3.1. Mostra global.....	298
3.2. Anàlisi segons sexe	317
4. L'efecte de les prestacions per desocupació en la durada de l'atur	326
4.1. Mostra global	328
4.2. Anàlisi segons sexe	337
4.3. Aproximació als efectes del subsidi en la taxa d'atur	343
Annex 5.1. Definició de les variables utilitzades	345
Annex 5.2. Qüestionari de l' <i>Encuesta de Población Activa</i>	350
CONCLUSIONS	357
BIBLIOGRAFIA	368

INTRODUCCIO

Les elevades taxes d'atur existents a l'economia catalana, i espanyola en general, així com la persistència d'aquestes fan que calgui buscar noves explicacions a la resistència a la baixa de la taxa d'atur àdhuc en etapes de fort creixement econòmic. Són diverses les noves teories -fonamentades en aspectes microeconòmics- que pretenen apuntar les causes explicatives de l'atur. Des de la teoria dels *insiders-outsiders* s'apunta la possibilitat de que el comportament dels treballadors al llarg del temps pugui ser un dels factors explicatius de les elevades taxes d'atur i de la seva resistència a la baixa. En aquest sentit, la menor pressió exercida pels aturats en la recerca d'ocupació que permet més capacitat de negociació per part dels ocupats -més preocupats per mantenir el seu lloc de treball que per la creació de noves ocupacions- podria conduir a la persistència de taxes d'atur elevades.

El present treball centra la seva atenció en l'intent d'esbrinar si l'existència de prestacions per atur pot tenir algun efecte distorsionador en el comportament dels individus desocupats. La quantitat reconeguda en concepte de prestació

suposa un cost inferior de la desocupació i, per tant, els desocupats poden estar disposats a restar més temps en aquesta situació. Això conduiria a una menor pressió en la recerca d'ocupació i, per tant, a una superior capacitat negociadora dels treballadors.

En el primer capítol es porta a terme un repàs de la literatura teòrica i empírica que existeix sobre els diversos efectes que pot provocar el reconeixement d'una determinada quantitat en concepte de subsidi d'atur. Les diverses vies per les quals poden incidir les prestacions en el comportament individual, en alguns casos amb efectes de signe oposat, permeten establir les bases del posterior treball empíric. Sens dubte, les deformacions que pugui provocar el sistema de prestacions per atur venen notablement condicionades per la pròpia normativa que les regula. És per això, que en el segon capítol es porta a terme un breu repàs -tot i que no és l'objectiu d'aquest treball fer una descripció detallada de la legislació i les reformes ocorregudes- de la regulació normativa vigent a Espanya i la comparació amb els sistemes de prestacions existents a la resta de països comunitaris del voltant.

El tercer capítol analitza l'evolució de la durada de l'atur a Catalunya, tant durada mitjana com durada esperada, i permet valorar la possibilitat de que l'existència de prestacions jugui algun efecte en l'evolució de la durada de l'atur. Al mateix temps, s'avalua quina pot ser la contribució dels augments de la durada esperada de la desocupació a la taxa d'atur de l'economia catalana, de forma que -mitjançant els resultats del darrer capítol- podrà obtenir-se una primera estimació dels efectes de les prestacions per desocupació en la taxa d'atur. El fet que l'anàlisi es refereixi exclusivament a la comunitat autònoma de Catalunya respon, per una banda, a la possibilitat de treballar amb una sèrie trimestral completa de dades de l'*Encuesta de Población Activa* que han estat facilitades per l'Institut d'Estadística de Catalunya i, per altra banda -i no per això menys important-, al fet de que determinats col·lectius d'aturats (com els acollits al subsidi d'eventuals agraris), que suposen un percentatge significatiu a algunes regions, podrien distorsionar els resultats que s'obtinguin.

Finalment, els capítols IV i V plantegen el model teòric i els resultats empírics, respectivament, derivats de les dades de l'*Encuesta de Población Activa* corresponent a Catalunya pel quart trimestre de 1990. Dels resultats que es desprenen de l'estimació

dels models plantejats es podrà deduir alguna conclusió sobre els possibles efectes pertorbadors de les prestacions per atur en el mercat de treball.

* * * * *

No voldria finalitzar aquesta introducció sense fer constar el meu agraïment a tots els companys i amics que han fet possible, amb la seva ajuda i recolzament, la realització d'aquesta tesi.

Voldria remarcar la meva gratitud, en primer lloc, a la Fundació Jaume Bofill, per la confiança dipositada en el treball que aquí es presenta en concedir-me una beca d'investigació el 1993.

L'esforç per aconseguir les dades necessàries per a l'elaboració del treball em porta a destacar la col.laboració de Faustino Miguélez i Pedro Pérez, els quals, donant-me mostres de l'esperit de cooperació entre investigadors, m'han cedit la base de dades sense la qual hagués estat del tot impossible portar a terme el present estudi. Així mateix, vull deixar constància del

meu agraïment a l'Institut d'Estadística de Catalunya i, molt especialment, a Alex Costa i Xavier Martín.

El recolzament i estímul de Manuel Artís han facilitat, en tot moment, la realització i finalització del treball aquí presentat. L'ajuda rebuda de Jordi Arcarons, amb qui he establert una relació de col.laboració en diversos treballs, ha estat d'especial importància en els moments d'iniciar la investigació i, també, vull agrair els enriquidors comentaris de Jordi Suriñach.

Voldria, així mateix, deixar constància del meu agraïment a la professora Mª Teresa Costa, la qual, amb la seva gran capacitat investigadora, és un exemple a seguir.

Els suggerents comentaris d'Esteve Sanromà, a qui he d'agrair l'interès que en mi ha suscitat el tema d'investigació aquí presentat, i d'Antoni Garrido, han estat d'un valuós i inestimable ajut en la redacció de la tesi.

He de destacar, també, l'excel.lent treball de traducció d'aquest treball a la llengua catalana realitzat per Carme Cuartiellas.

Finalment, desitjo reflectir el meu agraïment a Martí Parellada, qui, a més d'haver acceptat la direcció de la tesi, ha recolzat en tot moment el treball que estava realitzant. La seva gran capacitat de treball i de reflexió han suposat un estímul constant en aquests anys de formació acadèmica i investigadora.

**CAPITOL I.- ELS EFECTES DE LES PRESTACIONS
ECONOMIQUES PER ATUR: *SURVEY***

1. INTRODUCCIO

La literatura que analitza els possibles efectes de l'existència d'un determinat nivell de prestacions per atur sobre les decisions que els individus adopten en el mercat de treball¹ i, més concretament, sobre la durada de l'atur, ha centrat el seu marc d'anàlisi en les conseqüències d'aquestes prestacions sobre la probabilitat de que un individu que es troba en situació d'atur accepti o no un treball. Aquest enfocament, fonamentat en la teoria de recerca, parteix de la hipòtesi -analitzada a nivell empíric per diversos estudis- de l'elevació de l'anomenat salari de reserva -o d'acceptació- davant la presència de prestacions econòmiques rebudes durant el període d'atur. Els individus, donada una quantitat d'aquestes, veuen reduït el cost del lleure de manera que estarien disposats a romandre més temps en la situació d'atur. En aquest sentit podria afirmar-se que les prestacions per atur estan subsidiant el temps de lleure o de no treball.

---

¹ Diversos treballs han dut a terme una recopilació i anàlisi crítica de treballs anteriors. Un exemple pot ésser l'estudi de Welch (1977), Vickery (1977), Topel i Welch (1980) i Gustman (1982) o, més recentment, Atkinson i Micklewright (1991), Björklund i Holmlund (1991) i Pedersen i Westergård-Nielsen (1993). En un marc més ampli, no únicament dedicat a les prestacions per atur, sino que analitzen el conjunt de mesures del sistema de benestar poden citar-se Danziger, Haveman i Plotnick (1981) i Moffitt (1992).

Malgrat això, a més de l'objectiu de manteniment de rendes dels individus que es troben en la situació d'atur, les prestacions reconegudes durant l'atur podrien tenir un paper positiu en la mesura que permeten finançar una recerca d'un nou lloc de treball més efectiva i intensa. Les quantitats rebudes permeten disposar d'un major volum de recursos econòmics que poden adreçar-se a augmentar els contactes amb ofertes de treball i incrementar la probabilitat d'aconseguir una feina. Per altra banda, les majors possibilitats de recerca poden tenir com a conseqüència que el resultat d'aquesta -que pot allargar-se per la menor pressió financera a la que està sotmés l'individu aturat beneficiari de les prestacions- comporta la consecució d'una feina amb una retribució salarial superior o una major estabilitat en el lloc de treball. D'aquesta manera, a nivell individual², la disminució de renda permanent que té lloc com a conseqüència d'un període d'atur més llarg es veu compensada per l'obtenció d'una feina que augmentarà els ingressos futurs.

Una anàlisi més detallada de la situació de l'individu condueix a plantejar el fet que la possibilitat de que un individu passi de la situació d'atur a la d'ocupació és, al mateix temps, resultat del producte de dos probabilitats.

---

² També social si es té en compte que el fet de que una persona romangui un major període de temps en la situació d'atur no cal que sigui negatiu si això li permet trobar una millor feina.

Per una banda, la probabilitat de que a aquesta persona li sorgeixi una oferta de treball. Aquesta estarà, a la seva vegada, condicionada per l'actitud i habilitat del treballador en la recerca d'una feina i, també, per la mateixa evolució econòmica que marcarà les condicions de demanda en el mercat de treball; és a dir, per la probabilitat de localitzar una oferta de treball i per la probabilitat de que es faci una oferta un cop s'ha localitzat un lloc de treball vacant.

Per altra, serà conseqüència de la probabilitat de que l'oferta sigui acceptada per l'individu en qüestió, aspecte en el que passa a jugar un paper important l'efecte que les prestacions puguin tenir sobre el salari de reserva.

Quant a la primera de les probabilitats que entren en joc en el canvi d'estatus en el mercat de treball -la probabilitat de trobar una oferta- també té un paper significatiu, encara que escassament analitzat, l'efecte que l'existència d'un determinat nivell de prestacions en la situació d'atur pugui tenir en l'esforç de recerca individual. La hipòtesi subjacent és que els aturats poden utilitzar el temps d'atur i els recursos que obtenen via el subsidi per dur a terme una recerca més productiva i acudir a un major nombre de canals d'oferta de treball.

Encara que l'enfocament adoptat per la literatura sobre el tema de l'efecte de les prestacions per atur és l'anomenat model de recerca, no ha de pensar-se que es tracta d'un punt de vista aïllat i no relacionat amb les teories actuals que pretenen explicar els nivells d'atur existents. Com exemple [vegeu Van de Klundert (1990)], en un dels enfocaments microeconòmics explicatius de la taxa d'atur, el model d'hipòtesi del salari d'eficiència simple, es parteix de l'existència de dos sectors, un mercat de treball dual, en què el grup d'activitats que requereixen nivells de qualificació més elevats ofereix salaris més alts. Sota la hipòtesi que la contractació de treballadors per aquests llocs només té lloc a través del col·lectiu d'aturats, determinats individus preferiran continuar en situació d'atur i esperar a que sorgeixi una vacant en aquest mercat de salaris superiors, justificant-se l'aparició de "cues" en el mercat de treball com a conseqüència de l'existència d'un "atur d'espera". No obstant, la hipòtesi central -contractació només del col·lectiu d'aturats i no de l'altre mercat de salaris baixos- és irreal.

La decisió d'esperar pot deure's a factors de caràcter subjectiu com pot ser el cas de l'existència de prestacions per atur, aspecte que permet relacionar la hipòtesi del salari d'eficiència i el model de recerca. L'individu, donat que rep un

nivell de prestacions, decidirà esperar a que sorgeixi una oferta de treball en el mercat de salaris alts i, per tant, allargarà la durada del període d'atur.

Donada la diversitat i complexitat de cadascun d'aquests aspectes, sembla oportú realitzar, en primer lloc, una anàlisi detallada de cadascun d'ells a través dels resultats obtinguts pels diversos treballs de caràcter empíric que han aparegut en la literatura econòmica.

**2. PRESTACIONS PER ATUR I TRANSICIONS
EN EL MERCAT DE TREBALL**

El problema de l'atur ha deixat de jutjar-se com el d'un volum determinat de persones que romanen llargs períodes de temps en la situació d'atur. Enfront d'aquesta visió ha passat a considerar-se que el volum mitjà d'atur en un moment determinat és el resultat d'un flux més o menys constant d'individus que entren i abandonen la situació de desocupació, és a dir, seria el resultat de la rotació en el mercat de treball, tractant-se, doncs, de períodes curts de atur però freqüents. Desde aquesta òptica, el problema de l'atur quedaria limitat a aquells col·lectius que presenten una elevada inestabilitat en els seus llocs de treball o que mostren notables dificultats per abandonar la situació d'atur³.

Tot això provoca un interès creixent en l'anàlisi del desenvolupament d'aquests fluxos d'entrada i sortida de la situació d'atur i els possibles factors que incideixen en aquestes transicions. La rotació en el mercat de treball pot considerar-se un aspecte positiu i eficient en la mesura que permet un millor ajustament entre els individus i els llocs de

---

³ Aquest seria el cas del col·lectiu d'individus d'edat més jove, afectats en major mesura per contractes de caràcter temporal i sotmesos, per tant, a una considerable inestabilitat en el seu lloc de treball. També hauria de considerar-se el grup d'individus d'edat més gran, grup característic en el volum d'aturats de llarga durada.

treball⁴. Des d'aquest punt de vista, les prestacions per atur jugarien un paper positiu en el mercat de treball donat que redueixen els costos del període d'atur i permeten, per tant, dedicar un major esforç a la recerca d'una feina més adequada a les condicions i habilitats individuals.

L'anàlisi dels fluxos de transició en el mercat de treball - fluxos bruts- ha estat un aspecte tractat amb freqüència a la literatura teòrica i empírica [vegeu Hall (1972), Perry (1972), Marston (1976), Garfinkle (1977), Vickery (1977), Clark i Summers (1979), Lockett (1979), Creedy i Disney (1981), Blanchard i Diamond (1990) i Gross (1993), entre altres]. No obstant, aquests treballs no plantegen els possibles efectes que les prestacions per atur poden tenir en aquestes transicions entres estatus laborals, sino que, exclusivament, es tracta d'avaluar el volum d'indiviuds que entra i surt de la situació d'atur en diferents moments del temps. Un exemple d'aquest tipus d'anàlisi pel cas espanyol pot trobar-se a Fernández, Garrido i Toharia (1991), treball en el què s'avalua el conjunt de transicions que tenen lloc en el mercat de treball a partir de dades de l'*Encuesta de Población Activa* pel període comprés entre 1986 i 1990.

---

⁴ No obstant, un elevat percentatge de feines temporals pot conduir a una excessiva inestabilitat i precarietat en el mercat laboral.

2.1. Fluxos d'entrada a l'atur

L'efecte que les prestacions econòmiques per atur poden tenir en els fluxos d'entrada a la desocupació es veu reduït de forma substancial per les limitacions imposades a la legislació que regula el dret a percepció d'aquestes⁵.

Concretament, els individus que abandonen de forma voluntària el lloc de treball no són elegibles, tot i que no és una mesura generalitzada a tots els països, per rebre les prestacions per atur. D'aquesta forma, s'intenta eliminar un dels efectes nocius més clars d'un subsidi durant el període d'atur, donat que de no ser així, els treballadors -especialment aquells amb condicions laborals precàries- podrien veure's incentivats a abandonar el seu lloc de treball i passar a rebre el subsidi per atur durant un determinat període fins trobar una nova feina⁶. Per tant, pot dir-se que no sembla que el subsidi pugui afectar als fluxos d'entrada a l'atur a través de la via de

---

⁵ Tot i així, Burgess (1992) obté un efecte negatiu significatiu de les prestacions per atur en el flux d'entrada a l'atur.

⁶ L'existència d'un nivell mínim de prestacions -establert en la normativa reguladora d'aquestes- pot conduir a la circumstància de que un treballador en una feina amb condicions laborals precàries rebi majors guanys mitjançant el subsidi que amb el salari establert. Aquest seria un exemple clar en què el treballador tindria un fort incentiu a deixar la feina i passar a la situació d'atur si tingués dret a rebre les prestacions per atur en el cas d'abandonament voluntari.

potenciar els abandonaments voluntaris, donat que aquests estan penalitzats.

Malgrat això, un dels efectes que pot provocar la presència d'aquestes prestacions i que, contràriament a la major part de conseqüències d'elles, actua a través del costat de l'oferta de feina, és l'increment de la inestabilitat de les ocupacions, en el sentit d'un augment dels treballs temporals. Els empresaris, donada la presència del subsidi durant l'atur, poden negociar menors salaris amb els treballadors contractats de forma temporal o inestable, ja que aquests durant el període que no treballen tenen dret a rebre un determinat volum de beneficis. Per aquesta via, els empresaris, davant una reducció de la demanda dels productes que produeixen o un shock extern reaccionen amb una reducció temporal de la plantilla i no a través d'un augment d'estocs o reducció del nombre d'hores de treball per ocupat. Quan el nivell de demanda es recupera els treballadors acomiadats de forma transitòria tornen a ser contractats. Feldstein ha estat un dels autors que més ha insistit en els efectes del subsidi d'atur sobre els acomiadaments temporals. Aquest autor indica que la teoria convencional de recerca de feina no és adequada en el cas dels treballadors acomiadats temporalment donat que, amb tota probabilitat, el fet de que esperin ser recontractats provocarà que la seva activitat de recerca de feina sigui mínima o, fins

i tot, inexistent [Feldstein (1976) i (1978)]. En aquests casos és l'empresari i no l'individu aturat qui determina la durada dels períodes d'atur dels treballadors que ha acomiadat de forma transitòria⁷.

En el primer dels treballs citats -Feldstein (1976)- s'obté que l'elasticitat de l'ocupació enfront a les prestacions per atur en un període de demanda baixa és de -1,5. Donat que les prestacions incentiven l'atur temporal hi haurà un fort increment del volum d'aturats per curts períodes d'atur.

A l'altre estudi -de caràcter microeconòmic-, Feldstein (1978) obté que la taxa d'atur es reduiria a la meitat si s'eliminassin els incentius perversos que provoquen les prestacions per atur. Un increment de la ratio de reemplaçament⁸ de 0,4 a 0,6 eleva la taxa d'atur per acomiadament temporal 0,5 punts, de manera que, com a conseqüència de l'existència de prestacions, s'introdueix una pèrdua d'eficiència al distorsionar

---

⁷ Burdett i Wright (1989) i Reid (1982) plantegen que les diferències existents entre el sistema de prestacions a Estats Units i Europa -el primer no reconeix la possibilitat d'atur parcial, aspecte que també s'assenyala a Fitzroy i Hart (1985)- és una matització a tenir en compte en el moment d'analitzar els possibles efectes de les prestacions per atur. La impossibilitat de rebre el subsidi per atur parcial a Estats Units és un dels factors explicatius de l'increment d'acomiadaments temporals, donat que impedeix que els empresaris regulin la seva producció reduint el nombre d'hores treballades (situació en què els treballadors no tenen dret a rebre ninguna compensació).

⁸ Definida como la relació entre el volum de prestacions per atur rebut i el salari que rebia en el treball anterior a la situació de desocupació.

el comportament de les empreses (acomiaden un volum de treballadors superior a l'òptim quan cau la demanda)⁹.

Feldstein indica que aquest efecte nociu¹⁰ es deu al mètode de finançament existent. Proposa que hauria d'establir-se un mètode de manera que cada empresa pagués en forma d'impostos el valor total dels beneficis rebuts pels seus treballadors durant els períodes d'atur¹¹ i establir que les prestacions per atur estiguin subjectes a la mateixa imposició que altres formes de renda¹².

L'efecte sobre els acomiadaments temporals no és la única via per la qual actuen les prestacions per atur en les transicions d'entrada a l'atur. No hi ha dubte de que l'existència d'un determinat nivell de beneficis econòmics durant el període d'atur pot provocar que molts individus que no formen part de la força laboral es vegin ara incentivats a entrar a la

---

⁹ Els resultats obtinguts per Feldstein són similars a les conclusions d'estudis posteriors com el de Brechling (1981), Saffer (1982) o Topel (1985). En aquest últim s'assenyala l'efecte de les prestacions en el flux d'entrada pot ser més important que la distorsió en la durada de l'atur.

¹⁰ Burdett i Hool (1983) assenyalen que si no es compleix la hipòtesi de neutralitat al risc, els resultats de Feldstein no es mantenen. Per altra banda, Burdett i Wright (1989a) matitzen que quan la grandària de l'empresa es considera una variable endògena els resultats de Feldstein es modifiquen.

¹¹ Malgrat això, aquesta forma d'imposició perfecta, plena, no és el mètode òptim en el cas dels acomiadaments permanents.

¹² Les quantitats rebudes en forma de prestacions per atur estan exemptes -a molts països- de l'impost sobre la renda.

població activa. Si bé en un primer moment aquestes persones no tindran dret a les prestacions¹³, tenen l'expectativa de que en un futur període d'atur podran rebre el subsidi. Donat que és difícil que els nou entrants a la població activa trobin de forma immediata un lloc de treball vacant, aquests s'enregistraran com aturats, amb el que es produeix un flux d'entrada a l'atur per l'increment de les taxes de participació¹⁴.

En aquest sentit, Hamermesh (1979) indica que l'existència de les prestacions durant el període d'atur és equivalent a un major salari. Els individus que estan fora de la força de treball poden veure's, així, incentivats a entrar a la població activa degut a que durant el període de desocupació tindran dret a rebre un determinat volum de prestacions econòmiques.

Aquest efecte sobre l'entrada a la població activa serà molt superior en el cas d'aquelles persones que han treballat recentment i que, per tant, poden tenir dret a rebre la prestació

---

¹³ Els nou entrants a la població activa no són elegibles, en general, per rebre prestacions per atur.

¹⁴ Yaniv (1982) i Blanco (1992) assenyalen la possibilitat de que els treballadors ocupats augmentin la seva oferta de treball amb l'objectiu d'aconseguir, donat que les prestacions a molts països són proporcionals al salari anterior, un major nivell de prestacions econòmiques durant un eventual període d'atur futur.

per atur en el mateix moment en què ingressen a la força laboral¹⁵.

Clark i Summers (1982) duen a terme una anàlisi empírica dels fluxos que tenen lloc dintre del mercat de treball i la influència que sobre el comportament dels individus pot exercir l'existència de prestacions per atur. Els resultats indiquen que el subsidi per atur -i, més concretament, la ratio de reemplaçament- té un efecte positiu en el flux de no actius a aturats, mentre redueix el flux de no actius a ocupats. En canvi, la variable elegibilitat¹⁶ té un efecte negatiu sobre el flux d'entrada a l'atur. A mesura que és menor el nombre de setmanes de treball que queden perquè l'individu pugui ser elegible per rebre les prestacions per atur, abans passarà a entrar a la situació d'atur, el que, i com indiquen, Clark i Summers [pàg. 312], sembla raonable.

---

¹⁵ Cal matitzar que això dependrà de la regulació de les prestacions econòmiques per atur vigent a cada país. Generalment, els nou entrants a la població activa -és a dir, augells que no han treballat amb anterioritat- no tenen dret a rebre el subsidi. No obstant, pot donar-se el cas d'un individu que hagi estat treballant i, després del període de treball, abandona la força laboral. En aquest cas, i segons estableixi la legislació del país, pot ocórrer que en tornar a la població activa tingui dret a rebre la prestació per atur.

¹⁶ Definida com les setmanes de treball necessàries per poder ser elegibles per les prestacions.

2.2. Fluxos de sortida de l'atur

A l'apartat anterior s'han analitzat els possibles efectes de les prestacions econòmiques per atur en els fluxos d'entrada a l'atur. Malgrat això, un dels temes més investigats per la literatura econòmica és l'aspecte contrari, és a dir, les conseqüències de les prestacions en la probabilitat d'abandonar l'atur. L'existència d'un determinat volum de prestacions econòmiques durant el període d'atur té com a resultat la disminució dels costos associats a aquest estatus. Amb això, els incentius per buscar amb intensitat una feina es redueixen i el salari sol·licitat pels aturats és superior. L'efecte d'aquest conjunt de circumstàncies serà un allargament dels períodes d'atur individuals, és a dir, una reducció de la probabilitat d'abandonar l'atur.

A més del nivell de salari de reserva que, sens dubte, condiciona l'acceptació o no d'un lloc de treball, com s'indica a Holzer (1986), cal tenir en compte l'adequació entre el nivell salarial prefixat i la demanda laboral a la que s'enfronta l'individu. El treball citat pretén analitzar les diferències existents a l'atur dels joves de raça blanca i de raça negra. Així, mentre en valor absolut els salaris de reserva d'ambdòs col·lectius no són molt diferents, el salari de reserva dels

joves de raça negra sembla ser massa elevat en relació a la demanda a la que s'enfronten i, per tant, la durada dels seus períodes d'atur serà més gran. El mateix pot ser aplicat a l'adequació dels salaris prefixats segons les habilitats professionals de l'individu i altres característiques personals.

En general, i com s'ha indicat, la probabilitat d'abandonar la situació d'atur dependrà, en primer lloc, de la probabilitat de que aparegui una oferta de treball vacant i, en segon lloc, de la probabilitat de que aquesta oferta sigui acceptada.

En l'àmbit dels treballs que relacionen prestacions per atur i transicions en el mercat de treball dos estudis destacats són els de Nickell (1979a i b), en els que s'analitzen els efectes de les prestacions per atur sobre la probabilitat de deixar l'atur. Utilitza quatre mesures dels beneficis per atur i en totes elles s'inclouen totes les fonts de renda familiar. Obté una elasticitat de la durada esperada de l'atur respecte a la ratio de reemplaçament de 0,6 a 1,0, és a dir, els beneficis durant el període d'atur redueixen la probabilitat d'abandonar aquesta situació i, com a conseqüència, allarguen la durada esperada del períodes de desocupació. L'efecte de les prestacions sobre la probabilitat de deixar l'atur quan l'individu porta sis

o més mesos d'atur es redueix clarament¹⁷. Per tant, els increments en el nivell de prestacions dels aturats de llarga durada tindran un efecte molt petit.

No obstant, sembla interessant citar que en un treball posterior -Nickell (1982)- en el que es pretén explicar la contribució d'un conjunt de variables als canvis enregistrats en la taxa d'atur d'equilibri, el mateix autor obté resultats oposats als anteriors i no existeix evidència de que el fet de rebre prestacions redueixi la probabilitat d'abandonar la situació d'atur¹⁸.

Narendranathan, Nickell i Stern (1985) plantegen un model en què es pretén especificar el conjunt de variables independents que afecten a la probabilitat de que una mostra d'homes aturats abandonin la situació d'atur. Donat que l'èmfasi principal es posa en l'efecte de les prestacions per atur, s'especifica un model en què la renda durant el període d'atur s'estratifica segons l'edat de l'individu i segons la durada del període que porta en atur. Segons això, els resultats condueixen a la

---

¹⁷ Narendranathan (1993) indica que les prestacions deixen de tenir efecte en la durada després de tres mesos d'atur.

¹⁸ En aquest mateix sentit, un treball recent relatiu al sistema suec [Edin (1989)] arriba al resultat de que la probabilitat d'abandonar l'atur augmenta amb la durada de l'atur. Aquesta discrepància amb la major part de treballs empírics sobre el tema pot ser deguda, com l'autor indica, al mateix sistema de prestacions vigent a Suècia.

hipòtesi de que existeixen substancials diferències entre els diversos estrats d'edats, essent l'impacte de les prestacions molt més fort per als joves, mentre que per als homes madurs pot dir-se que no existeix cap efecte. De la mateixa manera, el possible efecte dels beneficis per atur es redueix considerablement per aquells individus aturats per llarg termini -superior a sis mesos. La simulació dels efectes de canvis en el subsidi d'atur dóna com a resultat que un augment del 10% de les prestacions eleva la durada esperada un 2,8%.

Topel (1983), sota la hipòtesi que les probabilitats per període d'entrar i deixar l'acomiadament temporal es mantenen constants, analitza les transicions que tenen lloc en el mercat de treball. Introdueix dues variables explicatives d'aquestes transicions: la ratio de reemplaçament i la quantitat de beneficis que està subsidiada pels mètodes de finançament existents ("experience-rating"¹⁹ i per no estar subjecte a imposició). Els resultats indiquen que la major part de l'efecte del subsidi d'atur sobre els acomiadaments temporals és conseqüència del mètode de finançament emprat. Si no es considera l'efecte del finançament, una reducció del 10% en els beneficis

---

¹⁹ Mètode de finançament del subsidi existent a Estats Units, segons el qual els empresaris paguen un impost en funció del volum de prestacions rebut pels treballadors que han estat acomiadats de forma temporal. La normativa que regula aquesta forma impositiva -en la que s'estableix un tope màxim als impostos pagats per l'empresa- provoca distorsions que condueixen a un subsidi dels períodes d'atur per acomiadament temporal.

eliminaría el 8,8% dels acomiadaments temporals de la mostra. El subsidi no sembla tenir efecte en la probabilitat de deixar l'acomiadament temporal. Si es controla l'efecte dels mètodes de finançament, un canvi del 10% en les prestacions -sense que es modifiqui el subsidi incorporat pel finançament- modifica la probabilitat d'acomiadament un 0,22%. No obstant, aquests resultats han de contemplar-se tenint en compte el que s'ha apuntat anteriorment sobre els acomiadaments temporals²⁰, donat que els criteris del model de recerca de feina no són adequats per explicar el comportament dels individus que es troben en situació d'acomiadament temporal. Per això, és d'esperar que les prestacions no tinguin un efecte significatiu en la probabilitat d'abandonar l'atur, donat que aquesta no depèn de la recerca duta a terme per l'individu²¹.

No obstant, després d'aquest breu repàs sembla obvi que la major part de treballs s'han centrat en l'anàlisi de la transició de l'atur a l'ocupació com si fos l'única rellevant. Malgrat això, com assenyalen Pissarides (1976) i Edin (1989), els aturats poden abandonar la situació d'atur per passar a la inactivitat,

---

²⁰ Vegeu Feldstein (1976 i 1978) per a una anàlisi més detallada del tema.

²¹ Encara que això no implica que els individus que es troben en acomiadament temporal no duguin a terme en cap cas una activitat de recerca. Aquesta situació d'atur temporal els hi pot facilitar un període de temps de lleure en el que poden dedicar-se a cercar una feina millor remunerada o més estable.

abandonar la força laboral, de manera que els efectes de les prestacions probablement seran diferents.

Pissarides (1976) indica que en una situació en què els costos de recerca superin els beneficis que l'individu espera obtenir de l'activitat de recerca, aquest abandonarà el mercat de treball, deixarà la població activa abans de que finalitzi la seva vida activa, és a dir, no continuarà buscant feina.

**3. CONDICIONANTS DE LA PROBABILITAT
D'ABANDONAR L'ATUR**

Com ja s'ha anat indicant, la probabilitat de sortir de la situació d'atur és funció de, en primer lloc, la possibilitat d'aconseguir una oferta de treball i, en segon lloc, de que, un cop s'ha localitzat una oferta, aquesta sigui finalment acceptada, és a dir, compleixi els requisits mínims que l'individu s'havia prefixat. Els factors que incideixen en cadascuna d'elles són diversos i, per això, sembla adequat analitzar amb major detall ambdues probabilitats.

3.1. Probabilitat d'obtenir una oferta de treball

Com s'ha indicat breument en el punt anterior, la probabilitat de trobar una oferta de treball vindrà condicionada per dos aspectes:

- en primer lloc, dependrà de la mateixa actitud del treballador en la recerca de feina. En definitiva, serà una funció de l'esforç de recerca per part de l'individu i, com a tal, actuarà pel cantó de l'oferta de treball. En aquest sentit -com es comentarà més endavant- s'estableixen consideracions respecte a

si l'individu porta a terme una recerca aleatòria o sistemàtica²² i els canals a través dels quals desenvolupa el procés de recerca de feina.

- en segon lloc, estarà condicionada per l'actitud de l'empresari, és a dir, per la demanda de treball. En aquest aspecte juga un paper crucial la situació econòmica del moment i un altre conjunt de factors més subjectius, com pot ser la disponibilitat de l'empresari per contractar individus de determinades característiques²³.

3.1.1. L'actitud del treballador

No hi ha dubte de que la disposició de l'individu que es troba en situació d'atur per trobar una feina té una influència notable en la probabilitat d'obtenir una oferta de treball. En

---

²² Per recerca sistemàtica s'entén el procés de recerca en què l'individu estableix un determinat ordre en les empreses a contactar i, en cada contacte, fixa un nou salari d'acceptació. Els primers llocs vacants amb els que estableixi contacte seran els que ofereixin un lloc de treball amb millors condicions laborals.

²³ Aquest seria el cas d'una certa resistència per part de l'empresari a contractar a aquelles persones que porten un llarg període de temps en la situació d'atur -atur de llarga durada- o persones que pot pensar-se que es veuran més afectades per circumstàncies personals -com és el cas de les dones.

aquest sentit, la variable bàsica és l'esforç que l'aturat dedica a la recerca d'un nou lloc de treball²⁴.

Un dels estudis pioners en l'àmbit de l'anàlisi de l'esforç de recerca dels individus aturats és el de Barron i Mellow (1979). En aquest treball l'esforç de recerca s'especifica mitjançant una variable que recull el temps que se dedica a la recerca. El resultat obtingut porta a concloure que el nombre d'hores que els aturats dediquen a la recerca es veu influït de forma significativa per la probabilitat de ser recontractat per la pròpia empresa. En relació a la influència de les prestacions per atur sobre el procés de recerca, el resultat és indicatiu de que la percepció d'aquestes redueix el temps de recerca en, aproximadament, un 20%. Aquest efecte -com indiquen els autors- conduirà en el model estimat a que la durada del període d'atur per aquells individus perceptors del subsidi sigui un 25% més gran que per als que no reben prestacions durant el període d'atur.

Aquests resultats estan amb clara relació amb el treball desenvolupat a Feldstein (1976 i 1978) en el què s'obté que les prestacions per atur incentiven els acomiadaments temporals. En

---

²⁴ Pissarides (1986) obté un efecte negatiu de la ratio de reemplaçament en el flux de sortida de l'atur que pot explicar-se per la influència de les prestacions en la intensitat de recerca de l'individu.

aquesta situació, el treballador té la certessa de que tornarà a ser contractat pel mateix empresari, de manera que el seu esforç de recerca serà mínim²⁵.

No obstant, en qualsevol anàlisi relatiu a l'esforç de recerca dels individus ha de tenir-se en compte que el temps dedicat a aquesta no és l'únic criteri per decidir si l'esforç és major o no. Pot donar-se el cas que un menor temps dedicat a la recerca es contrarrestí amb un major nivell de despesa dedicada a ella. Aquesta hipòtesi és plantejada per Tannery (1983), treball que parteix de la idea de que l'estudi de Barron i Mellow (1979) suposa l'existència d'independència entre el temps dedicat a la recerca i la despesa adreçada a ella quan, en realitat, aquesta autonomia entre ambdós aspectes no es produeix. Segons això, obté un resultat contrari al de Barron i Mellow: l'elasticitat de l'esforç de recerca respecte a les prestacions és positiva i, concretament, de 0,38.

---

²⁵ Ha d'assenyalar-se que, davant aquesta situació, la major part de l'esforç de recerca declarat pels individus consisteix en els mínims exigits per l'administració per poder ser elegibles per a la percepció del subsidi d'atur. Només en alguns casos pot pensar-se que l'individu està duent a terme una activitat de recerca efectiva amb la intenció de trobar un nou lloc de treball que millori les seves condicions laborals, conduent a la recerca d'una feina més estable.

Per la seva banda, Chirinko (1982) avalua l'impacte de les prestacions per atur en l'esforç de recerca²⁶ a través de la variable nombre d'empreses contactades en un període determinat. La percepció del subsidi condueix a un major nombre d'empreses contactades, tant per aquells individus que duen a terme un procés de recerca únicament per mètodes directes -sol·licitud directa a les empreses- com els que el complementen amb mètodes indirectes -mitjançant amics, anuncis o agències d'ocupació.

La dificultat d'obtenir dades estadístiques relatives al nombre d'empreses contactades per període per part de cadascun dels individus que desenvolupen una activitat de recerca de feina comporta que calgui trobar una variable substitutiva d'aquesta. Els treballs de Wadsworth (1991) i de Schmitt i Wadsworth (1993), per exemple, utilitzen com a mesura de la intensitat de recerca el nombre de mètodes utilitzats, és a dir, els canals a través dels quals s'extén la recerca. No obstant, aquesta ha de considerar-se només una mesura aproximada i no plenament representativa de la intensitat de recerca dels individus²⁷.

---

²⁶ No obstant, l'objectiu bàsic del model plantejat a Chirinko (1982) és analitzar si existeix un rendiment decreixent de l'esforç de recerca amb el pas del temps.

²⁷ Es previsible que part dels aturats que duen a terme una activitat de recerca prefereixin centrar la seva actuació en pocs canals, però de forma més intensa, que no dispersar els esforços en un gran nombre de mètodes.

Del que s'ha assenyalat anteriorment es desprèn que l'estudi de l'activitat de recerca planteja com a dificultat bàsica la variable que es considera com a mesura de l'esforç de recerca desenvolupat per l'individu. L'esforç de recerca consisteix, de fet, en un conjunt de factors que són més o menys difícils de mesurar. Així, pot apuntar-se que l'activitat de recerca duta a terme consisteix en un agregat d'elements com el nombre d'hores dedicades a ella, la intensitat amb què s'utilitza aquest temps (nombre de mètodes emprats per trobar feina, empreses contactades per període...) i el cost associat a l'activitat (despeses de transport, anuncis...), entre altres.

Per altra banda, les conclusions que puguin derivar-se de qualsevol anàlisi de l'esforç de recerca han de matitzar-se i analitzar-se amb cura donat que, en aquest tipus de treballs, existeix una forta dependència dels resultats respecte a la resposta de l'individu. Lògicament, les restriccions establertes a molts països a la percepció del subsidi, en el sentit de que cal que l'individu estigui duent a terme un procés actiu de recerca de feina, poden conduir a que l'aturat tingui un clar incentiu a declarar un esforç superior a l'efectivament realitzat. Per altra banda, les preguntes del tipus ¿quantes hores va dedicar a la recerca de feina durant....? referides a

períodes temporals llunyans poden estar subjectes a un elevat grau d'error.

Davant aquests factors distorsionadors, pot plantejar-se la necessitat d'analitzar la possible repercusió d'utilitzar les dades que declaren els individus sobre el nombre de contactes realitzats per obtenir una feina. En això consisteix el treball realitzat per St. Louis, Burgess i Kingston (1986). La comparació dels resultats obtinguts amb el nombre de contactes registrats i els reals -resultants de la contrastació de les declaracions individuals- condueix a la idea de que les prestacions no resulten significatives en l'explicació de l'esforç de recerca. Així mateix, la durada del període d'atur no té cap efecte en el cas de l'esforç real però sí amb el registrat, fet que sembla indicar que els aturats que no han trobat feina tendeixen a declarar una activitat de recerca superior a l'efectivament realitzada per evitar la desqualificació per rebre el subsidi [St. Louis, Burgess i Kingston (1986)].

Un aspecte interessant, encara que al marge de l'estudi dels possibles efectes de les prestacions per atur en les decisions individuals, és l'anàlisi de les diferències en la intensitat de recerca de feina detectades entre els individus que ja tenen una feina i els aturats. En aquest sentit, cal recordar que la

recerca de feina no es limita exclusivament a aquells individus que han perdut el seu lloc de treball. Holzer (1987), sota el supòsit de que la recerca de feina difereix entre el col·lectiu d'ocupats i el d'aturats, planteja l'estimació d'un model per cadascuna de les submostres d'individus. Els ocupats²⁸, donat que obtenen un determinat nivell de guanys mentre busquen una altra feina, tindran uns costos de recerca inferiors i, per tant, és previsible que tinguin majors salaris de reserva i dediquin un menor esforç a la recerca, donat que ja tenen un lloc de treball. En definitiva, els individus que estan ocupats tenen una menor probabilitat de rebre ofertes de treball, menor probabilitat d'acceptar-les i majors salaris quan aquestes són acceptades [vegeu Holzer (1987): pàg.610]. Això es demostra empíricament a través d'un model recursiu que estima la probabilitat de rebre una oferta i d'acceptar-la. Els resultats confirmen la idea de que els aturats reben un major nombre d'ofertes, essent la variable més significativa el nombre de

---

²⁸ Els motius que poden dur a un ocupat a iniciar un procés de recerca de feina són diversos. Els més clars són l'intent d'obtenir un major salari o l'aconseguir unes millors condicions laborals i professionals. L'existència de raons familiars o psicològiques pot conduir a resultats contraris als que s'apunten en el text, donat que pot tractar-se d'una recerca forçada per les circumstàncies i que condueixi a que l'individu estigui disposat a acceptar menors nivells salarials i a que tingui la necessitat de trobar una nova feina en un curt període de temps. Aquest seria el cas, per exemple, de la recerca de feina forçada per un canvi de residència.

mètodes de recerca²⁹, i accepten més ofertes que els ocupats, degut, bàsicament, a un menor salari de reserva en el cas dels primers.

Altres treballs que plantegen la possibilitat de que l'individu busqui un lloc de treball mentre treballa són Seater (1979), Black (1981) i Benhabib i Bull (1983).

Ha de matitzar-se que els resultats obtinguts en el cas dels aturats poden diferir sensiblement segons la situació en què es trobin. Com s'ha indicat anteriorment, Barron i Mellow (1979) obtenen que la intensitat de recerca desenvolupada per l'individu aturat depèn de la probabilitat de ser recontractat per la mateixa empresa. L'aturat de manera temporal tindrà una activitat de recerca molt menor que aquella persona que hagi perdut la seva feina de manera permanent i no té expectatives de tornar a la mateixa empresa, de manera que també rebrà menys ofertes de treball.

En un treball posterior [Holzer (1988)] analitza l'elecció del mètode de recerca pels aturats joves que està relacionada amb

---

²⁹ Cal remarcar que en el model estimat les diferències entre les ofertes rebudes pels aturats i els que tenen una feina desapareixen quan s'elimina del model la variable relativa al nombre de mètodes de recerca. això indica que aquesta és la que explica aquest diferencial i, per tant, apunta que els aturats utilitzen un major nombre de canals en el procés de recerca de feina.

els seus costos i la productivitat esperada de la recerca. L'anàlisi de la intensitat de recerca utilitzant com a variable el nombre de mètodes emprats indica que les probabilitats d'ofertes esperades i l'estar casat tenen un efecte positiu en aquesta intensitat, mentre el fet de trobar-se en una situació d'acomiadament temporal condueix a una menor intensitat. L'autor no inclou entre les variables explicatives la percepció del subsidi d'atur, però s'apunta la idea de que el paràmetre associat a la variable acomiadament temporal indiqui tant l'efecte de l'esperança de ser recontractat com la percepció del subsidi. Els efectes d'aquestes variables són diversos a l'analitzar cadascun dels mètodes de forma independent. Al mateix temps, obté que la intensitat de recerca té un efecte positiu en la probabilitat de rebre una oferta de feina. El mètode de recerca que dóna lloc a un major efecte en aquesta probabilitat és el contacte amb amics i parents.

Blau i Robins (1896), a diferència del treball anterior, contempen la introducció de la variable prestacions per atur i avaluen l'efecte que aquestes prestacions tenen en la taxa d'arribada d'ofertes. El subsidi redueix l'obtenció d'ofertes de feina amb una disminució del volum de recursos dedicats a la recerca. No obstant, ha d'assenyalar-se la possibilitat de que existeixi una certa dependència temporal en la taxa d'arribada

d'ofertes, amb el que, el subsidi actua a través del seu efecte positiu sobre la durada del període d'atur³⁰. Amb això, no pot concloure's que l'existència del subsidi redueixi la intensitat de recerca duta a terme pels aturats, encara que l'efecte que aquestes tenen en la durada del període d'atur provoca una disminució de la taxa d'arribada d'ofertes de feina.

En un treball posterior, Blau i Robins (1990), plantegen que la taxa a la que es troba una nova feina vé determinada per quatre components:

- l'elecció dels mètodes de recerca
- la decisió relativa al nombre d'empreses a contactar
- la taxa a la que es reben ofertes
- la decisió sobre acceptar o no una oferta determinada

En aquest cas, el resultat és el contrari a l'anteriorment plantejat per Holzer: el nombre de mètodes de recerca utilitzats no difereix de forma substancial entre el col·lectiu d'ocupats

---

³⁰ En definitiva, la taxa d'arribada d'ofertes sembla mostrar una tendència temporal decreixent i que pot ser deguda a diversos factors. Per una banda, els empresaris, com s'ha indicat en diverses ocasions, són més reacs a oferir un lloc de treball a una persona que porta un llarg període en la situació d'atur. Per altra, és cert que els aturats poden reduir la intensitat de recerca amb el pas del temps, encara que això no té perque deure's, exclusivament, a l'existència de prestacions, sino que probablement es produeix un cert desànim en el procés de recerca.

i el d'aturats³¹ i els ocupats reben ofertes de feina amb major freqüència que el col·lectiu d'aturats.

Els resultats del procés d'estimació mostren que els individus que reben un subsidi utilitzen un major nombre de mètodes però realitzen menys contactes i reben menys ofertes, amb el que la probabilitat de trobar una feina és menor. La diferència en els resultats de la recerca per a un col·lectiu o altre pot ser deguda al problema de l'existència d'heterogeneïtat no observada, segons la que "la situació d'ocupació pot estar correlacionada amb l'habilitat o l'esforç de recerca" [Blau i Robins (1990): pàg.654], però no pot afirmar-se que la recerca durant la feina és més efectiva que durant l'atur per a un individu donat.

---

³¹ Ha de tenir-se en compte que la base de dades utilitzada no és la mateixa que en el cas de Holzer (1987) i una de les diferències bàsiques radica en el període de temps per el que se'ls hi pregunta sobre la seva activitat de recerca. Així, mentre a l'estudi de Holzer la base de dades utilitzada pregunta als individus sobre la recerca en el mes anterior al moment de l'enquesta, en el cas de la base utilitzada per Blau i Robins es referix a una període de 16 a 22 mesos abans de l'enquesta. Això pot fer que les respostes dels individus siguin menys exactes al ser interpel·lats per un període més llunyà en el temps. Per això, la comparació d'ambdós treballs pot estar distorsionada.

3.1.2. L'actitud del que dóna ocupació

Fins aquí s'ha tractat l'efecte de l'esforç de recerca, és a dir, de l'actuació de l'individu, sobre la probabilitat d'obtenir una oferta laboral. No obstant, com s'ha mencionat al principi de l'apartat, la demanda de treball també té un paper important. En una situació de plena ocupació estacionària existeix una igualtat entre el nombre d'aturats i el volum de llocs de treball vacants. Els empresaris hauran de cobrir els seus llocs amb els aturats existents en el mercat. En canvi, en una situació recessiva el nombre de vacants existents en un moment determinat és inferior a la població en situació d'atur, amb el que els empresaris es troben en una millor posició en el moment de negociar retribucions salarials i condicions laborals. En aquesta situació recessiva, la ratio entre el nombre de vacants i d'aturats és inferior a 1, amb el que la probabilitat de rebre una oferta de treball es redueix. Gorter i Gorter (1993) assenyalen que la influència de la taxa d'arribada d'ofertes en la finalització del període de recerca és més important que el possible efecte del nivell de prestacions i del comportament del salari de reserva.

Per tant, el nivell general d'activitat econòmica serà un condicionant important que incidirà decisivament en la

probabilitat de trobar una oferta de feina. Per una banda, en un període de crisi disminueix el nombre de vacants, aspecte que està relacionat amb un major temps de recerca per part de l'aturat per aconseguir localitzar una oferta³². Així, Clark i Summers (1982) indiquen com els individus residents en àrees amb majors taxes d'atur tindran, sens dubte, majors dificultats per trobar un lloc de treball.

L'existència de les prestacions per atur, com s'ha indicat anteriorment, pot tenir un efecte destacat en la utilització de treball inestable [vegeu Fields (1977)]. Davant l'existència d'un determinat volum de prestacions, els empresaris es veuen incentivats a contractar més treball inestable, precari, donat que aquestes redueixen el premi salarial que permet atraure treballadors a aquests tipus d'ocupacions.

Finalment, l'empresari té també un paper protagonista al poder escollir entre el col·lectiu d'aturats a aquella persona que consideri que s'adequa millor a les seves necessitats. Els aturats de llarga durada, la contractació dels quals implicaria probablement un reciclatge de coneixements, seran els menys demandats per part de l'empresari. També el motiu de l'atur pot

---

³² En aquest sentit una anàlisi interessant és la realitzada per Barron (1975).

ser un indicatiu que l'empresari consideri en el moment de contractar o no a un treballador. Aquest aspecte, analitzat per Gibbons i Katz (1989), porta al resultat de que la durada del període d'atur³³ serà superior per aquells individus que han entrat a l'atur com a conseqüència d'un tancament de l'empresa que per aquells que estan aturats com a conseqüència d'un acomiadament per altres motius. La causa és que, en aquest darrer cas, l'empresari acomiada en primer lloc a aquells amb menor qualificació o habilitat professional i, per tant, el nou empresari ho considerarà com un aspecte negatiu en el moment de decidir si el contracta o no.

3.2. Probabilitat d'acceptar una oferta de treball

Quan l'individu ha localitzat una oferta de treball ha de decidir si l'accepta o no. La condició d'acceptació serà que superi un determinat umbral denominat salari de reserva o d'acceptació, és a dir, els guanys salarials que l'individu estableix com a nivell mínim que està disposat a rebre per a la realització d'un treball.

---

³³ I, també, el salari obtingut en el nou lloc de treball.

La presència d'un subsidi durant el període d'atur redueix el cost de l'etapa d'atur i pot provocar que l'aturat sigui més selectiu en l'acceptació d'ofertes de treball, és a dir, elevi el seu salari de reserva, rebutjant les oportunitats de feina que no superin el nivell prefixat³⁴. El nivell de beneficis atorgats durant el període d'atur en relació al salari que rebria en una ocupació³⁵ -ratio de reemplaçament o taxa de compensació- es configura com una variable relacionada directament amb el salari de reserva fixat [vegeu, entre altres, Feldstein i Poterba (1984)].

Les anàlisis de caràcter empíric que pretenen avaluar l'efecte que poden tenir les prestacions econòmiques per atur en el salari de reserva establert per l'individu inclouen, a més, variables demogràfiques i socials que pretenen captar una certa influència de les pròpies característiques de l'individu en el moment de decidir si accepta o no una feina. Han de considerar-se, també, un conjunt de costos -econòmics o d'altre tipus- que

---

³⁴ No obstant, un aspecte no considerat en els estudis sobre el tema -sens dubte per les dificultats inherents al seu tractament empíric-, però que pot tenir certa rellevància, és la resta d'atributs propis de la feina. En aquest sentit, això pot incidir en la probabilitat d'acceptar una feina si característiques com el tipus de feina, la possibilitat de futurs increments salarials, pactes especials de jubilació, complements a la retribució bàsica,... difereixen entre l'anterior i el nou lloc de treball.

³⁵ Encara que aquesta és la definició teòrica de la ratio de reemplaçament, a nivell empíric el salari que rebria en una feina s'aproxima mitjançant el salari que obtenia a l'ocupació anterior a la situació d'atur.

incideixen en el procés de recerca i exerceixen (o no) pressió en el moment de decidir si s'accepta o no una feina. En aquest sentit, no poden oblidar-se una sèrie de factors psicològics [Jones (1989)] com pot ser la pressió familiar³⁶. Aquest últim autor obté -amb dades provinents d'una enquesta de caràcter individual realitzada al Regne Unit el setembre de 1982- que el salari de reserva dels individus de la mostra en conjunt supera al salari que rebien a la darrera feina.

Però, és massa elevat el salari de reserva que fixen els aturats a nivell individual?. Per contestar de forma correcta aquesta pregunta hauria de disposar-se d'una mesura del salari de reserva socialment óptim [Feldstein i Poterba (1984)]. Aquest reflecteix "l'equilibri entre els guanys de la recerca addicional (mesurats per l'augment del producte marginal individual en una millor feina) i el cost d'aquesta recerca (mesurat pel valor de la producció perduda, neta del valor del lleure, durant el període de recerca addicional)"³⁷. Per l'individu, l'existència de les prestacions econòmiques redueix el cost privat de l'atur, però no així el social.

---

³⁶ No hi ha dubte que l'aturat que pertany a una família en la que no hi ha altres perceptors de rendes estarà més pressionat econòmicament a acceptar una feina que un altre d'una família en la que existeixen altres fonts d'ingressos. Per tant, el primer d'ells fixarà previsiblement, un salari de reserva inferior que la persona que pertany a una família amb més d'un perceptor d'ingressos.

³⁷ Vegeu Feldstein, M.;Poterba, J. (1984): pàg. 143.

La dificultat d'establir una mesura del salari de reserva socialment óptim provoca que l'anàlisi hagi de limitar-se a la comparació entre el salari d'acceptació establert a nivell individual i els guanys que cada aturat rebia amb anterioritat a la situació d'atur³⁸.

Un dels primers estudis relatius al salari que els individus desitgen rebre quan inicien un procés de recerca és el de Kasper (1967). En aquest treball l'objectiu últim és determinar si els aturats estan disposats a acceptar salaris inferiors als que rebien a l'anterior lloc de treball i si el salari sol·licitat³⁹ es redueix amb la durada de l'atur. No s'analitza, doncs, l'efecte que pugui tenir la percepció de prestacions per atur sobre el salari establert per acceptar una feina. Els resultats de l'estimació mostren que el salari sol·licitat pels aturats és significativament inferior al salari rebut amb anterioritat i que aquest es redueix amb la durada del

---

³⁸ Pels individus que han perdut la seva feina, el salari anterior -en la darrera ocupació- és probable que superi el salari de reserva socialment óptim. L'individu que ha perdut la feina està disposat a continuar treballant per l'anterior empresa al mateix salari que li oferia, de manera que el salari anterior és, almenys, igual al salari de reserva privat. Les prestacions per atur redueixen el cost privat de recerca -però no el social- amb el que el salari de reserva de l'individu és superior al social i, per això, pot suposar-se que el salari rebut a la darrera feina és major que el salari de reserva socialment óptim [Feldstein, Poterba (1984): pàg. 143].

³⁹ Ha de distingir-se entre el salari de reserva -*reservation wage*- i el salari sol·licitat -*asking wage*. Mentre el primer es refereix al nivell mínim que estan disposats a cobrar en l'acceptar una feina, el salari sol·licitat és el nivell de guanys que un individu desitjaria rebre en la nova feina, el salari que està buscant, i que és sempre superior al salari d'acceptació.

període d'atur. Ara bé, ¿pot dir-se que el fet d'estar disposats a acceptar salaris inferiors condueix a una major probabilitat de trobar un lloc de treball?. El resultat de l'estimació efectuada per Kasper no és plenament concluent.

A l'estimació del model s'utilitzen dos equacions: una pel grup de treballadors que ha exhaurit el dret a rebre prestacions i l'altre per aquells treballadors que han trobat una feina, analitzant la sensibilitat de la variació en el salari sol.licitat enfront a la durada del període d'atur. El coeficient associat al grup de treballadors ocupats és més del doble que el paràmetre equivalent en la regressió per aquells que han exhaurit el període de prestacions, indicant una major disponibilitat dels primers a reduir el salari sol.licitat en el procés de recerca de feina.

Els treballs empírics posteriors s'han centrat, per una banda, en el intent d'esbrinar si pot dir-se que el salari de reserva es veu afectat per l'existència d'un determinat nivell de prestacions durant el període d'atur i, per altra, en si aquest salari de reserva mostra una tendència decreixent a mesura que s'allarga la durada de la desocupació⁴⁰. La major part de

---

⁴⁰ Lancaster i Chesher (1983) mostren la importància de considerar una certa dependència temporal en les oscil·lacions del salari de reserva. A mesura que transcorre el temps pot millorar el coneixement de la distribució

les investigacions existents conclouen amb un cert efecte positiu de les prestacions per atur en el salari de reserva fixat a nivell individual.

Així, Warner, Poindexter i Fearn (1980) arriben al resultat de que els individus que es troben en situació d'atur i que reben el subsidi durant aquesta situació estableixen uns salaris de reserva que són entre un 6,4% i un 8,5% superiors als del no receptors. Aquests mateixos autors plantegen un model més complet en el que pretenen avaluar els efectes del subsidi per atur en la probabilitat d'abandonar la desocupació -variable que medeixen mitjançant la ratio entre el nombre de vegades que la persona està aturada i el nombre de setmanes d'atur l'any de l'enquesta que utilitzen (*Census Employment Survey* de l'any 1970). La probabilitat de deixar l'atur està negativament relacionada amb el salari ed reserva. De la mateixa manera, els perceptors de beneficis per atur presenten menors probabilitats d'abandonar l'atur degut a que tenen majors salaris de reserva i a que cerquen amb menor intensitat un nou lloc de treball.

Potser la conclusió més significativa d'aquest treball sigui el fet que una gran part de la diferència entre la probabilitat

---

d'ofertes salarials i pot finalitzar el període de prestacions, fets que tindran, sens dubte, una important incidència en el comportament del salari de reserva individual.

de deixar la feina entre perceptors i no perceptors ha d'atribuir-se a diferències en la intensitat de recerca d'aquests i no als diferents nivells del salari de reserva⁴¹, amb el que sembla perdre rellevància el fet que les prestacions afectin a l'establiment del salari d'acceptació.

Fishe (1982), per la seva banda, utilitza com a variables representatives del subsidi per atur el nivell de beneficis que obtenen els aturats, el nombre màxim de setmanes del període de compensació i una variable *dummy* que reflecteix el fet de si s'han exhaurit o no les prestacions. Això permet analitzar amb detall la tendència que segueix el salari de reserva al llarg de la durada del període d'atur i si el fet d'estar proper al moment de finalització de les prestacions té alguna incidència en el comportament individual.

El resultat és que un augment d'un dòlar en els beneficis per atur provoca un increment de 0,44 dòlars en el salari de reserva. A més, el salari de reserva es redueix 2,29 dòlars cada setmana de compensació, i el fet d'haver exhaurit les prestacions provoca una disminució de 26,2 dòlars en el salari d'acceptació.

---

⁴¹ Vegeu Warner, J.T.; Poindexter, C.; Fearn, R.M. (1980): pàg.231.

Altres treballs posteriors [vegeu Kiefer i Neumann (1979 i 1981)] condueixen a resultats en aquesta mateixa línia. Així, Kiefer i Neumann (1979) a partir d'una mostra d'aturats de manera permanent -no elegibles per a ser recontractats per l'empresa- especifica dos models -asumint constància o variabilitat en el temps dels salaris de reserva- en els què especifica els condicionants de la funció d'ofertes salarials -explicitada a través dels salaris obtinguts a la nova feina- i, a la segona equació, del salari de reserva. Els resultats porten a la conclusió de que la presència de beneficis per atur augmenta el salari de reserva establert. Un 10% d'increment en els beneficis eleva el salari de reserva un 3,8% en el supòsit de salaris constants o el 3,3% amb la hipòtesi de reducció dels salaris d'acceptació al llarg del temps. La comparació dels resultats dels dos models plantejats porta a la conclusió de que, efectivament, pot acceptar-se la hipòtesi de que els salaris de reserva es redueixen a mesura que transcorre el període d'atur, amb el que, la taxa d'escapament -aturats que troben feina en una setmana donada- s'eleva al llarg del temps [resultat contrari al que obtenen Kaitz (1970) i Marston (1975)].

Una ampliació del model anterior [Kiefer i Neumann (1981)] contempla la possibilitat de que existeixi una certa heterogeneïtat entre els individus -pot ser que no tots tinguin

la mateixa habilitat per contactar amb ofertes de treball. En aquest cas, un increment del 10% en les prestacions porta a un augment del salari de reserva del 2,1% i de l'1,6% amb salaris constants o decreixents, respectivament.

Més recentment, el treball de Narendranathan i Nickell (1985) planteja l'aproximació al model de recerca mitjançant una forma estructural⁴² obtenint resultats similars als anteriors. L'elasticitat mitjana del salari de reserva respecte a les prestacions per atur és de 0,13.

No obstant, no tots els treballs realitzats porten a la conclusió de l'existència d'un efecte -més o menys important- de les prestacions sobre el salari de reserva. Així, Feinberg (1978) obté que el conjunt de costos de recerca, entre els que es troba el volum de prestacions durant la situació d'atur, no tenen un efecte significatiu sobre el salari d'acceptació. Com el mateix autor indica, això pot deure's a que "els costos que s'expliciten no són importants en el conjunt dels costos de recerca, tenint el cost en guanys perduts el major impacte en l'elecció del salari mínim d'acceptació" [Feinberg (1978): pàg. 516].

---

⁴² La major part d'estudis empírics analitzen el model de recerca de feina a través de la seva forma reduïda donades les dificultats que comporta treballar amb la forma estructural: inclou l'equació de distribució d'ofertes salarials i la del salari de reserva i obliga a imposar hipòtesis sobre la distribució dels paràmetres del model.

Aquests estudis⁴³ plantegen l'anàlisi dels efectes de l'existència o no de prestacions durant el període d'atur de l'individu⁴⁴ però, en cap cas, s'analitza el concepte de ratio de reemplaçament o taxa de compensació.

Feldstein i Poterba (1984), en canvi, utilitzen com a variable explicativa la relació entre les prestacions rebudes per atur i el salari més elevat en la feina al llarg d'un període de temps⁴⁵ net d'impostos -ratio de reemplaçament o taxa de compensació. En aquest cas s'utilitza només una mostra d'individus que rebien el subsidi, de manera que els resultats no són comparables amb els anteriors treballs. El resultat és que un 10% d'augment en la ratio de reemplaçament condueix a increments de quatre punts percentuals en el salari de reserva⁴⁶.

---

⁴³ També és el cas d'altres treballs, com ara el de Lynch (1983) en el que s'obté una elasticitat del salari de reserva respecte a les prestacions per atur reduïda.

⁴⁴ Generalment a través d'una variable de caràcter binari que adopta valors 1 o 0 segons l'individu rebi o no el subsidi durant el període d'atur.

⁴⁵ Concretament, les prestacions per atur es refereixen al nivell de beneficis rebut en el moment de l'enquesta (maig de 1976), mentre el salari és el corresponent al nivell més elevat entre gener de 1974 i el moment de l'enquesta.

⁴⁶ Increment molt superior al trobat per Blau i Robins (1986). En aquest darrer cas un increment de deu punts percentuals en la ratio de reemplaçament augmenta el salari de reserva el 2,1% en el cas dels homes i 1,5% per a les dones.

El comportament del salari de reserva a mesura que s'allarga el període d'atur és un aspecte important. Això introdueix una certa dinamicitat en la conducta dels individus en el mercat de treball, donat que una tendència decreixent del salari establert amb la durada de l'atur és indicatiu de que les expectatives dels individus davant la possibilitat de trobar un nou lloc de treball es modifiquen⁴⁷.

Barnes (1975), en un intent d'esbrinar el comportament del salari de reserva amb el pas del temps, analitza els models plantejats per Mortensen (1970), McCall (1970) i Gronau (1971). El primer d'ells plantejava un model amb horitzó temporal infinit que donava lloc a que el salari de reserva es mantingués constant al llarg de la durada del període d'atur. En canvi, els altres dos models -encara que amb diferents explicacions- conclouen amb un salari de reserva decreixent amb la durada de l'atur.

Els resultats obtinguts per Barnes porten a la conclusió de que el salari es redueix amb la durada, però a una intensitat decreixent. Per tant, la idea del model de Mortensen queda

---

⁴⁷ A mesura que passa el temps, si els aturats no troben un lloc de treball adequat a les condicions que han establert es veuran incentivats a reduir l'umbral salarial fixat. Aquesta reducció pot ser igual a mesura que passen les setmanes o, de manera més realista, pot pensar-se que s'anirà accentuant a mesura que s'apropa el moment de la finalització del dret a rebre prestacions per, posteriorment, fixar un salari que es mantindrà constant encara que s'allargui l'atur.

eliminada. L'especificació d'un model en el que s'inclouen com a variables independents la durada de les feines anteriors i les expectatives d'ofertes acceptables permet determinar si l'explicació vàlida és la de Gronau o la de McCall. El resultat verifica aquest últim model: la flexibilitat del salari de reserva és un 11,4% més gran en els aturats amb pitjors expectatives sobre ofertes de treball acceptables. A més, aquestes expectatives negatives augmenten amb la durada del període d'atur. Quan la durada augmenta un mes, la probabilitat de tenir pitjors expectatives s'incrementa 8,15 punts.

La reducció del salari de reserva a mesura que s'allarga l'atur es veu confirmada, també, a Stephenson (1976). Aquí s'analitza el comportament d'una mostra d'homes joves -de 18 a 21 anys- aturats. L'equació corresponent al salari de reserva condueix a afirmar que es produeix una reducció d'aquest amb la durada del període d'atur. Concretament, cada mes d'atur porta a una disminució del salari de reserva del 0,06%, valor considerablement inferior al 0,3% de Kasper (1967). Els mateixos autors justifiquen aquestes diferències en base als següents factors: la durada mitjana de la mostra utilitzada per Kasper és de més de set mesos mentre la de l'estudi actual és de dos mesos; Kasper mesura el salari sol·licitat i no el de reserva (aquest és inferior al primer); el model simultani utilitzat a Stephenson

inclou variables que poden mitigar l'impacte de la durada sobre el salari de reserva.

Segons Burdett i Viswanath (1988) la causa que provoca la disminució del salari de reserva⁴⁸ amb la durada del període d'atur és el mateix procés de selecció en el mercat de treball. Ja que la informació sobre la distribució de les ofertes salarials no és perfecta, quan un individu rep una oferta salarial molt més baixa del que esperava reduirà el seu salari de reserva i romandrà en atur. En canvi, si l'oferta és molt més elevada augmentarà el salari de reserva però, amb tota probabilitat, acceptarà la feina oferida. D'aquesta manera, pot parlar-se d'una dependència temporal negativa del salari de reserva.

Aquest conjunt de treballs citats consideren que l'aspecte que inclina a l'individu a l'acceptació o no d'un lloc de treball és el nivell de guanys salarials que obtindrà a la nova feina. No obstant, amb això, s'estan omitint un conjunt de factors més subjectius, lligats al lloc de treball, que poden tenir, també,

---

⁴⁸ Sobre aquest punt ha d'assenyalar-se que en el capítol IV s'analitzaran -en el marc del model teòric de recerca de feina- amb major detall les diverses situacions que condueixen a una disminució del salari de reserva a mesura que s'allarga l'atur.

una incidència significativa⁴⁹. No obstant, això no invalida l'anàlisi efectuat, ja que l'individu fixarà el seu salari de reserva en funció de les característiques, tant econòmiques com laborals i socials, del lloc de treball que desitja acceptar.

En definitiva, l'acceptació d'una feina depèn de la consideració que l'individu tingui d'ella. Suposant que els treballs poden dividir-se en atractius o no atractius -seguint la classificació de Groot (1990)- "el salari d'acceptació d'una feina no atractiva és més gran que el d'una feina atractiva. La probabilitat d'escapament a una feina no atractiva serà més petita que la probabilitat de sortir cap a un treball atractiu" [Groot (1990): pàg. 254].

Groot classifica com treballs atractius les feines permanents, amb un nivell d'ocupació⁵⁰ per sobre de l'anterior lloc de treball, amb un temps emprat en desplaçaments inferior a una hora diària i feines a temps complet. Els treballs que tinguin les característiques contràries es consideren no atractius.

---

⁴⁹ Sense que amb això es negui la gran influència que té en el moment de decidir si s'accepta un treball o no la remuneració salarial associada a aquest.

⁵⁰ La classificació per nivells d'ocupació es basa en la complexitat i dificultat de les tasques que comporta el treball.

L'estimació de la probabilitat de re-ocupació segons les característiques del nou lloc de treball -que com s'ha indicat influeixen en la fixació del salari de reserva- condueix a la conclusió de que les prestacions per atur no tenen efecte en la probabilitat de re-ocupació. De la mateixa manera, no pot parlar-se de que la durada del període d'atur afecti a la probabilitat de trobar i acceptar una nova feina⁵¹.

El càlcul de la probabilitat condicional d'obtenir un determinat tipus de feina donat que s'ha trobat un lloc de treball indica que l'efecte de les prestacions per atur -i, en general, totes les variables renda- és petit.

---

⁵¹ Aquest resultat és contrari a l'obtingut en els treballs que analitzen la probabilitat de re-ocupació sense dur a terme una distinció per tipus de feina, el que, com s'indica a Groot (1990) pot indicar la presència d'heterogeneïtat no observada entre els diversos tipus de feina.

**4. CONSEQUÈNCIES DE LES DISTORSIONS PROVOCADAS
PER LES PRESTACIONS PER ATUR**

Les possibles distorsions que es produeixin en la conducta dels individus que actuen en el mercat de treball com a conseqüència de l'existència d'un determinat nivell de prestacions per atur poden manifestar-se en diversos aspectes.

Sense cap mena de dubte, el factor clau serà les possibles conseqüències que pugui tenir sobre la durada del període d'atur dels individus, és a dir, l'anàlisi de si el fet d'estar rebent un subsidi pot fer que l'individu es mostri més selectiu en el moment de decidir si accepta o no un determinat lloc de treball. En cas afirmatiu -provocat per l'elevació del salari de reserva- la persona en situació d'atur estarà rebutjant feines -i, lligades a elles, ofertes salarials- que, de no existir el subsidi d'atur, acceptaria. Per tant, romandrà un major període de temps en la situació d'atur fins que trobi el lloc de treball adequat a les seves condicions.

Aquest ha estat l'anàlisi més freqüent en la literatura sobre el tema dels possibles efectes de les prestacions per atur. No obstant, poden donar-se altres conseqüències d'aquest procés descrit.

A més, sembla existir un cert consens en determinar un cert efecte positiu, encara que petit, de l'existència de prestacions en la durada de l'atur entre els diversos treballs. En aquest tipus d'anàlisi han de tenir-se en compte les pròpies característiques del sistema de prestacions del país objecte de l'estudi. Els costos que implica una major durada de l'atur no són equivalents per un sistema que relaciona el nivell de beneficis amb el salari rebut amb anterioritat que en un altre de quota fixa. Segons Mavromaras (1987), -i, partint d'un model en què els salaris romanen constants al llarg del temps-, els sistemes que fixen les prestacions com un percentatge del salari anterior són menys costosos i requereixen una menor despesa per un volum d'atur que els sistemes de quota fixa.

És cert que si l'individu adopta criteris d'acceptació més estrictes⁵² serà més reaci a acceptar les primeres ofertes de feina que li apareguin. No obstant, aquesta major selecció en l'acceptació de la nova feina pot conduir a un treball amb una major retribució salarial i amb unes condicions laborals més adequades als requeriments de l'individu aturat. D'això se'n

---

⁵² Entenent aquests criteris en un sentit ampli i no únicament en el que es refereix al nivell salarial de la nova feina. Malgrat això, podria pensar-se que un altre tipus de factors -com ara les condicions sòcio-laborals, l'estabilitat de la feina, entre altres- acaben expresant-se en forma d'un nivell salarial sol·licitat superior. Quan això no és així, pot ocórrer que l'individu estigui disposat a acceptar un menor nivell salarial a canvi d'unes millors condicions en altres aspectes.

dedueix que un altre punt important de l'anàlisi és els efectes de l'existència de prestacions en el salari rebut en la situació posterior a l'atur, és a dir, en el nou lloc de treball després del període d'atur.

Ambdós seran els aspectes tractats en els següents apartats d'aquest capítol, encara que no per això ha de deduir-se que són les úniques possibles conseqüències que es desprenen de l'existència d'un determinat nivell de prestacions⁵³.

Per altra banda, s'ha assenyalat sovint que les experiències d'atur llargues són vistes de forma negativa per futurs treballs, amb el que un llarg període d'atur podria causar una major probabilitat d'atur. No obstant, Heckman i Borjas (1980) no troben evidència empírica de que això sigui així i no sembla desprendre's -de l'estimació del model- que els successos anteriors d'atur ni la durada d'aquest afectin al comportament futur en el mercat laboral.

---

⁵³ Així, un altre aspecte interessant, encara que insuficientment analitzat a la literatura, és el possible efecte de les prestacions d'atur en les migracions dels treballadors [vegeu, per exemple, DaVanzo (1978); Goss i Paul (1990); McHone i Rungeling (1993), entre altres].

4.1. Efectes sobre la durada del període d'atur

El fet de que els individus aturats -com a conseqüència de la presència de prestacions econòmiques durant l'atur- elevin el seu salari d'acceptació tindrà com a resultat que la durada de cada període d'atur serà superior. En establir un salari de reserva superior rebutjaran més ofertes de treball que el que succeïria si no existissin les prestacions, de manera que, el període de temps que dediquen a la recerca d'una feina acceptable -durada del període d'atur- serà més llarga.

Potser sigui aquest aspecte -el dels possibles efectes de les prestacions sobre la durada de l'atur- un dels més analitzats en la literatura econòmica sobre el tema. Els enfocaments adoptats pels diferents treballs són diversos, tot i que pràcticament tots ells⁵⁴ parteixen d'una base comuna: la utilització de dades individualitzades que permetin l'estudi de les reaccions dels individus davant la presència -quan únicament s'analitza si el fet de rebre el subsidi afecta a la durada- o l'augment -models que introdueixen la variable ratio de reemplaçament (relació entre prestacions i salari anterior) o la

---

⁵⁴ Únicament cal citar algunes excepcions. Així, Chapin (1971) utilitza un model de panel de dades, en el qual adopta un enfocament de caràcter més agregat, per avaluar els efectes que el nivell de beneficis i la durada màxima d'aquests poden tenir en la durada del període d'atur. Un altre cas és el de Björklund (1978) en el que s'analitza la durada mitjana de l'atur per el cas de Suècia entre els anys 1965 i 1976.

quantitat rebuda durant l'atur com a variables explicatives- de les prestacions durant el període d'atur.

Els estudis sobre aquest aspecte parteixen d'un model en què la variable dependent és la durada (nombre de setmanes) de l'atur⁵⁵ i com a variables explicatives s'introdueixen un conjunt de variables sòcio-demogràfiques i econòmiques entre les que hi figura la ratio de reemplaçament o una variable binària indicativa de si l'individu té dret a prestacions o no.

Les possibles distorsions introduïdes per l'existència de prestacions durant el període d'atur tenen lloc com a conseqüència de la disminució dels costos de recerca que això implica. Això pot provocar que l'individu tingui menys incentius a acceptar un lloc de treball i, per tant, s'allargui la durada del període d'atur. Així, Mellow (1978) obté que una disminució

---

⁵⁵ En aquest punt és important assenyalar que bona part dels treballs es troben amb la dificultat de no disposar de les dades de durada de períodes complets d'atur, sinó que únicament es dispoa del nombre de setmanes que l'individu porta en la situació d'atur fins el moment de l'enquesta. La conseqüència d'això és que, com es veurà posteriorment, ha d'utilitzar-se una metodologia d'estimació adequada al cas de variables censurades o truncades. El mateix ocorre en aquells treballs que introdueixen el nombre de setmanes d'atur compensat, variable que està censurada en el nivell corresponent a la durada màxima de les prestacions (període màxim d'elegibilitat).

dels costos de recerca⁵⁶ comporta un increment en la durada del període d'atur.

No hi ha dubte de que un dels principals aspectes d'aquests tipus d'estudis -a més de la pròpia mesura de la ratio de reemplaçament en els casos en què aquests s'introdueix com a variable explicativa- rau en la definició de la durada del període d'atur. Sobre aquest aspecte, Akerlof i Main (1981) plantegen l'existència de tres mesures diferents de la durada de l'atur. Seguint la figura 1.1. [vegeu Akerlof i Main (1981): pàg. 1004] -en la que es representa un exemple de diverses situacions pel que fa a la localització temporal dels períodes d'atur individuals- poden expressar-se les tres mesures de la durada de l'atur.

La primera de les mesures de durada consisteix a considerar el temps que porten en situació d'atur les persones aturades en el moment que es fa l'enquesta (t_0). A la figura 1.1 en el moment t_0 l'individu 1 porta en situació d'atur un període igual a T_1 . En canvi, els individus 3 i 4 no es consideren en aquesta primera forma de calcular la durada mitjana de l'atur ja que no es troben

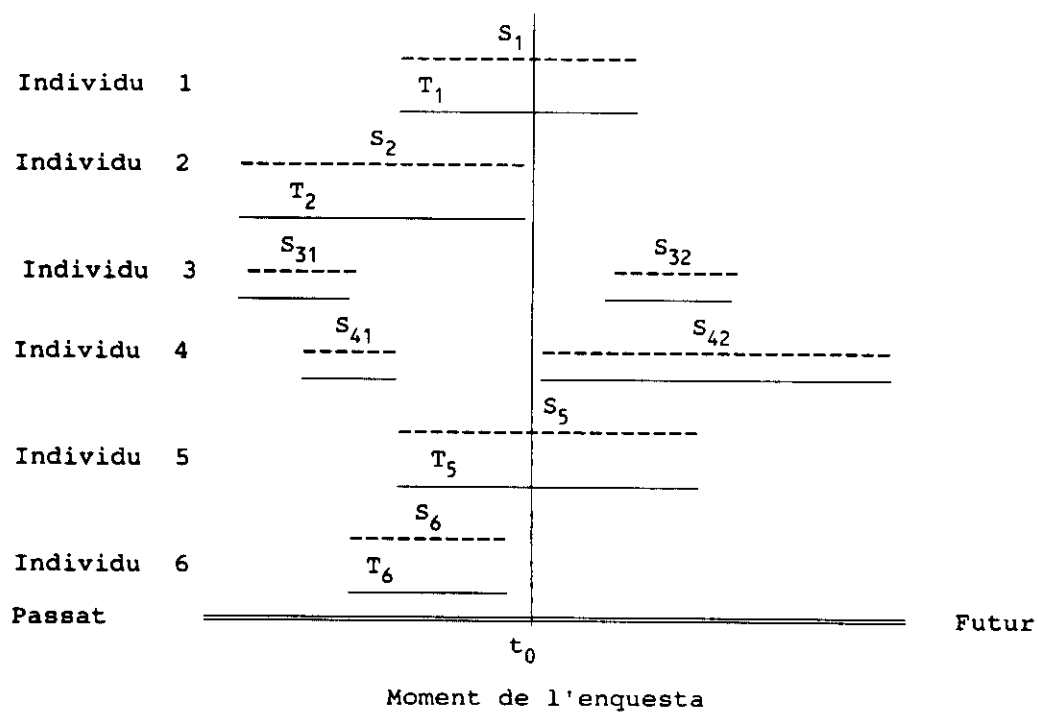
---

⁵⁶ Pot considerar-se que els ingressos obtinguts durant el període de recerca equivalen a la diferència entre el salari que rebia el treballador en la feina anterior i el seu salari esperat (estimat a través d'una equació salarial).

en situació d'atur en el moment en que es realitza l'entrevista. Així, la durada mitjana de l'atur -seguint la notació d'Akerlof i Main- serà:

$$T = (T_1 + T_2 + T_5 + T_6) / 4$$

Figura 1.1. Diverses situacions d'atur

La segona de les formes de mesurar la durada de l'atur té en compte el fet de que la durada que els individus declaren en el moment de l'entrevista no és el període complet d'atur. Seguint amb el cas de l'individu 1, mentre la durada declarada en l'entrevista és T_1 , el seu període complet d'atur tindrà una durada més gran (S_1). En aquest cas, la durada mitjana dels períodes d'atur complets és:

$$S_{EW} = (S_1 + S_2 + S_5 + S_6) / 4$$

Finalment, la tercera de les possibles maneres assenyalades pels autors citats té en compte no solament els períodes d'atur que succeeixen en el moment de l'entrevista, sinó tots aquells que es produeixen en un període de temps donat. Seguint l'exemple de la figura 1.1:

$$S_{TW} = (S_1 + S_2 + S_{31} + S_{32} + S_{41} + S_{42} + S_5 + S_6) / 8$$

En una situació d'estat d'equilibri un individu té una probabilitat uniforme de ser entrevistat en qualsevol moment del

seu període d'atur. Per això, en aquesta situació, pot considerar-se que la durada dels períodes complets d'atur és el doble de la durada declarada, és a dir, $S_{EW} = 2T$.

El càlcul d'aquestes durades en el cas d'Estats Units per al període comprés entre 1948 i 1978, indica que la durada dels períodes complets és molt més gran⁵⁷ que la durada en la que es consideren tots els períodes d'atur. Una font de distorsió en el càlcul de la durada mitjana del període d'atur [Akerlof i Main (1980)] resideix en el fet que un volum important d'individus experimenten curts però freqüents períodes d'atur. La llargada dels episodis d'atur simples és més gran que la dels episodis múltiples.

Malgrat això, com Salant (1977) ha indicat, la durada esperada dels períodes complets d'atur pot ser més gran o més petita que la durada dels períodes interromputs⁵⁸ en funció de les taxes d'escapament. Això es deu a que, juntament al biaix provocat pel fet de tractar-se de períodes no complets d'atur, existeix un biaix en la direcció oposada -en línia amb la

---

⁵⁷ Al llarg de tot el període analitzat en el treball d'aquests autors, la durada dels períodes complets d'atur $-S_{EW}$ és entre tres i quatre vegades més gran que la durada calculada mitjançant la consideració de tots els períodes esdevinguts en un any $-S_{TW}$.

⁵⁸ Aquella que s'obté de la durada declarada pels individus en el moment de l'entrevista.

distorsió apuntada a Akerlof i Main (1980)- degut a que els períodes més llargs d'atur tenen una oportunitat més gran de ser mesurats a l'enquesta, amb el que s'incrementa la durada mitjana calculada. D'aquesta manera, si existeix una probabilitat d'escapament de l'atur creixent al llarg del període d'atur, la llargada esperada dels períodes complets és més gran que la dels períodes interromputs; si la probabilitat d'escapament és constant, les dos mesures coincideixen; i, finalment, si la taxa d'escapament es redueix amb la durada de l'atur, la durada dels períodes interromputs és més gran que la dels complets.

Seguint aquesta línia, Bowers (1980) duu a terme el càlcul de les durades esperades dels períodes complets d'atur pel cas dels Estats Units entre 1968 i 1979 i les compara amb la durada dels períodes interromputs que s'obtenen de les dades de l'enquesta. D'això se'n dedueix que la durada dels períodes complets és inferior a la dels períodes interromputs amb el que pot afirmar-se que, en aquest cas, el biaix degut a la llargada dels períodes d'atur -per la probabilitat superior de ser captats a l'enquesta- és més gran que el biaix provocat per tractar-se de períodes no complets d'atur. És a dir, i segons la idea de Salant, es tracta d'una situació en la que les taxes d'escapament es redueixen a mesura que s'allarga el període d'atur.

La hipòtesi bàsica de la que parteixen aquests treballs, com ja s'ha indicat, és que un major salari de reserva -provocat com a conseqüència de l'existència o augment de les prestacions per atur- condueix a una durada de l'atur més llarga. Les dificultats d'obtenir una mesura adequada del salari de reserva establert per l'individu en la major part d'enquestes impedeix que aquesta variable sigui inclosa dins el procés d'estimació⁵⁹.

Els efectes que pugui tenir l'existència o reconeixement d'un determinat volum de prestacions econòmiques durant el període d'atur, és a dir, l'existència de prestacions per atur, poden deure's a diversos factors. En primer lloc, i com a aspecte fonamental, la quantia de la prestació⁶⁰, com ja s'ha assenyalat, pot reduir els costos de recerca i, amb això, allargar la situació d'atur. Un altre possible tret de la regulació de les prestacions que pot afectar a la durada de l'atur és el període de temps màxim durant el qual pot rebre's el subsidi, és a dir, la durada màxima de les prestacions.

---

⁵⁹ En aquest punt ha de citar-se el treball de Stephenson (1976). En ell es planteja una equació per comprovar la relació entre el salari de reserva i la durada del període d'atur. El resultat és indicatiu de que un major salari de reserva condueix a majors durades del període d'atur, mentre uns costos de recerca superiors porten a durades més curtes.

⁶⁰ Tant si es mesura pel volum de beneficis com per la relació existent entre la quantitat rebuda en el moment de l'atur i el salari que es rebia amb anterioritat a aquesta situació -ratio de reemplaçament.

El fet d'haver d treballar amb dades de durada de l'atur introdueix una possible font d'error a l'estimació. Per una banda, i com ja s'ha apuntat, les enquestes ofereixen dades de durades incompletes, censurades en el moment de l'entrevista, de manera que es desconeix la situació de l'individu amb posterioritat a aquesta⁶¹. A més, no és aquest tipus d'informació l'únic que presenta problemes amb la variable durada. La utilització, de manera alternativa, de registres administratius relatius a la durada del període d'atur compensat comporta, també, una durada de l'atur censurada. En aquest cas, la informació es refereix exclusivament al període de temps durant el qual es reben prestacions, mentre que es desconeix la situació individual amb posterioritat a la finalització dels beneficis.

Per altra banda, utilitzar les dades d'entrevistes realitzades a individus comporta sempre un error derivat de la veracitat o no de les respostes.

---

⁶¹ Una possible via de solució és disposar de bases de dades corresponents a una enquesta realitzada periòdicament, amb el que és possible -per als individus que corresponguin a la mostra comuna a totes elles- realitzar un seguiment del període d'atur complet dels individus.

4.1.1. Efectes del nivell de prestacions

Els treballs existents que analitzen l'efecte de la quantia de les prestacions poden descomposar-se en:

- el bloc d'estudis que plantegen les conseqüències d'un increment determinat del volum de prestacions i que, per tant, incorporen com a variable independent la quantia rebuda en concepte de subsidi; i
- el conjunt de treballs que tenen en compte la ratio entre la quantia rebuda durant l'atur i els guanys salarials que es rebien amb anterioritat, de manera que, els increments en la quantia de la prestació es prenen en termes relatius respecte al salari anterior.

Els resultats obtinguts en els diversos treballs⁶² no són plenament comparables donat que les mostres sobre les que es realitza l'estimació no són equivalents, tant per raons d'àrea geogràfica com per sexe o edat. Malgrat això, dels resultats obtinguts en tots ells pot deduir-se que l'elasticitat de la

---

⁶² El detall sobre mètodes d'estimació, mostres emprades, variables independents contemplades i resultats de cadascun d'ells pot trobar-se a l'apartat 4.3 d'aquest capítol.

durada del període d'atur enfront a un increment de la quantia de les prestacions no és molt elevada, tot i que no pot negar-se l'existència d'un cert efecte. És a dir, sembla existir una certa relació positiva entre el nivell de prestacions i el temps que els individus romanen aturats. Quan s'incrementa la quantia reconeguda en concepte de prestació per atur, els individus tendeixen a allargar la seva estància a l'atur.

A més dels treballs que inclouen de forma explícita la quantia de beneficis rebuda o la ratio de reemplaçament, existeix un altre grup d'estudis en els que, en la major part de casos per manca de dades fiables sobre prestacions i salaris, únicament s'inclou com a variable representativa d'aquestes una *dummy* que adopta valors 1 o 0 en funció de si l'individu rep o no el subsidi per atur. En aquest cas, ha de remarcar-se que l'efecte sobre la durada del període d'atur sembla ser molt superior. Això seria indicatiu de que l'efecte fonamental sobre la durada del període d'atur es produeix com a conseqüència de la pròpia elegibilitat per rebre les prestacions, mentre que una vegada es rep el subsidi, els posteriors increments que puguin produir-se tindran un efecte molt menor sobre la durada del període d'atur.

La incidència de les prestacions per atur -i, concretament, d'un increment d'aquestes- en la durada de l'atur pot estar

condicionada per factors demogràfics com pot ser el sexe o l'edat. Així, Ehrenberg i Oaxaca (1976) duen a terme l'estimació d'un model per diversos grups demogràfics: homes de 45 a 59 anys, homes joves de 14 a 24 anys, dones de 30 a 44 anys i dones d'entre 14 i 24 anys. L'efecte més significatiu (un increment de 0,15 punts en la ratio de reemplaçament eleva la durada de l'atur per aquest grup 1,5 setmanes) s'obté pel col·lectiu d'homes d'edat més gran i, més específicament, per aquells que canvien d'empresari després del període d'atur, és a dir, no són recontractats a la mateixa feina que tenien amb anterioritat al període d'atur⁶³. L'efecte també és important, encara que molt menor (de 0,5 setmanes) per a les dones d'edat més jove, mentre els dos grups demogràfics restants presenten un resultat sensiblement inferior. Això es veu confirmat per les dades estadístiques que, com assenyala Sandell (1980), indiquen que la durada mitjana del període d'atur per a les dones és més curta que en el cas del col·lectiu masculí.

---

⁶³ Ja s'ha indicat anteriorment com, pel col·lectiu d'individus que es troben en situació d'acomiadament temporal i, per tant, esperen ser recontractats per la mateixa empresa, l'efecte que puguin tenir les prestacions per atur és molt petit.

4.1.2. Efectes de la durada potencial de les prestacions

Juntament a la quantia atorgada en concepte de prestació durant l'atur, un altre factor que ha de destacar-se i tenir-se en compte és la influència que pot exercir la durada màxima de les prestacions per atur. Donat que aquestes es concedeixen, generalment, per un període de temps limitat, sembla raonable pensar que en el moment de la finalització del dret a rebre els beneficis els individus estaran més disposats a acceptar un lloc de treball.

Diversos treballs, entre els quals mereixen citar-se els de Holen (1977) i Classen (1979), conclouen, de manera general, que una major durada potencial dels beneficis condueix a períodes més llargs d'atur.

Moffit i Nicholson (1982) obtenen que les modificacions en la durada potencial tindran un efecte positiu per aquelles persones que hagin exhaurit el període de prestacions i, en canvi, no tindran conseqüències per a la resta d'individus. Una setmana més de durada potencial comporta 0,01 setmanes més d'atur

per aquells que han arribat al punt de finalització de les prestacions⁶⁴.

Per la seva banda, Moffit (1985) obté que una setmana més de durada potencial dels beneficis implica 0,15 setmanes més en la durada del període d'atur. L'autor assenyala que aquest efecte desincentiu és més acusat en períodes amb taxes d'atur elevades, donada la interrelació entre la durada màxima potencial de les prestacions i la taxa d'atur existent en un moment de temps determinat⁶⁵.

Del conjunt de treballs existent no pot extreure's una conclusió clara sobre si l'efecte nociu del sistema de prestacions sobre el comportament individual es deu més a la quantia atorgada com a prestació o al període de temps durant el qual es té dret a rebre-la. En aquest sentit, Katz i Meyer (1990a) es plantegen l'anàlisi de la possibilitat de que una part de les diferències existents entre les durades dels períodes d'atur dels països europeus i Estats Units es deuen a les divergències en el sistema de prestacions. La comparació dels

---

⁶⁴ No obstant, ha d'assenyalar-se que la consideració en aquest model de l'efecte sobre la probabilitat d'exhaurir les prestacions condueixen a una resultat sensiblement superior: 0,1 setmanes.

⁶⁵ Generalment, en moments en que la taxa d'atur és elevada, els increments i ampliacions del sistema de prestacions són més grans degut a la pressió social que implica el tenir una societat amb un elevat volum d'individus en situació d'atur.

sistemes d'ambdues àrees geogràfiques indica que les majors diferències es produeixen en l'apartat de la durada màxima potencial reconeguda, i no tant en el nivell de prestacions atorgat. La simulació dels efectes de modificacions en el nivell de beneficis i en la durada màxima d'aquests indica que l'efecte d'aquesta última és més gran que el canvi en el volum de prestacions. Concretament, una setmana addicional de durada potencial condueix a 0,16-0,20 setmanes més d'atur.

4.2. Efectes sobre el salari de la nova ocupació

Un del aspectes tal vegada menys analitzats⁶⁶ en la literatura sobre el tema és la possibilitat de que el període de recerca condueixi a una millor situació de feina, mesurada a través dels salaris rebuts en el nou lloc de treball.

L'individu, ja que disposa d'un volum de recursos -que d'un altra manera no tindria- durant la situació d'atur, pot dedicar-los a un procés de recerca més efectiu, utilitzant un major nombre de canals de recerca o esperant més temps -allargant la durada del període d'atur- per acceptar una oferta de feina. Això

---

⁶⁶ Degut, en bona part, a la inexistència o dificultats per a l'obtenció de dades sobre el salari que els individus aturats reben en el nou lloc de treball.

sembla que conduirà a que la feina finalment acceptada tingui unes millors condicions salarials⁶⁷.

Donat que no només el salari és indicatiu de les millors condicions laborals, Burgess i Kingston (1976) analitzen una mesura de guanys que pretén captar tant el nivell salarial com el grau d'estabilitat en la feina -a través de la variable guanys durant un any després de l'atur. Per intentar evitar l'efecte que pugui tenir sobre el salari l'estoc de capital humà incorporat pels diversos treballadors introdueixen en la regressió una variable de caràcter estratègic: els guanys l'any anterior a l'atur, sota la hipòtesis que el capital humà de l'individu no pot haver-se modificat substancialment entre el període anterior a l'atur i el posterior.

Els resultats indiquen que tant unes prestacions més generoses com una durada més llarga del període de temps màxim durant el que poden rebre's comporten un increment substancial del salari rebut a la nova feina. És a dir, les prestacions més generoses o més llargues faciliten que el treballador resisteixi

---

⁶⁷ El problema, en aquest cas, sorgeix quan la millora en el lloc de treball trobat no es manifesta en uns guanys superiors, sinó que es tradueix en una situació laboral més adequada o en un treball més agradable per a l'individu. En aquests casos, la dificultat per mesurar aquestes millores en el lloc de treball poden distorsionar els resultats que s'obtenen en utilitzar, únicament, el nivell salarial de la nova feina.

en major mesura les pressions a reduir el seu salari de reserva i acceptar feines pitjor pagades o més inestables.

En aquest cas, els resultats dels diversos treballs són més confusos que en l'anàlisi sobre els efectes de les prestacions en la durada del període d'atur.

A més d'analitzar l'efecte de les prestacions, en certs casos també s'ha plantejat la possibilitat d'esbrinar si una durada màxima més llarga de les prestacions pot tenir un cert efecte en els salaris rebuts en el nou lloc de treball. Així, per exemple, Burgess i Kingston (1976) i Holen (1977) obtenen que l'extensió de la durada potencial de les prestacions condueix a una millora salarial en el nou lloc de treball.

Malgrat això, no hi ha dubte que quan més temps porti l'individu en situació d'atur més difícil li serà trobar un bon lloc de treball⁶⁸.

Per altra banda, l'efecte que les prestacions per atur puguin tenir sobre els guanys que rebi l'individu en el nou lloc

---

⁶⁸ Una raó que pot explicar aquesta situació és que els empresaris es mostren més reactis a contractar un individu quan porta un llarg període de temps en situació d'atur. La causa rau en que això és considerat com un indicatiu de les característiques professionals i productives d'aquella persona. Per altra banda, també existeix un cert problema d'obsolescència del capital humà de l'individu aturat.

de treball pot estar molt condicionat per l'edat i el sexe de l'individu. Una anàlisi interessant en aquest sentit és, com s'ha indicat anteriorment, el d'Ehrenberg i Oaxaca (1976)⁶⁹. Els efectes de les prestacions queden circumscrits als grups de major edat i l'efecte és molt més gran en el cas del col·lectiu d'homes⁷⁰. En canvi, l'efecte no és significatiu per homes ni dones joves. En ambdós casos, segons els autors, els increments que puguin efectuar-se en les prestacions per atur serviran per subsidiar una recerca improductiva o per fomentar el lleure, efecte que serà més accentuat en el cas de les dones joves ja que, com s'ha vist abans, era un col·lectiu afectat per un sensible augment de la durada del període d'atur que, en canvi, com s'assenyala ara, no condueix a una millora salarial substancial.

L'explicació d'aquestes diferències en els resultats per sexes i edats pot venir de la mateixa situació familiar de l'individu. En general, els homes i dones d'edat adulta tenen majors responsabilitats familiars que els col·lectius de menor edat, fet que farà que l'individu dediqui les majors prestacions

---

⁶⁹ Mitjançant un model de dos equacions en el que es determina de forma conjunta el comportament de la durada de l'atur -analitzada en l'apartat anterior- i dels guanys post-atur.

⁷⁰ Concretament, un augment de 0,1 en la ratio de reemplaçament eleva el salari post-atur un 7% pels homes de 45 a 59 anys i un 1,5% en el cas de les dones de 30 a 44 anys.

atrogades o la durada més llarga d'aquestes a buscar una feina millor remunerada. Donats els resultats obtinguts per als mateixos autors en l'anàlisi de l'efecte sobre la durada⁷¹, podria concloure's que en el cas dels homes de major edat un increment de les prestacions condueix a una major durada de l'atur però que s'utilitza en una recerca productiva, ja que el resultat d'ella és un salari sensiblement superior al que es rebia en la feina perduda.

A més de les possibles diferències entre la situació dels individus en la nova feina com a conseqüència de l'edat, sexe i estat civil, pot pensar-se que el comportament dels individus per acceptar una feina serà diferent segons es trobin prop del moment de finalització de les prestacions o no. En aquest sentit, Podgursky i Swaim (1987) analitzen el conjunt de factors que influeixen en els salaris rebuts amb posterioritat a la situació d'atur. Els resultats indiquen que els salaris per aquells que reben beneficis sense arribar a exhaurir-los i per als que no reben prestacions són significativament diferents. Malgrat això,

---

⁷¹ Recordi's que en aquell cas el col·lectiu més afectat eren els homes de 45 a 59 anys.

els individus que han exhaurit el dret a rebre el subsidi mostren una sensible pèrdua en el nivell de guanys salarials⁷².

Per altra banda, i com a aspecte addicional, Addison i Portugal (1989) analitzen els efectes de la durada de la feina anterior i del període d'atur en els nivells salarials obtinguts en el nou lloc de treball. L'evidència dels resultats és indicativa de que la durada de la feina que tenia abans està directament associada amb majors salaris en el nou lloc de treball i que un període d'atur més llarg té com a conseqüència una sensible reducció salarial⁷³.

En general, pot afirmar-se que les anàlisis que tenen com a objectiu avaluar l'impacte de les prestacions per atur en el salari obtingut en el nou lloc de treball no obtenen uns resultats concluent sobre la direcció d'aquest impacte i la seva significació. Una altra línia d'anàlisi, tot i que relacionada amb aquesta, és la que pretén analitzar la diferència en la productivitat de la recerca quan l'individu està ocupat i quan

---

⁷² Això s'explica perquè amb aquesta variable s'està capturant l'efecte de l'atur de llarga durada. Els individus que porten un període de temps llarg en situació d'atur -i que, per tant, hauran exhaurit el dret a rebre prestacions- tenen més dificultats per trobar un lloc de treball -per l'obsolescència del capital humà i la reticència dels empresaris- i les ofertes que reben són, generalment, feines pitjor remunerades.

⁷³ Segons això, encara que el període d'atur sigui utilitzat per una recerca intensa de feina, això no conduirà a un increment en els guanys salarials rebuts.

busca una feina durant la situació d'atur [Black (1980), Kahn i Low (1982), entre altres]. D'arribar a la conclusió de que la recerca és més efectiva durant la situació d'atur, podria pensar-se que part de la responsabilitat d'aquesta major eficiència és deguda a l'existència d'un cert nivell de prestacions durant aquest període que permet dedicar majors esforços al procés de recerca de feina⁷⁴. No obstant, l'evidència empírica sembla conduir en la major part de casos als resultats contraris [vegeu Black (1980): pàg. 227]. Malgrat això, Kahn i Low (1982) apunten la possibilitat de que aquests resultats siguin deguts a l'existència d'un biaix de selecció⁷⁵ que no ha estat considerat en estudis anteriors. Si no es considera aquest problema, el resultat és que "la recerca mentre està ocupat està associada amb majors ofertes salarials esperades que la recerca durant la situació d'atur..." [Kahn i Low (1982): pàg. 234]. Els resultats obtinguts tenint en compte aquest biaix, porten a

---

⁷⁴ L'individu que està aturat disposa d'un major marge temporal per dur a terme l'activitat de recerca de feina, mentre que la persona que cerca quan encara està ocupada només disposa d'algunes estones lliures. No obstant, els recursos financers de que disposen els que encara estan treballant són, generalment, més elevats que els que tenen a la seva disposició els individus que es troben en situació d'atur. En aquest sentit, les prestacions compensen, en part, aquesta diferència de recursos econòmics.

⁷⁵ Biaix que apareix com a conseqüència de que els termes d'error de les equacions de salaris obtinguts en la nova feina estan correlacionats amb les influències no mesurables en l'elecció del mètode de recerca. És a dir, pot ocórrer que els individus que trien cercar mentre estan aturats siguin sempre aquells que obtenen majors salaris del procés de recerca durant l'atur en relació a la recerca durant la feina, o viceversa.

l'afirmació de que els aturats obtenen millors salaris que aquells individus que cerquen mentre estan treballant.

**ANNEX 1.1. ESQUEMA DELS PRINCIPALS ESTUDIS EMPIRICS SOBRE
ELS EFECTES DE LES PRESTACIONS PER ATUR**

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
Kasper (1967)	Minnesota Department of Em- ployment Security Abril a Set. 1961	diferència relativa entre el salari del darrer treball i el sol.licitat	durada del període d'atur	MQO	els treballadors que han estat en atur menys de 6 mesos sol.liciten un salari major que el que tenien i, des d'ales- hores, estan dis- posats a reduir- lo (0,3% per mes) fins que porten dos anys en atur
Chapin (1971)	Estats Units Diverses 1962 a 1967	durada del període d'atur compensat	taxa d'atur coberta per les prestacions, ratio de reemplaça- ment, durada màxima de les prestacions, percentatge de no- blancs, grau d'urba- nització i vuit va- riables dummy en funció de la regió	MQO per cada any i agregació en panel	un augment d'una setmana en la du- rada màxima de les prestacions allarga la durada de l'atur en 0,1 setmanes i l'in- crement del 1% en la ratio de reem- plaçament ho fa en 0,05 setmanes

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
MacKay i Reid (1972)	West Midlands Indústria d'enginyeria 1966 a 1968	durada de l'atur	edat, estat civil, qualificació professional, estratègia de recerca i intencions, pagament per acomiadament, presenciacions per atur i taxa de vacants	MQO	un increment en les prestacions d'un dòlar/setmana allarga la durada de l'atur en prop mitja setmana, mentre els pagaments per acomiadament no tenen un efecte significatiu. Una major intenció de recerca, iniciar-la abans de l'atur, una estratègia que sigui menys selectiva condueixen a menor durada
Barnes (1975)	Estats Units Employment Service 1962	salari de reserva	durada de l'atur, edat, expectatives sobre ofertes de feina, durada del treball anterior més llarg i el nombre de feines des dels últims fins el moment de l'enquesta	MQO	el salari de reserva es redueix amb la durada de l'atur: un mes més porta a un salari 0,9 punts menor. Aquesta reducció és major per als que tenen pitjors expectatives y aquestes empitjoren amb la durada

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
Ehrenberg i Oaxaca (1976)	Estats Units National Longitudi- ninal Survey 1966 a 1971	durada del període d'atur	raça, edat, estat civil, règim de ti- nença de l'habi- tatge, ingressos familiars, educa- ció, salari ante- rior a l'atur, la taxa d'atur local, població de l'àrea, anya de treball en la mateixa empresa i ratio de reem- plaçament	estimació con- junta de l'equa- ció de durada i els guanys post- atur en forma semi-logarítmica. Planteja 4 models segons sexe i e- dat	submostres: homes de 45 a 59 anys: un augment de 0,1 de la ratio incre- menta la durada esperada en 1,5 setmanes. dones 30-44: s'e- leva en 0,3 homes 14-24: s'ele- va en 0,2 dones 14-24: l'in- crement és de 0,5 setmanes
		salari post-atur	les mateixes	el mateix	homes 45-59: el salari augmenta un 7% dones 30-44: l'in- crement és del 1,5% en homes i dones de 14 a 24 anys no té efecte el salari

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
Burgess i Kingston (1976)	Boston, S.Francisco- Oakland i Phoenix Service-to-Claimants Project 1969 i 1970	salari post-atur	edat, sexe, raça, educació, període de residència, àrea (una per cada estat) beneficis setmanals, la durada potencial d'aquests, durada de la recerca i els guanys anteriors a l'atur	MQO	un augment de 1\$ en els bene- fícis condueix a un increment de 25\$ en els guanys després de l'atur i una setmana a- ddicional de la durada potencial les incrementa en 69\$. Cada setmana addicional en la recerca redueix els guanys futurs en 50\$
Stephenson (1976)	Indianapolis Employment Security Division Nov. 1971	salari de reserva	durada del període d'atur, costos de re- cerca, raça, edat, educació, actitud davant el risc, cost psíquic, renda no salarial, mètode de recerca i dummy se- gons esperi (o no) tornar a la mateixa empresa	MQ2E amb quatre equacions	cada mes d'atur el salari de re- serva es redueix un 0,06%

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
(Continuació)		durada esperada de la propera feina	durada del període d'atur, raça, edat, educació, temps en la feina anterior, esforç de recerca, nº de dependents, una dummy segons torni a l'empresa y dummy si va deixar la feina	el mateix	quant més llarga és la durada de l'atur menor és la durada espera- da de la propera feina
		costos de recerca	durada del període d'atur, raça, edat, renda no laboral, es- forç de recerca, mètode de recerca i actius	el mateix	troba diferències substancials en- tre races, els blancs s'enfron- ten a majors cos- tos
		duracida de l'atur	salari de reserva, costos de recerca, raça, educació, ac- titud davant el risc renda no salarial, actius, l'esforç de recerca i nº de de- pendents	el mateix	quant major és el salari de re- serva major és la durada i costos de recerca més elevats redueixen la durada de l'a- tur

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
Holen (1977)	Boston, S.Francisco, Seattle, Phoenix i Minneapolis Service-to-Claimants Project 1969 i 1970	durada del període d'atur compensat	edat, sexe, raça, o- cupació, educació, dummy per cadascuna de les ciutats, ta- xa d'atur local, els guanyos anteriors a l'atur, estabilitat dels guanyos, la du- rada potencial de les prestacions i la quantia setmanal	les equacions de la durada i el salari post-atur es determinen de manera simultània	un increment de 12\$ en els bene- fícis implica u- na setmana més en la durada de l'a- tur i una setmana addicional de du- rada potencial comporta 0,8 set- manes més d'atur
Classen (1977)	Pennsylvania i Arizona Continuous Wage and Benefit History 1967 i 1968	durada del període d'atur compensat	edat, sexe, branca d'activitat, l'any, guanyos en el millor trimestre de l'any base i estabilitat d'aquests i pres- tacions setmanals	les 2 equacions (la de la durada i la del salari post-atur) es de- terminen de forma simultània esti- mades per MQO	un augment de 10\$ en les prestacio- ns eleva el sa- lari en 90\$ per trimestre i una setmana addicio- nal en la durada potencial màxima comporta un in- crement salarial de 2,5\$
		salari post-atur	les mateixes	el mateix	un increment de 10\$ en les pres- tacions setmana- ls augmenta 1,1 setmanes la dura- da de l'atur per Pennsylvania i una setmana en el cas d'Arizona

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
(Continuació)		salari post-atur	les mateixes	el mateix	el paràmetre associat a la variable prestacions per atur no és significativa
Feldstein (1978)	Estats Units Current Population Survey Març 1971	acomiadaments temporals	edat, sexe, raça, estat civil, salari brut i un conjunt de cinc variables binàries per diferents estrats de la ratio de reemplaçament	MCO	un augment de la ratio de reemplaçament de 0,4 a 0,6 eleva la taxa d'atur per acomiadament temporal 0,5 punt (equival a 1/3 de l'existents aleshores)
Björklund (1978)	Suècia Labor Force Survey 1965 a 1976	durada de l'atur	ratio vacants/atur, tendència, dummy indicativa del moment en què es produeix un canvi en el sistema de prestacions	model logit	per als diferents grups d'edat no troba un efecte significatiu dels canvis en les prestacions sobre el pament de la població aturada

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
Feinberg (1978)	Estats Units Panel Study of Income Dynamics 1969 a 1971	salari de reserva	mitjana i desviació estàndar de la dis- tribució de les of- ertes salarials po- tencials, un índex d'aversió al risc, costos de recerca - transport, béns mo- bles, pagaments a- nuals d'interessos, subsidi i un conjunt de variables <i>dummy</i> segons l'ocupació, raça i la grandària de l'àrea de resi- dència	model de dos e- quacions recur- siu. Estimació per MQO	l'efecte dels cos- tos de recerca i concretament, del subsidi d'atur no és significa- tiu i té el signe incorrecte, cosa que sembla indi- car que el major cost de recerca és la pèrdua del salari
		durada de l'atur	salari de reserva i mitjana i desviació estàndar de la dis- tribució d'ofertes salarials	el mateix	dels resultats se n'obté el signe contrari a l'espe- rat, de manera que sembla que la teoria de recerca no és significati- va per explicar la durada de l'a- tur

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
Classen (1979)	Pennsylvania i Arizona Continuous Wage and Benefit History 1967 i 1968	durada del període d'atur compensat	afegeix a les varia- bles de l'anterior estudi les setmanes màximes de durada potencial dels bene- fícis	determinació si- multània de les equacions de du- rada i guanys post-atur MCO (forma lineal i logarítmica) model Tobit per variables depen- dents censurades	un 1% d'augment en les presta- cions condueix a incrementos d'entre 0,6% i 1% de la durada a Pennsyl- vania i Arizona, respectivament. L'efecte de la durada potencial es redueix amb el model Tobit
		salari post-atur	les mateixes	el mateix	les prestacions no semblen afec- tar al salari que es rep, tot i que és difícil dis- tingir l'efecte del salari ante- rior a l'atur i el dels beneficis

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
Hamermesh (1979)	Estados Unidos Panel Study of Income Dynamics 1971	hores treballades	dues <i>dummy</i> represen- tatives de la taxa d'atur regional, al- tres rendes fami- liars, els beneficis setmanals i durada potencial i una va- riable representati- va de l'elegibilitat i les hores de treball estimades en un modelo per l'any 1970	Model Tobit amb tres submostres segons si els guanyos estan per sobre o no del mínim i màxim establerts per als beneficis	els efectes de les prestacions de tipus negatiu (efecto desincen- tiu) i positiu (efecte elegibi- litat) pràctica- ment es compen- sen. L'efecte net d'un increment del 20% en els be- nefícis és una reducció del 3% en les hores tre- ballades
Kiefer i Neumann (1979)	Pennsylvania Institute for Re- search on Human Resources	salari de reserva	edat, sexe, estat civil, educació, nº de dependents, taxa d'atur, beneficis per atur, durada mà- xima d'aquests i els guanyos potencials derivats de l'esti- mació d'una funció d'ofertes salarials	màxima-versem- blança	un increment en els beneficis e- leva el salari de reserva, tant amb la hipòtesi de salari de re- serva constant com decreixent. Obté que el sala- ri de reserva es redueix un 0,6% per setmana

Autor	País Font estadística Any de referència	Variabile dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
Nickell (1979a i b)	Regne Unit General Household Survey 1972	durada de l'atur	edat, estat civil, mesura de les necessitats familiars, <i>dummy</i> si deixa la feina voluntariament, <i>dummy</i> si deixa la feina per motius de salut, <i>dummy</i> segons utilitzi o no cotxe i segons sigui un obrer o no, ratio vacants/atur i de reemplaçament	model logit de la probabilitat d'abandonar la desocupació	l'elasticitat de la durada esperada de l'atur respecte a la ratio de reemplaçament oscil·la entre 0,6 i 1,1. L'impacte sobre la probabilitat de deixar l'atur es redueix a partir dels sis mesos d'atur
Newton i Rosen (1979)	Georgia Department of Labor 1974 a 1976	durada del període d'atur compensat	sexe, raça, guanys setmanals potencials nets mitjans, prestacions per atur setmanals, la durada potencial del subsidi i la taxa d'atur	estimació similar a la màxima-versemblant suggerida per Tobin	l'elasticitat de la durada respecte a la durada potencial de les prestacions és 1,1 i respecte al cost de l'atur és -0,5. No sembla que pugui parlar-se de diferències importants segons sexe

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
Barron i Mellow (1979)	Estats Units Current Population Survey Maig 1976	temps de recerca	diverses definicions d'acomiadament tem- poral, salari estimat educació, <i>dummy</i> si busquen feina par- cial, residència en una ciutat o no, ren- da rebuda no sala- rial, <i>dummy</i> si altres familiars busquen un treball, <i>dummy</i> si re- ben les prestacions complementàries sa- tisfetes per l'em- presari, quantia del subsidi, la durada de l'atur i durada màxima de les pres- tacions	MCO	davant una proba- bilitat signifi- cativa de ser recontractat hi ha una disminució del temps esmer- çat en la rece- ca. La percepció de prestacions re- dueix la recerca en un 20%. La du- rada de l'atur és un 25% més gran pels perceptors
Warner et al. (1980)	Estats Units Census Employment Survey 1970	salari de reserva	edat, sexe, raça, o- cupació, ciutat de residència, mètode de recerca de tre- ball, <i>dummy</i> si rep les prestacions per atur, oferta sala- rial mitjana, desvia- ció estàndar de les ofertes i horitzó de recerca	MCO semi-logarítmica	el fet de rebre prestacions per atur provoca que es triïn salaris d'acceptació en- tre un 6,4 i 8,5% més elevats

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
(Continuació)		probabilitat d'abandonar la desocupació: relació entre el nº de vegades que esta en atur i les setmanes totals d'atur	les mateixes que en el cas anterior més el salari de reserva	MQO semi-logarítmica	la probabilitat de deixar l'atur està inversament relacionada amb el salari de reserva. Els receptors de prestacions tenen un 51% menys de probabilitat de rebre una oferta de treball, en bona part, a diferències en la intensitat de recerca
Barron i Mellow (1981a i b)	Estats Units Current Population Survey May. 1976	probabilitat d'abandonar l'atur	edat, raça, sexe, treball a temps parcial o no, motiu de la pèrdua de la feina, <i>dummy</i> si rep el subsidio o <i>dummy</i> si l'ha sol·licitat, el salari i altres rendes	model logit multinomial estimat per màxima-versemblança	la percepció del subsidi redueix de forma significativa la probabilitat de feina i incrementa la durada de l'atur vuit setmanes en relació als que no reben beneficis

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
Kiefer i Neumann (1981)	Estats Units Trade Adjustment Assistance Program	salari de reserva	edat, l'educació, estat civil, nombre de dependents, taxa d'atur local, prestacions per a- tur i durada màxima d'aquestes, mesura de l'heterogeneïtat	màxima-versemblan- ça	amb la hipòtesi de salaris de re- serva constants, un augment del 10% en les prestacions eleva el salari el 2,1%. Amb salaris no constants, l'in- crement és d'un 1,6%
Fishe (1982)	Florida Continuous Wage and Benefit History 1971 a 1974	salari de reserva	edat, sexe, raça, branca d'activitat, salari setmanal de l'anterior trimestre i salaris totals pa- gats en el període base, nº d'empresaris que ha tingut, bene- fícis setmanals po- tencials, setmanes màximes de compensa- ció i una <i>dummy</i> que indica si les han exhaurit o no	màxima-versemblan- ça	un augment de 1\$ en els beneficis eleva el salari d'acceptació en 0,44\$. Aquest sa- lari cau 2,29\$ cada setmana com- pensada i quan s'acaben els be- nificis el sala- ri de reserva es redueix 26,2\$

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
Moffitt i Nicholson (1982)	Estats Units Federal Supplemental Benefits Program Març 1976	durada del període d'atur	edat, raça, estat civil, anys d'esco- laritat i d'expe- riència laboral, ta- xa d'atur estatal, salut, prestacions setmanals i durada potencial, el salari setmanal, ingressos no salarials	màxima-versem- blança	un 10% d'augment en la ratio de re- plaçament neta e- leva les setmanes d'atur en 0,4 i un increment d'1 setmana en la du- rada potencial porta a 0,1 set- manes més d'atur
Topel (1983)	Estats Units Current Population Survey Març 1975	acomiadaments tem- porals	edat, el sexe, raça, estat civil, l'edu- cació, salario set- manal, ratio de com- pensació i subsidi que incorpora pel mètode de finança- ment	model logit	una reducció del 10% en el nivell de beneficis e- liminaria un 8,8% dels acomiadaments temporals. Si es controla l'efecte que té el subsidi in- corporat en les prestacions, la reducció queda limitada al 0,22%

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
Tannery (1983)	Estats Units Job Finding Activi- ties Survey 1972	temps de recerca	edat, <i>dummy</i> si habita en una ciutat, estat civil, raça, sexe, situació laboral de l'altre conjuge, nº de fills menors de 14 anys, taxa d'atur laboral, beneficis per darrera feina, salari anterior i la taxa de cobertura	estima en dos etapes el model per perceptors i no perceptors a partir d'un model prohibit dels determinants de rebre les prescripcions	al contrari que Barron i Mellow, obté que la percepció de beneficis augmenta l'esforç dedicat a la recerca. L'elasticitat de la recerca respecte als beneficis és 0,38
Lynch (1983)	Londres Mostra de joves aturats entre Abr. i Nov. 1980	salari de reserva	raça, sexe, subsidi, <i>dummy</i> segons canviï o no de feina, estat laboral en el mes d'abril, durada del període d'atur, lloc de residència	estimació semilogarítmica per MCO	el model condueix a la no significació del subsidi i a que el salari de reserva es mantingui constant al llarg del període d'atur
Feldstein i Poterba (1984)	Estats Units Department of Labor Maig 1976	salari de reserva	edat, sexe, raça, l'estat civil, educació, ratio de reemplaçament neta i de renda no salarial, <i>dummy</i> si rep els beneficis complementaris per atur i <i>dummy</i> si rep prestacions socials	MCO	un augment del 10% en la ratio de reemplaçament eleva el salari de reserva un 3% pels que han deixat la feina, un 1,3% pel acomiadament temporalment i un 4% per a la resta

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
Atkinson et al. (1984)	Regne Unit Family Expenditure Survey 1972 a 1977	probabilitat de reocupació	estat civil, ln de l'edat, la relació entre la taxa d'atur i la taxa de vacants i ratio de compensa- ció	màxima-versem- blança	l'estimació d'un model amb la taxa de compensació mitjana dona una elasticitat de 0,6. No obstant, la utilització de la taxa marginal conduïx a la no significació de la variable
Moffit (1985)	Estats Units Continuous Wage and Benefit History 1978 a 1980	durada de l'atur compensat	edat, raça, educació, salari net anterior a l'atur, prestacions per atur i durada potencial d'aquestes, taxa d'atur, temps fins que s'acaben les prestacions	estimació no pa- ramètrica per mà- xima-versemblan- ça	obté un efecte significatiu de les prestacions i la seva durada potencial sobre el període d'atur. Un augment del 10% en el subsi- di allarga la durada de l'atur mitja setmana i 1 setmana més de durada potencial ho fa 0,15 set- manes.

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
Narendranathan et al. (1985)	Regne Unit DHSS Cohort Study otoño 1978	durada del període d'atur compensat	edat, raça, l'estat civil, règim de ti- nença de l'habitac- ió, educació, histò- ria laboral anterior ln de la renda men- tre està aturat (dis- tingeix per grups d'edat i durada de l'atur)	màxima-versem- blança	l'elasticitat de la durada espera- da respecte a les prestacions és de 0,28 a 0,36, exis- tint substancials diferències se- gons l'edat i la durada de l'atur (no afecta als que porten més de 6 mesos en atur)
García i Stern (1985)	Regne Unit DHSS Cohort Study tardor 1978	salari post-atur	edat, raça, l'estat civil, règim de ti- nença de l'habitac- ió, educació, salut, història laboral prèvia, taxa d'atur, ln de la renda du- rant l'atur i en la feina	MQO Estima una forma estructural i re- duïda del model plantejat	un augment del 10% en les pres- tacions condueix a una elevació del salari post- atur del 1%. Els desocupats amb major quali- ficació presen- ten disminucions en el salari de la nova feina, pe- rè sembla que no- rè més a curt termini

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
St. Louis et al (1986)	Estats Units Department of Labor 1979-1980	esforç de recerca	edat, sexe, raça, educació, taxa d'atur estatal, <i>dummy</i> si està acomiadat temporalment, setmanes d'atur, salari, prestacions per atur, estabilitat de la feina i <i>dummy</i> si està registrat en una borsa de treball sindical	MQO	per al conjunt de la mostra el subsidi no sembla significatiu. Els resultats amb l'esforç real i el registrat són notablement diferents
Blau i Robins (1986)	Estats Units Employment Opportunity Pilot Projects Abr.-Oct. 1980	taxa d'arribada d'ofertes	edat, educació, raça, experiència laboral, grandària de la família, residència en una gran àrea o no, taxa d'atur local, ratio de comensació o <i>dummy</i> si reben el subsidi i no treballaven abans i durada de l'atur	model Tobit	la percepció del subsidi redueix la taxa d'arribada d'ofertes. En els homes l'elasticitat és de -0,24 i per les dones -0,39. La inclusió de la dependència temporal indica que l'efecte del subsidi té lloc a través de l'efecte positiu sobre la durada i la seva influència negativa en l'arribada d'ofertes

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
(Continuació)		probabilitat d'entrar en l'ocupació	les mateixes	màxima-versem-blanca	el subsidi té un efecte negatiu en homes i dones. L'elasticitat és -0,18 i -0,26, per homes i dones, respectivament
		salari post-atur	bàsicament les mateixes però amb la inclusió del salari anterior a l'atur	estimació semi-logarítmica	el subsidi per desocupació no resulta significatiu, tot i que té signe positiu: un increment del 10% en la prestació eleva les oportunitats salarials un 1% en els homes i un 0,7% en el cas femení
Holzer (1987)	Estats Units National Longitudinal Survey. New Youth Cohort 1981	probabilitat d'obtenir una feina	nº de mètodes usats en la recerca, <i>dummy</i> si està aturat o no, temps utilitzat en cada mètode, salari de reserva, educació, l'estat civil, raça, residència en una ciutat o no, taxa d'atur local, ingressos familiars	model Probit	els desocupats tenen una probabilitat major d'aconseguir una feina. La descomposició en la probabilitat d'obtenir una oferta i d'acceptar-la indica que es deu a la primera - a la utilització de més mètodes i - la segona - a un menor salari de reserva

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
(Continuació)		salaris ofertats i acceptats	les mateixes	MQO semi-logarítmica	el salari ofert i acceptat pels ocupats és una mica més gran que el dels aturats, però no és significativa. La variable que més condiciona el salari acceptat és el salari de reserva
Holzer (1988)	Estats Units National Longitudinal Survey. New Young Cohort 1981	intensitat de recerca	estat civil, durada del període d'atur, <i>dummy</i> si està acomiadat temporalment i probabilitat d'ofertes esperada	MQO	l'estar casat i les ofertes esperades de feina tenen un efecte positiu, augmenta el nº de mètodes usats. Estar acomiadat temporalment redueix la intensitat de recerca
		probabilitat de rebre una oferta	nº de mètodes utilitzats en la recerca i <i>dummy</i> per cadascun d'ells	model probit	la intensitat de recerca té un efecte positiu en la probabilitat de rebre una oferta. Aquest és més gran amb els contactes amb amics i parents

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variabes independents	Mètode d'estimació	Resultats
Jones (1988)	Regne Unit Economist Intelli- gence Unit Set. 1982	durada de l'atur	edat, sexe, l'estat civil, l'educació, dummy per cada regió i taxa d'atur local, ln del salari de reserva	MQ-2E utilitzant com a instrument la variable beneficis imputats per atur	de l'estimació simultània per la possible endogeneïtat del salari de reserva es dedueix que un increment del 10% en aquest redueix la probabilitat de sortir de l'atur d'un 55 a 70%
Jones (1989)	Regne Unit Economist Intelli- gence Unit Set. 1982	salari de reserva	edat, sexe, l'estat civil, educació, ln del salari anterior a l'atur, ln de les prestacions, la taxa d'atur local, variables psicològiques reflex del cost de l'atur i les pressions familiars i esforç de recerca	MQO semi-logarítmica	en les diverses estimacions, les prestacions per atur no són significatives o tenen una escassa rellevància. Són més importants les variables de tipus psicològic
Meyer (1989)	Estats Units Continuous Wage and Benefit History	durada de l'atur compensat	edat, raça, l'estat civil, educació, nombre de dependents, salari anterior, volum de beneficis setmanals, durada potencial del subsidi, el sector d'activitat i grandària de l'empresa, indicadors de si espera ser recontratat per l'empresa	estimació logarítmica per MQO Distingeix entre els individus per grups segons sol·licitin el subsidi abans o després del seu increment i segons el salari	l'elasticitat de la durada davant el subsidi és de 0,8

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
(Continuació)		salari post-atur	les mateixes	el mateix	en resposta a un increment en les prestacions semibal que es produeix una disminució dels salaris rebuts
Groot (1990)	Països Baixos diverses fonts 1985 a 1987	probabilitat de reocupació i tipus de feina aconseguida	educació, estat civil, règim de tinença de l'habitatge, edat, nº de dependents, el subsidi i altres fonts d'ingressos, dummy segons la font d'informació utilitzada i dependència de la durada de l'atur	planteja vuit models segons les característiques de la nova feina, amb el supòsit de que la funció d'azar segueix una distribució de Weibull	el subsidi no afecta a la probabilitat de reocupació. No existeix dependència de la probabilitat de reocupació respecte a la durada del període d'atur
Katz i Meyer (1990a)	Estats Units Panel Study of Income Dynamics & Continuous Wage and Benefit History	durada de l'atur compensat	edat, nivell de beneficis, el salari setmanal anterior a l'atur, taxa d'atur estatal, la durada potencial dels beneficis i el període fins que s'acabïn les prestacions, educació, raça, nº de dependents, l'estat civil, dummy segons l'estat	estimació semiparamètrica del model d'azar (taxa de escapament)	el nivell de beneficis té un efecte negatiu sobre la taxa d'escapament. Un augment del 10% en les prestacions porta a 1,5 setmanes més d'atur; i un augment de 13 setmanes en la durada potencial porta a 2,1 setmanes més d'atur

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
Katz i Meyer (1990b)	Missouri, Pennsylvània Unemployment Insurance Service i entrevistes telefòniques 1979-81	durada de l'atur	edat, l'estat civil, nº de dependents, <i>dummy</i> si el cónjuge treballa, raça, sexe, educació, anys en la feina anterior, el salari anterior a l'atur, nivell de beneficis, <i>dummy</i> si espera ser recontratat i si finalment ho és, <i>dummy</i> segons la branca d'activitat, setmanes des de l'atur fins que comença a rebre beneficis i setmanes que resten fins exhaurir els beneficis	estimació semiparamètrica del mòdul d'azar (taxa d'escapament)	les majors presencions estan associades amb majors taxes de ser re-contratat i menors taxes de nova feina; no obstant, aquesta situació desapareix quan s'acaba el dret a rebre prestacions
Blau i Robins (1990)	Estats Units Employment Opportunity Pilot Project Abr. a Oct. 1980	eficàcia de la recerca durant la feina i l'atur	raça, sexe, edat, estat civil, residència a ciutat o no, salari en el treball anterior o actual, taxa d'atur local, <i>dummy</i> si rep el subsidi i si rep un altra ajuda, els anys d'experiència laboral, educació i renda no salarial durant la recerca	estima quatre mòduls: probabilitat d'acceptar una oferta, de rebre una oferta, taxa de contactes i nº de contactes usats. Estima models Tobit i MQO pel nº de mètodes	aquelles persones que busquen feina y que reben un subsidi usen més mètodes de recerca, generen menys contactes i reben menys ofertes. Els ocupats tenen més probabilitat de trobar feina, però això pot ser degut a l'heterogeneïtat no observada

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
Alba i Freeman (1990)	Espanya Encuesta de Condi- ciones de Vida y Trabajo 1985	durada de l'atur	edat en el moment d'acomiadament, se- xa, educació, expe- riència laboral an- terior, moment de l'acomiadament i la causa, <i>dummy</i> segons la feina, si és cap de família i nº de fills, una <i>dummy</i> si altres membres tre- ballen, <i>dummy</i> si té més de 55 anys i elegibilitat pel subsidi segons la durada	estima diferents models: probit, Weibull i Cox.	obté un important efecte de l'elegi- bilitat per al subsidi sobre la durada de l'atur: per aquells que són elegibles, la durada és entre 4 i 6 mesos major
		salari post-atur i tipus de feina	les mateixes	MQO pel model que estima els salaris i model probit pel tipus de feina	l'elegibilitat a- ugmenta els sala- ris rebuts en la nova feina entre un 3,6 i un 5,7%. Un any més d'atur comporta un sala- ri un 3% menor. El fet de ser e- legible implica una oportunitat un 12% més gran de tenir una fei- na estable per temps complet. A- questa es redueix amb la durada del període d'atur.

Autor	País Font estadística Any de referència	Variable dependent	Variables independents	Mètode d'estimació	Resultats
Andrés i García (1991)	Espanya Encuesta de Condi- ciones de Vida y Trabajo 1985	probabilitat d'a- bandonar l'atur	edat, l'estat civil, nivell d'estudis, el ns de persones que treballen en la fa- milia, branca d'ac- tividat, experiència en la darrera feina, motiu d'abandonament de la darrera feina, taxa de substitució període d'elegibili- tat i durada de l'a- tur	model logit i mo- del en què intro- dueix l'heteroge- neïtat entre indi- vidus	L'estimació del model sense hete- rogeneïtat indica que quant major és la raó de subs- titució menor és la probabilitat d'abandonar l'a- tur. El mateix o- corre amb el pe- ríode d'elegibi- litat i la dura- da del període d'atur. L'efecte és més accentuat a la submostra femenina que en els homes. La in- troducció d'hete- rogeneïtat dismi- nueix l'efecte de la durada
Wadsworth (1991)	Regne Unit Labour Force Survey 1984	esforç de recerca	edat, educació, es- tat civil, nº de de- pendents, problemes de salut, situació laboral prèvia, du- rada de la recerca, percepció de subsidi- condicions econòm- ques locals i la si- tuació laboral d'al- tres familiars	MQO, corregit per la probabilitat de trobar-se en ca- dascun dels diver- sos estats labo- rals (a través del model logit)	el rebre presta- cions per atur té un efecte positiu en l'esforç de re- cerca en ambdós sexes i l'esforç s'incrementa en els primers esta- dis de l'atur per reduir-se després tot i que els re- ceptors dels be- nefícis mostren un major esforç que la resta

CAPITOL II.- LES PRESTACIONS PER DESOCUPACIO

1. INTRODUCCIO

Qualsevol anàlisi empírica que vulgui avaluar els possibles efectes que tenen les prestacions per desocupació en el mercat de treball i, bàsicament, en les decisions que adopten els individus en el moment d'acceptar o no una ocupació ha d'iniciar-se, necessàriament, per un estudi de la normativa legal que estableix la regulació d'aquestes prestacions i, també, per una investigació de quina ha estat l'evolució seguida per la despesa destinada a aquestes prestacions i els beneficiaris d'aquestes.

Sens dubte, la normativa que estableix les condicions i requisits que han de complir aquelles persones que desitgen accedir al subsidi de desocupació, així com la quantia atorgada en concepte d'aquesta prestació i la seva durada màxima, seran aspectes fonamentals que s'hauran de tenir en compte per a la interpretació de posteriors resultats empírics i la comparació d'aquests amb els que es desprenen de treballs en altres àrees geogràfiques.

Així, en el capítol anterior s'ha revisat la literatura existent sobre el tema de les possibles conseqüències nocives de les prestacions per atur. D'aquest capítol s'en dedueix que, tant la quantia de la prestació com la durada màxima d'aquestes, poden

tenir un efecte rellevant -encara que de petita quantia- en la durada de l'ocupació. És per això que la pròpia regulació del subsidi d'atur a cada país té una gran importància en el moment de determinar els possibles efectes d'aquestes prestacions reconegudes durant el període de desocupació. Les diferències existents entre països en la reglamentació que estableixen sobre la quantia de la prestació, la seva base de càlcul, la durada màxima d'aquests beneficis i els criteris que puguin establir-se en relació a l'extinció del dret a prestació poden provocar que els efectes de l'existència d'un subsidi d'atur siguin sensiblement diferents entre els diversos països en què es reconeix aquest dret.

**2. BREU DESCRIPCIO DE LA REGULACIO NORMATIVA DE LES
PRESTACIONS PER DESOCUPACIO A ESPANYA**

L'ampliació de l'Estat del benestar en els països occidentals ha comportat la tendència a reconèixer i a incrementar la protecció a les persones que, per diverses circumstàncies, s'enfronten a un període de desocupació. Espanya no s'ha mantingut aliena a aquesta voluntat d'establir un mecanisme que garanteixi un nivell de renda mínim a les persones que entren en la situació d'atur de forma involuntària⁷⁶.

Al llarg dels anys setanta i vuitanta la progressiva extensió de l'Estat del benestar ha conduït a una sensible ampliació de la regulació de la protecció per desocupació. Així, la Llei 31/84 de 2 d'agost estableix dos nivells de protecció durant la situació d'atur. El primer nivell, de caràcter contributiu, està lligat a que l'individu hagi cotitzat a la Seguretat Social i la durada màxima del dret s'estableix en funció del període de cotització.

El segon dels nivells, de tipus assistencial està concebut per a protegir especialment a determinats col·lectius

---

⁷⁶ En el cas d'Espanya, el reconeixement del dret a prestació resta limitat a les situacions de desocupació involuntària. Com es veurà, en alguns països veïns existeix la possibilitat de que els desocupats que abandonen la feina voluntàriament també tinguin dret a rebre una determinada quantia de prestacions.

d'individus. La regulació d'aquest nivell assistencial de prestació va ser modificada pel Reial Decret-Llei 3/89 de 31 de març. Aquest nivell assistencial estava reconegut exclusivament a persones amb responsabilitats familiars quan finalitzés el període de dret a prestació del nivell contributiu o bé als que haguessin cotitzat un mínim de tres mesos, i s'atorgava una quantitat equivalent al 75% del Salari Mínim Interprofessional. Després de la reforma de 1992 -que afecta al conjunt de prestacions per desocupació (vegeu el quadre 2.1 on es detalla les modificacions que afecten al nivell contributiu)-, per accedir al nivell de prestació assistencial s'ha haver treballat un mínim de tres mesos, si es tenen responsabilitats familiars, o sis mesos en el cas contrari, i tenen dret a rebre el 75% del Salari Mínim Interprofessional per un període de sis mesos si no tenen responsabilitats familiars. Si tenen fills al seu càrrec la durada podrà perllongar-se fins a 21 mesos (si han cotitzat durant un període superior a sis mesos).

D'aquesta forma el sistema de protecció per desocupació actualment vigent a Espanya queda configurat com un sistema de caràcter marcadament assegurador i no com un règim de tipus assistencial. Aquesta característica és comuna al sistema de Seguretat Social espanyol que, a diferència del que passa a

països d'influència anglosaxona, pot caracteritzar-se com un sistema de tipus contributiu i no universal⁷⁷.

Els sistemes de prestacions per desocupació, i el vigent a Espanya també, introdueixen determinades restriccions i controls a l'atorgament d'aquestes quantitats econòmiques amb la finalitat d'intentar limitar al màxim els desincentius que pot comportar l'estar percebent un nivell de renda sense treballar. En aquest sentit, a Espanya aquells individus que hagin abandonat l'ocupació de forma voluntària no tindran dret a rebre cap tipus de prestació per desocupació i s'exigeix que el desocupat porti a terme una recerca activa d'un nou lloc de treball. Per això s'estableix un mecanisme de control (mitjançant la visita periòdica a l'oficina d'ocupació), amb el que es pretén evitar que una persona que està rebent una determinada quantitat en concepte de prestació per desocupació estigui portant a terme a la vegada alguna altra activitat remunerada. Una avaluació del volum d'economia submergida -i el percentatge d'aquests que reben prestacions- existent a l'economia⁷⁸ seria útil per a

---

⁷⁷ Malgrat tot no s'ha d'oblidar que amb l'ampliació de les funcions de protecció social de l'Estat, la cobertura del sistema de Seguretat Social espanyol està en nivells pròxims al 100% de la població, donant, per tant, un caràcter universalista a les funcions del sistema.

⁷⁸ El Ministerio de Economía avalua en un 25% el percentatge d'ocupació submergida existent a Espanya el 1985.

determinar en quin grau s'aconsegueix complir l'objectiu d'evitar el frau en el sistema de protecció per desocupació⁷⁹.

Tanmateix, i malgrat el conjunt de mecanismes de control introduïts, el conjunt de dificultats financeres a les quals s'enfronta el sistema de protecció social a Espanya -i, en general, en el conjunt de països industrialitzats- ha conduït a reformar la normativa sobre prestacions per atur. En aquesta decisió ha influït també el reconeixement de que la concessió d'aquest tipus de prestacions pugui conduir -en línia amb les investigacions empíriques realitzades sobre el tema- a estades més llargues en la situació d'atur i a increments de la taxa d'atur de l'economia.

Per tot això, el 1992 -pel Reial Decret-Llei 1/92 de 3 d'abril- s'adopta una modificació en la regulació normativa de les prestacions per desocupació que es concreta, bàsicament, en una ampliació del període mínim de cotització exigít i en una reducció de la quantitat atorgada en concepte de prestació per desocupació. En el quadre 2.1. pot observar-se la regulació normativa de les prestacions per desocupació del nivell

---

⁷⁹ El 1992 la Inspección de Trabajo y Seguridad Social aixecà 27.218 actes d'infracció en el cobrament de prestacions per atur, xifra que suposa el 6,3% dels controls realitzats (dades publicades a EL PAÍS 24 d'agost de 1993).

contributiu en el cas espanyol abans i després de la reforma de 1992.

Quadre 2.1. La regulació de la prestació per desocupació

	Abans de la reforma	Reforma de 1992
Període de referència i de cotització exigít	6 mesos dins dels 4 anys anteriors a l'atur	12 mesos dins dels 6 anys anteriors a l'atur
Base reguladora	base de cotització en els últims 180 dies abans de l'atur	no es modifica
Durada màxima	per un període de cotització de 6 a 12 mesos es reconeix el dret durant 3 mesos. La durada màxima és de 24 mesos	per un període de cotització de 36 a 539 dies es reconeixen 120 dies de prestació. Durada màxima de 720 dies
Quantia reconeguda	el 80% de la base reguladora durant els primers 180 dies, el 70% del 181 al 360 i, a partir d'aleshores, el 60%. Quantia mínima: 116,7% del SMI Quantia màxima: del 170% al 220% del SMI segons el nombre de fills	El 70% de la base reguladora els 180 primers dies i, després, el 60%. El mínim i màxim no es modifica

Font: Llei 31/84 i Reial Decret-Llei 1/92

La reforma introduïda a Espanya, en línia amb els recents retalls a altres sistemes de protecció per desocupació i, en general, en el conjunt de despeses relacionats amb l'Estat de benestar pretén limitar la quantia i la durada de les prestacions econòmiques reconegudes durant el període de desocupació i, a la vegada, amb la modificació de la prestació de caràcter assistencial, pretén dotar al sistema de protecció per atur d'un

caràcter més assistencialista del que tenia fins el moment. Els resultats que puguin haver-se aconseguit amb aquesta reforma - malgrat que encara és aviat per avaluar-los- hauran restat, sens dubte, moderats per l'efecte de la crisi econòmica que ha comportat un important augment del col·lectiu de desocupats i, per tant, exerceix una forta pressió sobre les despeses per desocupació.

3. ANALISI DE LES PRESTACIONS PER DESOCUPACIO

Abans de passar a analitzar els possibles efectes nocius que pugui tenir l'existència⁸⁰ de prestacions econòmiques durant la situació d'atur, sembla interessant avaluar el col·lectiu de persones que es veu afectat per aquest sistema de prestacions i la seva evolució al llarg dels últims anys, així com la despesa realitzada en aquest concepte i els principals factors que poden explicar la tendència seguida per la despesa pública en desocupació.

3.1. Evolució dels beneficiaris del sistema de prestacions

Com s'ha indicat en l'apartat referent a la regulació normativa de les prestacions per desocupació, existeixen dos grans nivells dins del sistema espanyol de prestacions: el contributiu i l'assistencial.

Dins de les prestacions amb caràcter contributiu, es pot distingir, a més, entre les atorgades amb motiu d'una situació de desocupació total i les reconegudes per atur parcial⁸¹. Pel

---

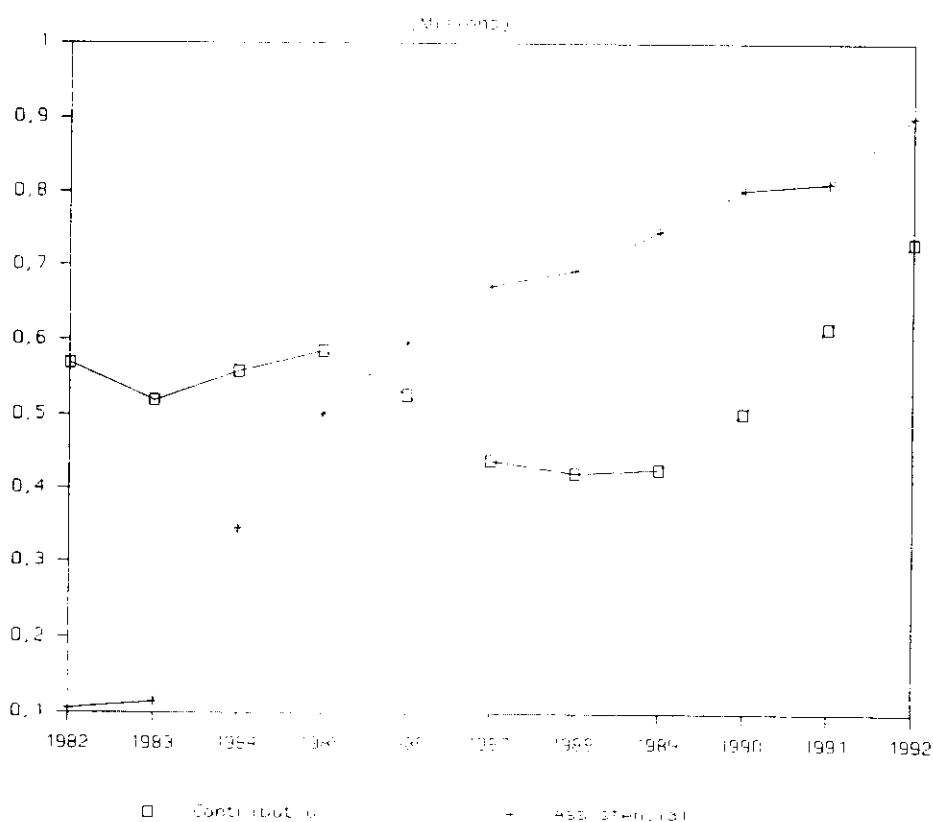
⁸⁰ I més que l'existència, la seva regulació i quantia.

⁸¹ Reconeguda en aquells casos en els quals l'individu no treballa una jornada laboral completa, sinó només una part. Aquest és un aspecte característic d'alguns sistemes europeus. En canvi, a Estats Units, per

que fa al nivell assistencial està inclòs el subsidi especial en el cas de treballadors eventuais agraris i el propi subsidi d'atur. En el gràfic 2.1. es pot veure l'evolució seguida per cadascun d'aquests grups de beneficiaris del sistema de protecció per desocupació.

Gràfic 2.1

PRESTACIONS PER ATUR A BENEFICIARIS

Font: MTSS

exemple, no es reconeix la possibilitat de rebre prestacions per atur parcial.

Pot observar-se en el gràfic anterior com, en el cas del conjunt d'Espanya, la implantació del nivell assistencial en les prestacions per desocupació ha donat lloc a un fort augment en el nombre de beneficiaris totals del sistema. La importància del col·lectiu de beneficiaris de tipus assistencial es deu al nombre de perceptors del subsidi especial per a treballadors eventuais agraris. A l'annex a aquest capítol es poden consultar les dades relatives al nombre de persones beneficiàries de cadascuna de les prestacions reconegudes.

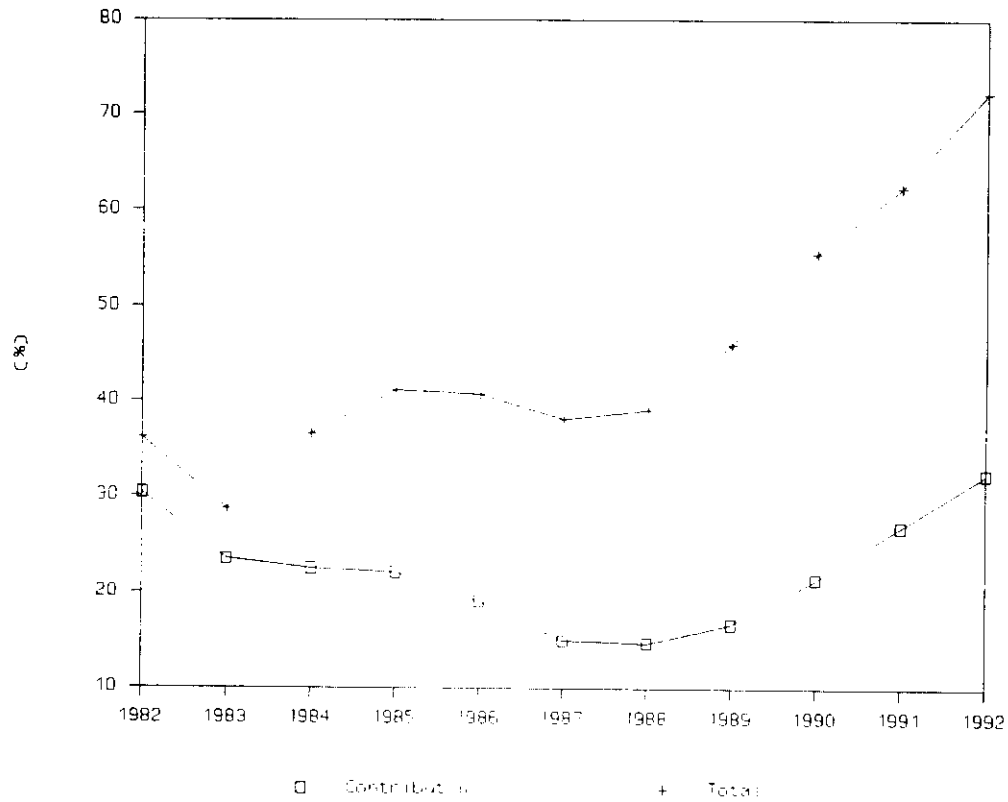
Malgrat l'evolució creixent en el nombre de persones que reben algun dels tipus de prestacions per desocupació, cal preguntar-se si això ha estat el resultat d'una ampliació de la cobertura del sistema -que vindrà donada, bàsicament, per un increment dels beneficiaris del subsidi d'atur- o si, en canvi, és degut a un increment equivalent del volum de desocupats.

Al gràfic 2.2 s'enregistra l'evolució seguida pel percentatge que suposa el volum de beneficiaris -tant de prestació contributiva com el total- respecte a l'atur enregistrat a l'INEM⁸² a l'economia espanyola en els mateixos anys analitzats.

---

⁸² S'utilitzen les dades d'atur registrat ja que únicament els desocupats que s'hagin enregistrat a l'INEM poden tenir accés a la prestació per desocupació.

Gràfic 2.2
BENEFICIARIS/ATUR REGISTRAT

Font: MTSS i elaboració pròpia

En aquest gràfic s'observa com a partir de l'any 1988 es produeix un augment constant en el percentatge que representa el volum de beneficiaris sobre l'atur registrat total, és a dir, una

proporció més gran de desocupats enregistrats a l'Instituto Nacional de Empleo rep algun tipus de prestació econòmica. En els anys inicials⁸³, en canvi, s'observa una relativa estabilitat i, àdhuc, disminució -més accentuada en el nivell contributiu- d'aquest percentatge. Això és degut al manteniment del volum de beneficiaris i al comportament alcista en l'atur registrat fins a 1987 (gràfic 2.3).

Sens dubte la disminució que es pot observar en l'atur registrat no ha anat acompanyada d'una reducció equivalent de l'atur estimat en el conjunt de l'economia, sinó que, contràriament, en els últims anys, i molt especialment el 1992, l'atur ha augmentat considerablement en entrar en una fase recessiva del cicle econòmic. La tendència que ha mostrat l'atur registrat pot reflectir una certa pèrdua de confiança a trobar un nou treball per part dels desocupats, el que pot provocar algunes fugides de la població activa, com també una disminució en el flux de nous entrants en els actius que, previsiblement, s'enregistrarien com desocupats.

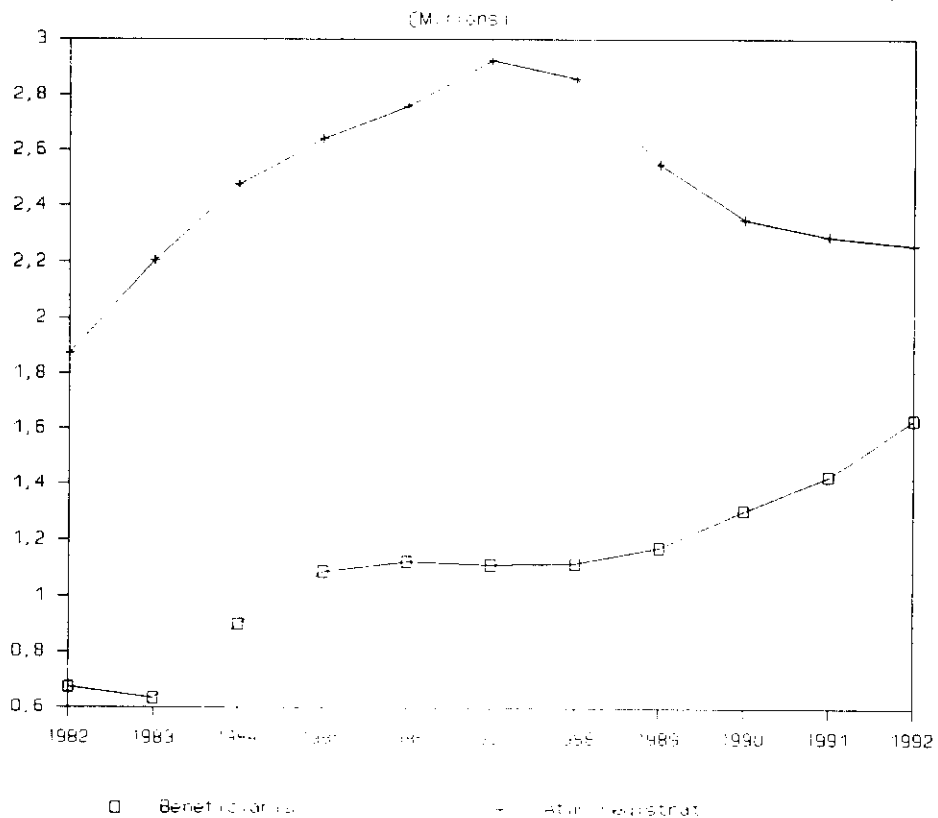
---

⁸³ Després de la modificació de la normativa reguladora de la protecció per atur a través de la Llei 31/84.

Gràfic 2.3

BENEFICIARIS I ATUR REGISTRAT

Font: MTSS

El concepte anterior -percentatge de beneficiaris sobre atur registrat- no és plenament equivalent al de la taxa de cobertura utilitzat pel Ministerio de Trabajo y Seguridad Social. En el càlcul de la taxa de cobertura de les prestacions es pretén recollir una mesura que no es vegi deformada per determinats

col·lectius, com poden ser els treballadors eventuais agraris o la desocupació parcial.

Així, les taxes bruta i neta de cobertura es defineixen com:

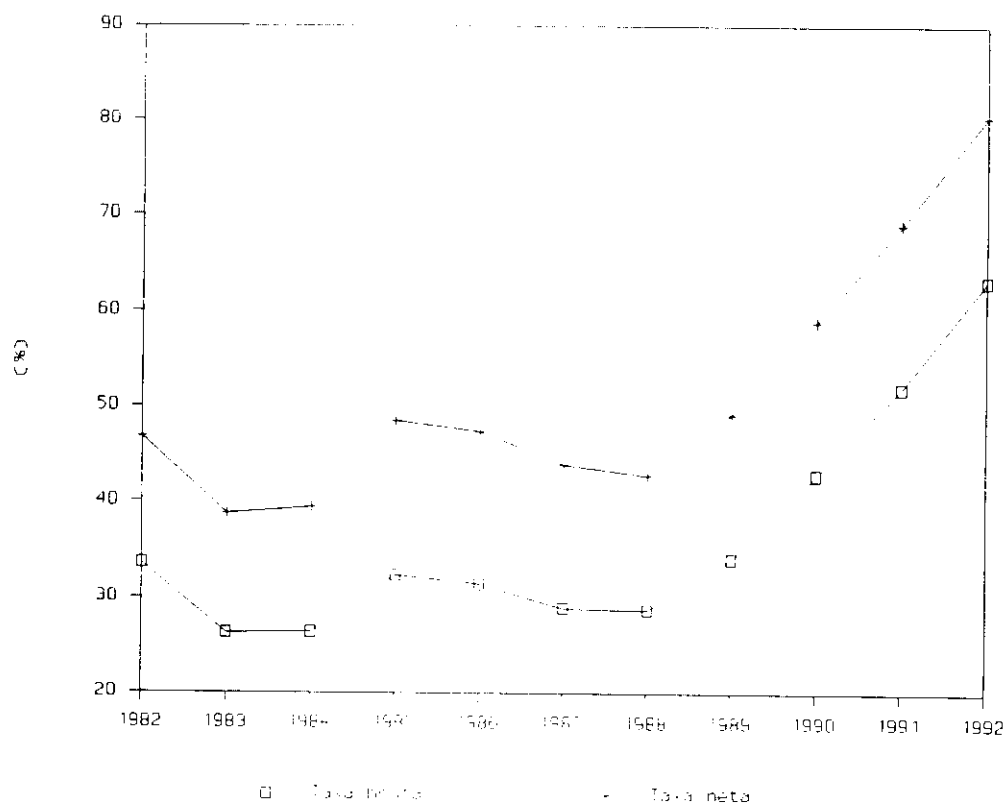
$$\text{Taxa bruta} = \frac{\text{benef. prestacions econ. (excloent atur parcial i subsidi d'eventuals agraris)}}{\text{atur registrat}} * 100$$

$$\text{Taxa neta} = \frac{\text{benef. prestacions econ. (excloent també els beneficiaris agrícoles fixos)}}{\text{atur registrat a la indústria, construcció i serveis}} * 100$$

En el gràfic 2.4 s'observa la tendència seguida per aquestes taxes de cobertura -bruta i neta- segons dades publicades pel Ministerio de Trabajo y Seguridad Social. Malgrat la fluctuació dels anys inicials, es pot parlar d'una important ampliació de la cobertura de les prestacions per desocupació. La tendència seguida per ambdues durant aquests anys és plenament equivalent. Això és significatiu, donat que, en el càlcul de la taxa neta s'eliminen del numerador els treballadors agraris fixos que reben prestacions per desocupació i, per altra banda, en el denominador es resta l'atur registrat corresponent al sector primari, i indica que les ampliacions en la cobertura de les prestacions s'han produït, bàsicament, en els sectors secundari i terciari, mentre que els treballadors agrícoles -excepte lleugeres

oscil·lacions durant aquests anys- s'han mantingut amb percentatges de cobertura semblants.

Gràfic 2.4
TAXES DE COBERTURA

Font: MTSS

Tanmateix, aquest resultat ha de matitzar-se donat que s'ha de tenir en compte l'existència de l'anomenat subsidi especial per a treballadors eventuais agraris que afecta a un important col·lectiu de treballadors del sector primari, amb el que, la cobertura d'aquests a través de prestacions econòmiques per desocupació resta exclosa del càlcul d'aquestes taxes. Per tant, l'evolució que ha seguit la cobertura dels treballadors del sector agrari no pot extreure's del gràfic anterior, ja que l'important volum de desocupats acollits a aquest sistema d'eventuals agraris en determinades zones d'Espanya pot distorsionar la conclusió que es deriva de l'anàlisi de les taxes de cobertura.

3.2. La despesa en prestacions per desocupació

La despesa realitzada en prestacions per desocupació ha presentat, tant en termes corrents com constants, taxes de creixement significatives, amb l'excepció del període comprés entre 1986 i 1988.

Entre 1982 i 1991, les despeses per aquest concepte han tingut una taxa de creixement anual acumulativa del 14,8%, taxa

que en termes constants -una vegada descomptat el creixement de l'índex de preus de consum⁸⁴- es redueix al 6,5%.

El creixement que presenta la despesa real en prestacions per desocupació dependrà, lògicament, de dos grans factors:

- l'evolució que enregistri el nombre de beneficiaris que, a la vegada, vindrà condicionada per la tendència del volum de desocupats i per les normes que regulen l'accés a la prestació, ja que no tots els individus que es troben en situació de desocupació tenen reconegut el dret a prestació. Així, aquelles persones que no havien treballat abans -persones que s'incorporen de nou al mercat laboral-, els que abandonen l'ocupació de forma voluntària o els que no han arribat al període mínim de cotització establert, no podran beneficiar-se d'aquesta prestació.

- els augments enregistrats en la prestació real mitjana reconeguda, increments que provoquen que, encara que el nombre de beneficiaris es mantingui constant o disminueixi, la despesa en concepte de prestacions per atur pugui créixer.

---

⁸⁴ Ja que les prestacions econòmiques per atur atorgades als individus en situació d'atur consisteixen en una renda substitutiva de la que rebien quan treballaven, el deflactor més adequat és l'índex general de preus al consum, ja que les quantitats rebudes s'utilitzaran pel consum de l'individu.

Portar a terme l'anàlisi de l'evolució seguida per cadascun dels condicionants de la despesa en prestacions per desocupació - seguint la metodologia de l'OCDE⁸⁵- implica, en primer lloc, avaluar quin ha estat el creixement de la despesa en prestacions de caràcter contributiu en el període considerat. Els comptes de protecció social -que segueixen la metodologia SEEPROS⁸⁶ establerta per la Comunitat Europea- permeten avaluar el volum de despesa destinat a la funció de desocupació. Aquesta dada, tanmateix, té l'inconvenient d'englobar tant la prestació de caràcter contributiu com les quantitats reconegudes en el nivell assistencial. La diferent quantia atorgada en aquest últim cas i les particularitats de la seva regulació en relació al nivell contributiu fan aconsellable la seva eliminació pel tipus d'anàlisi que es desitja portar a terme.

Així doncs, si bé el creixement de la despesa en prestacions per desocupació durant el període 1986-1991 en termes corrents ha crescut a una taxa anual acumulativa del 13,9% (un 7,6% en pessetes constants), la despesa en prestacions del nivell contributiu es pot dir que ha augmentat a una taxa anual lleugerament inferior: el 12,9% (6,6% en termes constants). Les estadístiques disponibles permeten avaluar l'evolució seguida pel

---

⁸⁵ Vegeu Ministerio de Trabajo y Seguridad Social (1990).

⁸⁶ Sistema Europeo de Estadísticas de Protección Social.

nombre de beneficiaris de prestacions de caràcter contributiu, així com de la prestació mitjana reconeguda per aquest col·lectiu.

D'això se'n pot deduir l'augment de la despesa en desocupació (nivell contributiu) segons el següent esquema,

$$p_n = i_{pc} \cdot p_r$$

$$p_r \cdot b_{en} = g_r$$

$$g_r \cdot i_{pc} = g_n$$

(2.1)

on:

p_n = prestació mitjana nominal

p_r = prestació mitjana en termes constants

i_{pc} = índex de preus de consum

b_{en} = nombre de beneficiaris del nivell contributiu

g_n = despesa nominal en prestacions

g_r = despesa en prestacions en pessetes constants

i el cercle sobre les variables indica taxa de creixement anual acumulativa en el període considerat.

Com s'ha indicat abans, la tendència seguida pel volum de beneficiaris de les prestacions de caràcter contributiu depén, en primer lloc, de l'evolució del nombre de desocupats existents (u) i, en segon lloc, de la normativa que regula l'accés a la prestació, el que pot anomenar-se cobertura del sistema (cob), és a dir,

$$b\dot{e}n = \dot{u} * c\dot{o}b$$

(2.2)

Les ampliacions en la normativa de les prestacions condueixen a un increment del volum de beneficiaris en la mesura que un nombre més gran de persones desocupades podran accedir a la prestació.

En el quadre 2.2. es pot observar la descomposició de l'augment de la despesa en prestacions per desocupació en els diversos factors que hi incideixen en el període 1986-1991 pel conjunt d'Espanya.

La variació de la prestació nominal mitjana reconeguda als desocupats ha estat del 9,4% entre 1986 i 1991, augment superior a l'enregistrat en els salaris mitjans de l'economia (creixen un 6,8% en el mateix interval temporal). Com a resultat d'això es

dedueix que els augments en la despesa en prestacions en pessetes constants s'han degut en major mesura -encara que les diferències en aquest camp són escasses- als augments en la prestació real mitjana atorgada als beneficiaris, mentre l'augment del volum de perceptors d'aquestes ha tingut una importància lleugerament menor.

Quadre 2.2 Descomposició dels augments en la despesa en prestacions per desocupació 1986-1991 (nivell contributiu). Espanya

---

Δ anual acumulatiu de la despesa nominal	12,93
Δ anual acumulatiu de l'IPC	5,90
Δ anual acumulatiu de la despesa real	6,64
• degut a l'augment del nombre de beneficiaris	3,17
• per la variació del volum de desocupats	-3,66
• per les ampliacions de cobertura	7,09
• degut als increments de la prestació real mitjana	3,36

Font: MTSS, INE i elaboració pròpia

Per altra banda, l'anàlisi detallada de la variació enregistrada en el volum de beneficiaris, indica com en el

conjunt del període considerat el nombre de persones que es trobaven en la situació de desocupació ha disminuït de manera molt notable -el període considerat aquí coincideix amb la fase expansiva del cicle econòmic- i, per tant, el factor que explica la variació positiva en les persones receptors del dret a prestació és l'ampliació de la cobertura del sistema, element que ha enregistrat una taxa anual acumulativa de creixement del 7,1% en aquests anys i que, per tant, es configura com l'agent explicatiu principal de la variació en les despeses per desocupació.

Una anàlisi semblant pel cas de Catalunya⁸⁷ -amb la hipòtesi de que l'evolució de la prestació nominal mitjana (no així la real, que depèn de la tendència seguida per l'índex de preus de consum) és la mateixa que pel conjunt d'Espanya- indica (quadre 2.3) que l'ampliació de la cobertura ha sigut molt superior en el cas de la comunitat autònoma catalana que l'enregistrada pel conjunt d'Espanya, fet que es tradueix en un augment molt significatiu del volum de beneficiaris malgrat es palesi una accentuada disminució del nombre de desocupats en els anys considerats.

---

⁸⁷ Donat que en els apartats següents el treball farà referència a aquesta comunitat, sembla interessant analitzar la rellevància dels diversos factors que incideixen en els augments de la despesa en aquest cas.

Quadre 2.3 Descomposició dels augments en la despesa en prestacions per desocupació 1986-1991 (nivell contributiu). Catalunya

---

Δ anual acumulatiu de la despesa nominal	16,11
Δ anual acumulatiu de l'IPC	6,35
Δ anual acumulatiu de la despesa real	9,18
• degut a l'augment del nombre de beneficiaris	6,09
• per la variació del volum de desocupats	-10,21
• per les ampliacions de la cobertura	18,15
• degut als increments de la prestació real mitjana	2,91

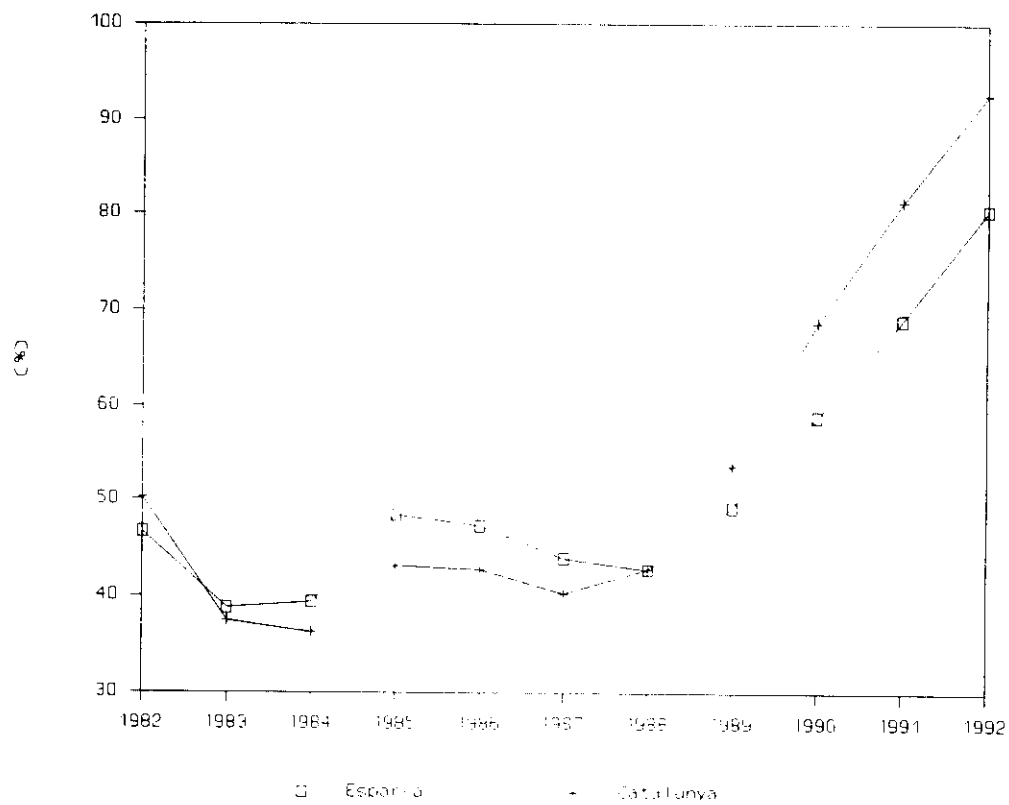

Font: MTSS, INE i elaboració pròpia

En el cas de Catalunya, la importància que ha tingut la tendència seguida per la quantia mitjana reconeguda en concepte de prestació i la variació experimentada en el col·lectiu de beneficiaris de les prestacions és substancialment diferent. El factor diferenciador el constitueix la important ampliació en la cobertura del sistema experimentada a Catalunya, el que s'ha traduït en que, malgrat que aquesta comunitat partia d'una taxa de cobertura de les prestacions per desocupació inferior a l'enregistrada en el conjunt d'Espanya, al llarg dels anys analitzats els augments de la cobertura provoquen que el creixement de la taxa neta a Catalunya sigui molt superior al del

conjunt d'Espanya i se situï, l'any 1991, per sobre de la taxa neta d'Espanya (gràfic 2.5).

Gràfic 2.5
TAXES DE COBERTURA

Font: MTSS

Un dels factors que influeix en l'evolució seguida per la taxa de cobertura, a més de la normativa vigent en relació a l'accés al dret a prestació -que no presenta diferències en el conjunt d'Espanya- i la pròpia evolució de l'atur enregistrat a la zona, és el percentatge de persones desocupades que compleixen els requisits exigits. Les superiors ampliacions de la taxa neta de cobertura -més adequada per aquesta comparació donat que exclou els beneficiaris del sector agrari que podrien distorsionar els resultats- són degudes, previsiblement, a que un nombre més grans de persones enregistrades com desocupades compleixen el requisit de període mínim de cotització exigít.

Per a confirmar la hipòtesi anterior es pot analitzar el percentatge d'individus desocupats que poden considerar-se elegibles per a rebre les prestacions per desocupació a Espanya i Catalunya. Alba i Freeman (1990) quantifiquen en, aproximadament, un 30,3% el percentatge de persones que han perdut el seu lloc de treball i que són elegibles per a rebre les prestacions en el cas d'Espanya i referit a l'any 1985. Una anàlisi semblant per Catalunya, encara que per l'any 1990, indica que el percentatge d'elegibles⁸⁸ és del 52,8%, de manera que,

---

⁸⁸ Persones desocupades que pel motiu d'atur i el temps que han treballat a l'anterior ocupació es poden considerar amb dret a la percepció del subsidi. Les persones que diuen que reben prestacions en el moment de l'enquesta equivalen al 33,1% del total de desocupats, però s'ha de considerar que alguns d'aquests han rebut prestacions anteriorment.

malgrat que amb tota probabilitat el percentatge referit a Espanya serà superior el 1990 que el 1985, sembla que aquesta elegibilitat més gran en el cas de Catalunya podria explicar les diferències en el comportament de la taxa de cobertura de les prestacions per desocupació.

**4. ANALISI COMPARADA DE LA REGULACIO
DE LES PRESTACIONS PER ATUR**

La regulació normativa de les prestacions per desocupació, així com el volum de despesa que aquestes suposen, difereix entre els països de l'entorn. L'anàlisi comparada de les quanties i períodes màxims de dret reconeguts pot ser d'utilitat en els moments actuals en els quals es planteja una reforma profunda del mercat laboral espanyol que afecta, entre altres aspectes, a la normativa sobre prestacions per desocupació. Bertola (1990) en una anàlisi comparada dels sistemes de protecció per desocupació en diversos països⁸⁹ arriba a la conclusió de què els elevats nivells de protecció vigents en els països europeus en general pot ser un dels factors explicatius de les divergències entre les taxes d'atur europees i d'Estats Units i la persistència d'elevats nivells d'atur a Europa.

4.1. La regulació normativa a la Comunitat Europea

En el quadre 2.4 es pot observar la normativa vigent en els països de la Comunitat Europea pel que fa a durada màxima i quantia inicial concedida en concepte de prestació per desocupació.

---

⁸⁹ Una anàlisi semblant és la que han fet Milbourne, Purvis i Scoones (1991) referida als Estats Units i Canadà.

D'aquest quadre es desprén que el sistema vigent a Espanya es troba entre els que reconeixen una quantia més gran de prestacions i per una major durada de la Comunitat. Malgrat això, els països com Dinamarca -amb una quantia inicial del 90%- o Bèlgica -amb durada ilimitada de les prestacions- tenen regulacions encara més àmplies.

Quadre 2.4. Regulació de les prestacions per atur a la CE

	Condicions d'accés al dret a prestació	Durada màxima	Quantia inicial
Bèlgica	78 dies en els 10 mesos anteriors a 624 en els 36 mesos previs (segons l'edat de l'individu)	Indefinida	60%
Dinamarca	36 setmanes en els 3 anys anteriors	30 mesos	90%
França	6 mesos	45 mesos	linial
Alemanya	360 dies en els 3 últims anys	832 dies	63%(a)
Grècia	125 dies en els 14 mesos anteriors	10 mesos	40%-50%
Irlanda	39 setmanes	390 dies	linial
Itàlia	2 anys d'ocupació, dels quals 1 ha d'estar en els 2 anys previs	180 dies	20%
Països Baixos	26 setmanes en els 12 mesos anteriors	5 anys	70%
Portugal	540 dies en els 2 anys anteriors	30 mesos	65%
Espanya	72 mesos	720 dies	70%
Regne Unit	quantia de contribució equivalent a 50 vegades el salari setmanal mínim en els 2 anys anteriors	1 any	fixa
Luxemburg	26 setmanes en els 12 mesos anteriors	365 dies	80%

Nota: normatives vigents elener de 1992, amb l'excepció d'Espanya (incorpora la reforma d'abril de 1992)

(a) percentatge sobre els guanys nets (68% si té fills)

Font: Comission des Communautés Européenes (1992)

Un aspecte important a tenir en compte en el moment d'avaluar els possibles efectes nocius que generen les

prestacions per desocupació és la subjecció o no d'aquestes quantitats rebudes a l'impost sobre la renda. Alemanya, Grècia, Irlanda i Espanya són els únics països de la Comunitat Europea en els que les prestacions per atur no estan subjectes al gravamen impositiu sobre la renda. A la resta -i també a països com els Estats Units i Canadà, entre altres- les quantitats rebudes en concepte d'aquesta prestació tributen com les restants rendes en l'impost sobre la renda. Sens dubte, aquesta exempció de l'impost genera un efecte nociu, ja que incrementa els incentius a continuar sense treball -la renda salarial si que tributa- i rebre les prestacions quan les diferències entre la quantitat en concepte de prestació i el salari esperat de la nova feina són escasses.

Com ja s'ha esmentat, el sistema vigent a Espanya es pot caracteritzar com un sistema de tipus assegurador, front a altres com els del Regne Unit i Irlanda en els quals predominen els principis bàsics de la protecció social. Malgrat això, la regulació normativa dels sistemes de protecció per atur és el suficientment complexa com per impedir una clara distinció entre els diversos sistemes.

Un tret significatiu és que entre els països comunitaris únicament França, Grècia, Portugal i Espanya no reconeixen la

possibilitat de rebre prestacions per desocupació a aquelles persones que han abandonat de forma voluntària el seu lloc de treball⁹⁰. Als països restants es reconeix aquesta possibilitat però existeix un període de carència -interval de temps fins que es comencen a rebre les prestacions- superior a l'existent en cas de separació involuntària.

Segons dades de la *Encuesta sobre las Fuerzas de Trabajo* de la CE, les taxes de cobertura -proporció de desocupats que efectivament reben prestacions- són sensiblement diferents entre els diversos països comunitaris. Espanya es troba, segons aquestes dades, entre els països amb una menor taxa de cobertura⁹¹ (vegeu el gràfic 2.6).

Els països caracteritzats per un sistema de tipus assistencial són aquells que presenten taxes de cobertura superiors, donat que els requisits per accedir al dret a prestació són menys estrictes que a les zones on s'estableixen períodes de cotització previs més llargs per a poder rebre el subsidi d'atur.

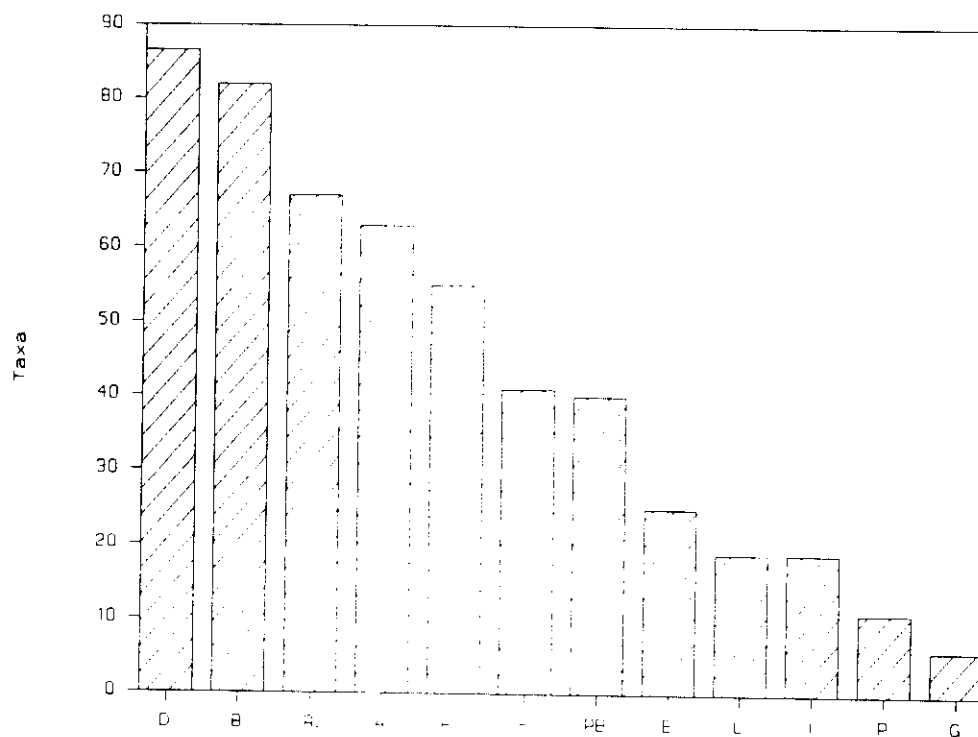
---

⁹⁰ També als Estats Units la regulació de la prestació per atur nega el dret a aquells individus que deixen la feina de forma voluntària.

⁹¹ S'ha de matisar que aquesta taxa de cobertura prové de dades tipus enquesta, mentre les taxes de cobertura utilitzades a l'apartat anterior eren el resultat de dades administratives, molt més adequades per calcular aquestes taxes. Les diferents fonts de dades utilitzades expliquen les divergències entre la taxa de cobertura utilitzada anteriorment i la que ara es presenta.

Gràfic 2.6

TAXA DE COBERTURA 1990

Font: Comission des Communautés Européenes (1992)

Al mateix temps, als països amb un sistema de tipus assegurador -entre els quals es troba Espanya- les persones de més edat estan relativament més protegides que les més joves. El greu problema de l'atur i, especialment, les dificultats de

trobar feina a una certa edat, ha provocat que en els últims anys la protecció dirigida a aquelles persones de més edat s'hagi incrementat de forma sensible, donant lloc a taxes de cobertura molt superiors per les persones d'edat avançada que per les de menor edat. Per altra banda, en aquests mateixos països la taxa de cobertura és menor pels desocupats de llarga durada, degut a la durada limitada de les prestacions per atur.

4.2. La despesa en el programa de prestacions

A més de la regulació normativa dels programes de prestacions per desocupació, un altre aspecte important és analitzar el volum de despesa que el sector públic dedica a aquest capítol de despesa i, el que potser sigui més significatiu, la persistència d'elevats nivells de desocupació a la majoria de països europeus i la necessitat de plantejar mesures que permetin de nou l'accés dels desocupats a la població ocupada, comparar el volum de despesa en aquestes prestacions amb el desemborsament que impliquen els programes d'ocupació actius. En el quadre 2.5 es detalla el percentatge de despesa en programes d'ocupació de caràcter passiu i actiu pels països de la Comunitat Europea.

**Quadre 2.5. La despesa en els programes d'ocupació i desocupació
(% sobre el PIB, 1991)**

	Assegurança d'atur	Altres programes passius(*)	Programes actius
Bèlgica(a)	1,96	0,75	1,07
Dinamarca	3,48	1,24	1,39
França (a)	1,32	0,56	0,80
Alemanya	1,52	0,01	1,21
Grècia	0,73	-	0,49
Irlanda	2,83	-	1,48
Itàlia(b)	0,40	0,32	0,80
Luxemburg	0,25	0,53	0,29
Països Baixos(a)	2,20	-	1,07
Portugal	0,29	-	0,50
Espanya	2,77	0,07	0,76
Regne Unit	1,35	0,01	0,56

(*) jubilació anticipada per motius relacionats amb el mercat de treball

(a) dades referides a 1990   (b) dades de l'any 1988

Font: MTSS (1992)

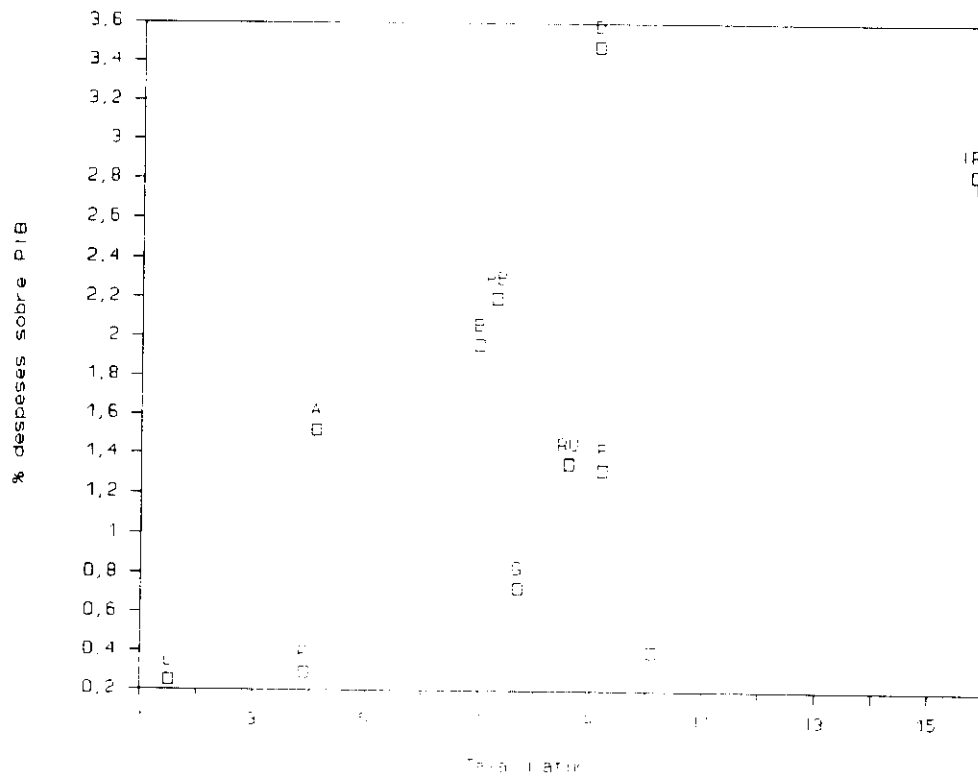
Del quadre anterior es desprèn l'escassa importància que en relació al PIB tenen les despeses en programes d'ocupació actius -entre els quals s'inclou la formació professional, mesures destinades als joves, subvencions a la creació d'ocupació i mesures en favor dels incapacitats- en relació al pes dels programes passius i, bàsicament, de les despeses en el programa d'assegurança d'atur.

Un punt d'interès és analitzar si es pot parlar d'una relació positiva entre els països amb més volum de persones afectades per la desocupació i aquells que esmercen més recursos

en aquest programa. Sens dubte, l'existència d'un nombre més gran de desocupats provoca que hi hagi més beneficiaris del sistema - si les condicions d'accès a la prestació no es modifiquen- i, per tant, més persones que reben una quantitat en concepte d'assegurança d'atur (vegeu gràfic 2.7).

Gràfic 2.7

TAXA D'ATUR - DESPESES PER ATUR

Font: MTSS (1992) i elaboració pròpia

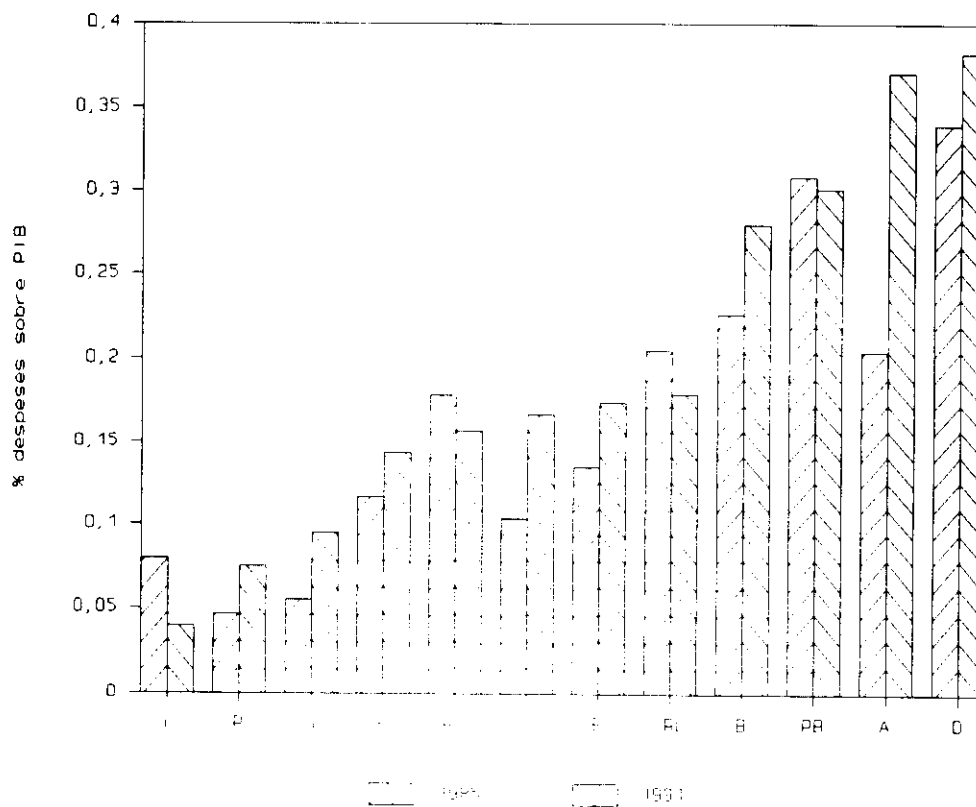
Segons el gràfic 2.7 es pot parlar d'una clara relació positiva entre els països que tenen una taxa d'atur més gran i, que per tant, han d'afrontar l'existència d'un nombre més gran de beneficiaris, i aquells que dediquen un major percentatge del PIB al programa de prestacions per atur. En aquest sentit, disminucions de la taxa d'atur -que es tradueixen en reduccions del volum de població beneficiària del sistema de prestacions- conduirien a un menor percentatge de despesa en aquest programa en relació al PIB. Aquest càlcul en el cas de l'economia espanyola indica que una disminució d'un punt en la taxa d'atur -mantenint el mateix percentatge de cobertura i la mateixa quantia per càpita de la prestació- conduiria a que la despesa en el programa d'assegurança de desocupació passi d'un 2,77% del PIB l'any 1991 a un 2,56, és a dir, una reducció de 0,21 punts percentuals.

El càlcul del volum de recursos en percentatge del PIB que es destina a prestacions per desocupació per cada punt percentual de taxa d'atur (vegeu gràfic 2.8) permet obtenir una valoració homogènia del pes que suposen aquestes despeses una vegada descomptat l'efecte dels diferencials entre les taxes d'atur dels diversos països. Els Països Baixos, Alemanya i Dinamarca són els països comunitaris que destinen un major percentatge del PIB a despeses en concepte de prestacions per atur.

Gràfic 2.8

DESPESES UNITARIA(*): PER ATUR

(*): Despeses sobre el PIB per cada punt de taxa d'atur
Nota: Portugal i Dinamarca es refereixen a 1986 i Bèlgica, França i els Països Baixos a 1990. En el cas d'Itàlia la darrera dada de què es disposa fa referència a 1988.

Font: MTSS (1992).

Espanya es troba en un nivell mig i destaca -tot i que no és l'únic país on succeeix- l'augment que es posa de manifest entre 1985 i 1991. En aquest sentit -i com s'assenyala en

l'informe sobre l'ocupació de la CE de 1992-, els dos països el sistema de prestacions dels quals pot ser caracteritzat com d'assistència social, és a dir, Regne Unit i Irlanda, són els que, malgrat el repunt de la desocupació el 1991, han reduït⁹² el percentatge de despeses dedicat a aquest concepte i es caracteritzen per establir unes prestacions de quantia fixa. L'objectiu d'aquests en els anys d'augment de l'atur ha estat el manteniment del nivell real de la prestació i no el seu valor relatiu enfront dels salaris mitjos. En canvi, en els països caracteritzats per una quantia de prestació proporcional al salari rebut anteriorment, el nivell de prestacions ha mantingut el seu nivell relatiu enfront dels salaris.

Com ja s'ha assenyalat en paràgrafs anteriors, la importància que els programes d'ocupació activa representen en la majoria de països comunitaris és molt inferior al pes de les despeses dedicades als programes passius. *A priori* es pot pensar que aquells països amb una taxa d'atur més gran dedicaran més esforços per intentar pal·liar la pèrdua de renda a la qual s'enfronten els individus desocupats i, per tant, el volum de despeses destinades a mesures actives serà, en termes relatius,

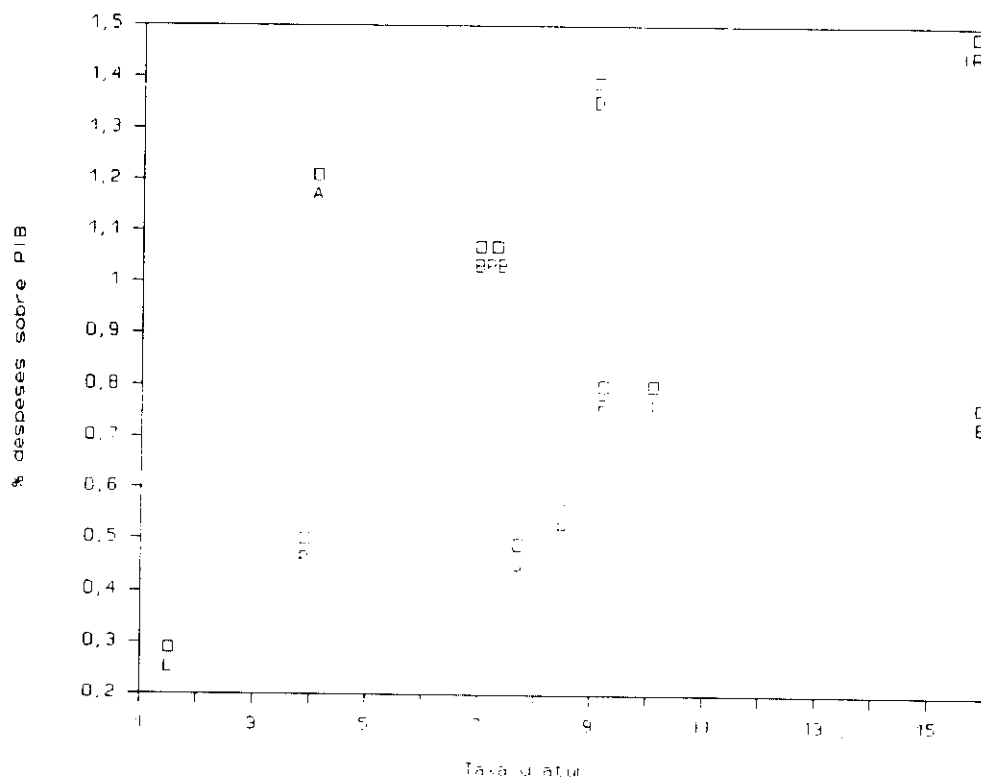
---

⁹² També Itàlia presenta una disminució de la despesa unitària en desocupació, però cal recordar que les últimes dades disponibles per aquest país fan referència a 1988, moment en el qual encara no es posa de manifest l'augment de l'atur com a conseqüència de l'inici de la crisi econòmica.

inferior. En el gràfic 2.9 es pot observar la posició dels diversos països comunitaris pel que fa a la relació entre taxa d'atur i percentatge de despeses respecte al PIB dedicades a polítiques d'ocupació actives.

Gràfic 2.9

TAXA D'ATUR - PROGRAMES ACTIUS

Font: MTSS (1992)

Del gràfic es dedueix que, malgrat el que s'ha assenyalat abans, aquells països amb taxes d'atur més elevades són també els que més recursos esmercen a polítiques d'ocupació actives -no és aquest el cas d'Espanya- i no solament a cobrir les prestacions per desocupació. Mesures actives com la formació professional, les ajudes als joves, les subvencions a la creació d'ocupació i l'augment del nombre de llocs de treball destinats als incapacitats tenen més rellevància en moments en els quals els increments de la desocupació i l'agudització d'aquesta situació per a determinats col·lectius es fan especialment patents.

**ANNEX 2.1. BENEFICIARIS DE PRESTACIONS PER DESOCUPACIO
ESPANYA I CATALUNYA**

Quadre A.2.1. Beneficiaris de prestacions per desocupació. Espanya

	Desocupació total	Desocupació parcial	Nivell contributiu	Nivell assistencial	Taxes de cobertura bruta	Taxes de cobertura neta
1982	523962	44844	568806	105977	33,64	46,72
1983	466452	52972	519424	114113	26,30	38,79
1984	501033	56901	557934	344735	26,40	39,41
1985	537251	48012	585263	502305	32,37	48,42
1986	504296	22742	527038	595885	31,47	47,32
1987	425395	14023	439418	673578	28,97	43,95
1988	410295	11740	422035	694318	28,77	42,77
1989	419864	7055	426919	745970	34,08	49,23
1990	498590	5047	503637	803216	42,86	58,96
1991	613148	3011	616159	811831	51,93	69,02
1992	728342	2538	730880	901951	63,23	80,35

Font: MTSS

Quadre A.2.2. Beneficiaris de prestacions per desocupació. Catalunya

	Desocupació total	Desocupació parcial	Nivell contributiu	Nivell assistencial	Taxes de cobertura	
					bruta	neta
1982	119840	7922	127762	10544	39,57	50,21
1983	94327	14298	108625	16874	27,50	37,49
1984	95368	15671	111039	19846	25,80	36,27
1985	94278	9175	103453	45762	31,05	43,13
1986	90457	3031	93488	57856	32,18	42,80
1987	75559	2240	77799	66295	31,60	40,35
1988	75593	3735	79328	58670	34,06	42,83
1989	80803	3338	84141	61845	44,33	53,68
1990	97642	2805	100447	66276	60,64	68,73
1991	125114	539	125653	72637	73,50	81,30
1992	147235	579	147814	84320	89,75	96,94

Font: MTSS

**CAPITOL III.- ANALISI DE LA DURADA DE L'ATUR I
LES TRANSICIONS EN LA DESOCUPACIO**

1. INTRODUCCIO

Una vegada analitzada la literatura teòrica i empírica existent sobre el tema dels possibles efectes adversos del subsidi d'atur, i quina és la situació normativa existent a Espanya sobre la regulació d'aquest tipus de prestacions, sembla interessant plantejar-se si els mateixos resultats que s'han obtingut en altres àrees geogràfiques són vàlids també pel cas concret de l'economia espanyola i catalana.

Tanmateix, abans de passar al plantejament del model i els problemes i resultats als quals s'arriba, sembla oportú analitzar detingudament la situació del col·lectiu de desocupats segons la durada del període d'atur en diferents moments del temps.

L'*Encuesta de Población Activa* -font informativa bàsica d'aquest estudi- va dirigida a la població que resideix en habitatges familiars i el període de referència de l'enquesta és el trimestre. Les pròpies característiques del mètode de recollida de la informació i el període temporal de referència són aspectes importants que s'han de tenir en compte a l'hora d'analitzar els resultats que es vagin obtenint de l'explotació estadística d'aquesta enquesta.

Cada període de l'enquesta -cada trimestre- la mostra d'habitatges es renova en una sisena part, de manera que la mostra global es divideix en sis grans grups o torns de rotació. Així, un habitatge és entrevistat durant sis trimestres consecutius. Com ha assenyalat Bailar (1975) el procés de rotació dels habitatges entrevistats pot provocar un biaix no negligible quan s'analitzen mostres temporals, ja que l'estructura de la població representada a cada grup de rotació no és plenament coincident.

A més del disseny de la pròpia enquesta s'ha, també, de tenir en compte la definició d'individu desocupat que s'utilitza en aquesta enquesta. Segons l'*Encuesta de Población Activa* es consideren desocupades aquelles persones de 16 o més anys que durant la setmana de referència hagin estat:

-sense feina, és a dir, que no hagin tingut una ocupació per compte aliena o per compte pròpia durant la setmana de referència;

-a la recerca de treball, és a dir, que hagin pres mesures concretes per buscar una feina per compte pròpia o hagin dut a terme gestions per establir-se pel seu compte durant el mes precedent i

-disponibles per treballar, és a dir, en condicions de començar a fer-ho en un termini de dues setmanes a partir de la data d'entrevista.

Aquest aspecte és important ja que delimita la mostra d'individus que s'utilitzaran per l'estudi. L'opció del present treball ha estat, doncs, partir de la pròpia classificació utilitzada per l'Instituto Nacional de Estadística⁹³.

Un dels aspectes d'interès en l'estudi del mercat laboral seria analitzar els fluxos que es produeixen entre els diferents estats laborals: atur, ocupació i fora de la població activa. Tanmateix, la no disponibilitat d'algun registre⁹⁴ que permeti obtenir una mostra comuna per a diferents trimestres i, així, analitzar la situació laboral d'un individu durant aquest temps fa inviable aquesta opció⁹⁵. Per això, en aquest capítol es pretén, a través d'una anàlisi detallada de la durada dels períodes de desocupació, establir algunes línies pel que fa la possible estimació dels fluxos d'entrada que es produeixen a l'atur. Això permetrà obtenir una primera valoració de la

---

⁹³ I que, a més, coincideix amb l'establerta per l'Organización Internacional del Trabajo.

⁹⁴ Independentment de la identificació de l'individu amb la finalitat de protegir el secret estadístic.

⁹⁵ Cal esmentar en aquest punt l'inici d'aquesta estimació duta a terme pel propi INE que, malgrat tot, no ha tingut continuïtat.

importància que puguin tenir els possibles increments de la durada de l'atur -derivats de l'existència d'un determinat volum de prestacions per atur- sobre la taxa d'atur⁹⁶.

---

⁹⁶ *A priori*, es pot esperar que l'existència d'aquestes prestacions condueixi a una durada de la desocupació superior però, com ja s'ha esmentat abans, això no s'ha de traduir, necessàriament, en una taxa d'atur superior.

2. LA DURADA DE L'ATUR

Abans de passar a analitzar amb més deteniment les transicions que tenen lloc en el col·lectiu d'individus desocupats, sembla oportú estudiar detingudament les dades sobre durada de l'atur i la seva evolució durant el període considerat.

Com s'ha plantejat anteriorment, el problema bàsic de la utilització d'enquestes sobre l'estat laboral dels individus és la dificultat d'obtenir dades sobre la durada de l'atur que corresponguin a períodes complets de desocupació. Únicament es disposarà, en aquests casos⁹⁷, de períodes de desocupació incomplets que comprenen fins el moment en el qual es desenvolupa l'entrevista. Malgrat això, es perd la informació relativa al període posterior a l'entrevista i també aquells períodes de desocupació curts que s'han produït amb anterioritat al moment de l'enquesta i no són captats per les preguntes realitzades. La conseqüència més evident d'aquestes distorsions és que el càlcul de la durada mitjana de l'atur que es pugui obtenir d'aquestes dades no es correspondrà amb la durada mitjana real de l'atur.

---

⁹⁷ Generalment, quan s'utilitzen registres administratius relatius a la percepció del subsidi d'atur el problema és semblant. En aquest cas es tracta de durades censurades en el moment de finalitzar el dret a rebre la prestació per desocupació. Tanmateix, en el cas de l'economia espanyola, els individus continuen registrant-se com desocupats que busquen feina a l'Instituto Nacional de Empleo malgrat que hagi finalitzat el període de prestació reconegut. D'aquesta manera, es podria realitzar un seguiment del període d'atur individual.

Com s'ha indicat a la introducció, l'anàlisi es referirà exclusivament a la comunitat autònoma de Catalunya. Per això es disposa de les dades de desocupats segons durada a partir del segon trimestre de 1987 i fins l'últim de 1991 facilitats per l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Al quadre 3.1 es pot observar la distribució percentual del col·lectiu de desocupats⁹⁸ -tant global com per cadascun dels sexes- per intervals de durada d'un mes. De la seva anàlisi se'n desprèn clarament un cert biaix en les respostes dels individus a la pregunta relativa al temps de recerca d'un lloc de treball.

Concretament, els individus que porten al voltant d'un any buscant un lloc de treball tendeixen a contestar -en intervals de mesos- que porten 12 mesos buscant feina. En canvi, els intervals pròxims -10, 11, 13 i 14 mesos- estan molt menys representats. El caràcter retrospectiu d'aquesta pregunta fa que l'individu no tingui una seguretat absoluta sobre el nombre de mesos que porta buscant feina i tenen una major propensió a contestar un any que a concretar el nombre de mesos exactes. Això, conegut com efecte aglomeració (*heaping effect*), pot

---

⁹⁸ Cal assenyalar que es tracta de dades mostrals i que, per tant, no s'ha tingut en compte el factor d'elevació corresponent a cada individu. Això és important si es pretén comparar les dades que aquí es presenten amb les publicades per l'Encuesta de Población Activa, ja que el pes atorgat als diferents individus pot modificar la distribució de les durades.

plantejar certs problemes segons el tipus d'anàlisi que es vulgui efectuar i, concretament, com es veurà més endavant, produeix importants distorsions si es volen analitzar les transicions que hi ha entre els diferents estrats de durada.

La dificultat d'estimar la proporció d'individus que respon una durada no correcta, així com la seva imputació a l'estrat corresponent, porta a no adoptar cap mesura d'ajustament quan s'analitza la durada mitjana de l'atur. Una possibilitat seria considerar que el col·lectiu d'individus que contesten 6, 12, ... mesos es troben repartits en els estrats de durada inferiors segons les dades que s'extreuen de la pròpia enquesta. És a dir, ja que existeix un biaix cap a la resposta de sis mesos, aquest col·lectiu d'individus es repartiria en els nivells inferiors -de menys d'un mes a cinc mesos- segons les respostes obtingudes per la resta de la població. Aquest aspecte serà analitzat posteriorment amb més detall.

Quadre 3.1. Estructura percentual de l'atur segons durada de la recerca (mesos)
a. Ambdós sexes

Trim	0	<1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	2 a	3 a	4 o >	total
87/2	1,29	0,43	3,34	4,20	3,60	2,23	1,80	4,03	1,63	2,40	2,32	1,54	1,20	9,61	0,77	0,69	1,63	1,20	0,77	4,03	0,00	0,86	0,34	0,00	0,00	20,58	12,09	17,41	100,00
87/3	1,31	1,05	7,16	5,85	5,33	2,10	1,57	3,84	1,66	1,57	2,45	1,05	0,61	8,21	0,35	0,61	3,32	1,05	0,52	3,32	0,00	0,26	0,61	0,52	0,09	16,51	11,35	17,73	100,00
87/4	0,88	0,95	7,96	6,36	6,13	2,94	2,78	4,38	1,19	0,88	2,23	1,19	0,72	7,08	0,64	1,11	2,70	0,95	0,48	3,50	0,08	0,24	1,03	0,24	0,00	16,31	8,67	18,38	100,00
88/1	1,56	0,39	4,68	5,07	4,29	5,46	3,74	6,01	1,64	1,95	2,73	0,94	0,62	6,55	0,23	0,47	3,12	0,86	0,70	3,20	0,23	0,62	1,17	0,00	0,08	15,37	9,36	18,95	100,00
88/2	1,51	0,95	5,16	5,40	2,86	2,78	3,25	5,40	2,30	2,38	2,46	1,75	0,87	6,59	0,40	0,24	3,02	0,79	0,16	3,02	0,48	0,56	0,87	0,48	0,16	14,37	11,90	19,92	100,00
88/3	1,45	0,78	5,24	4,35	3,79	3,12	2,56	4,46	1,45	1,90	2,12	1,34	0,67	7,69	1,00	1,56	2,68	1,23	0,78	2,34	0,45	0,45	0,45	0,33	0,00	12,04	13,27	22,52	100,00
88/4	1,23	1,32	8,64	6,00	5,38	2,91	3,35	4,06	1,85	1,76	2,03	1,50	0,62	6,61	0,53	0,35	3,26	1,15	0,62	2,65	0,53	0,79	0,79	0,00	0,00	12,61	9,44	20,02	100,00
89/1	1,38	1,01	5,43	4,69	5,70	4,88	3,86	5,80	2,48	2,58	2,58	1,47	0,74	6,07	1,20	0,64	2,67	0,37	0,09	3,22	0,28	0,83	0,74	0,00	0,00	12,88	8,92	19,50	100,00
89/2	2,45	2,24	9,69	4,49	4,69	2,96	2,86	5,33	2,27	2,17	3,85	1,18	1,68	6,71	0,49	0,99	2,76	0,69	0,39	3,16	0,10	1,63	1,02	0,00	0,00	13,06	8,78	19,08	100,00
89/3	1,43	2,15	7,98	9,01	5,94	3,89	2,56	4,40	1,94	2,65	2,55	1,33	0,61	4,59	0,82	1,22	1,43	1,53	0,20	2,14	0,61	1,63	1,02	0,00	0,00	10,54	8,80	19,34	100,00
89/4	2,30	1,57	8,80	4,71	6,28	5,65	4,40	6,39	1,88	2,20	3,25	1,57	1,26	5,63	0,72	0,82	1,54	0,92	0,61	2,25	0,82	0,51	0,51	0,31	0,00	10,89	7,85	15,29	100,00
90/1	3,00	1,93	7,60	6,21	5,14	3,64	2,46	7,39	3,10	3,32	3,43	2,25	0,64	6,85	0,54	0,86	2,68	0,54	1,07	2,03	0,32	0,64	1,28	0,21	0,10	10,39	6,64	15,74	100,00
90/2	3,19	1,21	9,13	6,71	4,51	3,85	2,97	6,05	2,86	1,65	2,64	2,64	1,21	6,05	1,21	0,88	3,52	0,88	0,33	2,97	0,11	0,33	2,09	0,11	0,22	8,91	6,82	16,94	100,00
90/3	1,43	2,15	8,90	9,52	5,83	3,68	3,79	5,02	2,05	2,25	2,56	2,25	1,23	8,70	1,13	0,72	2,35	0,92	0,51	1,84	0,41	0,41	0,82	0,20	0,00	9,42	7,27	14,64	100,00
90/4	1,67	2,19	8,77	7,52	7,10	4,49	5,01	6,78	1,67	1,98	3,86	2,51	0,84	7,10	1,15	1,15	2,61	1,46	0,31	2,09	0,21	0,10	1,04	0,31	0,10	8,77	6,37	12,84	100,00
91/1	1,66	1,99	7,08	6,75	5,09	4,42	4,42	6,19	2,43	3,10	3,65	2,32	1,77	6,86	1,33	1,99	3,65	1,11	0,22	3,43	0,55	0,22	1,44	0,11	0,00	9,51	5,97	12,72	100,00
91/2	2,51	2,09	8,90	6,49	6,18	5,03	2,93	6,18	2,30	2,93	4,08	2,09	1,57	6,81	1,05	1,88	2,30	1,15	1,57	2,72	0,52	0,84	1,15	0,31	0,10	8,59	5,45	12,25	100,00
91/3	0,97	1,51	10,33	9,36	8,93	5,06	3,12	5,27	1,61	2,26	2,26	2,48	1,29	7,00	1,08	0,97	2,58	1,29	1,08	3,44	0,22	1,18	0,75	0,54	0,11	9,04	5,27	10,98	100,00

b. Homes

Trim	0	<1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	2 a	3 a	4 o >	total
87/2	1,50	0,94	3,38	5,26	3,95	3,20	1,88	4,14	1,50	2,44	2,63	1,69	1,32	1,13	0,94	1,69	1,32	1,13	4,32	0,00	1,13	0,56	0,00	0,00	0,00	19,17	11,09	16,92	100,00
87/3	1,77	1,38	9,04	6,09	5,50	1,96	1,18	3,14	1,38	2,36	3,34	0,39	0,98	0,79	0,20	0,79	0,98	0,79	2,55	0,00	0,39	0,98	0,59	0,00	0,00	14,15	11,79	18,27	100,00
87/4	1,28	1,46	10,04	7,66	6,93	3,28	2,37	4,01	0,91	0,73	1,09	1,46	0,36	0,73	0,73	0,91	0,36	0,73	3,47	0,00	0,00	0,73	0,18	0,00	0,00	14,05	8,21	18,43	100,00
88/1	2,14	0,54	6,61	5,89	5,71	6,07	3,57	6,25	1,25	1,61	3,04	0,71	0,71	5,18	0,18	0,54	2,50	1,07	0,89	3,21	0,00	0,71	0,89	0,00	0,18	11,96	9,64	18,93	100,00
88/2	1,72	0,96	5,74	6,31	3,63	3,25	2,68	7,27	3,06	1,72	2,68	1,72	0,76	5,74	0,38	0,19	1,72	1,34	0,19	2,68	0,19	0,57	0,96	0,38	0,19	13,38	11,66	18,93	100,00
88/3	2,12	1,06	6,10	5,57	4,77	3,71	1,06	4,51	1,59	1,86	2,65	1,06	0,27	8,22	0,80	1,86	2,92	1,59	1,33	2,39	0,53	0,27	0,53	0,27	0,00	7,69	12,73	22,55	100,00
88/4	1,71	2,36	9,64	7,07	5,35	3,21	4,71	4,07	1,71	1,93	2,57	1,71	0,86	6,21	0,43	0,43	4,07	1,07	0,86	1,28	0,64	0,86	0,86	0,00	0,00	9,42	7,71	19,27	100,00
89/1	2,07	1,38	6,21	6,21	5,75	5,98	4,14	6,67	2,99	2,99	2,53	1,84	0,69	5,52	1,61	0,46	2,07	0,23	0,00	2,53	0,00	0,69	0,46	0,00	0,00	11,03	7,36	18,62	100,00
89/2	1,54	2,56	7,69	6,92	4,10	3,85	3,33	5,13	1,79	2,05	4,62	1,03	3,08	5,64	0,51	1,03	2,82	1,28	0,26	2,05	0,00	0,26	0,51	0,00	0,00	8,72	8,46	20,77	100,00
89/3	3,34	2,57	11,57	5,66	5,40	3,08	3,34	4,63	2,06	2,57	3,60	1,29	1,29	3,60	0,51	1,03	1,29	2,06	0,26	2,06	1,03	1,80	0,51	0,00	0,00	10,80	6,94	17,74	100,00
89/4	2,54	3,30	8,88	9,90	6,60	5,58	3,30	4,31	2,28	1,78	3,05	1,27	2,54	6,35	0,76	0,51	2,03	1,02	0,76	1,02	1,02	0,76	0,76	0,51	0,00	6,60	7,11	15,48	100,00
90/1	2,77	1,39	9,70	6,65	6,65	6,09	3,88	7,76	2,77	2,22	3,60	1,94	2,49	8,59	0,83	0,55	1,39	1,11	0,28	2,77	0,28	0,55	0,55	0,00	0,00	8,86	6,65	9,70	100,00
90/2	5,54	2,49	9,42	7,76	4,71	5,26	3,60	6,93	2,77	2,77	4,99	1,66	0,55	5,26	0,28	0,55	3,05	0,55	1,11	1,66	0,55	0,83	0,83	0,00	0,00	9,42	6,65	10,80	100,00
90/3	5,44	1,43	11,46	7,74	4,58	4,58	4,30	6,88	2,87	2,01	2,58	2,87	1,43	6,02	0,86	1,15	2,87	0,57	0,57	2,29	0,00	0,29	1,15	0,00	0,00	8,31	5,73	12,03	100,00
90/4	1,78	2,54	12,72	11,70	5,09	4,07	4,58	5,60	1,53	3,31	3,31	2,54	1,27	9,16	1,02	0,51	2,80	0,25	0,51	1,27	0,51	0,00	0,51	0,25	0,00	5,60	5,09	12,47	100,00
91/1	2,31	2,83	10,28	9,51	9,25	6,17	4,88	6,17	2,06	2,06	3,60	1,03	1,03	8,23	1,03	0,77	1,54	1,03	0,26	2,57	0,00	0,00	1,03	0,00	0,00	6,43	4,11	11,83	100,00
91/2	2,41	3,21	9,89	9,63	4,81	4,28	5,35	5,35	2,67	4,01	3,74	2,67	1,87	6,95	1,07	1,87	2,94	1,34	0,00	2,94	0,53	0,27	0,53	0,00	0,00	6,68	3,48	11,50	100,00
91/3	1,53	2,30	12,24	8,93	5,87	5,61	3,57	5,10	1,28	3,83	3,32	2,55	2,50	6,89	1,79	1,28	2,04	0,26	1,53	2,04	0,77	1,28	1,28	0,26	0,00	6,89	4,34	10,97	100,00
91/4	1,98	1,98	12,13	10,89	10,64	5,20	3,71	5,20	1,24	2,48	2,72	2,48	0,74	6,93	1,73	0,74	2,23	0,99	0,74	2,48	0,00	1,98	0,74	0,50	0,25	6,19	4,46	8,66	100,00

c. Dones

Trim	0	<1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	2 a	3 a	4 o >	total
87/2	1,10	0,00	3,31	3,31	3,31	1,42	1,74	3,94	1,74	2,37	2,05	1,42	1,10	11,67	0,79	0,47	1,58	1,10	0,47	3,79	0,00	0,63	0,16	0,00	0,00	21,77	12,93	17,82	100,00
87/3	0,94	0,79	5,66	5,66	5,19	2,20	1,89	4,40	1,89	0,94	1,73	1,57	0,63	9,12	0,47	0,47	3,30	1,10	0,31	3,93	0,00	0,16	0,31	0,47	0,16	18,40	11,01	17,30	100,00
87/4	0,56	0,56	6,35	5,36	5,50	2,68	1,41	4,65	1,41	0,99	3,10	0,99	0,99	7,05	0,56	1,27	2,26	1,13	0,42	3,53	0,14	0,42	1,27	0,28	0,00	18,05	9,03	18,34	100,00
88/1	1,11	0,28	3,19	4,43	3,19	4,99	3,88	5,82	1,94	2,22	2,49	1,11	0,55	7,62	0,28	0,42	3,60	0,69	0,55	3,19	0,42	0,55	1,39	0,00	0,00	18,01	9,14	18,98	100,00
88/2	1,36	0,95	4,75	4,75	2,31	2,44	3,66	4,07	1,76	2,85	2,31	1,76	0,95	7,19	0,41	0,27	3,93	0,41	0,14	3,26	0,68	0,54	0,81	0,34	0,14	15,06	12,08	20,62	100,00
88/3	0,96	0,58	4,62	3,46	3,08	2,69	3,65	4,42	1,35	1,92	1,73	1,54	0,96	6,90	0,60	0,30	2,70	1,20	0,45	3,60	0,45	0,75	0,75	0,00	0,00	15,19	13,65	22,50	100,00
88/4	0,90	0,60	7,95	5,25	5,40	2,70	2,40	4,05	1,95	1,65	1,65	1,35	0,45	6,44	0,92	0,77	3,07	0,46	0,15	3,68	0,46	0,92	0,92	0,00	0,00	14,84	10,64	20,54	100,00
89/1	0,92	0,77	4,91	3,68	5,67	4,14	3,68	5,21	2,15	2,30	2,61	1,23	0,77	6,44	0,92	0,77	3,07	0,46	0,15	3,68	0,46	0,92	0,92	0,00	0,00	14,11	9,97	20,09	100,00
89/2	1,28	1,12	5,30	3,53	3,69	2,25	2,57	5,46	2,57	2,25	3,37	1,28	0,80	7,38	0,48	0,96	2,73	0,32	0,48	3,85	0,16	0,00	1,44	0,32	0,16	14,61	10,43	21,19	100,00
89/3	1,86	2,03	8,46	3,72	4,23	2,88	2,54	5,92	1,86	2,71	1,86	1,35	0,17	5,25	1,02	1,35	1,52	1,18	0,17	2,20	0,34	1,52	1,35	0,00	0,00	14,55	9,98	19,97	100,00
89/4	0,69	1,37	7,38	8,40	5,49	2,74	2,06	4,46	2,23	1,37	2,06	0,86	1,72	5,15	0,69	1,03	1,20	0,86	0,51	3,09	0,69	0,34	0,34	0,17	0,00	13,21	9,95	21,96	100,00
90/1	2,02	1,68	8,25	3,54	6,06	5,39	4,71	5,56	1,35	2,19	3,03	1,35	0,51	5,39	0,51	1,18	2,53	0,84	0,51	2,53	0,17	0,51	0,67	0,00	0,17	12,12	8,59	18,69	100,00
90/2	1,40	1,57	6,46	5,24	5,41	2,62	1,75	7,68	3,32	3,66	2,44	2,62	0,70	7,85	0,70	1,05	2,44	0,52	1,05	2,27	0,17	0,52	1,57	0,35	0,17	10,99	6,63	18,85	100,00
90/3	1,79	1,07	7,68	6,07	4,46	3,39	2,14	5,54	2,86	1,43	2,68	2,50	1,07	6,07	1,43	0,71	3,93	1,07	0,18	3,39	0,18	0,36	2,68	0,18	0,36	9,29	7,50	20,00	100,00
90/4	1,20	1,88	6,34	8,05	6,34	3,42	3,25	4,62	2,40	1,54	2,05	2,05	1,20	8,39	1,20	0,86	2,05	1,37	0,51	2,23	0,34	0,68	1,03	0,17	0,00	11,99	8,73	16,10	100,00
91/1	1,23	1,76	7,73	6,15	5,62	3,34	5,10	7,21	1,41	1,93	4,04	3,51	0,70	6,33	1,23	1,41	3,34	1,76	0,35	1,76	0,35	0,18	1,05	0,53	0,18	10,37	7,91	13,53	100,00
91/2	1,13	1,13	5,09	4,72	5,28	4,53	3,77	6,79	2,26	2,45	3,58	2,08	1,70	6,79	1,51	2,08	4,15	0,94	0,38	3,77	0,57	0,19	2,08	0,19	0,00	11,51	7,74	13,58	100,00
91/3	3,20	1,95	6,57	4,80	6,39	4,62	2,49	6,93	3,02	2,31	4,62	1,78	1,07	6,75	0,53	2,31	2,49	1,78	1,60	3,20	0,36	0,53	1,07	0,36	0,18	9,77	6,22	13,14	100,00
91/4	0,19	1,14	8,95	8,19	7,62	4,95	2,67	5,33	1,90	2,10	1,90	2,48	1,71	7,05	0,57	1,14	2,86	1,52	1,33	4,19	0,38	0,57	0,76	0,57	0,00	11,24	5,90	12,76	100,00

Nota: La columna de durada = 0 està formada per aquells individus que ja han trobat una feina però encara no s'hi han incorporat.
 Font: elaboració pròpia a partir de dades facilitades per l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Per altra banda, les respostes individuals poden estar subjectes a errades -voluntàries o involuntàries- que afecten a la consistència del nombre de mesos que porten desocupats. En aquest sentit, una anàlisi interessant és la realitzada per Bowers i Horvath (1984). En aquest treball es pretèn valorar les errades en la mesura de la durada provocades per inconsistències en les respostes dels individus d'un període a l'altre. La metodologia consisteix en analitzar la resposta d'un mateix individu en dos períodes de temps consecutius i avaluar si la variació en la durada que respón és consistent, o no, amb el període de temps real que ha transcorregut entre una i altra entrevista.

Els resultats del treball⁹⁹ -que poden servir d'aproximació a les possibles errades introduïdes en l'*Encuesta de Población Activa*- indiquen que les errades són relativament importants i, el que potser és més significatiu, que, mentre en els períodes curts la resposta comporta una sobrestimació de la durada, en els períodes d'atur llargs els individus tendeixen a respondre menys temps del que realment ha transcorregut.

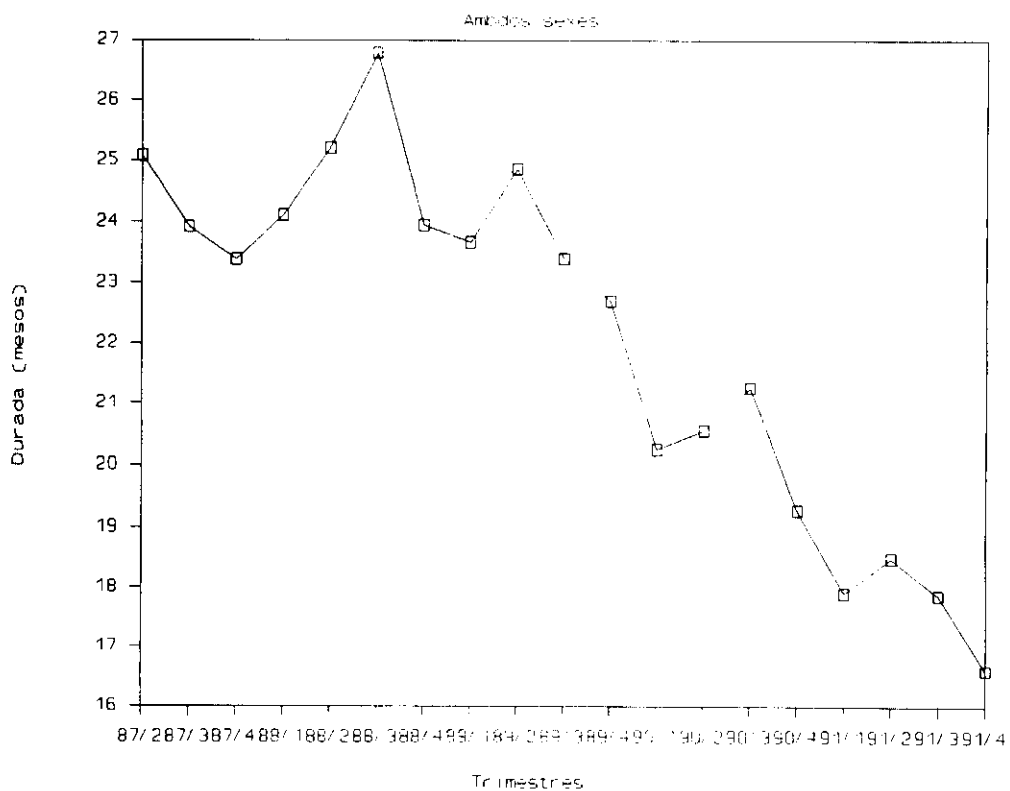
⁹⁹ No es pot aplicar a l'*Encuesta de Población Activa* per la inexistència d'un codi que permeti realitzar un seguiment de l'individu d'un període a l'altre.

2.1. La durada de períodes complets de desocupació

En el gràfic 3.1. es pot observar l'evolució de la durada mitjana de la desocupació -de períodes incomplets- obtinguda de l'*Encuesta de Población Activa*. Malgrat les fluctuacions, es pot observar com, a partir del tercer trimestre de 1988, la durada mitjana de l'atur disminueix de manera continua.

Gràfic 3.1

DURADA MITJANA DE L'ATUR

Font: EPA i elaboració pròpia

Una manera d'obtenir una estimació de la durada de l'atur¹⁰⁰ -períodes complets- és seguir la metodologia utilitzada per Barron (1975)¹⁰¹.

En un estat estacionari es compleix la següent relació [Flanagan (1973)]¹⁰²,

$$U_t = F_t D_t \tag{3.1}$$

on F_t és la taxa del flux d'entrada a l'atur -la proporció de nous entrants a la situació d'atur sobre la població activa-, D_t és la durada mitjana de l'atur i U_t és la taxa d'atur de l'economia. Per altra banda,

$$D_t = \frac{1}{\theta_t P_t} \tag{3.2}$$

---

¹⁰⁰ Mètode alternatiu al càlcul de durades completes a partir de dades relatives al flux d'entrada a l'atur. Vegeu per més detall sobre l'estimació de la durada de períodes complets a través de l'anàlisi dels fluxos en el mercat de treball Barret (1975), Björklund (1978) i Clark i Summers (1979), entre altres.

¹⁰¹ Feinberg (1977) confirma la validesa teòrica de l'anàlisi portada a terme en Barron (1975).

¹⁰² Si es disposa de dades del flux d'entrada a l'atur es pot obtenir, a partir d'aquesta relació, una estimació de la durada esperada dels períodes complets d'atur (vegeu Barrett (1975), Axelsson, Holmlund i Löfgren (1977) i Bowers i Harkess (1979), entre altres, com exemples d'aquest tipus d'aplicació).

on θ_t representa la probabilitat de localitzar una vacant en el període t i P_t és la probabilitat que una oferta salarial sigui acceptada. Així, doncs, la durada mitjana de l'atur dependrà de la probabilitat de què aparegui una oferta de feina i la de la probabilitat de què, una vegada ha sorgit una oferta, el salari ofert sigui acceptat.

Seguint la notació utilitzada per Barron, la distribució del nombre de períodes d'atur abans de que es trobi una feina segueix la forma

$$g(T; \theta_t P_t) = (\theta_t P_t) (1 - \theta_t P_t)^{(T-1)} \quad (3.3)$$

La probabilitat de que s'obtingui un lloc de treball en els T primers períodes, $Pr(E \leq T)$, ve donada, per,

$$Pr(E \leq T) = \sum_{h=1}^T (\theta_t P_t) (1 - \theta_t P_t)^{h-1} = 1 - (1 - \theta_t P_t)^T \quad (3.4)$$

Donat que es disposa del volum d'individus segons durada de la desocupació, es pot definir G_t^{ab} i G_{t-T}^{ab} com el volum de desocupats durant al menys a períodes però no més que b períodes en el moment t i $t-T$, respectivament. Si G_{t+T}^{bc} és el nombre d'aturats durant al menys b períodes però no més que c períodes i, per altra banda, $c-b=2(b-a)$, llavors,

$$G_{t+T}^{bc} = G_t^{ab} (1-\theta_t P_t)^T + G_{t-T}^{ab} (1-\theta_t P_t)^{2T} \quad (3.5)$$

i d'aquí s'obté

$$\begin{aligned} \theta_t P_t &= 1 - \left[\frac{-G_t^{ab} + [(G_t^{ab})^2 + 4 G_{t+T}^{bc} G_{t-T}^{ab}]^{1/2}}{2 G_{t-T}^{ab}} \right]^{1/T} = \\ &= 1 - j \left(G_{t-T}^{ab}, G_t^{ab}, G_{t+T}^{bc} \right) \end{aligned} \quad (3.6)$$

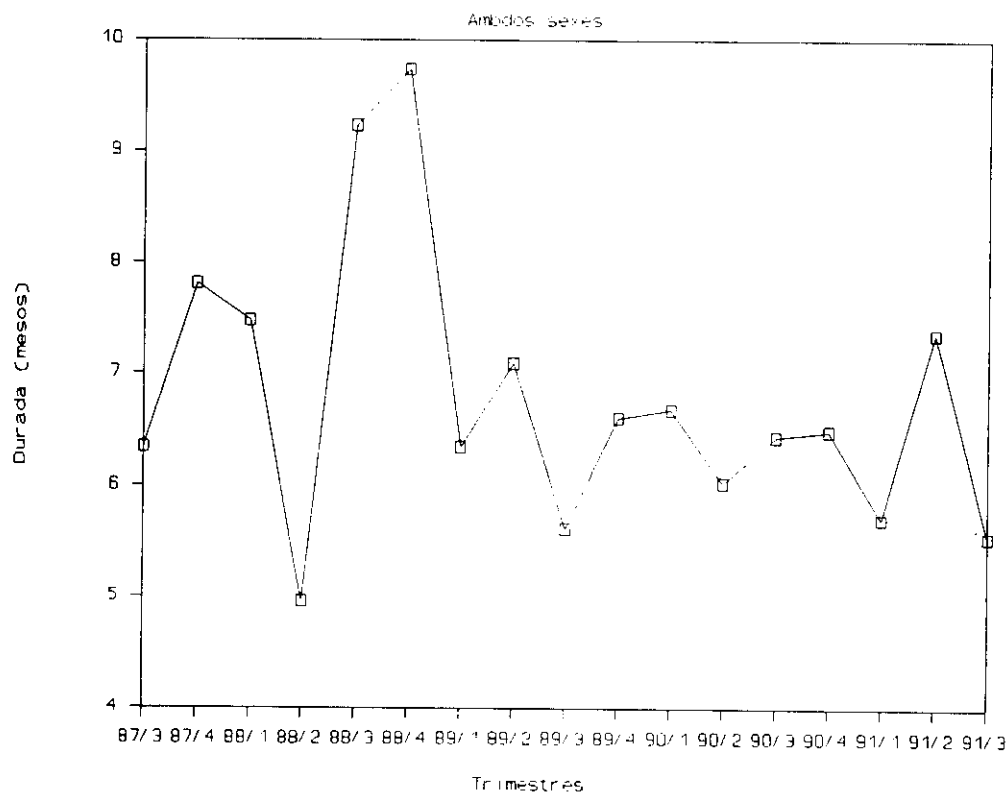
Així, doncs, amb les dades relatives al volum de desocupats segons intervals de durada de l'atur es pot arribar a calcular

el valor de $\theta_t P_t$ i, ja que $D_t = 1/\theta_t P_t$, s'obté una estimació de la durada mitjana esperada de l'atur.

Els resultats d'aquesta estimació poden observar-se en el gràfic 3.2.

Gràfic 3.2

DURADA ESPERADA DE L'ATUR

Font: EPA i elaboració pròpia

De la comparació d'aquest gràfic amb l'anterior -on estava representada la durada mitjana dels períodes d'atur incomplets que s'obtenen directament de l'enquesta (vegeu gràfic 3.1)- mereix destacar-se el fet que la durada esperada calculada és menor que la durada resultant de les dades directes de l'enquesta i que, a més, no sembla observar-se cap tendència temporal clara en aquesta durada esperada¹⁰³.

Com indica Barron [vegeu Barron (1975): pàg. 938], la diferència existent entre ambdues durades es deu a que, mentre la durada calculada de la forma anterior mesura els mesos esperats d'atur per un individu que arriba a l'atur en el període t , la durada que s'extreu directament de les dades de l'*Encuesta de Población Activa* recull el temps mitjà durant el qual els individus que actualment estan desocupats han estat buscant un lloc de treball. Segons quina sigui l'evolució de la probabilitat d'acceptar una oferta salarial al llarg del període d'atur, la durada completa serà més gran (o més petita) que les dades de durades incompletes.

---

¹⁰³ En aquest sentit s'ha de matitzar que, com apunta Sider (1985), el supòsit d'una situació estacionària provoca que la metodologia de càlcul utilitzada comporti una subestimació de la durada esperada durant les recessions i una sobrestimació en la fase alta del cicle.

Salant (1977), com s'ha indicat en el capítol anterior, indica que, donat que en un període estable la probabilitat de ser entrevistat en un moment del període d'atur és equivalent al llarg de tot aquest període d'atur, la longitud dels períodes capturats per l'enquesta serà la meitat de la real. Això és el que anomena "biaix d'interrupció". Però, per altra banda, els períodes més llargs tenen més probabilitat de ser capturats en algun moment per l'enquesta i, per això, apareix un biaix en la direcció oposada de l'anterior, anomenat "biaix de longitud". La variable que determina si la durada esperada és superior o inferior a la durada dels períodes interromputs és la taxa d'escapament, la probabilitat de que un període d'atur acabi en el període t .

La relació entre ambdues durades vé donada per [vegeu Salant (1977): pàg 41],

$$\frac{E(T)}{E(S)} = \frac{1}{2} \left[\frac{\text{Var}(S)}{E^2(S)} + 1 \right]$$

(3.7)

on S correspon al període complet de desocupació i T als períodes interromputs¹⁰⁴. Quan la taxa d'escapament disminueix a mesura que s'allarga el període d'atur, $Var(S)/E^2(S)$ és més gran que 1 i, en aquest cas, $E(T) > E(S)$, és a dir, la durada dels períodes interromputs, la que surt directament de l'enquesta, és superior que la durada esperada dels períodes complets. Passa tot el contrari quan la taxa d'escapament augmenta amb el temps.

De l'observació de les dades de desocupats segons durada de la recerca d'ocupació es desprèn que la taxa d'escapament, la probabilitat d'abandonar l'atur, és una funció decreixent del temps. D'un interval a l'altre de durada la proporció d'individus que aconseguen abandonar l'atur és cada vegada menor. Això es veu confirmat per l'observació dels gràfics 3.1 i 3.2, on, com ja s'ha comentat, la durada dels períodes interromputs és superior que la durada esperada calculada seguint la metodologia de Barron.

Una vegada obtinguda la durada esperada dels períodes d'atur es pot calcular la probabilitat de que una oferta salarial, una vegada hagi sorgit, sigui acceptada, és a dir, P_t .

---

¹⁰⁴ Seguint amb la notació de la figura 1.1 de la pàg. 57.

A partir de l'equació 3.6 i donat que $\theta_t = v_t k / n_t q$,

$$v_t P_t = (n_t q / k) [1 - j (G_{t-T}^{ab}, G_t^{ab}, G_{t+T}^{bc})]$$

(3.8)

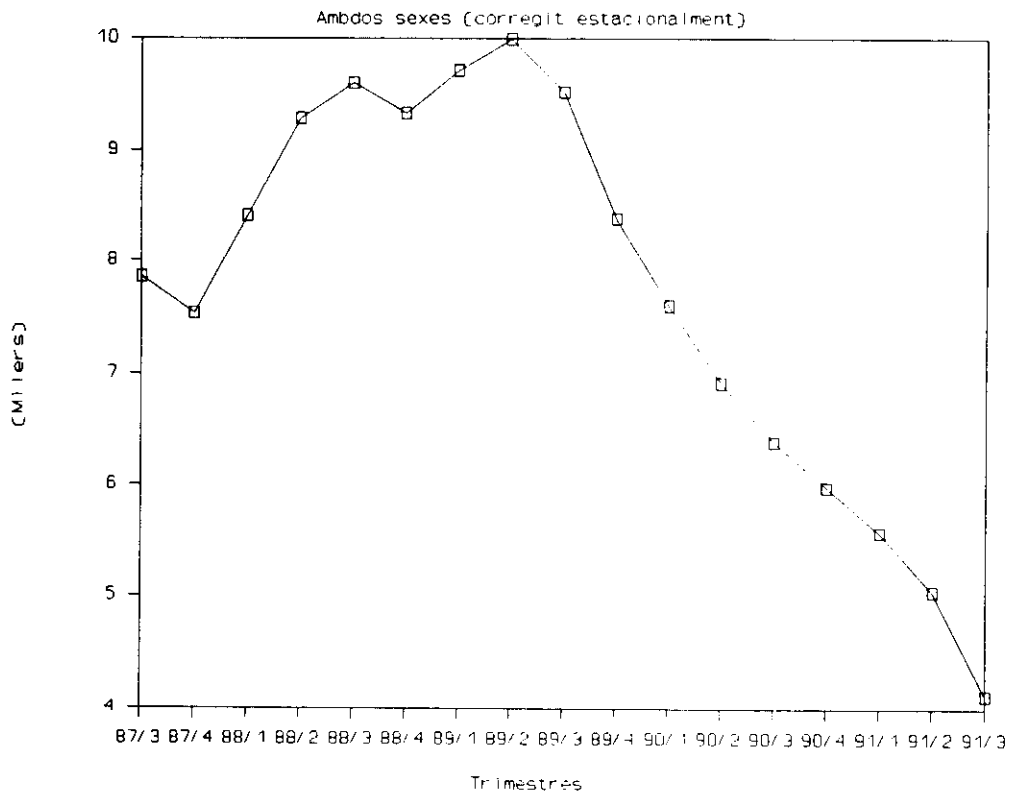
Per obtenir la variable P_t -la probabilitat d'acceptar una oferta- és necessari, per tant, disposar de la sèrie de llocs de treball vacants de l'economia (v_t).

En el gràfic 3.3 es pot veure l'evolució seguida per les vacants segons les dades publicades per l'Instituto Nacional de Empleo, una vegada suprimides les fluctuacions estacionals a la sèrie original.

En el període analitzat s'observa una clara tendència a la disminució de les ofertes d'ocupació a partir del segon trimestre de 1989, mentre, fins llavors, l'economia catalana, igualment que al conjunt d'Espanya, es trobava en un cicle d'expansió que comportava una important creació de llocs de treball.

Gràfic 3.3

EVOLUCIO DE LES VACANTS

Font: INEM i elaboració pròpia

La probabilitat d'acceptar una oferta salarial -aïllant P_t a l'equació (3.8)- vindrà donada per

$$P_t = (n_t q/k) [1 - j (G_{t-T}^{ab}, G_t^{ab}, G_{t+T}^{bc})] / v_t$$

(3.9)

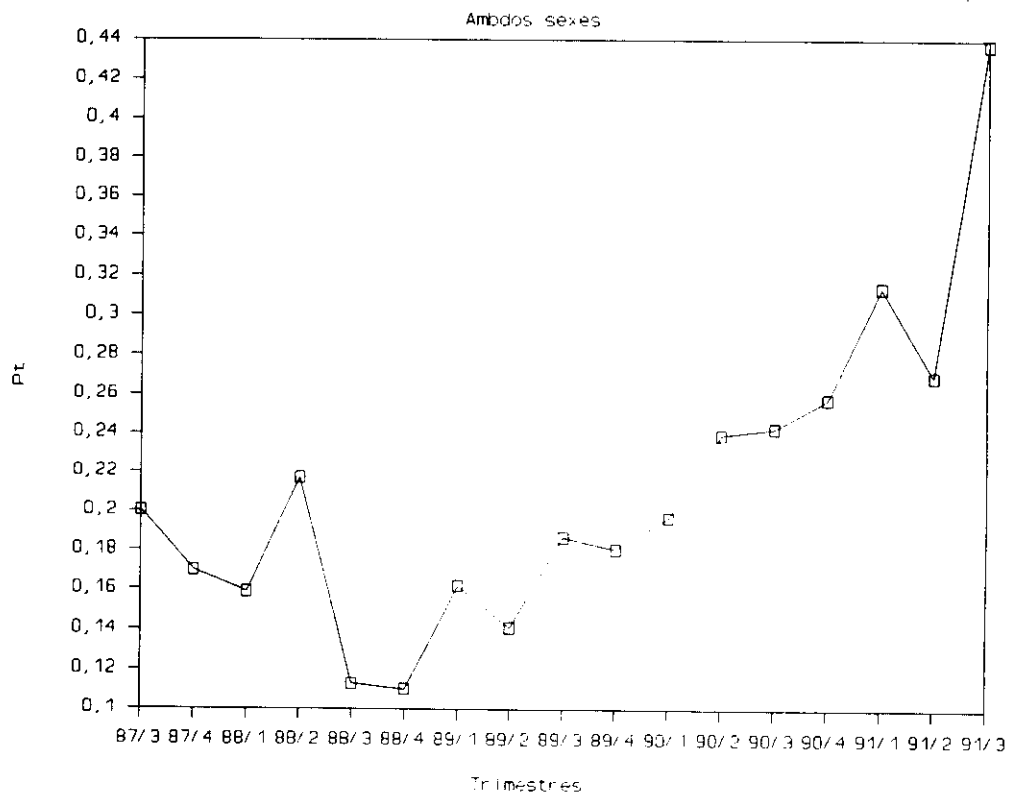
El problema bàsic és disposar del valor de $n_t q/k$. Malgrat tot, ja que en aquest apartat té més interès analitzar quina ha estat l'evolució de la probabilitat d'acceptació d'ofertes salarials i la seva relació amb la variable durada esperada de la desocupació, només cal adoptar un valor qualsevol i suposar que es manté constant al llarg del període. Amb això s'estableix la hipòtesi que els canvis cíclics de l'economia que afecten al nombre d'empreses $-n_t-$, ocupacions $-q-$ i l'eficiència de recerca $-k-$ no alteren, en conjunt, l'evolució de la probabilitat d'acceptar una oferta salarial (gràfic 3.4).

Al gràfic es pot observar una relació inversa entre l'evolució del nombre de vacants existents a l'economia i la probabilitat de que sigui acceptada una oferta salarial. Quan es redueixen els llocs de treball vacants, disminueixen els resultats de l'activitat de recerca del desocupat, existeixen menys possibilitats de trobar una feina en el pròxim període i, per tant, tindrà més incentius per acceptar una oferta salarial. Com a resultat, la probabilitat d'acceptació de les ofertes d'ocupació augmenta quan decreix el nombre de vacants.

Gràfic 3.4

PROBABILITAT D'ACCEPTAR UNA OFERTA

Font: elaboració pròpia

A més, es pot advertir una relació inversa entre la durada de la desocupació i la probabilitat d'acceptació de les ofertes salarials que sorgeixen. Aquest resultat és el contrari de l'obtingut per Barron. Aquest autor obté una relació directa entre la probabilitat d'acceptació i la durada mitjana de la

desocupació, que es justifica perquè l'efecte d'una disminució a les vacants, que allarga el temps per trobar una vacant, és superior a l'efecte que aquesta mateixa reducció té sobre el resultat de la recerca¹⁰⁵ -disminueix els resultats de la recerca i, per tant, augmenta la probabilitat d'acceptar una oferta salarial i redueix la durada.

En el cas de Catalunya -i cal esperar que es mantingui pel conjunt d'Espanya-, sembla que l'efecte és l'oposat. Com a Barron, el resultat de la disminució dels resultats esperats de la recerca supera l'efecte sobre la distribució d'ofertes salarials i, per tant, quan disminueixen les vacants augmenta la probabilitat d'acceptació; però, a diferència de la conclusió d'aquest autor, l'efecte d'aquest augment de la taxa d'acceptació d'ofertes en la durada supera l'efecte derivat d'invertir més temps per localitzar una vacant quan aquestes presenten una tendència decreixent.

Del que s'ha dit anteriorment, i amb les hipòtesis introduïdes, es pot veure que la tendència que segueixi la

---

¹⁰⁵ Observant l'evolució de vacants i la probabilitat d'acceptació es dedueix que l'efecte de la reducció en els resultats de la recerca -que comporta un augment de la probabilitat d'acceptació- supera el provocat per una caiguda de la distribució d'ofertes salarials -associat a una disminució de la probabilitat d'acceptació si els individus no corregeixen instantàniament els seus salaris de reserva. Quan disminueixen les vacants augmenta la probabilitat d'acceptar, amb el que el primer efecte supera el segon.

probabilitat de localitzar una oferta al llarg del període estudiat serà equivalent a l'evolució mostrada per les vacants totals de l'economia¹⁰⁶.

Ja que, com s'ha indicat abans, en un estat estacionari es compleix la relació $U_t = F_t D_t$ es pot obtenir una aproximació als fluxos d'entrada en la desocupació, és a dir, a la proporció d'individus que entren en la situació d'atur cada moment del temps (vegeu gràfic 3.5). Una anàlisi semblant es pot veure a Andrés, García i Jiménez (1989).

Quan disminueixen les vacants de l'economia, el període necessari per localitzar un lloc de treball, una oferta salarial, s'incrementa. Si no existís cap altre factor que incidís en el comportament de la durada de la desocupació, lògicament aquesta augmentaria. Tanmateix, quan es redueix el nombre de vacants, de llocs de treball lliures susceptibles de ser ocupats, els individus que es troben a l'atur poden reduir el llindar d'acceptació i augmentar, llavors, la probabilitat de que una

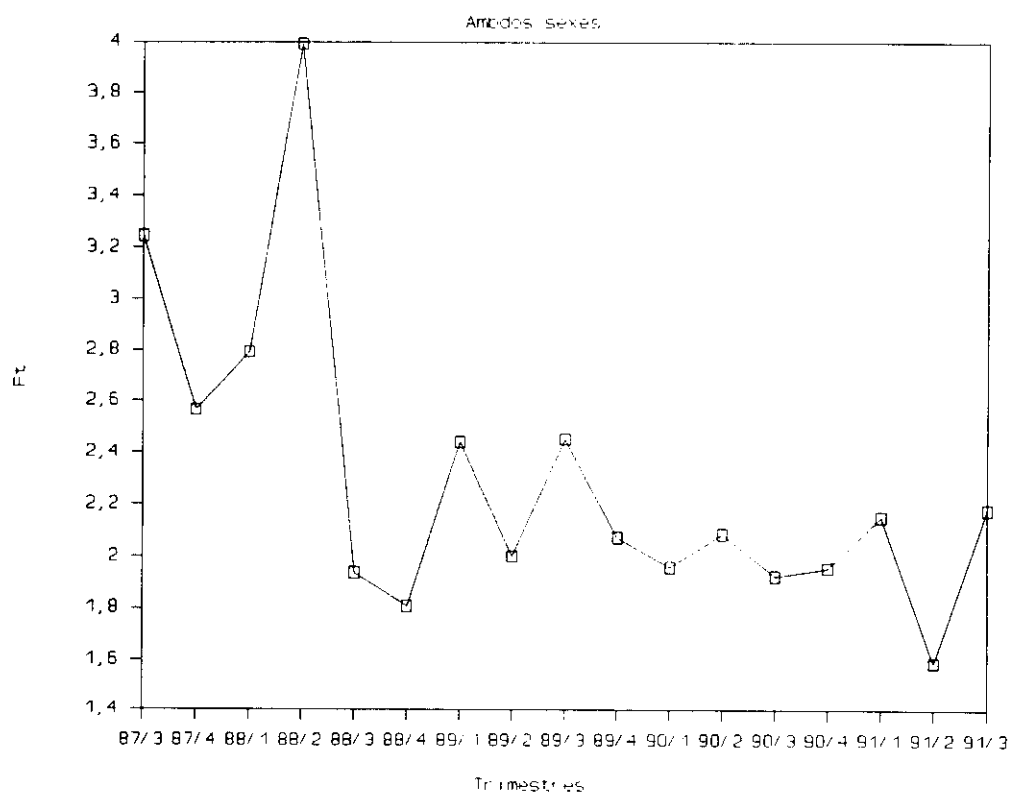
---

¹⁰⁶ Donat que $\theta_t = v_t k / n_t q$ i s'ha establert la hipòtesi que la relació entre n_t , k i q es manté una constant al llarg del període analitzat, l'evolució de v_t es traduirà en una tendència equivalent de la probabilitat de localitzar una oferta.

oferta sigui acceptada, de manera que disminueix la durada de la desocupació. La intensitat de cadascun d'aquests efectes provocarà que la durada de l'atur augmenti o disminueixi enfront d'una disminució del nombre de vacants.

Gràfic 3.5

TAXA D'ENTRADA A L'ATUR

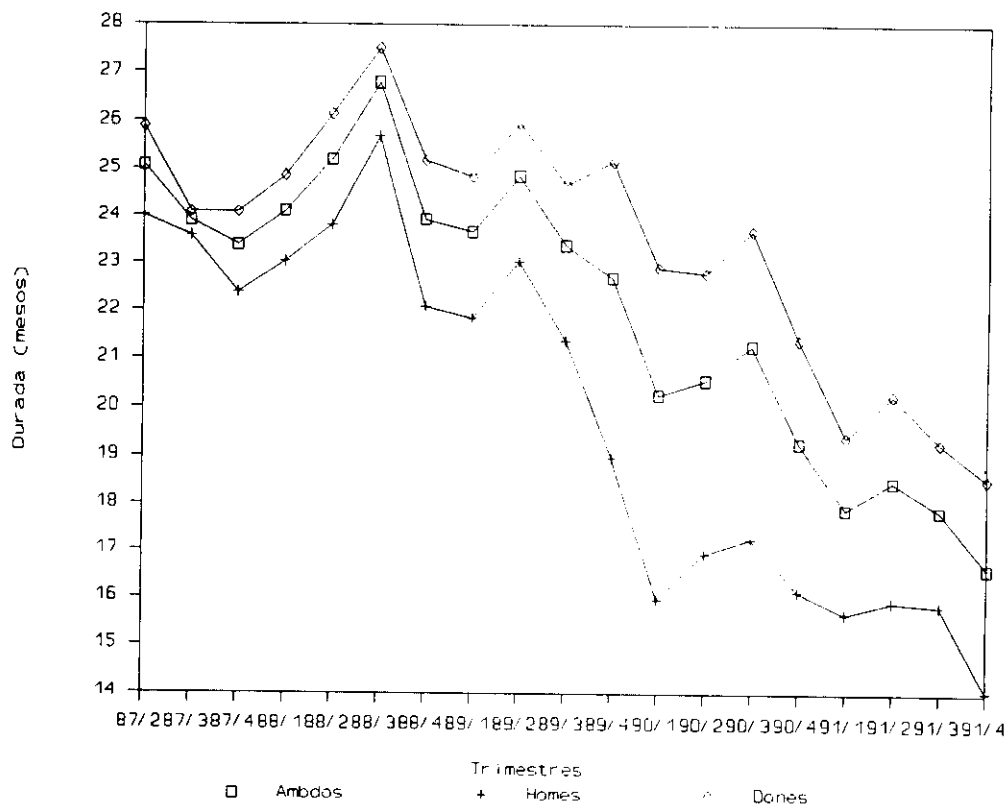

Font: elaboració pròpia

2.2. Durada de la desocupació segons sexe

L'anàlisi de la durada esperada de la desocupació segons sexes indica que aquesta és més gran en el cas del col·lectiu de dones que en el dels homes, resultat contrari al que es desprén pel cas d'Estats Units [vegeu Sandell (1980)].

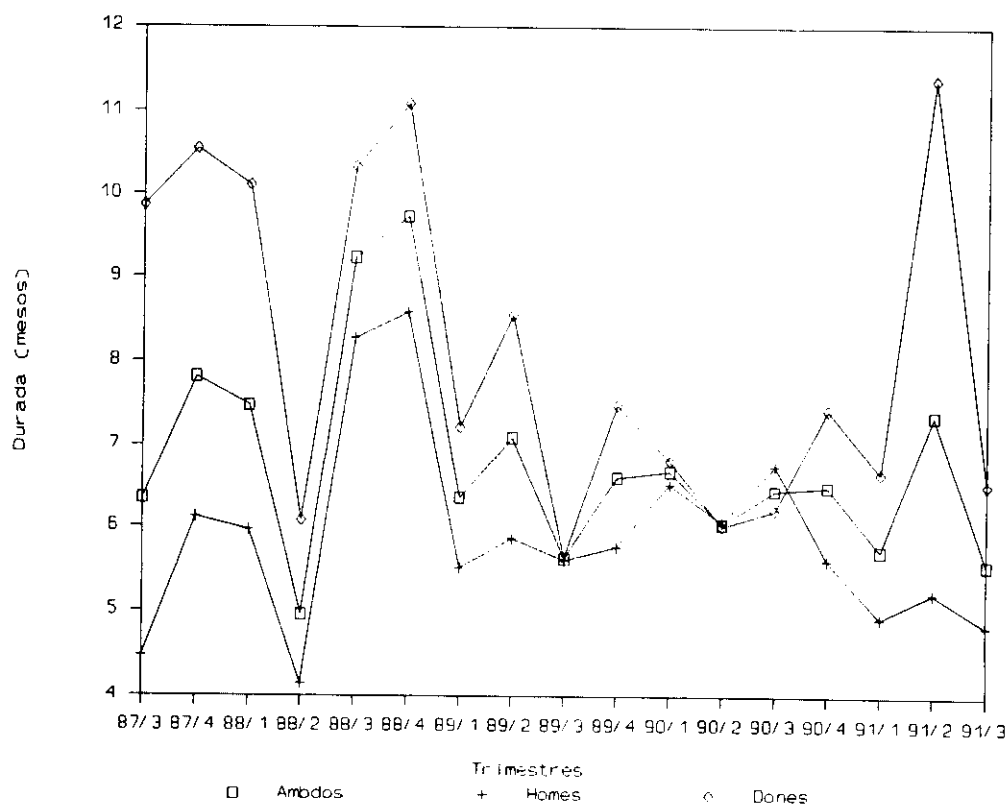
Gràfic 3.6
DURADA MITJANA DE L'ATUR

Font: EPA i elaboració pròpia

En els gràfics 3.6 i 3.7 es poden veure els resultats del càlcul de la durada mitjana -períodes interromputs- i durada esperada -períodes d'atur complets- per ambdós sexes. Malgrat que ambdós sexes presenten una disminució de la durada mitjana de la desocupació a partir del tercer trimestre de 1988, s'ha de palesar que aquesta reducció ha estat més accentuada en el cas dels homes que en el de les dones que, al llarg de tot el període analitzat, s'enfronten a una durada de l'atur superior a la dels homes.

Gràfic 3.7
DURADA ESPERADA DE L'ATUR

Font: EPA i elaboració pròpia

El pas d'aquesta durada de períodes interromputs al càlcul de la durada esperada total (gràfic 3.7) porta a les mateixes conclusions. Per altra banda, en aquest cas, el gràfic de la durada esperada en el cas de les dones presenta fluctuacions molt més accentuades que en el cas dels homes.

El fet que una gran part de les dones ocupades que passen a estar en situació d'atur no siguin la persona principal del grup familiar, sinó que, generalment, el conjuge està ocupat i, per tant, aporta els ingressos a la unitat familiar, provoca que la pressió financera per portar a terme una recerca intensa de treball sigui molt menor pel col·lectiu femeni que en el cas dels homes. Això es tradueix, lògicament, en una permanència per més temps en la situació de desocupació i, tot i que amb les dades disponibles no pot ser analitzat empíricament, en una taxa superior d'abandonament de la força laboral activa, és a dir, en una superior proporció de transicions de l'atur a la inactivitat que de l'atur a l'ocupació que en el cas dels homes.

En aquest marc, les prestacions per desocupació tindrien l'efecte d'allargar l'estada en l'atur de les dones fins el moment de finalitzar el dret a rebre prestacions i, una vegada aquest dret s'hagués esgotat, els incentius a abandonar la població activa i a deixar de buscar feina serien més grans que

en el cas dels homes. En aquests casos, les prestacions no complirien amb el seu paper d'atorgar uns ingressos que permetin a l'individu buscar i trobar una nova ocupació, en el sentit de que l'individu ha estat rebent una quantitat en concepte de prestacions per desocupació que no ha conduït a la reincorporació en la població ocupada, sinó que ha consistit en un mecanisme de garantia d'un nivell de renda transitori que ha portat a un abandonament de la població activa una vegada s'han esgotat aquestes prestacions.

2.3. L'efecte aglomeració

En paràgrafs anteriors s'ha indicat que un dels problemes que es presenten en les dades de durada utilitzades i, en general, en tots els casos en els quals s'utilitzen respostes individuals referides a períodes de temps passats, és l'anomenat efecte aglomeració. Els individus, davant la pregunta sobre quan temps porten buscant feina, tendeixen a respondre en major mesura: mig any, un any, any i mig, etc. Per això, la distribució del nombre de persones desocupades segons el temps que porten buscant feina presenta un biaix en certs intervals de durada: les respostes s'acumulen en determinats períodes.

En els apartats anteriors s'ha calculat la durada mitjana dels períodes incomplets d'atur i s'ha estimat la durada esperada dels períodes complets. Ara la qüestió és esbrinar si l'efecte del biaix d'aglomeració pot distorsionar de manera significativa o no els resultats anteriorment obtinguts.

La correcció d'aquest efecte distorsionador en les respostes individuals determina dos importants supòsits:

-en primer lloc, s'ha de conèixer quina part dels individus que responen durades en aquests intervals d'acumulació no correspon a una resposta certa i,

-en segon lloc, s'ha d'establir algun criteri de repartiment dels individus que sobren de cadascun d'aquests intervals.

Sens dubte, les possibles correccions introduïdes en la mesura de la durada estan subjectes a les hipòtesis que s'adoptin per cadascun d'aquests dos condicionants.

Pel que fa al priemr punt, és a dir, quina part dels individus concentrats en un interval es pot considerar sobrant, s'ha adoptat la hipòtesi que la proporció de transició en l'interval anterior es manté constant en l'interval d'acumulació. D'aquesta manera, es pot trobar el nombre d'individus que hauria

d'haver contestat en aquest interval i , per diferència, el volum de desocupats sobrants.

Així, per exemple, la resposta de sis mesos al període que porten buscant una nova feina és un dels punts en els quals es dona aquest efecte aglomeració, és a dir, el nombre de desocupats que declaren que han estat buscant feina durant sis mesos és superior al real. Seguint els supòsits esmentats anteriorment, la metodologia utilitzada per obtenir el volum de desocupats real durant sis mesos és la següent:

$$U6_t = \frac{U5_t}{U4_{t-1}} * U5_{t-1}$$

(3.11)

on $U6$, $U5$ i $U4$ són el nombre d'individus desocupats durant sis, cinc i quatre mesos, respectivament.

Una vegada obtingut el volum d'individus sobrant aquest s'ha distribuït entre els intervals de durada inferior¹⁰⁷ segons la pròpia distribució percentual de les dades de durada originals. Mitjançant aquest supòsit s'estableix la hipòtesi de què els

---

¹⁰⁷ A l'exemple, entre els intervals de menys d'un mes a cinc mesos.

individus tendeixen a respondre cap al múltiple de sis més elevat, és a dir, els individus que hagin estat desocupats durant nou mesos respondran dotze i no sis mesos¹⁰⁸.

Al gràfic 3.8 es pot observar la comparació entre la durada mitjana -incompleta- calculada amb les dades originals i amb la distribució de durades en la qual s'ha corregit l'efecte aglomeració. Les diferències entre ambdues són mínimes i la tendència seguida per les dues sèries és equivalent durant aquest temps.

El fet de què la durada corregida sigui menor que la calculada inicialment pot venir explicat per la pròpia construcció de la durada mitjana de l'atur. En aquest càlcul els grups de durada superiors a 23 mesos no han pogut corregir-se de l'efecte aglomeració, ja que no es disposa de la distribució per mesos a partir de dos anys. Per això, els grups de major durada de la desocupació -dos anys o més- no han sigut corregits. En canvi, pel que fa a la resta de grups, la durada mitjana ha

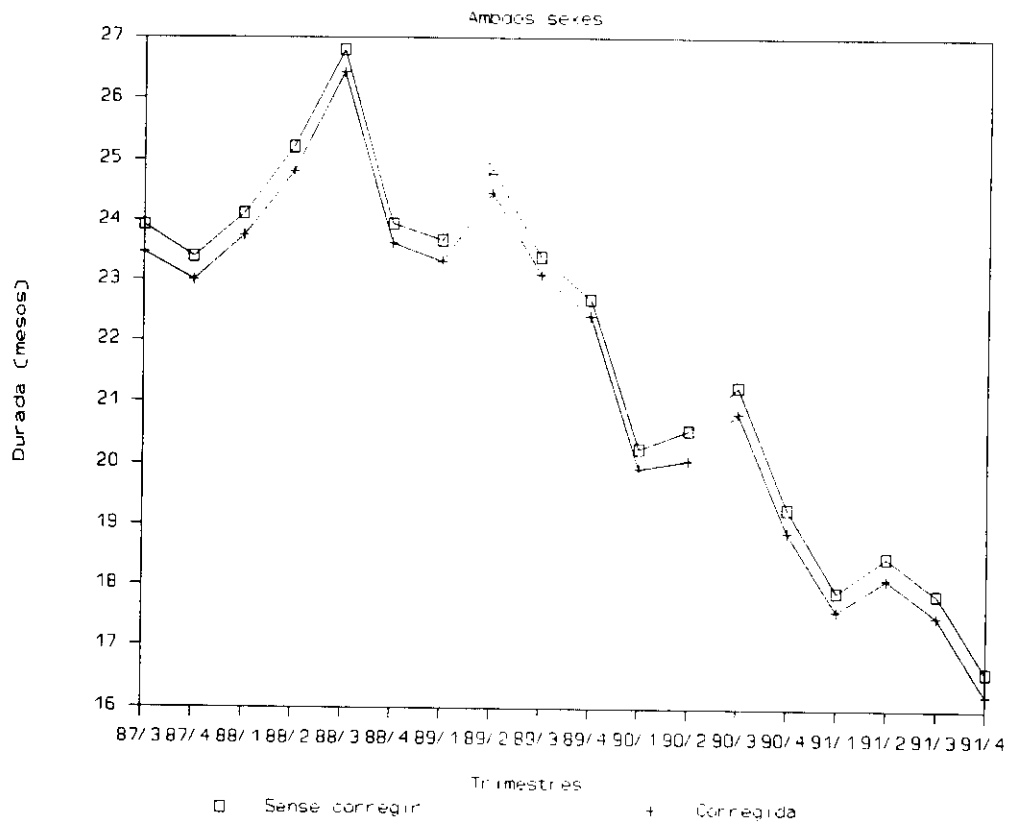
---

¹⁰⁸ El que no sembla un supòsit irreal si es té en compte que els individus tendeixen a respondre a una activitat de recerca superior que l'efectivament portada a terme per temor a perdre -en el cas de que siguin beneficiaris d'elles- les prestacions atorgades amb motiu de l'atur. Tanmateix, s'ha de considerar la possibilitat de que en els períodes llargs d'atur la durada declarada sigui inferior a la real [aspecte apuntat per Bowers i Horvath (1984)]

disminuït donat que part d'aquests individus que declaraven sis, dotze o divuit mesos han estat traslladats a nivells inferiors.

Gràfic 3.8

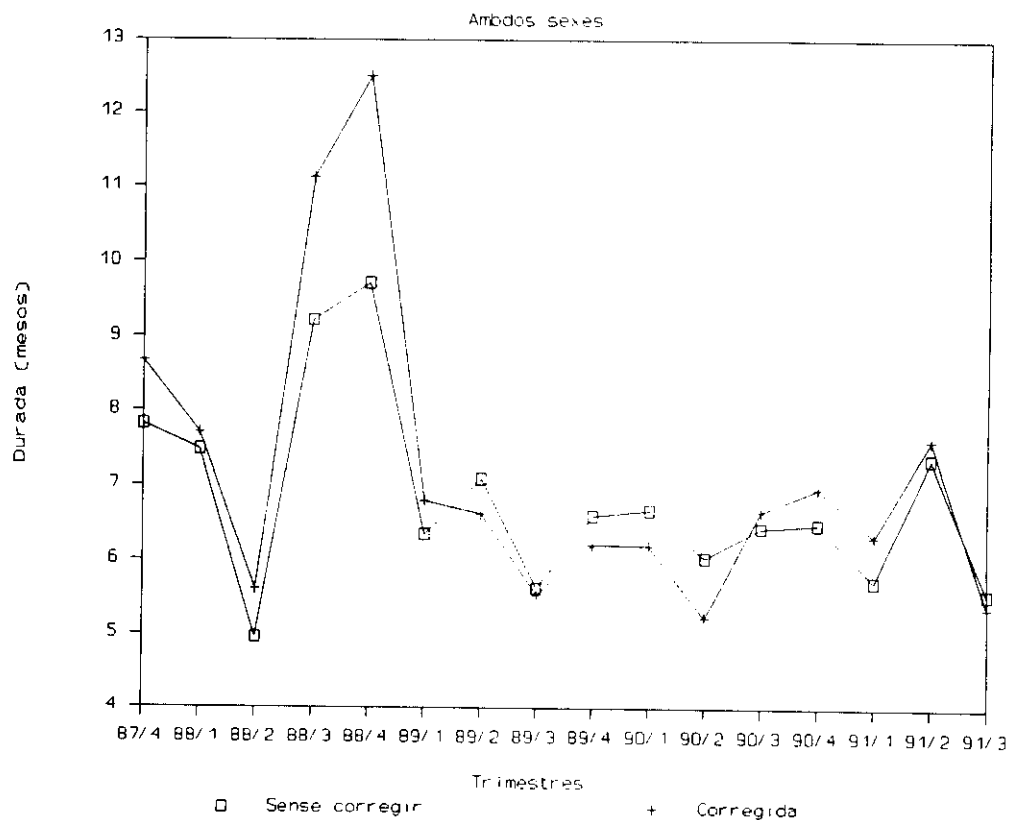
DURADA MITJANA DE L'ATUR

Font: EPA i elaboració pròpia

Al gràfic 3.9, es pot observar la comparació entre la durada dels períodes complets calculada amb les dades originals o amb les xifres de durada corregides. En aquest cas, i a diferència del gràfic anterior, es pot veure com la durada obtinguda mitjançant la correcció de l'efecte aglomeració està, generalment, per sobre de la durada calculada partint de les dades originals.

Gràfic 3.9
DURADA ESPERADA DE L'ATUR

Font: EPA i elaboració pròpia

Com es pot veure en el quadre 3.1, l'efecte aglomeració sembla més significatiu en el col·lectiu d'individus que responen que porten dotze mesos en atur que pels que contesten que en porten sis. Per això, els desocupats sobrants -i, per tant, que són traspassats a estrats de durada inferior- són superiors en el primer cas (dotze mesos) que en el segon (sis mesos). És a dir, la correcció de l'efecte aglomeració augmentarà en una proporció superior el volum de persones desocupades de quatre a nou mesos que els que estan aturats per sota dels tres mesos, provocant que la durada esperada corregida superi la inicial¹⁰⁹.

2.4. L'efecte de la durada de l'atur en la taxa de desocupació

L'objectiu d'aquest apartat és esbrinar quina part dels increments (disminucions) en la taxa d'atur que han tingut lloc a l'economia catalana en el període considerat pot ser atribuït a augments (reduccions) en la durada dels períodes de desocupació i, per altra banda, quina part és deguda a una superior (inferior) taxa d'entrada en la desocupació.

---

¹⁰⁹ A més, part de la correcció de l'estrat de sis mesos serà ara captada, també, pel segon col·lectiu d'individus -desocupats de quatre a nou mesos.

Com s'ha vist (equació 3.1), en un estat estacionari es pot establir que $U_t = F_t D_t$. Segons això la taxa de creixement de la taxa d'atur serà el resultat del producte de la taxa anual d'increment de la durada del període de desocupació i la taxa d'augment de la proporció d'entrades a l'atur.

Al quadre 3.2 es pot observar la descomposició d'ambdós efectes -durada esperada de la desocupació i taxa d'entrada en l'atur- pel període considerat i per dos subperíodes. D'aquí es dedueix que les modificacions en la durada esperada de la desocupació tenen una importància relativament escassa en les variacions de la taxa d'atur¹¹⁰. La majoria dels increments i disminucions que s'han manifestat en la taxa de desocupació a l'economia catalana han estat conseqüència de la taxa d'entrada en la situació d'atur, és a dir, del percentatge que suposen els individus que passen a estar desocupats sobre el total de població activa. Concretament, pel conjunt del període s'obté que el 74,9% de la variació en la taxa d'atur correspon a l'evolució seguida per la taxa d'entrada en la desocupació, mentre que el 25,1% restant correspon a la disminució en la durada esperada.

---

¹¹⁰ Layard i Nickell (1985) obtenen -encara que a través d'un model economètric de tres equacions- que en el cas del Regne Unit el principal motiu dels increments de la taxa d'atur és l'augment de la durada de l'atur. Juhn, Murphy i Topel (1991) també destaquen, pels Estats Units, la importància dels períodes llargs d'atur en els increments de la desocupació.

Com es desprén d'aquestes dades, la importància de la modificació en la durada esperada per a determinar la variació de la taxa d'atur és notablement menor que la de la taxa d'entrada, tot i que un 25% de participació no es pot considerar despreciable.

Quadre 3.2. Descomposició de les variacions en la taxa d'atur

Període 1987-III a 1991-III	
• augment de la taxa d'atur	-3,27%
Degut a:	
• variació de la durada esperada de la desocupació	-0,83%
• variació de la taxa d'entrada en l'atur	-2,46%
Període 1987-III a 1989-IV	
• augment de la taxa d'atur	-4,44%
Degut a:	
• variació de la durada esperada de la desocupació	0,44%
• variació de la taxa d'entrada en l'atur	-4,86%
Període 1990-I a 1991-III	
• augment de la taxa d'atur	-1,31%
Degut a:	
• variació de la durada esperada de la desocupació	-3,03%
• variació de la taxa d'entrada en l'atur	1,77%

Font: elaboració pròpia.

Això explica que, malgrat que en el subperíode comprés entre el tercer trimestre de 1987 i l'últim trimestre de 1989 la durada esperada de l'atur hagi augmentat, la taxa d'atur va disminuir considerablement com a conseqüència de la notable reducció en la taxa d'entrada en la desocupació.

Aquesta descomposició permet veure, també, com a partir del primer trimestre de 1990 la taxa d'entrada a l'atur, el nombre de persones que passen a estar desocupades, ha mostrat taxes de creixement positives que no s'han traduït en augments de la taxa d'atur degut a la disminució en la durada esperada de la desocupació.

Serà a partir de 1992 -encara que en el moment de realitzar l'estudi encara no es disposa de les dades que permetin perllongar l'anàlisi fins aquesta data- que els augments en el volum d'individus que entren a l'atur podrà superar l'efecte profitós de la disminució en la durada esperada de l'atur, augmentant significativament la taxa d'atur a Catalunya. Això permet dir que, ja a partir del primer trimestre de 1990, ja es pot parlar d'un inici de la recessió a l'economia catalana que es palesa amb aquest augment del nombre de persones que entren a la situació d'atur.

2.5. Mesures alternatives de la durada de l'atur

Els apartats anteriors s'han centrat en la metodologia seguida per Barron (1975) per avaluar la durada dels períodes complets de desocupació. Malgrat tot, aquesta metodologia pot portar a una infravaloració de la durada esperada de la desocupació, donat que únicament es considera el volum d'individus desocupats en els dos intervals inicials de la distribució de la durada. Per tant, obté una durada esperada amb independència del pes que tenen els individus desocupats per llargs períodes de temps.

L'objectiu del present apartat és plantejar altres mesures alternatives de la durada de períodes complets i comparar els resultats obtinguts en els diversos càlculs.

2.5.1. El càlcul a partir de la taxa d'escapament

La durada esperada de la desocupació depèn de la probabilitat d'abandonar aquesta situació -taxa d'escapament-, és a dir,

$$E(D) = \frac{1}{\text{Escape}}$$

(3.13)

Una aproximació a aquesta taxa d'escapament es pot obtenir de l'anàlisi de les transicions -que serà analitzada amb més detall a l'apartat següent- que tenen lloc entre la situació d'atur i altres estats -ocupat o fora de la població activa.

A partir de la distribució dels desocupats per intervals de durada, es pot obtenir el percentatge de persones que resten en la situació d'atur d'un trimestre a l'altre, és a dir, la probabilitat de continuar desocupat. Encara que no es podrà distingir entre la probabilitat de passar a estar ocupat i la probabilitat de convertir-se en inactiu, es pot obtenir la probabilitat d'abandonar la situació d'atur, és a dir, la taxa d'escapament. D'aquesta manera [vegeu Bowers (1980)], s'arriba a una estimació de la durada esperada de l'atur que té l'avantatge -pel que fa a la metodologia de Barron (1975)- de considerar en el càlcul el total de desocupats i, per tant, també aquells que es caracteritzen per períodes d'atur llargs (vegeu quadre 3.3).

Quadre 3.3. Càlcul de la durada de la desocupació mitjançant la taxa d'escapament

	Probabilitat de continuar en atur	Probabilitat d'abandonar l'atur	Durada esperada de períodes complets (en mesos)
87/4	0,83	0,17	17,8
88/1	0,86	0,14	20,7
88/2	0,77	0,23	13,3
88/3	0,80	0,20	14,9
88/4	0,77	0,23	13,2
89/1	0,84	0,16	19,1
89/2	0,77	0,23	13,2
89/3	0,76	0,24	12,3
89/4	0,74	0,26	11,8
90/1	0,75	0,25	12,2
90/2	0,76	0,24	12,4
90/3	0,77	0,23	13,2
90/4	0,75	0,25	12,1
91/1	0,75	0,25	12,2
91/2	0,75	0,25	12,1
91/3	0,74	0,26	11,5

Font: Encuesta de Población Activa i elaboració pròpia

Partint dels següents intervals de durada¹¹¹:

- desocupats per un període inferior a tres mesos
- durada de tres a sis mesos
- aturats per un període de sis a nou mesos
- durada superior a nou mesos

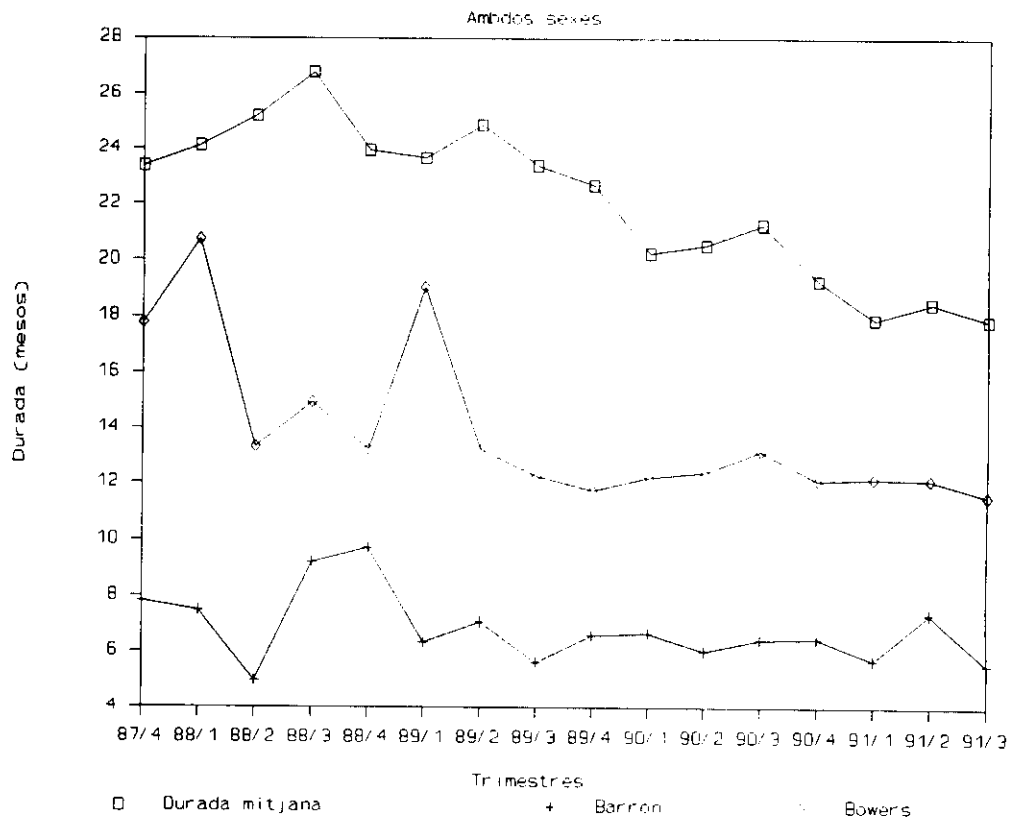
es pot obtenir la probabilitat trimestral d'abandonar l'atur, és a dir, la taxa d'escapament trimestral. Ja que es pretén obtenir la durada esperada de l'atur mesurada en mesos, el càlcul

¹¹¹ A l'apartat 3 d'aquest capítol es pot trobar una anàlisi detallada dels problemes que es presenten en el càlcul de les transicions que es produeixen en la situació d'atur. Com es veurà, els problemes derivats de l'efecte aglomeració obliguen a treballar amb menor detall d'intervals del que seria desitjable a priori.

d'aquesta s'obtindrà pel producte de la durada esperada obtinguda de l'equació (3.13) i el nombre de mesos de cada trimestre (vegeu quadre 3.3). Sens dubte, els valors obtinguts a través d'aquesta metodologia són sensiblement superiors als que resulten d'aplicar el càlcul utilitzat a Barron (1975) com calia esperar *a priori* (gràfic 3.10).

Gràfic 3.10

DURADA DELS PERÍODES D'ATUR

Font: elaboració pròpia

A més d'obtenir aquests resultats globals, la metodologia seguida permet distingir les durades esperades pels diferents grups de transició. D'aquesta manera, es pot observar (quadre 3.4) que les divergències entre la durada calculada anteriorment -seguint el mètode de Barron- i l'obtinguda en aquest apartat corresponen a la durada esperada pel grup de desocupats que porten més de dis mesos en atur, mentre en els dos intervals inferiors les semblances són superiors. Això, com ja s'ha indicat, és degut a la pròpia metodologia de càlcul utilitzada en ambdós casos. El fet de que, segons el mètode de Barron, únicament es considerin els dos intervals inferiors provoca un biaix a la baixa en la durada esperada obtinguda, supòsit que es confirma quan s'analitzen les durades esperades pels dos intervals de menor durada de l'atur.

Una altra característica significativa de les dades del quadre 3.4 és que la durada esperada del segon grup -els que porten entre tres i sis mesos d'atur- és inferior a la del col·lectiu d'aturats durant menys de tres mesos. Aquest aspecte està relacionat, lògicament, amb la distorsió que s'observa quan s'analitzen les transicions que es produeixen en l'atur i, com ja s'ha esmentat, pot ser conseqüència de l'efecte de les prestacions per atur.

Quadre 3.4. Desglossament de la durada esperada segons intervals de durada

Metodologia:	Bowers			Barron	
	menys de 3 mesos	entre 3 i 6 mesos	més de 6 mesos	Total	Total
87/4	8,6	8,6	32,4	17,8	7,8
88/1	9,7	6,7	58,5	20,8	7,5
88/2	9,3	5,7	19,7	13,3	5,0
88/3	10,5	5,7	22,8	14,9	9,2
88/4	9,0	6,8	18,4	13,2	9,7
89/1	10,0	8,1	36,4	19,1	6,3
89/2	8,4	7,7	18,5	13,2	7,1
89/3	7,3	6,9	18,8	12,3	5,6
89/4	7,5	7,7	17,0	11,8	6,6
90/1	7,4	7,5	19,7	12,2	6,7
90/2	7,9	7,2	19,5	12,4	6,0
90/3	7,8	6,8	24,3	13,2	6,4
90/4	7,7	6,8	21,0	12,1	6,5
91/1	7,4	6,8	22,5	12,2	5,7
91/2	7,8	7,3	19,7	12,1	7,4
91/3	7,5	6,5	19,7	11,5	5,5

Font: Encuesta de Población Activa i elaboració pròpia

2.5.2. La funció gamma

Una altra de les possibilitats per obtenir una estimació de la durada dels períodes complets d'atur mitjançant les dades de durada incompletes és establir la hipòtesi de que la taxa d'escapament de la situació d'atur segueix una distribució assimilable a la funció gamma. Aquesta opció ha estat utilitzada

per Salant (1977) i, posteriorment, per Akerlof i Main (1980 i 1981).

En una situació en la qual la taxa d'escapament és constant al llarg del període d'atur, Salant indica que la durada esperada dels períodes complets equival a la durada mitjana dels episodis interromputs i ambdues segueixen una distribució exponencial. La consideració de l'existència d'un flux de nous entrants en la situació d'atur juntament als desocupats que ja existeixen provoca que la distribució dels períodes incomplets sigui diferent a la dels episodis complets [vegeu Salant (1977): pàg. 47]. Salant assumeix que la forma funcional de la taxa d'escapament és la funció gamma¹¹². Amb el supòsit de què els nous entrats presenten taxes d'escapament que segueixen la funció gamma, és a dir,

$$dG(H) = \frac{\lambda^\mu h^{\mu-1} e^{-\lambda H}}{\Gamma(\mu)}$$

$$y E[G(H)] = \frac{\mu}{\lambda}$$

(3.14)

---

¹¹² Per a més detall sobre la funció gamma vegeu, per exemple, Choi i Wette (1969).

la taxa d'escapament d'aquells individus que presenten períodes d'atur encara no finalitzats tindrà la següent funció de densitat (seguirà també una funció gamma però amb paràmetres diferents als de l'anterior funció),

$$dM(H) = \frac{\lambda^{\mu-1} h^{\mu-2} e^{-\lambda H}}{\Gamma(\mu-1)}$$

$$y E[M(H)] = \frac{\mu-1}{\lambda}$$

(3.15)

La durada dels períodes interromputs d'atur -la que sorgeix de les dades de l'enquesta- tindrà la següent funció de densitat

$$g(T) = (\mu-1) \lambda^{\mu-1} (\lambda+T)^{-\mu}$$

$$y E(T) = \frac{\lambda}{\mu-2}$$

(3.16)

Finalment, la distribució que segueixen els períodes d'atur complets, la durada esperada de la desocupació, vindrà donada per

$$f(S) = \mu \lambda^{\mu} (\lambda+S)^{-(\mu+1)}$$

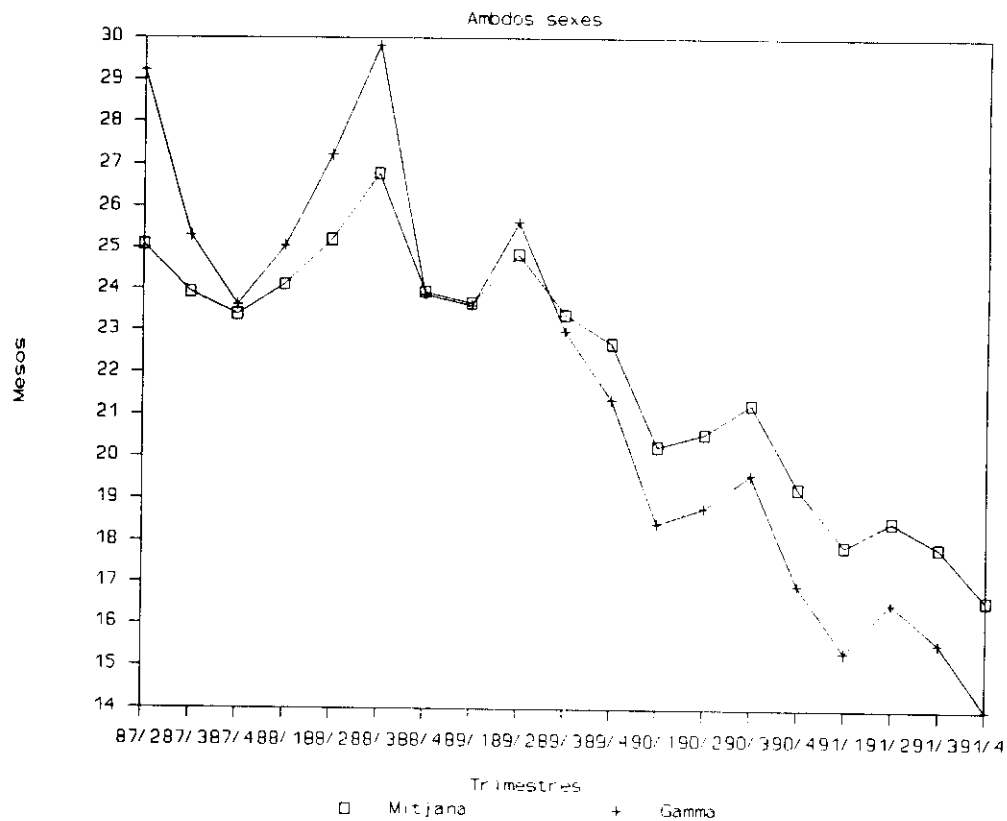
$$y E(S) = \frac{\lambda}{\mu-1}$$

(3.17)

A partir d'això, doncs, es pot obtenir una estimació de la durada dels períodes complets d'atur a partir de dades de durada interromputs. Això es pot observar en el gràfic 3.11.

Gràfic 3.11

DURADA MITJANA I COMPLETA DE L'ATUR

Font: elaboració pròpia

En primer lloc, s'ha de destacar la superior semblança en relació a la resta de mesures utilitzades entre durada mitjana

i durada esperada dels períodes complets d'atur¹¹³. Per altra banda, al gràfic es poden observar dues etapes clares. La primera, que arribaria fins el segon trimestre de 1988, es caracteritza per presentar una durada dels períodes complets superior a la que es dedueix de les dades de la pròpia enquesta - períodes interromputs. Segons Salant, això indicaria que es tracta d'un període en el qual la probabilitat d'abandonar l'atur, la taxa d'escapament, augmenta a mida que s'allarga la durada del període d'atur. En canvi, a partir d'aquest segon trimestre de 1988 la durada dels períodes interromputs d'atur supera la durada esperada dels períodes complets. En aquest cas, la taxa d'escapament disminueix a mesura que transcorre el període d'atur.

Aquesta situació s'ha de relacionar amb l'evolució del cicle econòmic. Fins a 1988 es pot parlar d'un clar període d'expansió, creixement econòmic, el que pot incidir en què els ocupadors tinguin més incentius a contractar nous ocupats -es crea ocupació- i això provoca que, malgrat que una persona porti un llarg període de temps en atur, en aquest període de creixement trobin un lloc de treball. Tanmateix, a partir de llavors les expectatives dels empresaris són menys favorables i comencen a

---

¹¹³ La forma de construir la durada esperada a partir de les dades de durada de períodes interromputs pot explicar aquesta semblança.

sentir els símptomes de l'inici d'un període recessiu. Disminueix la creació de nous llocs de treball i, per tant, els ocupadors es mostren menys disposats a contractar aquelles persones que porten més temps en situació d'atur, de manera que la taxa d'escapament, la probabilitat de deixar l'atur, es redueix a mesura que l'individu porta més temps desocupat. Segons els resultats del gràfic, aquest efecte compensaria el fet de que els aturats en un moment de recessió econòmica, en el qual la relació vacants/atur és menor, poden estar disposats a acceptar un lloc de treball amb un salari inferior que en una altra situació, és a dir, disminueixen el seu salari de reserva i, per tant, poden augmentar la taxa d'escapament a mesura que s'allarga la durada de l'atur. El gràfic 3.19 anterior indica que aquest efecte és menor per la vessant de l'oferta de treball que la disminució en la creació d'ocupació que es produeix per part dels ocupadors.

Les diferents mesures de la durada dels períodes complets d'atur indiquen que els resultats que s'obtinguin de qualsevulla anàlisi d'aquesta estan fortament condicionats per la mesura que s'adopti. En aquest sentit, les conclusions que puguin derivar-se d'aquests càlculs han de tenir en consideració quines han estat les hipòtesis adoptades i les possibles restriccions que aquestes imposen.

3. ANALISI DE LES TRANSICIONS EN L'ATUR

L'anàlisi de les transicions que es produeixen en el col·lectiu de desocupats és un aspecte interessant ja que pot donar una idea dels fluxos existents en el mercat de treball i, en definitiva, de les probabilitats de transició entre els diferents estats laborals¹¹⁴.

Seguint la metodologia utilitzada per Cripps i Tarling (1974), a partir de les dades del nombre de desocupats segons la durada del període d'atur¹¹⁵ es poden formar grans intervals de durada, amb la condició de que l'amplitud de l'interval sigui la mateixa que el període entre enquestes, és a dir, trimestres en el cas de l'*Encuesta de Población Activa*. Així, els cinc grans grups serien :

- S_{1t} menys de tres mesos
- S_{2t} de tres a seis mesos
- S_{3t} de sis a nou mesos
- S_{4t} de nou a dotze mesos
- S_{5t} més d'un any

---

¹¹⁴ Encara que aquí únicament s'analitzarà el pas de l'atur a qualsevol altre estat -que pot ser ocupat o inactiu- i les entrades en l'atur independentment de l'estat laboral del qual provenen.

¹¹⁵ Sense oblidar que es tracta de durades interrompudes, és a dir, és el temps que l'individu enquestat porta en situació d'atur fins el moment de l'entrevista.

L'objectiu d'aquesta agrupació serà calcular les transicions que es produeixen entre cadascun d'aquests estrats al llarg del temps i intentar obtenir uns enregistraments estacionaris de desocupats per intervals de durada. Un estat estacionari és aquell en què els fluxos de sortida de l'atur són equivalents al flux de nous entrants i a la perllongació de la durada del període d'atur dels que continuen en situació de desocupació.

Una vegada obtinguda l'agrupació en els cinc grans intervals de durada s'han de calcular les transicions que hi ha entre els diferents estrats durant aquest temps. Aquestes transicions (en percentatge) es defineixen seguint a Cripps i Tarling (1974) de la següent manera:

$$T_i = S_{i+1,t} / S_{i,t-1} \quad \text{per a } i = 1 \text{ a } 3$$

$$T_4 = S_{5,t} / (S_{4,t-1} + S_{5,t-1})$$

Aquesta última transició (T_4) parteix del supòsit de què el pas d'un grup de durada a l'altre és pràcticament constant per períodes de durada superior a un any¹¹⁶.

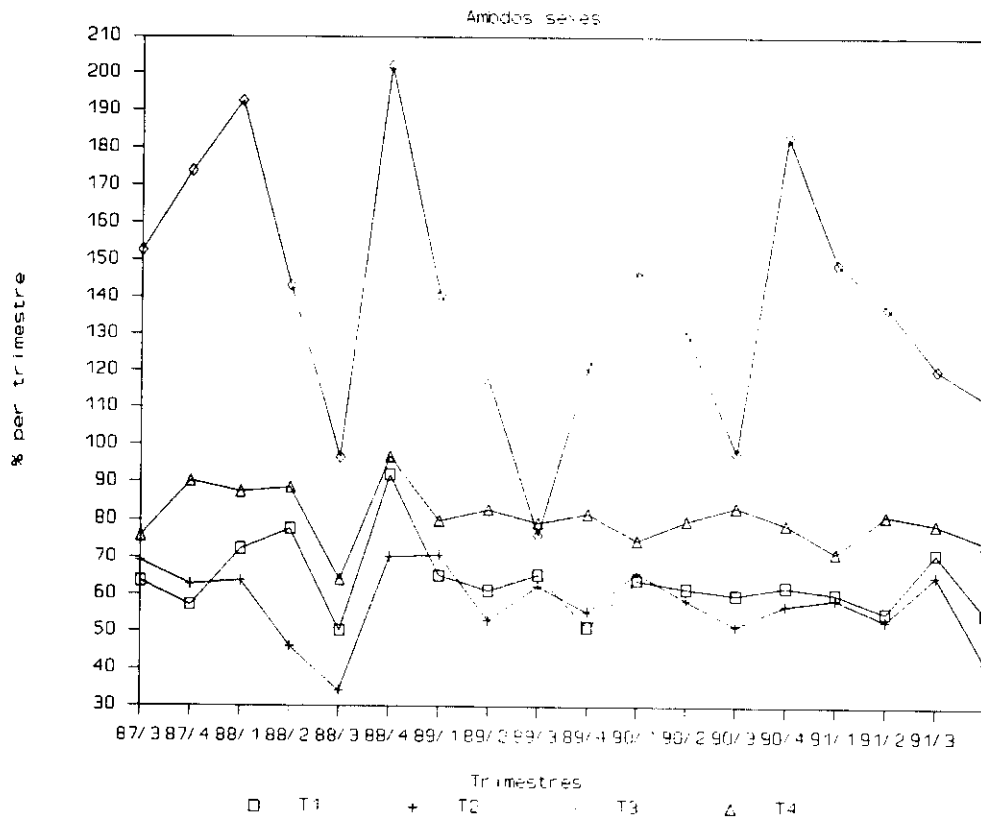
---

¹¹⁶ Es pot qüestionar si períodes superiors a un any de durada tenen probabilitats de transició semblants, però la dificultat d'abandonar la situació de desocupació quan es porta un any o més a l'atur sembla validar la hipòtesi adoptada.

La representació gràfica dels resultats obtinguts del càlcul d'aquestes proporcions de transició entre intervals de durada d'un període a l'altre es pot veure en el gràfic 3.12.

Gràfic 3.12

TRANSICIONS PER INTERVALS DE DURADA

Font: EPA i elaboració pròpia

Al gràfic anterior es pot observar la distorsió palesada anteriorment -efecte aglomeració- pel fet que els individus són més propensos a declarar mig any o un any d'atur que els mesos exactes si són molt propers. Això es tradueix en què el percentatge d'individus que passa del grup S_3 al S_4 és superior a 100, degut al biaix introduït en els valors de desocupats durant 12 mesos.

Com ja s'ha indicat anteriorment, l'efecte aglomeració no es produeix exclusivament en el grup de desocupats durant dotze mesos, sinó que, també, el col·lectiu de persones en atur durant sis, divuit, etc. mesos està sobrevalorat. Tanmateix, el fet de que l'interval de sis mesos sigui més proper al moment de l'enquesta provoca que el biaix introduït en aquest grup de durada sigui molt inferior que l'existent en el cas de dotze mesos i intervals superiors. Això explicaria perquè les transicions de S_1 al S_2 no condueixen a percentatges superiors al 100%¹¹⁷.

---

¹¹⁷ Els individus que porten aturats menys de tres mesos -i àdhuc menys de sis- tenen més probabilitat de contestar amb exactitud el nombre de mesos que porten buscant feina en relació als que tenen períodes d'atur més llargs.

3.1. L'efecte aglomeració

Com s'ha vist, l'explotació directa de les dades de desocupats segons durada de l'atur¹¹⁸ introdueix importants distorsions quan es pretén analitzar les transicions que hi ha en la situació de desocupació, els fluxos d'un interval de durada a l'altre, donat el caràcter retrospectiu de la pregunta relativa a la durada de l'enquesta. Així, mentre en l'estudi de la durada mitjana i esperada de l'atur els efectes de l'anomenat efecte aglomeració semblen inferiors, quan s'avaluen les proporcions de transició d'un interval a l'altre es poden considerar molt més rellevants.

En primer lloc, l'opció de partir de cinc intervals de durada resta anul·lada quan són proporcions superiors al 100%¹¹⁹. L'adopció dels mateixos supòsits correctors que en el cas del càlcul de la durada comporta que, en aquesta ocasió, la proporció de transició de l'interval de menys de tres mesos al de tres a sis mesos sigui la que superi el 100%.

---

¹¹⁸ Per a més exactitud, es tracta de desocupats segons la durada del període de recerca.

¹¹⁹ Lògicament, aquesta no és una situació possible ja que els individus que passen d'un interval a l'altre -sempre que el grup inicial correspongui com a mínim al període temporal de l'enquesta, és a dir, trimestre- seran sempre un nombre igual o menor al de l'inicial. Dir que la proporció de transició del grup de sis a nou mesos al de nou a dotze mesos supera el 100% indicaria -situació irreal- que un determinat nombre de persones entren a l'atur amb una durada inicial de nou mesos.

Això és indicatiu de que la correcció adoptada no sembla adequada pel grup de durada de sis mesos. La sobrevaloració provocada per l'efecte aglomeració en aquest grup de durada serà, sens dubte, molt inferior que en el cas dels individus desocupats durant dotze mesos. Per tant, una altra opció és considerar que el biaix produït per l'efecte aglomeració únicament es produeix en el cas dels desocupats per dotze mesos i grups superiors, mentre en el cas dels desocupats durant sis mesos o menys es podria considerar que les respostes dels individus són vàlides.

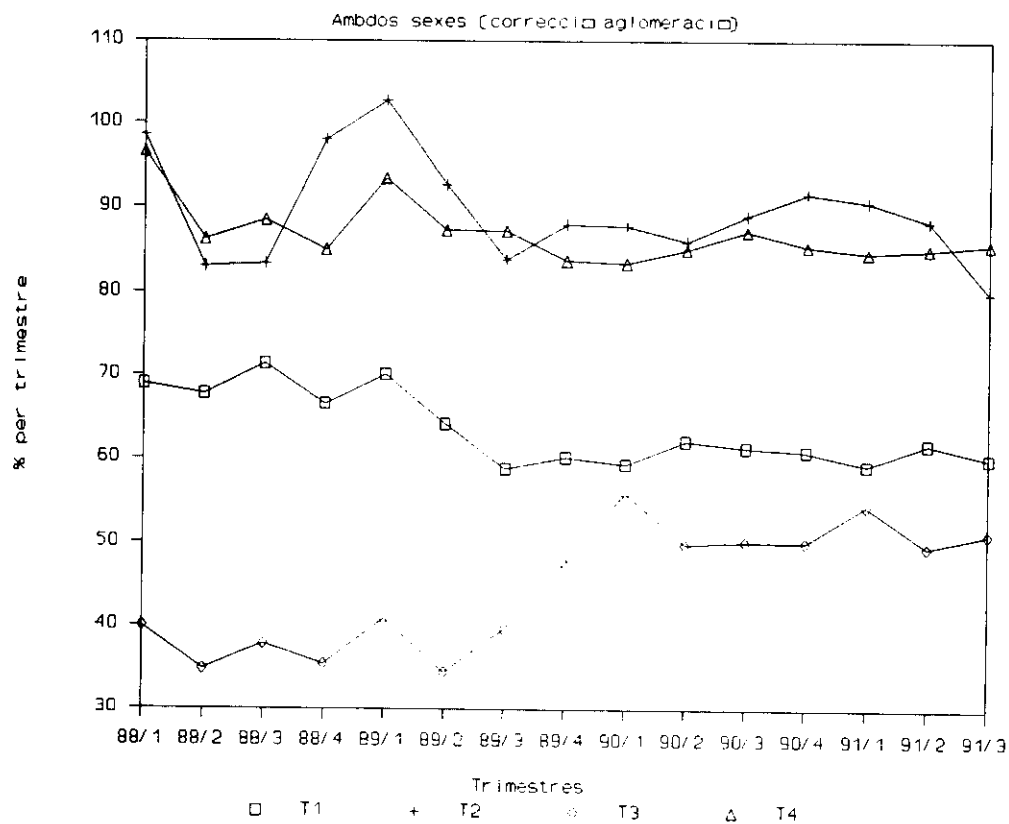
Segons aquesta última hipòtesi, i aplicant la correcció estacional, s'obté el gràfic 3.13 pels cinc intervals de durada. Es pot observar que les proporcions de transició entre els diferents intervals estan sempre per sota del 100%¹²⁰. Tanmateix, apareix aquí una situació que no sembla adequar-se a la teoria: T_3 està per sota de T_1 i T_2 supera ambdues, sent semblant al valor de T_4 . A priori caldria esperar que les proporcions de transició fossin superiors quan l'interval de durada és superior, és a dir, a mesura que es porta més temps en la situació d'atur. En canvi, en aquest gràfic la situació és diferent.

---

¹²⁰ Únicament en el cas de T_2 -el passar d'estar desocupat de tres a sis mesos al grup de sis a nou mesos- i per al primer trimestre de 1989 supera el 100%.

Gràfic 3.13

TRANSICIONS PER INTERVALS DE DURADA

Font: EPA i elaboració pròpia

Tot això provoca que la decissió hagi estat la de mantenir la distribució per durades original i no adoptar hipòtesis de correcció del biaix provocat per l'efecte aglomeració, ja que els supòsits en els quals es basa la seva correcció originen algun altre tipus de distorsió.

3.2. Càlcul de les proporcions de transició

Degut a la distorsió en les transicions entre els intervals S_3 al S_4 , treballar amb els cinc intervals de durada no sembla una opció adequada. Una possible solució, malgrat que es perdi informació, consisteix en unir els dos últims intervals de durada de l'atur plantejats. Amb això s'evita la distorsió produïda per la incorrecció de les respostes individuals assenyalada abans. Ara els grups definits seran:

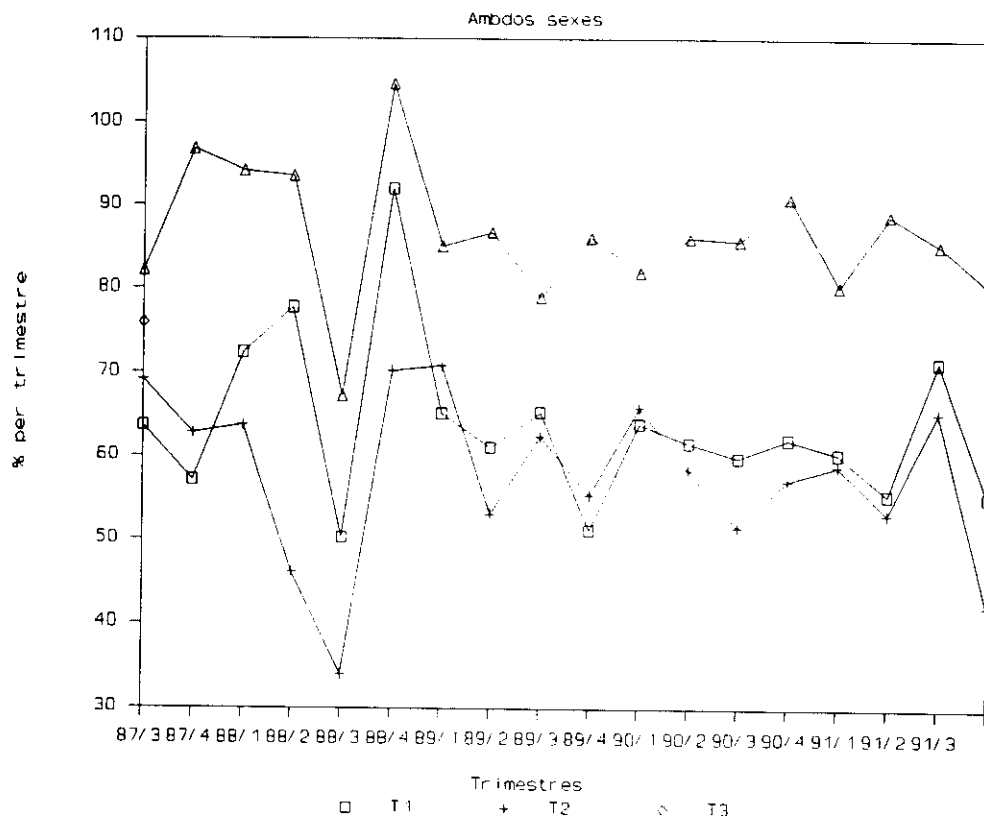
- S_{1t} menys de tres mesos
- S_{2t} de tres a sis mesos
- S_{3t} de sis a nou mesos
- S_{4t} més de nou mesos

El principal problema que té aquest supòsit és el d'establir la hipòtesi de que a partir dels nou mesos les probabilitats de transició són equivalents, quan ara és més probable que, al menys en els primers mesos, es produeixin diferents proporcions de transició. Malgrat tot, aquesta sembla la millor solució a adoptar amb la finalitat de corregir el biaix existent en les declaracions individuals referents al temps que porten buscant un lloc de treball, ja que el grup de durada de dotze mesos resta

integrat a la resta de desocupats per un període superior a nou mesos (gràfic 3.14).

Gràfic 3.14

TRANSICIONS PER INTERVALS DE DURADA

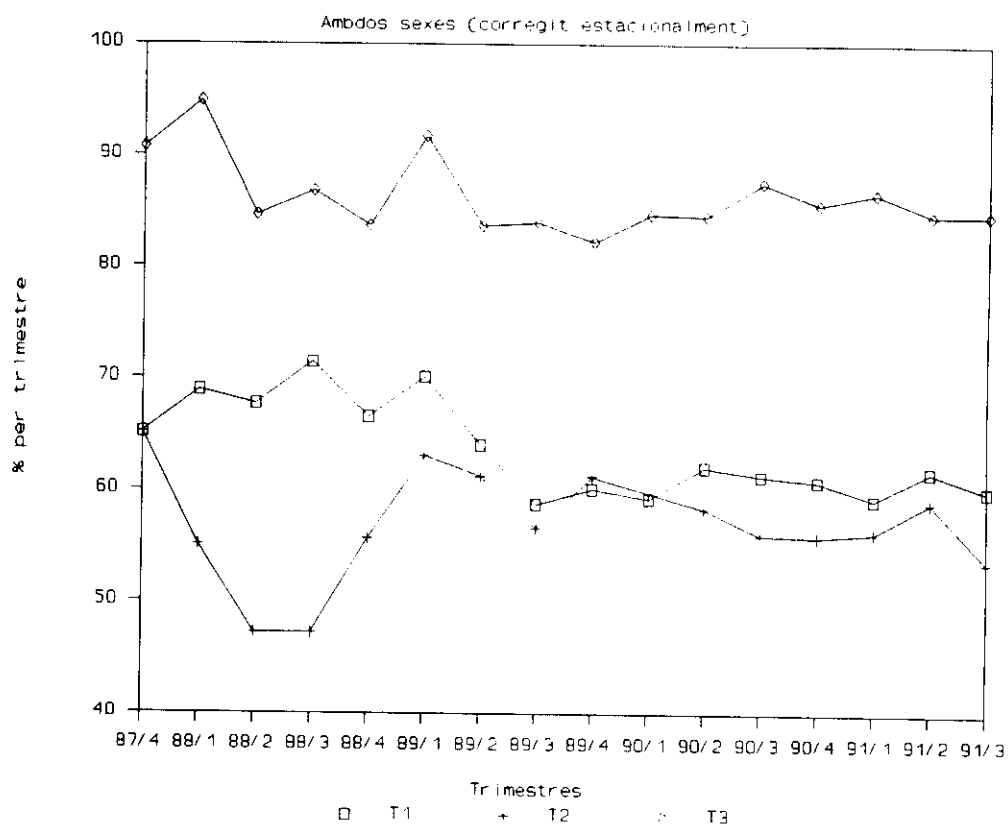
Font: EPA i elaboració pròpia

Com es pot observar en el gràfic 3.14 l'evolució temporal d'aquestes transicions presenta notables fluctuacions estacionals

que han estat corregides (vegeu gràfic 3.15) mitjançant la mitjana de tres trimestres consecutius. Aquesta última opció permet obtenir la sendera seguida per les probabilitats de transició d'un interval de durada a l'altre des de l'any 1987 fins el 1991.

Gràfic 3.15

TRANSICIONS PER INTERVALS DE DURADA

Font: EPA i elaboració pròpia

De l'observació del gràfic 3.15 l'aspecte que mereix especial atenció és, sens dubte, el fet de que la probabilitat de transició entre el segon i el tercer interval -és a dir, el pas de portar de tres a sis mesos sense feina a restar en atur de sis a nou mesos- és més elevada que l'existent entre el primer i segon interval -la transició de portar menys de tres mesos a portar-ne de tres a sis.

A nivell teòric sembla previsible que quant més llarga és la durada de l'atur superior serà, també, la probabilitat de transició, és a dir, la proporció d'individus que passa a un interval de durada superior. Això és així perquè en els intervals de major durada el grup d'individus amb una reduïda probabilitat de deixar l'atur té un pes superior. Per això, en registraments estacionaris cal esperar que, a mesura que s'allarga la durada de l'atur, la probabilitat d'abandonar aquesta situació disminueixi, el que vol dir que augmenti la proporció de transició a l'interval superior.

Les dades que es poden veure reflectides en el gràfic anterior no semblen confirmar la teoria, en la mesura que la probabilitat de transició del segon interval de durada es manté per sota de la del primer, és a dir, els individus que porten aturats de tres a sis mesos tenen més probabilitat d'abandonar

l'atur que els que en porten menys de tres. Aquest tret de la situació del mercat de treball podria indicar que els individus, quan entren a la situació d'atur, desenvolupen una activitat de recerca poc activa que no obté els seus fruits fins passat un interval de temps. És a partir d'aleshores, quan la pressió per trobar un lloc de treball és més gran i comencen a donar resultat els esforços en la recerca d'una feina, de manera que la probabilitat, el percentatge de transicions, en el segon interval de durada -la proporció que passa al següent interval- és inferior que en el primer grup de durada.

En aquest comportament, sens dubte, pot tenir un paper bàsic l'existència d'un determinat volum de prestacions per desocupació. Els individus es veuran molt més incentivats, pressionats, a buscar una feina quan s'apropa el moment de finalització de les prestacions econòmiques rebudes durant la desocupació. Una part considerable dels desocupats s'enfronten a aquest moment de finalització quan ja han passat sis mesos des de que van perdre el seu lloc de treball¹²¹, de manera que serà llavors quan l'activitat de recerca sigui més intensa per la

---

¹²¹ Entre un 25 i un 30% dels individus desocupats amb dret a prestació tenen reconegut un període màxim de sis mesos, encara que el col·lectiu més important és el que té el període de dret reconegut superior (24 mesos).

pressió financera que suposaria estar un període de temps sense rebre cap ingrés.

Aquest fet també pot observar-se de la simple anàlisi de la distribució percentual dels desocupats segons els intervals de durada assenyalats (vegeu gràfic 3.16). Els desocupats per un temps inferior a tres mesos són una proporció superior respecte als que porten en situació d'atur de tres a sis mesos i aquests, a la vegada, representen un percentatge superior que els individus desocupats de sis a nou mesos. Per tant, les proporcions de transició entre aquests intervals de durada tindran la distribució oposada a la teoria.

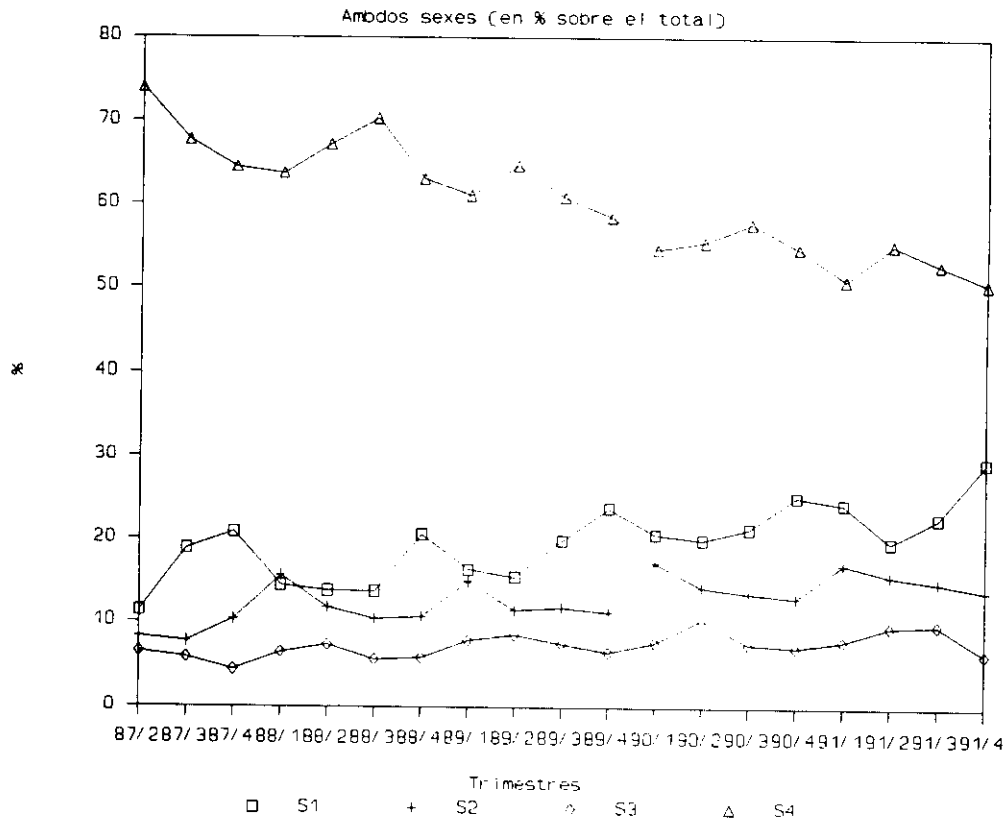
A mesura que una proporció superior de desocupats està coberta per la prestació pot passar que, en els primers mesos, els abandonaments de la situació d'atur siguin inferiors, acumulant l'activitat de recerca quan s'acosta el moment de finalitzar el dret a prestació.

Malgrat que les distorsions que s'observen en els percentatges de transició poden ser explicades pel comportament individual dels desocupats, no s'ha d'oblidar la possibilitat de distorsió introduïda com a conseqüència de les respostes

individuals a la pregunta del qüestionari de l'Encuesta de Población Activa ¿quan temps porten buscant feina?.

Gràfic 3.16

ATUR SEGONS INTERVALS DE DURADA

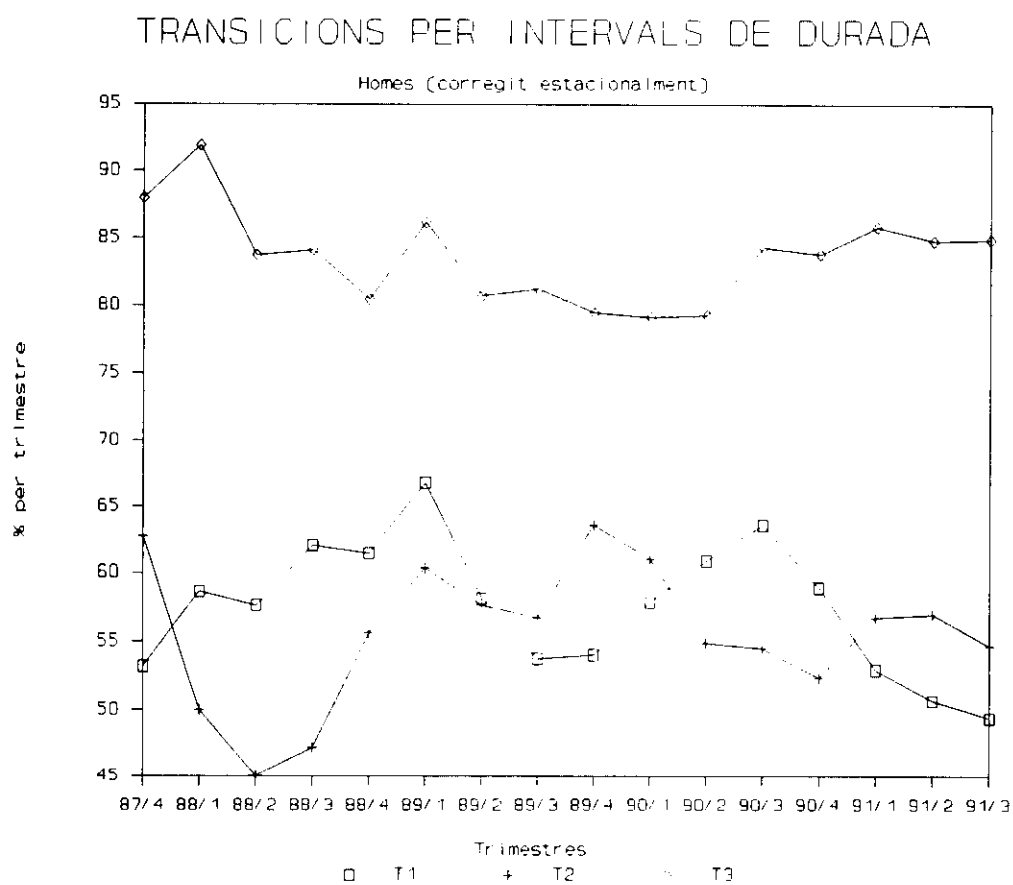

Font: EPA i elaboració pròpia

3.3. Transicions en l'atur segons sexe

El següent aspecte que pot plantejar-se en aquesta anàlisi de les transicions en la població desocupada és si existeixen o no diferències substancials en el comportament segons sexes (vegeu gràfics 3.17 i 3.18).

Gràfic 3.17

Font: EPA i elaboració pròpia

Es pot observar que, tant en el cas masculí com en de les dones, es produeix el fet d'una major probabilitat de transició en el primer interval de durada respecte al segon. Tanmateix, és a les dones on aquesta distorsió és més accentuada i, en tot el període analitzat, el percentatge de transició entre una durada de tres a sis mesos a l'interval de sis a nou mesos és inferior a la proporció de transició de portar menys de tres mesos en atur a passar a una durada de tres a sis mesos. En canvi, en el cas dels homes, existeixen intervals temporals en els quals les proporcions de transició coincideixen amb la teoria¹²².

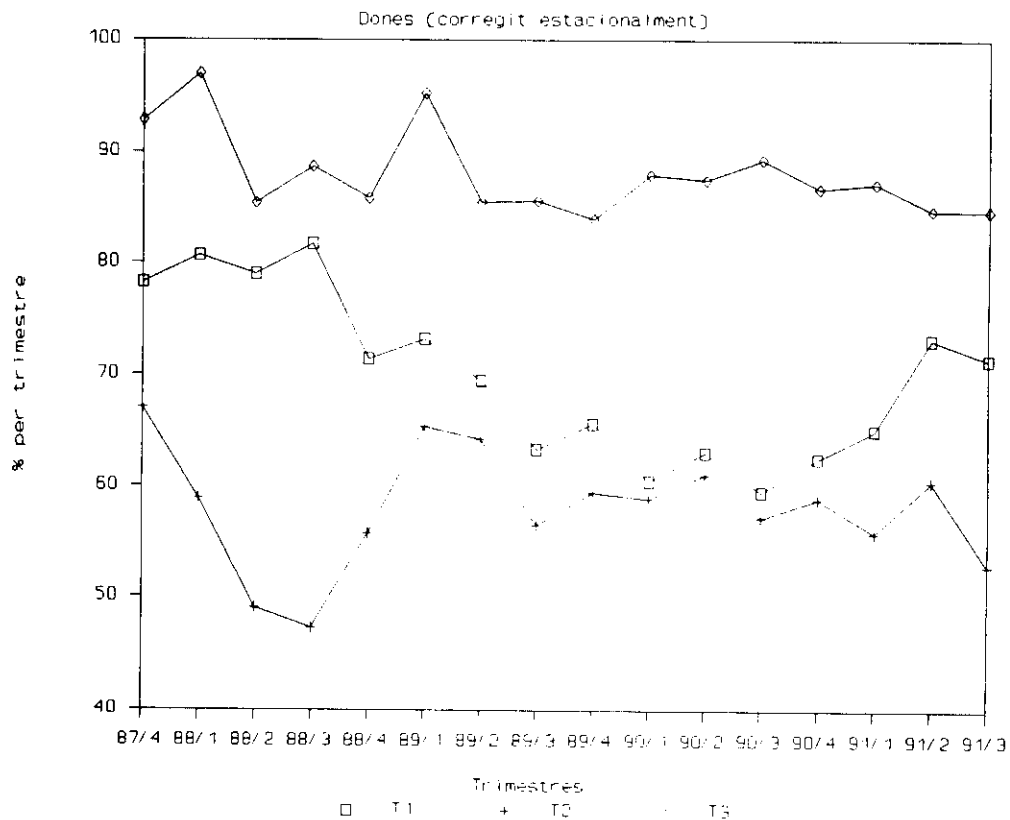
L'explicació de tot això s'ha de buscar en els possibles factors que incideixen en la durada de l'atur. Per una banda, es pot plantejar que l'existència d'un determinat nivell de prestacions per una durada limitada pot incidir en el comportament dels individus en el moment d'acceptar un lloc de treball i, que aquesta incidència, pot ser diferent segons es tracti d'homes o dones.

---

¹²² Així, entre el segon trimestre de 1989 i el primer de 1990 i, després, a partir del primer trimestre de 1991 les proporcions de transició són creixents a mesura que es perllonga la durada de l'atur i, per tant, la probabilitat d'abandonar l'atur és una funció decreixent del temps.

Gràfic 3.18

TRANSICIONS PER INTERVALS DE DURADA

Font: EPA i elaboració pròpia

Així, es pot plantejar la pregunta de si els períodes de dret a prestacions reconeguts segons sexe (quadre 3.5) podrien tenir un paper explicatiu en les divergències entre les probabilitats de transició entre diferents intervals de durada segons es tracti d'homes o dones.

Quadre 3.5. Percentatge de desocupats amb períodes de dret màxim de sis mesos (desembre de cada any)

	Ambdós sexes	Homes	Dones
1986	27,6	26,8	29,3
1987	25,5	25,7	25,2
1988	29,1	28,5	30,1
1989	27,5	27,0	28,3
1990	27,8	26,5	29,8
1991	24,8	22,9	27,8

Font: MTSS

En el quadre anterior pot observar-se com, en general, - excepte l'any 1987- el percentatge de dones amb períodes màxims de sis mesos és superior que en el cas dels homes. Segons això - i la possibilitat de que quan finalitzin les prestacions moltes dones abandonin la població activa-, les dones podrien presentar una proporció superior de persones que passen de tenir menys de tres mesos d'atur a romandre per un període de fins a sis mesos que la mateixa relació entre l'interval de tres a sis mesos i el de sis a nou mesos de desocupació.

Això està relacionat amb l'altra possible explicació de la distorsió en les probabilitats de transició. En el cas de les dones és previsible que hi hagin més abandonaments de la població

activa després d'un període d'atur infructuós¹²³. Això pot provocar que, després d'un període d'atur -que en la majoria de casos coindirà amb el període de dret a prestació-, decideixi abandonar la recerca i la població activa.

Aquest anàlisi porta, doncs, a plantejar la necessitat d'obtenir una explicació de la distorsió que es produeix en el comportament dels desocupats durant els primers mesos d'atur. En definitiva, es tracta d'esbrinar si com a conseqüència de les prestacions per desocupació la durada de l'atur és superior i, seguint amb la línia d'exposició anterior, si es pot dir que, com a resultat de l'existència d'aquestes prestacions econòmiques, els individus que es troben en situació d'atur endarrereixen l'adopció d'una activitat de recerca activa que condueixi a un nou lloc de treball.

---

¹²³ A la majoria de casos la dona no és la persona que aporta més ingressos a la família i pot decidir si es dedica a la cura dels fills i de la família i no continuar buscant feina si pensa que no en trobarà.

864
II

CAPITOL IV.- PLANTEJAMENT TEORIC

1. INTRODUCCIO

L'anàlisi dels possibles efectes que l'existència -o les variacions en quantia i durada- de les prestacions per desocupació pugui tenir en les decisions que adopten els individus en el seu procés de recerca d'una nova ocupació sorgeix, generalment, del plantejament d'un model de recerca.

El problema al qual s'enfronta el treballador, consistent en un procés de decisió pel qual ha de determinar fins quan continua buscant una nova ocupació i fixar una pauta òptima per aturar el procés de recerca, va ser analitzat inicialment per Stigler (1961 i 1962). Els models de recerca -aplicats a camps diversos i no solament a l'economia laboral¹²⁴- tradicionals plantegen únicament l'anàlisi del comportament del mercat laboral: les persones que busquen ocupació. En canvi, l'anàlisi de l'efecte que pugui tenir la consideració d'un model d'equilibri general -en el qual es tingui en compte tant les decisions dels treballadors com les opcions preses pels empresaris- ha estat objecte d'una menor atenció¹²⁵.

---

¹²⁴ Encara que és en el marc de l'economia del treball on el seu desenvolupament i aplicació ha estat més gran.

¹²⁵ Alguns treballs han plantejat la modelització d'un marc teòric en el qual es té en compte tant l'oferta com la demanda de treball. Vegeu, en aquest sentit, Albrecht i Axell (1984), Jones (1986), Burdett i Wright (1989a) i Hosios (1990).

Tanmateix, i malgrat que els resultats en el model de recerca en què es consideren ambdues parts del mercat de treball poden ser sensiblement diferents a les que es dedueixen d'un model tradicional, analitzar un model d'equilibri general obliga a disposar d'informació referida no solament als treballadors sinó també dels empresaris que actuen en el mercat de treball. La impossibilitat d'aconseguir aquestes dades aconsella plantejar un model tradicional de recerca d'ocupació en el qual exclusivament es tingui en compte el comportament de l'individu desocupat.

2. EL MODEL DE RECERCA D'OCUPACIO

La recerca d'una ocupació per part dels individus que actuen en el mercat de treball es veu condicionada per un conjunt de factors, tant externs com de caràcter endògen. Weitzman (1979), en un exemple il·lustratiu, califica el procés seqüencial de recerca d'ocupació com una caixa de Pandora. Existeixen n caixes tancades -ofertes de llocs de treball- que inclouen diverses ofertes x_i -equivalents a les ofertes salarials associades a cada lloc de treball- amb una distribució $F(x_i)$. A més, existeix un cost c_i d'obrir cada caixa i . Per tant, el problema consisteix en adoptar en cada període una decisió pel que fa a obrir o no la caixa, és a dir, acceptar o no l'oferta d'ocupació.

La literatura sobre el desenvolupament del procés de recerca parteix, inicialment, de supòsits simplificadors que fan més fàcil el desenvolupament d'un model elemental de recerca. Entre aquestes hipòtesis pot esmentar-se la consideració de que totes les oportunitats d'ocupació són iguals -en termes de l'exemple, totes les caixes serien iguals. Evidentment, això no és cert a la realitat i cada oferta d'ocupació porta associades unes determinades condicions econòmiques i socio-laborals que la fan diferent a les altres. La introducció d'aquestes consideracions en el model elemental permet apropar-lo més a la

situació existent a la realitat¹²⁶. Per tant, els llocs de treball no es caracteritzen exclusivament pel nivell salarial associat, sinó que -com ja indiquen Hey i Mavromaras (1981)- s'ha de considerar el nivell de risc associat en termes d'estabilitat en la possessió del lloc de treball i, també, altres característiques associades a la nova ocupació (facilitat d'accés al lloc de treball, risc físic implicat en la labor a realitzar, possibilitats de promoció professional, entre altres).

2.1. El model simple de recerca d'ocupació

El modelo de recerca d'ocupació per part dels treballadors es configura com un model de decisió seqüencial en el qual l'individu, quan li sorgeix una oferta d'ocupació, decideix si l'accepta o no en funció d'un nivell salarial mínim que considera acceptable -salari de reserva o d'acceptació.

El model elemental [vegeu Lippman i McCall (1976a i b)] parteix dels següents supòsits simplificadors:

---

¹²⁶ Un exemple clar és la introducció de la probabilitat d'acomiadament quan ja ha estat contractat. Aquesta probabilitat pot ser molt diferent entre les diverses ofertes de feina existents al mercat en un moment determinat i pot incidir en la decisió de l'individu, ja que l'estabilitat de l'ocupació és un factor a tenir en compte quan s'accepta o no un lloc de treball.

- horitzó temporal infinit. No es contempla la possibilitat de finalització de la vida laboral activa mitjançant la jubilació dels individus
- no s'estableix una taxa de descompte per valorar en termes presents les rendes que es percebran en un futur
- cada període d'atur l'individu desocupat genera exactament una oferta d'ocupació¹²⁷
- el cost associat a aquesta generació d'ofertes, el cost de recerca d'ocupació, és constant al llarg del període d'atur i igual a c
- no existeixen acomiadaments ni abandonaments del lloc de treball. L'individu desocupat quan accepta una oferta de treball passa a una situació d'ocupació permanent
- la distribució d'ofertes salarials $F(w)$ no varia al llarg del temps i no depèn de la marxa de l'economia. Es tracta, doncs, d'un model estacionari. Donada aquesta distribució d'ofertes

---

¹²⁷ El temps es divideix en períodes de recerca (o períodes d'atur) amb una longitud determinada de manera que l'individu desocupat rep exactament una oferta per període.

salaries, la probabilitat de rebre una oferta de treball amb un salari w serà $(1-F(w))$

- l'individu que està buscant ocupació coneix els paràmetres de la distribució d'ofertes salarials, coneix F

- els individus són neutrals al risc, amb el que, la seva funció d'utilitat serà línia

- el que busca ocupació pretén maximitzar els beneficis nets de l'activitat de recerca que desenvolupa

La política òptima que adopta l'individu desocupat serà la de refusar totes aquelles ofertes d'ocupació que sorgeixen amb un salari associat inferior a un determinat valor, el salari de reserva o d'acceptació. Això és el que s'ha anomenat la propietat del salari de reserva (*reservation wage property*).

El plantejament formal d'aquest model de recerca elemental parteix de la hipòtesi que cada període es genera una oferta d'ocupació X_i que és una variable aleatòria amb una funció de

distribució $F(\cdot)$. Els ingressos que obté després de portar a terme un procés de recerca durant n períodes¹²⁸ seran

$$Y_n = \max(X_1, \dots, X_n) - nc$$

(4.1)

S'ha de remarcar que en aquest cas -en el model elemental, com s'ha indicat, la distribució d'ofertes salarials és coneguda pels individus i s'enfrontan a un horitzó temporal finit- no existeix diferència entre el cas en què l'individu té la possibilitat d'escollir una oferta anterior i la situació en què aquesta possibilitat no existeix, donat que l'activitat de recerca continua fins el moment en què se supera el salari de reserva¹²⁹.

L'individu es troba davant una seqüència d'ofertes aleatòries $X_1, X_2, \dots$ i la decisió òptima consistirà en deturar

---

¹²⁸ El que equival a la generació de n ofertes d'ocupació, ja que cada període es genera una oferta.

¹²⁹ Com es podrà veure més tard, en una situació en la qual s'estableix un horitzó temporal finit el salari de reserva es redueix a mesura que s'allarga la durada del període d'atur. Per tant, en aquest últim cas, el resultat no seria el mateix si existeix la possibilitat de que l'individu pugui acceptar alguna de les ofertes rebudes en períodes anteriors i en el seu moment refusades, ja que si aquesta opció no existeix el desocupat només té opció a l'última oferta que li ha sorgit.

Malgrat tot, en el marc de les decisions del mercat de treball que fan referència a la recerca d'ocupació no sembla adequat pensar que existeixi la possibilitat d'acceptar ofertes anteriors ja que és previsible que l'empresari hagi donat el lloc de treball a un altre individu que busca feina.

el procés de recerca en el moment n de manera que el valor esperat dels ingressos rebuts $E(Y_n)$ sigui el màxim.

Davant aquesta situació, s'ha d'establir una pauta òptima d'interrupció de l'activitat de recerca de forma que l'ingrés obtingut com a conseqüència d'haver buscat una ocupació durant n períodes i després acceptar una oferta de treball sigui màxim.

Sigui ξ el guany esperat com a conseqüència d'un procés de recerca guiat per aquesta pauta òptima. La primera oferta salarial rebuda, X_1 , serà acceptada si iguala o supera aquest valor ξ -anomenat salari de reserva-, és a dir,

s'acceptarà l'oferta d'ocupació si $x \geq \xi$

la refusarà i continuarà cercant si $x < \xi$

Per tant, l'ingrés esperat com a conseqüència d'aquesta política òptima que té la propietat del salari de reserva serà

$$E\max(\xi, X_1) - c$$

(4.2)

Donat que la pauta òptima de conducta estableix que el salari de reserva, ξ , s'ha d'igualar al guany esperat en la recerca

$$\xi = E\max(\xi, X_1) - c \quad (4.3)$$

es pot obtenir

$$\begin{aligned} E\max(\xi, X_1) &= \xi \int_0^\xi dF(x) + \int_\xi^\infty x dF(x) \\ &= \xi \int_0^\xi dF(x) + \xi \int_\xi^\infty dF(x) + \int_\xi^\infty x dF(x) - \xi \int_\xi^\infty dF(x) \\ &= \xi + \int_\xi^\infty (x - \xi) dF(x) \end{aligned} \quad (4.4)$$

Substituint la definició del salari de reserva (4.3) en (4.4), s'obté,

$$c = \int_\xi^\infty (x - \xi) dF(x) = H(\xi) \quad (4.5)$$

La funció H és convexa, no negativa i estrictament decreixent. Quan més petit sigui el cost associat a la recerca més elevat serà el salari de reserva i més llarga la durada del

Donat que la pauta òptima de conducta estableix que el salari de reserva, ξ , s'ha d'igualar al guany esperat en la recerca

$$\xi = E\max(\xi, X_1) - c \tag{4.3}$$

es pot obtenir

$$\begin{aligned} E\max(\xi, X_1) &= \xi \int_0^\xi dF(x) + \int_\xi^\infty x dF(x) \\ &= \xi \int_0^\xi dF(x) + \xi \int_\xi^\infty dF(x) + \int_\xi^\infty x dF(x) - \xi \int_\xi^\infty dF(x) \\ &= \xi + \int_\xi^\infty (x - \xi) dF(x) \end{aligned} \tag{4.4}$$

Substituint la definició del salari de reserva (4.3) en (4.4), s'obté,

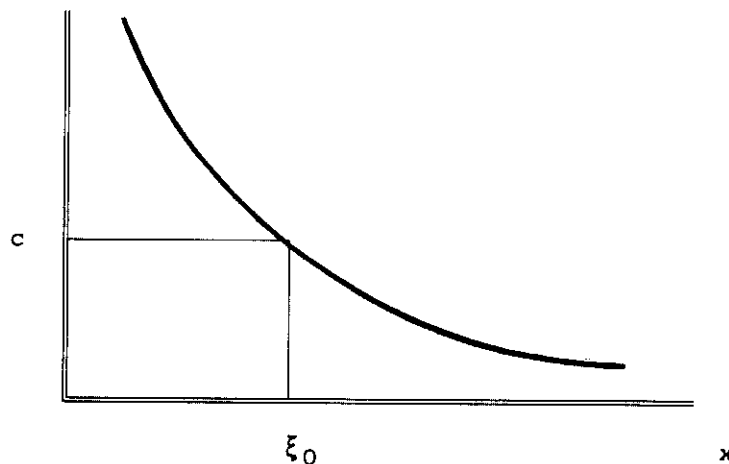
$$c = \int_\xi^\infty (x - \xi) dF(x) = H(\xi) \tag{4.5}$$

La funció H és convexa, no negativa i estrictament decreixent. Quan més petit sigui el cost associat a la recerca més elevat serà el salari de reserva i més llarga la durada del

període d'atur. A la figura 4.1 es pot observar la representació gràfica de la funció H . La funció $H(x)$ té pendent negativa, és a dir, com més petit és el cost de recerca de treball més gran serà el salari de reserva i , per tant, més perllongada serà la durada de la desocupació. Si els ingressos esperats de restar en atur són ξ_0 , sempre que el cost de recerca superi el valor que

ve donat per c l'individu deixarà de buscar, abandonarà l'activitat de recerca d'ocupació. Quan els costos de recerca són inferiors a c el desocupat continua buscant fins que rebi una oferta que superi el corresponent nivell de salari de reserva [vegeu McCall (1970) per a un desenvolupament capdavanter sobre aquesta qüestió].

Figura 4.1. Funció $H(x)$

De l'eqüació (4.5) es pot concloure que el valor del salari de reserva ξ serà aquell que iguali el cost marginal d'obtenir una nova oferta d'ocupació, c , amb l'ingrès marginal que es rebi de la nova oferta. En definitiva, l'individu sense feina fixa el seu salari de reserva o d'acceptació comparant el valor que obté de deturar el procés de recerca no amb el cost de continuar buscant un treball de forma òptima, sinó amb el valor de considerar una única observació més¹³⁰.

Però, com actuen les prestacions per desocupació en aquest model elemental de recerca d'ocupació?. L'existència de prestacions¹³¹ per atur té com a conseqüència una reducció del cost de recerca de noves ofertes, és a dir, seria un component de la variable c . Establint un nivell de prestacions de z a tot el llarg del període de desocupació, l'eqüació (4.3) pot reescriure's com

---

¹³⁰ Això porta a dir que els individus actuen, en aquest model simple, amb una certa miopia en la presa de decisions en el mercat de treball.

¹³¹ En el model elemental es parteix de la hipòtesi d'un nivell de prestacions econòmiques constant al llarg del període d'atur i amb una durada il·limitada. Més endavant es farà un comentari dels efectes d'eliminar aquest supòsit restrictiu i irreal a la vista de la normativa que regula les prestacions per atur en la majoria dels països.

$$\xi = Emax(\xi, X_1) - (k - z)$$

$$\xi = Emax(\xi, X_1) - k + z$$

(4.6)

on k són altres costos de recerca diferents a les prestacions per desocupació per a distingir-la de la variable c anterior que inclou el conjunt de costos -positius i negatius- associats a l'activitat de recerca. La variable z té signe negatiu ja que consisteix en un volum de prestacions econòmiques que contribueixen a sufragar l'activitat de recerca i, per tant, redueix el cost d'aquesta. Segons això, un increment del nivell de prestacions per desocupació conduirà a un augment del salari de reserva establert per l'individu donat que redueix el cost del procés de recerca.

Les hipòtesis de conducta introduïdes en aquest model bàsic de recerca d'ocupació estan molt allunyades de la conducta real dels individus i de la seva situació en el mercat laboral. La relaxació de cadascun d'aquests supòsits simplificadors tindrà conseqüències en l'obtenció de la pauta òptima de conducta i en els resultats que se'n derivaran pel que fa a les decisions adoptades per l'individu desocupat.

2.2. Introducció de la taxa de descompte de les rendes futures

En primer lloc, sembla obligat considerar que el valor d'una oferta d'ocupació en un període futur s'ha d'ajustar al valor que tindria en el present. Per això, s'ha d'introduir la taxa de descompte que ha d'imputar-se a les rendes que es percebin en períodes futurs, el tipus d'interès. En aquest cas -i com plantegen Lippman i McCall (1976)- la taxa de descompte pot afectar únicament a les rendes percebudes per les ofertes de feina que sorgeixen, és a dir, al salari ofert, o es pot considerar que també té un efecte en els costos de recerca. Aquesta opció dependrà de la consideració que es faci en relació al moment del temps en què incideixen sobre l'individu aquests costos associats al procés de recerca de treball. Si se suposa que l'individu desocupat suporta aquests costos al començament del procés de recerca, aquests no es veuran afectats per la taxa de descompte aplicada. En canvi, si els costos es satisfan al final del període si que el seu valor s'ha de corregir pel tipus d'interès aplicable.

El supòsit més realista és considerar que els costos recauen sobre l'individu en iniciar-se el període, donat que aquest ha de realitzar una inversió per contactar amb possibles vacants existents en el mercat de treball. Aquests costos inclouen

l'import dels anuncis publicats a la premsa i els costos de transport, entre altres. Sembla encertat suposar que l'individu a l'inici del període realitzarà aquestes accions i esperarà si l'empresa contactada contesta o no favorablement¹³².

En aquest cas, el salari de reserva serà,

$$\xi = -c + \frac{1}{(1+r)} E_{\max}(\xi, X_1) \quad (4.7)$$

o, introduint explícitament les prestacions per desocupació

$$\xi = -k + z + \frac{1}{(1+r)} E_{\max}(\xi, X_1) \quad (4.7')$$

on r és la taxa de descompte aplicable. Ara l'equació (4.4) passa a ser

$$E_{\max}(\xi, X_1) = \frac{1}{(1+r)} \xi + \frac{1}{(1+r)} \int_{\xi}^{\infty} (x - \xi) dF(x) \quad (4.8)$$

---

¹³² Lippman i McCall contempen tant la possibilitat de que s'incorri en els costos de recerca al principi del període com al final de la recerca. Vegeu Lippman i McCall (1976a: pàg. 164) per a una anàlisi de les diferències entre ambdós casos.

i, substituint la definició del salari de reserva actual de (4.7) en (4.8),

$$\begin{aligned}
 c &= \frac{1}{(1+r)} H(\xi) - \xi \left(1 - \frac{1}{(1+r)}\right) \\
 &= \frac{1}{(1+r)} H(\xi) - \left[\frac{r}{(1+r)}\right] \xi
 \end{aligned}
 \tag{4.9}$$

o

$$k - z = \frac{1}{(1+r)} H(\xi) - \left[\frac{r}{(1+r)}\right] \xi
 \tag{4.9'}$$

D'això se'n dedueix que un increment en el tipus d'interès, r , té com a conseqüència una reducció del salari de reserva, donat que la derivada respecte a ξ és negativa, ja que la funció $H(\xi)$ és decreixent. Així, en introduir la taxa de descompte, l'individu escurça les seves activitats de recerca, és a dir, disminueix el salari de reserva fixat i , per tant, accepta abans un nou lloc de treball.

Quan s'incorre en els costos de recerca al principi del període els costos efectius són superiors que quan han de satisfer-se al final del període de recerca. Per tant, el salari de reserva establert serà més gran en aquest últim cas que en el primer, donant lloc, doncs, a una durada de l'atur més perllongada en el cas dels costos suportats al final del període de recerca.

2.3. Nombre d'ofertes d'ocupació aleatori

El següent supòsit que pot ser contemplat és que existeixi un nombre aleatori d'ofertes d'ocupació rebudes per període, és a dir, passa a relaxar-se la hipòtesi inicial de que cada període es rep una oferta de treball. Pot passar que, com a resultat de l'activitat de recerca realitzada, sorgeixin en un mateix període diverses ofertes de treball de diferents empresaris o que com a màxim en sorgeixi una per període. En una situació en la qual es genera una oferta per període, és a dir, es contempla la possibilitat de que no se'n generi cap -i sota el supòsit de que s'incorre en els costos de recerca a l'inici del període-, el salari de reserva, seguint les equacions (4.3) i (4.7), serà

$$\xi = -E\left(\sum_{k=0}^{\tau} c\beta^{k-1}\right) + E\beta^{\tau}E\max(\xi, X_1) \quad (4.10)$$

on

$$\beta = 1/(1+r)$$

i τ és una variable aleatòria geomètrica amb paràmetre q , sent q la probabilitat de rebre una oferta en un període. Donat que $E(\beta^{\tau}) = q/(q+r)$ ¹³³, reordenant es pot obtenir

$$c = [q/(1+r)]H(\xi) - [r/(1+r)]\xi \quad (4.11)$$

S'observa que quan es redueix la probabilitat de rebre una oferta per període, q , el salari de reserva o d'acceptació disminueix, és a dir, quant menors són les possibilitats de què sorgeixi un lloc de treball vacant i es generi una oferta

---

¹³³ Vegeu Lippman i McCall (1976): pàg. 164 per a una anàlisi més detallada del desenvolupament matemàtic d'aquest pas.

d'ocupació, menys selectiu serà l'individu i reduirà el seu salari de reserva, disminuint, per tant, la durada del període de recerca.

Quan es genera més d'una oferta de treball per període (amb valor esperat igual a 1) i sota el supòsit de que la distribució del nombre d'ofertes segueix una distribució de Poisson, els resultats [vegeu Lippman i McCall (1976a)] indiquen que els individus prefereixen tenir exactament una oferta cada dia que un nombre aleatori amb mitjana d'una oferta per dia. Encara que el cost de recerca per observació segueix sent el mateix, c , en aquest últim cas es poden generar diverses ofertes de feina acceptables el mateix dia de les quals el treballador solament en pot utilitzar una i, per tant, el cost per oferta acceptable ha augmentat.

2.4. Introducció de l'horitzó temporal finit

Fins aquest moment, amb el supòsit d'un horitzó temporal infinit, el salari de reserva es manté constant al llarg de tota la durada del període d'atur. Això té com a conseqüència que si un determinat nivell salarial ofert al començament del període d'atur és refusat, ofertes semblants seran refusades

permanentment, és a dir, l'individu no modifica els requisits que exigeix a un lloc de treball per a ser acceptat.

Aquest és un supòsit que no es manté en el comportament real dels individus que busquen ocupació. A mesura que es perllonga la durada del període d'atur és previsible que el desocupat sigui menys exigent i estigui disposat a acceptar llocs de treball amb salaris inferiors al salari d'acceptació inicialment establert. Això ha estat contrastat de manera empírica en el treball capdavanter de Kasper (1967)¹³⁴.

La introducció d'un horitzó temporal finit, és a dir, d'una vida laboral limitada en el temps, tindrà com a conseqüència que el salari de reserva no es mantingui constant al llarg del temps¹³⁵.

En aquesta situació l'individu pretén maximitzar el benefici net que aconseguirà per acceptar una oferta d'ocupació amb un

---

¹³⁴ Per a una anàlisi més detallada del comportament del salari de reserva a mesura que s'allarga la durada del període d'atur i l'evidència empírica existent, vegeu Capítol I, apartat 3.2.

¹³⁵ Una altra de les raons que pot conduir a una fluctuació dels salaris de reserva al llarg del període d'atur és l'adquisició de nova informació pel que fa a la situació del mercat laboral, de la distribució de les ofertes d'ocupació, per part del treballador que es troba en situació d'atur.

salari x després de n períodes de recerca -i, per tant, n ofertes de treball-, $V_n(x)$, on¹³⁶

$$V_n(x) = \max [x, -c + \int_0^{\infty} V_{n-1}(y) dF(y)]$$

(4.12)

Donat que el període de recerca passa ara a ser limitat en el temps es pot dir que quan resten n períodes de recerca existeix un salari de reserva, ξ_n .

De l'equació (4.12) es pot deduir que

$$\begin{aligned} \xi_n &= -c + \int_0^{\infty} V_{n-1}(x) dF(x) \quad \text{para } n \geq 1 \\ \xi_0 &= 0 \end{aligned}$$

(4.13)

---

¹³⁶ La distribució d'ofertes salarials passa ara a anomenar-se $F(y)$ per a distingir entre la retribució del moment actual (x) i la que pugui sorgir en un nou període de recerca (y).

Segons això, per cada n , es pot afirmar que $\xi_n \geq \xi_{n-1}$ i, per tant, el salari de reserva disminueix a mesura que es perllonga la durada de la desocupació. Gronau (1971), en un dels treballs inicials sobre el model de recerca d'ocupació, ja assenyala que quan s'estableix una durada limitada de la vida activa, un horitzó temporal finit, els salaris de reserva es redueixen a mesura que s'allarga el període de recerca.

Malgrat que no es pugui negar que en la situació real la vida laboral de l'individu és limitada, la hipòtesi d'un horitzó temporal infinit no és considerada per la literatura com un supòsit excessivament restrictiu, excepte en el cas d'aquelles persones que estiguin properes a l'edat de jubilació, al final de la vida laboral activa.

2.5. Possibilitat d'acomiadament dels ocupats

La introducció de la possibilitat d'acomiadament dels nous ocupats té també conseqüències interessants pel model plantejat. Fins el moment, quan els individus acceptaven un lloc de treball continuaven en aquell lloc de forma permanent i no es contemplava la possibilitat de que, després d'un període de treball, fossin

acomiadats. Si existeix una probabilitat d'acomiadament, d , aquesta condicionarà els ingressos esperats que es rebin com a conseqüència d'acceptar una oferta.

Si $V(w)$ és la utilitat esperada d'un individu que resta en la situació d'atur i $W(w,d)$ la utilitat esperada de l'individu que està ocupat, un treballador s'enfronta a la següent funció d'utilitat [seguint a Hey i Mavromaras (1981)]

$$W(w,d) = U(w) + \frac{1}{1+r} [d V(w) + (1-d) W(w,d)]$$

(4.15)

on $U(w)$ és la utilitat que rep l'individu per estar rebent un salari de w en el període actual i, en el següent període s'enfronta a la incertesa de si serà acomiadat o no amb una probabilitat d . En el cas de ser acomiadat rebrà una utilitat $V(w)$ que serà equivalent a la utilitat que li proporciona el percebre el subsidi de desocupació durant tot el període d'atur, mentre que si continua ocupat, té una probabilitat d' $1-d$ de continuar treballant i no ser acomiadat- la utilitat associada torna a ser $W(w,d)$.

La consideració d'un horitzó temporal finit en aquesta equació pot especificar-se incloent-hi la probabilitat que té l'individu de continuar en la vida laboral Φ , de manera que l'anterior equació (4.15) passa a ser

$$W(w, d) = U(w) + \frac{\Phi}{1+r} [d V(w) + (1-d) W(w, d)]$$

(4.16)

En el cas en què no existia la probabilitat d'acomiadament una vegada es troba un treball, l'equació queda reduïda a

$$W(w, d) = U(w) + \frac{\Phi}{1+r} U(w)$$

(4.17)

donat que la utilitat que percep en el període actual com a conseqüència del salari associat al lloc de treball que ostenta continuarà sent la mateixa en el futur -encara que ha de descomptar-se pel tipus d'interès- donat que no existeix la probabilitat de que sigui acomiadat, i exclusivament dependrà de la probabilitat de finalitzar la vida laboral.

En aquesta situació en què es contempla la possibilitat de ser acomiadat del nou lloc de treball, és a dir, el treball aconseguit ja no és permanent, els individus, en el moment de decidir si accepten o no l'oferta de treball, no solament tindran en compte el salari ofert, sinó que també tindran en compte l'estabilitat del treball ofert, és a dir, la probabilitat d'acomiadament associada a l'oferta d'ocupació. Un treball amb una major probabilitat d'acomiadament portarà al treballador a establir un salari de reserva més gran que el fixat per una altra oferta d'ocupació més estable, és a dir, els treballadors desitgen percebre més salari en els treballs més inestables¹³⁷.

Així, doncs, el salari de reserva es configura com una funció creixent de la probabilitat de ser acomiadat. Aquesta relació positiva entre ambdues variables es veu reforçada per la possibilitat de que l'acomiadament pugui ser considerat com una senyal negativa per a futurs contractes de treball, és a dir, els empresaris poden tenir en compte, en el moment d'oferir un treball, l'experiència laboral i d'acomiadaments que ha patit l'individu amb anterioritat [Burdett i Mortensen (1980)].

---

¹³⁷ Vegeu Lippman i McCall (1986) per a una anàlisi detallada dels efectes de considerar una certa probabilitat de que una vegada acomiadats siguin recontractats o no.

2.6. Activitat de recerca sistemàtica

A més del motiu ja esmentat¹³⁸ com una de les causes del decreixement del salari de reserva a mesura que transcorre el temps de desocupació -consideració d'un horitzó temporal finit-, Salop (1973) assenyala que els individus no porten a terme una recerca generalitzada en tot el mercat de treball, sinó que seleccionen mitjançant la informació prèvia un segment del mercat al qual dirigeixen la seva activitat de recerca (recerca sistemàtica). D'aquesta manera, els desocupats començaran sol·licitant treball a les empreses que millors oportunitats salarials els ofereixin. Cada vegada que es dirigeix a una nova oferta el treballador recalcula el seu salari de reserva prefixat, de manera que, ja que les millors oportunitats són les del començament del període d'atur, el salari d'acceptació que s'estableixi serà cada vegada inferior¹³⁹.

---

¹³⁸ Un altre dels supòsits que porten a una disminució del salari de reserva a mesura que s'allarga la durada de l'atur és considerar que els desocupats s'enfronten a restriccions de liquidesa derivada de la impossibilitat de molts d'aquests de demanar préstecs [vegeu Mortensen (1992)].

¹³⁹ Kahn (1978) estima un model de dos equacions els resultats del qual -relació negativa entre durada de la recerca i salari resultant- confirmen el supòsit de Salop.

En el model més simple s'establia la hipòtesi de què el treballador coneixia la distribució d'ofertes salarials però no tenia un coneixement exacte de les diferències entre les empreses pel que fa a ofertes salarials i llocs de treball vacants. Segons Salop, l'individu desocupat pot conèixer les condicions de les diferents ofertes de treball *ex-ante*, de manera que decideix quines són les millors ofertes i seran aquestes les que seran objecte de la recerca en primer lloc. Així, el treballador que desitja maximitzar el valor present dels ingressos esperats escolleix un salari de reserva òptim per a cada període i un ordre òptim d'empreses per buscar feina.

Una diferència important entre el procés de recerca aleatòria i sistemàtica és que, mentre en el primer l'individu no coneix quina serà l'oferta salarial que rebrà i, per tant, no té cap seguretat de que pugui ser acceptada, en el cas de la recerca sistemàtica mai es contacta amb una empresa si no s'està disposat a acceptar l'oferta salarial [vegeu Kahn i Low (1988)]. D'això se'n deriva el fet de que l'individu coneix *a priori* quines són les ofertes de les diverses empreses i realitza una ordenació prèvia de la recerca.

2.7. Durada limitada de les prestacions econòmiques per desocupació

Un dels supòsits simplificadors introduïts en el model és el de suposar que les prestacions per desocupació es concedeixen amb una durada il·limitada. La regulació d'aquestes, tanmateix, acostuma a establir una durada màxima potencial durant la qual es té dret a rebre aquestes prestacions¹⁴⁰. Posteriorment, si l'individu continua encara en situació d'atur deixa de rebre els beneficis, de manera que el cost associat a la recerca serà més alt.

Així, amb unes prestacions de z_t , l'individu rebrà [vegeu Burdett (1979)]

$$\begin{array}{ll} z > 0 & \text{si } t \leq N \\ 0 & \text{si } t > N \end{array}$$

D'aquesta manera, se suposa que el nivell de prestacions és constant al llarg de tot el període de beneficis i que tots els individus tenen dret a rebre les prestacions per la durada màxima sense tenir en compte possibles requisits pel que fa al període

---

¹⁴⁰ Com ja s'ha vist, en el marc dels països comunitaris únicament Bèlgica reconeix la possibilitat de durada il·limitada de les prestacions per desocupació.

previ de cotització. Sens dubte, això continua sent un supòsit simplificador, donat que realment les prestacions presenten una tendència decreixent a mesura que es perllonga la situació de desocupació i existeixen determinades situacions en les quals no es té dret a la prestació -ja sigui per no tenir el període de cotització mínim exigít, ja sigui per haver abandonat l'ocupació de forma voluntària (en alguns països).

La funció d'utilitat d'un treballador serà, seguint la notació de l'equació (4.16)

$$W(w, d) = U(w) + t \frac{\Phi}{(1+r)} [dV(w, t) + (1-d)W(w, d)] \quad (4.18)$$

on la diferència rau en què en aquest cas la utilitat que l'individu rebrà si és acomiadat en el següent període serà funció del temps, ja que les prestacions tenen ara una durada limitada.

Davant aquesta situació, el comportament seguit pels individus en establir el seu salari de reserva serà

$$\begin{aligned} w_{t-1}^* &> w_t^* && \text{si } t \leq N \\ w_{t-1}^* &= w_t^* && \text{si } t > N \end{aligned}$$

Al llarg del període de prestacions el salari de reserva presenta una tendència decreixent i es redueix fins arribar al moment de l'esgotament de les prestacions. A partir d'aquest moment el salari d'acceptació es manté constant mentre duri el període d'atur.

Davant aquesta circumstància de durada limitada de les prestacions es demostra [vegeu Burdett (1979)] que el salari de reserva disminuirà mentre duri la desocupació, àdhuc amb el supòsit d'un horitzó temporal infinit¹⁴¹. Aquesta idea ha estat també confirmada per Usategui (1991 i 1993). Segons aquest autor l'efecte d'un augment de les prestacions per desocupació en aquest context tindrà un efecte diferent segons el temps que els individus portin en la situació d'atur. Quan augmenta la quantia atorgada fins el període i d'atur, aquells que no tenen dret a rebre la prestació o els que han rebut prestacions durant al menys i períodes es veuran incentivats a acceptar una ocupació, ja que si tornen a estar desocupats percebran la quantia de prestacions incrementada. En canvi, aquells que portin rebent el subsidi menys de i períodes augmentaran el seu salari de reserva i tindran menys incentius per acceptar un nou lloc de treball.

---

¹⁴¹ En el model de recerca simple, el salari de reserva es mantenia constant al llarg de tot el període de desocupació. La introducció d'un horitzó de vida laboral finit tenia com a conseqüència el decreixement del salari d'acceptació a mesura que s'allargava la durada del període d'atur.

2.8. Intensitat de recerca variable

Una altra extensió interessant del model és suposar que l'individu té una certa capacitat per a decidir amb quina intensitat es dedica a buscar un lloc de treball i, per tant, pot regular la seva activitat de recerca. La conseqüència bàsica d'aquest supòsit és que el cost de recerca deixarà de ser constant a tot el llarg del període de desocupació, donat que una recerca més intensa comporta un cost superior. En aquestes circumstàncies, l'equació del salari de reserva passarà a ser

$$\xi = E[\max(\xi, X) - c] \tag{4.19}$$

El cost de recerca és el producte del cost de recerca per unitat de temps (ϵ) i del temps esmerçat per obtenir una oferta (Z), és a dir,

$$c = \epsilon Z \quad \text{i} \quad E(c) = \epsilon \tau$$

on τ és el temps mitjà esmerçat per obtenir una oferta.

A la vegada, el cost unitari de recerca està format per una part de cost fix i una altra de cost variable que depèn de la intensitat de la recerca

$$\varepsilon = \varepsilon_0 + \pi S$$

(4.20)

on π és el cost unitari de la intensitat de recerca (equivalent al preu de l'oci per unitat de temps) i S és el nivell de la intensitat de recerca (inclou la part de temps esmerçada en activitats de recerca, viatges per contactar amb empreses i visites a agències d'ocupació, entre altres).

Dins del component de cost fix es pot considerar inclosa la renda salarial que s'ha deixat de rebre menys la compensació per desocupació rebuda menys el valor de l'oci¹⁴².

L'increment de la intensitat de recerca augmenta el cost de recerca per unitat de temps i el temps mitjà de recerca per trobar una oferta (τ). Quan s'incrementa el cost fix de

---

¹⁴² En el cas anterior on es contempla la possibilitat de durada limitada de les prestacions, el component de cost fix -on s'inclouen les prestacions per atur- passaria a ser funció del temps transcorregut, de la durada de l'atur.

l'activitat de recerca -situació que té lloc amb una reducció de les prestacions per desocupació- és previsible que es produeixi un augment de la intensitat de l'activitat. Seguint el desenvolupament de Yoon (1981), si la relació entre el temps mitjà de recerca d'una oferta i la intensitat de la recerca és $\tau = A S^\beta$, la intensitat de recerca òptima serà la que minimitza el cost de trobar una oferta $[E(c)]$, és a dir,

$$S^\circ = \frac{-\beta c_0}{(1+\beta)\pi} \text{ para } -1 < \beta < 0$$

(4.21)

i

$$\frac{\partial S^\circ}{\partial c_0} > 0$$

(4.22)

Segons això, quan augmenti el cost fix de l'activitat de recerca¹⁴³ la intensitat òptima de la recerca d'ocupació augmentarà. L'evidència empírica en relació a aquest aspecte es troba amb el problema de la definició de la variable intensitat de recerca. Com s'ha apuntat anteriorment, la variable S inclou el temps que els individus esmerçan en l'activitat de recerca de feina, però es pot considerar que també s'ha de tenir en compte el nombre de contactes amb agències d'ocupació, viatges per

---

¹⁴³ Situació que es produeix amb un salari anterior a l'atur elevat o amb una disminució de les prestacions per atur.

contactar amb empreses o esforç a través d'anuncis a la premsa, per exemple. Per tant, es fa difícil trobar una mesura única que prengui en consideració l'ampli conjunt de factors que puguin ser indicatius de la intensitat de la recerca.

2.9. Altres ampliacions

A totes les extensions considerades fins el moment s'ha continuat amb el supòsit de que els individus són neutrals al risc. Malgrat tot, aquesta no sembla una hipòtesi plausible a la vista del comportament seguit per bona part dels treballadors. La incertesa sobre el salari que es rebrà en el futur provoca que els individus no tinguin tota la certesa del nivell d'utilitat que es deriva de l'acceptació d'una oferta d'ocupació. Segons això, aquelles persones amb un grau superior d'aversion al risc tindran inferiors salaris de reserva i, per tant, un període de recerca més curt. En definitiva, i com indica Nachman (1975), els desocupats amb més aversion al risc establiran inferiors salaris de reserva, seràn menys selectius, que aquelles persones neutrals al risc.

Estudis recents han analitzat les diferències existents entre les ofertes d'ocupació. Així, Fallick (1992) planteja que

no es pot considerar un únic mercat de treball, sinó que les ofertes sorgides corresponen a situacions diferents i tenen, també, característiques diferents. El desocupat escolleix la intensitat de recerca i el salari de reserva establert. En el mercat amb menys acomiadaments l'individu desenvoluparà una activitat de recerca més intensa, mentre suposa que el salari de reserva és el mateix en els diferents mercats. Quan augmenten els acomiadaments el salari de reserva es redueix, mentre la intensitat de recerca disminueix en el mercat on han augmentat els acomiadaments i, en contrapartida, augmenta a l'altre mercat.

McKenna (1992), enllaçant el model de recerca amb les noves teories de negociació en el mercat laboral, planteja la possibilitat de que els treballadors realitzin contra-ofertes a les ofertes salarials dels empresaris, entrant així en un procés de negociació salarial. Això condueix a que una feina que no superi el salari de reserva establert pel treballador no serà automàticament refusada sinó que hi haurà un procés negociador entre empresa i treballador que pot o no conduir a un acord.

Per altra banda, fins aquest moment no s'ha contemplat la possibilitat de que l'individu que es troba en situació d'atur, després d'un llarg període de recerca, decideixi abandonar el mercat de treball. Aquesta possibilitat, que comporta la

introducció de la possibilitat de desànim per part de l'individu és contemplada per Pissarides (1976). En aquest cas l'individu, a més de la renda que percebrà en cas d'acceptar una determinada oferta d'ocupació en un període de temps, contempla també la renda que obtindria si atura el procés de recerca i abandona el mercat de treball. Per tant, en aquest cas el procés seqüencial de recerca no és infinit -o no té necessàriament que perllongar-se durant tota la vida laboral en el cas d'un horitzó temporal finit-, sinó que després d'un període de recerca infructuosa es pot optar per l'abandonament de la població activa.

Finalment, una altra possibilitat que ja s'ha assenyalat és ampliar el model de recerca amb la consideració tant de l'oferta com de la demanda de treball. Aproximacions destacades en aquest sentit són les de Barron i McCafferty (1977), Burdett i Hool (1983), Albrecht i Axell (1984), Jones (1986), Burdett i Wright (1989a) i Hosios (1990), entre altres. La consideració d'aquest model d'equilibri general pot conduir a que l'efecte nociu de les prestacions per desocupació en el comportament dels desocupats sigui compensat per un ajustament de la distribució d'ofertes salarials per part de l'empresa.

3. L'ESTIMACIO D'UN MODEL DE RECERCA

Del que s'ha exposat en els epígrafs anteriors es poden deduir els efectes que té cadascun dels supòsits introduïts en el salari de reserva i, més concretament, en la política òptima d'interrupció de l'activitat de recerca per part de l'individu desocupat. Com s'ha assenyalat, les prestacions reconegudes durant el període d'atur tenen la conseqüència de reduir el cost associat a la recerca d'un nou lloc de treball, de manera que el salari de reserva fixat serà més elevat en una situació en la qual existeixin prestacions que en una altra en la qual no hi hagi possibilitat de rebre el subsidi d'atur. De manera intuïtiva, es pot dir que un salari de reserva més gran farà que un major nombre d'ofertes siguin refusades i, per tant, s'allargui la durada del període d'atur de l'individu.

La modelització economètrica dels models de recerca de treball ha utilitzat dues grans versions: la forma estructural¹⁴⁴ o la reduïda¹⁴⁵.

---

¹⁴⁴ Vegeu Lynch (1983), Narendranathan i Nickell (1985) i Van den Berg (1990 a i b), entre altres, com exemples de modelització de la forma estructural.

¹⁴⁵ Vegeu Narendranathan i Nickell (1986) per un detall de les especificacions utilitzades en alguns dels treballs relatius als models de recerca d'ocupació.

Com indiquen Narendranathan i Nickell, si l'objectiu és "considerar l'impacte de variables exògenes claus, com poden ser els beneficis per desocupació, sobre la durada de la desocupació o la probabilitat de re-ocupació, es pot seguir una forma reduïda. La teoria de recerca és utilitzada, en aquest cas, com un esquema per a la interpretació dels resultats" [Narendranathan i Nickell (1986): pàg. 4]. L'avantatge que ofereix aquest tipus d'especificació és que elimina la necessitat d'imposar un gran nombre de restriccions que podrien ser inapropiades i introduir un biaix important en els resultats obtinguts. D'aquesta manera, el model de recerca plantejat anteriorment és útil per a determinar quins poden ser els condicionants, les variables, que incideixen en l'establiment del salari de reserva per part de l'individu desocupat i, per tant, influeixen en la probabilitat d'abandonar l'atur.

S'ha d'assenyalar que en el present treball únicament s'analitza la probabilitat d'abandonar l'atur, sense tenir en compte, doncs, si es deixa aquesta situació com a conseqüència d'haver aconseguit un lloc de treball o per abandonament de la població activa. Tanmateix, Narendranathan i Stewart (1990), en una anàlisi que distingeix l'abandonament de l'atur de forma global i l'abandonament per passar a una nova ocupació, obtenen

resultats semblants en ambdós casos i, per tant, no sembla que aquesta simplificació deformi les conclusions del model.

L'estimació de la forma reduïda ha d'especificar la probabilitat condicional d'abandonar l'atur, que pot interpretar-se com el producte de la probabilitat de localitzar una vacant i que es generi una oferta, i la probabilitat de que l'oferta sigui acceptada.

Anivell formal, donada la distribució d'ofertes salarials $F(\cdot)$ i el salari de reserva establert com el nivell mínim a partir del qual l'individu està disposat a acceptar un lloc de treball, h , la taxa d'escapament, és a dir, la probabilitat d'abandonar el treball vindrà donada per

$$h = 1 - F(\xi)$$

(4.23)

Donat que a mesura que augmenta el nivell de beneficis per desocupació el salari de reserva s'incrementa, la taxa de fugida es reduirà i la durada de l'atur s'allargarà.

La possibilitat de que l'individu tingui lliure elecció sobre l'esforç de recerca que desitja portar a terme condueix a

que, juntament amb la probabilitat d'acceptar una oferta ($1 - F(w)$), es contempli l'existència de la probabilitat de generar ofertes que es veurà influïda per la intensitat de l'activitat de la recerca desenvolupada per l'individu desocupat. La taxa d'escapament passa ara a expressar-se com el producte de dues probabilitats, la de trobar una oferta i la de que aquesta oferta sigui acceptada, és a dir,

$$h = \varphi(S, X) [1 - F(\xi)]$$

(4.24)

on la funció φ vé condicionada per la intensitat de la recerca (S) i per una altre conjunt de variable exògenes (X) que afecten a la productivitat de la recerca de l'individu. A mesura que augmenta la intensitat de recerca, la probabilitat de trobar una oferta de feina serà superior, és a dir, $\partial\varphi/\partial S > 0$.

Si la taxa d'arribada d'ofertes, és a dir, la probabilitat de rebre una oferta φ , és constant al llarg del període d'atur, la durada completa d'aquest, T , segueix una distribució

exponencial amb funció de densitat [vegeu Cox i Oakes (1984) i Jones (1988)]

$$g(t) = he^{-ht}$$

(4.25)

on h correspon a l'equació (4.24) anterior.

No obstant, malgrat la decisió d'adoptar un model de recerca estàtic, sembla raonable suposar que la taxa d'escapament sigui també funció del temps, és a dir, del període transcorregut en situació d'atur. Les raons que usualment s'utilitzen per dir que aquest supòsit és vàlid són diverses.

En primer lloc, existeixen diversos casos en els quals, com s'ha vist anteriorment, es pot parlar d'una reducció del salari de reserva de l'individu a mesura que s'allarga la durada de l'atur. Entre aquests i, potser com el més significatiu, es pot esmentar la durada limitada de les prestacions per atur¹⁴⁶. Per altra banda, l'existència d'una vida laboral finita condueix, també, a uns salaris de reserva decreixents amb el pas del temps,

---

¹⁴⁶ Aquest no seria un argument vàlid en determinats casos com, per exemple, si les dades que s'analitzessin corresponguessin a Bèlgica, on, com s'ha indicat en el Capítol II, les prestacions per atur tenen una durada il·limitada.

malgrat que Mortensen (1992) indica que les conseqüències d'obviar aquesta realitat són negligibles i prefereix plantejar la disminució del salari de reserva com a conseqüència de l'existència de restriccions de liquidesa a les quals s'enfronten els desocupats.

Finalment, la probabilitat de rebre una oferta d'ocupació pot dependre de la durada del període d'atur¹⁴⁷, degut a una situació de desànim per part del desocupat que condueix a buscar amb menor intensitat o a que els ocupadors estan menys disposats a contractar persones que porten un llarg període de temps en situació de desocupació [Kiefer i Neumann (1979)].

En aquesta situació, la funció de densitat de la durada de l'atur [$g(t)$] ve donada per¹⁴⁸

$$g(t) = h(t) \exp - \int_0^t h(u) du$$

(4.26)

---

¹⁴⁷ Opció plausible si es contempla la possibilitat de que l'individu pugui modificar la intensitat de la recerca d'ocupació o si es permet que la taxa d'arribada d'ofertes no sigui exactament d'una per període.

¹⁴⁸ Vegeu, entre altres, Heckman i Singer (1984).

En el cas més simple, en el qual es disposa de dades de durada de període complets d'atur, la funció de versemblança seria [vegeu Lancaster (1979) i Lancaster i Nickell (1980) per a més detall sobre les diverses funcions que poden platejar-se],

$$L = \prod_{i=1}^N g(x_i, t_i)$$

(4.27)

Malgrat tot, aquest és el cas més infreqüent. La major part de treballs empírics utilitzen dades de durada de períodes incomplets de desocupació. En aquestes mostres, una part de la població ha trobat ja una ocupació en el moment de l'enquesta (correspon a durades completes) però per la resta es tracta de períodes que no han finalitzat. Si E és el grup de persones que ja ha trobat un lloc de treball i U els individus que continuen desocupats, la funció de versemblança passa a ser

$$L = \prod_{e=1}^E g(x_e, t_e) \prod_{u=1}^U [1-G(x_u, t_u)]$$

(4.28)

Aquest últim és el cas del present treball, en el qual es disposa de dades mixtes que inclouen períodes complets i incomplets d'atur.

3.1. La selecció de la forma funcional

Una vegada determinada la funció de versemblança, s'ha d'escollir la forma funcional més adequada per la taxa d'escapament (h).

Les possibilitats són diverses. Els models més clàssics que utilitzen aquest tipus de variables -variables censurades- arrenquen de l'especificació de models tipus Tobit [vegeu Tobin (1958) per un detall superior sobre el mètode d'estimació adequat en el cas de variables censurades]. Malgrat tot, els treballs que analitzen dades de durada s'han inclinat per utilitzar l'anomenat *survival analysis* [vegeu Kalbfleisch i Prentice (1980) per a una anàlisi detallada]. En aquest tipus d'especificacions les formes funcionals més utilitzades en la literatura sobre el tema de la durada de l'atur han estat el model de Weibull i la funció logística. Kiefer (1988) analitza amb tota mena de detall les diferències existents entre les formes funcionals possibles.

La distribució exponencial planteja el problema de que no contempla la possibilitat de dependència temporal, és a dir, la funció d'atzar, la taxa d'escapament, és constant al llarg del temps. Això sembla no adequar-se a la situació del present treball¹⁴⁹.

La utilització majoritària del model de Weibull es pot explicar per la relativa simplicitat de la seva funció d'atzar en relació, per exemple, a la distribució normal. Aquesta última és més complexa ja que no contempla la possibilitat de que pugui donar-se la situació d'una funció d'atzar constant. El model de Weibull -pot ser considerat una generalització de la funció exponencial-, en canvi, recull com a possibilitat que la taxa d'escapament es mantingui constant a mesura que passa el període d'atur. En el quadre 4.2 es recull un resum de les diverses distribucions i les seves respectives funcions d'atzar.

---

¹⁴⁹ La durada limitada de les prestacions per atur i l'evidència de la menor disposició per part dels empresaris a contractar persones que porten un llarg període de temps en atur semblen indicar que les dades de durada utilitzades presentaran una certa dependència temporal, de manera que, a priori, s'espera que la taxa d'escapament disminueixi a mesura que s'allarga el període d'atur.

Quadre 4.2. Funcions de distribució, densitat i atzar

	Distribució	Densitat	Atzar
Exponencial	$G(t)=1-\exp(-\tau t)$	$g(t)=\tau \exp(-\tau t)$	$h(t)=\tau$
Weibull	$G(t)=1-\exp(-\tau t^\alpha)$	$g(t)=\tau \alpha t^{\alpha-1} \exp(-\tau t^\alpha)$	$h(t)=\tau \alpha t^{\alpha-1}$
Logística	$G(t)=1-[1/(1+t^\alpha \tau)]$	$g(t)=\tau \alpha t^{\alpha-1}/(1+t^\alpha \tau)^2$	$h(t)=\tau \alpha t^{\alpha-1}/(1+t^\alpha \tau)$

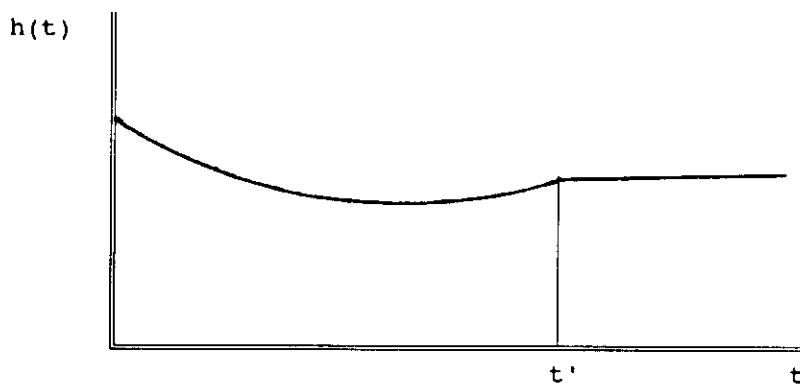
Les diferències que s'obtenen de l'especificació de les diverses funcions plantejades no són substancials i, per tant, el model empíric que es plantejarà en el següent capítol, malgrat que parteix del model de Weibull, analitzarà les diferències que s'originen del fet de considerar altres distribucions.

En el capítol III s'ha analitzat la sèrie temporal de durada esperada dels períodes d'atur, comparant-la amb la durada mitjana que sorgeix de dades de durada de períodes d'atur interromputs. En aquest capítol es pot comprobar com en el quart trimestre de 1990 -moment temporal escollit per a l'estimació del model empíric- la durada esperada és inferior a la durada mitjana. Segons això, la taxa d'escapament presenta una tendència decreixent al llarg del període d'atur. Tanmateix, diversos estudis empírics¹⁵⁰ han plantejat la possibilitat de que la taxa d'escapament augmenti quan s'apropa el moment de

¹⁵⁰ Vegeu, per exemple, Meyer (1990).

finalització de les prestacions i , a partir d'aquest punt, la probabilitat d'abandonar l'atur es manté constant. Sota aquest supòsit la funció d'atzar o taxa d'escapament presentaria una forma semblant a la de la figura 4.2. Per tot això, l'anàlisi del paràmetre representatiu de la dependència temporal és un punt destacat en l'estimació del model. En el cas de que la taxa d'escapament no depengui del temps que l'individu porti a l'atur el valor d' α seria igual a 1.

Figura 4.2. Representació gràfica de la taxa d'escapament

t' = moment en què finalitzen les prestacions

3.2. Heterogeneïtat en la mostra d'individus

Els treballs empírics més recents han considerat la possibilitat de que existeixi un conjunt de característiques individuals no observades, o no observables, que provoquin que es pugui parlar de comportaments diferenciats entre individus, malgrat que presentin valors equivalents de les variables explicatives. L'existència d'aquesta heterogeneïtat no observada provoca que els valors dels paràmetres estimats sense considerar aquest factor estiguin esbiaixats¹⁵¹.

Com assenyalen Lancaster i Nickell (1980) es pot pensar que el comportament dels individus enfront de la recerca de feina és diferent entre les diverses persones que componen la mostra. Així, per exemple, la motivació per buscar un nou treball pot ser sensiblement distinta entre individus, amb el que a mesura que passa el temps les persones que resten en la situació d'atur són aquelles persones menys motivades per buscar una nova ocupació. La conseqüència més rellevant d'aquest problema és que pot provocar una dependència temporal negativa falsa.

---

¹⁵¹ Per a més detall sobre els efectes de l'existència d'heterogeneïtat i les formes de considerar-la en el model estimat vegeu Heckman i Willis (1977), Kiefer i Neumann (1981), Elbers i Rider (1982), Lancaster (1985) i Jackman i Layard (1991), entre altres.

No obstant, i malgrat la importància que pugui tenir la no consideració de l'heterogeneïtat no observada, la dificultat d'especificació d'aquesta variable (no observable) provoca que calgui establir hipòtesis sobre la seva forma funcional sense que existeixi plena seguretat sobre la correcció o no de la distribució adoptada. Heckman i Borjas (1980) analitzen diverses formes d'heterogeneïtat i les formulacions que s'han de realitzar en cada cas.

La dificultat d'estimació d'un model que inclogui l'heterogeneïtat, així com els possibles errors que es puguin cometre com a conseqüència d'una elecció errònia del terme que recull aquesta variació no observada¹⁵² i l'escassa diferència en els paràmetres dels models que inclouen o no l'heterogeneïtat¹⁵³, provoquen que en el present treball s'hagi decidit no considerar l'existència de variables no observades. No obstant, en l'anàlisi dels resultats de l'estimació, s'haurà de matisar el resultat obtingut pel paràmetre representatiu de la dependència temporal (α).

---

¹⁵² Vegeu Heckman i Singer (1984) com un exemple de la diversitat de resultats obtinguts segons la forma funcional adoptada per l'heterogeneïtat.

¹⁵³ Vegeu Kooreman i Rider (1983) per l'anàlisi de diversos models considerant o no el paràmetre relatiu a l'heterogeneïtat no observada.

Per altra banda, Jensen i Westergård-Nielsen (1990) indiquen que la dependència temporal negativa obtinguda en diversos treballs és deguda a la no consideració del comportament diferent que tenen els desocupats per acomiadament temporal i la resta de la mostra. La inclusió en el model d'alguna variable que reculli la possibilitat de que el treballador acomiadat torni a ser contractat (la situació més clara és en els casos de suspensió per regulació d'ocupació) pot evitar aquesta distorsió.

CAPITOL V.- EVIDENCIA EMPIRICA

1. INTRODUCCIO

En els capítols anteriors s'han introduït els factors segons els quals es pot plantejar la possible existència d'un efecte negatiu de les prestacions per desocupació en la durada de l'atur, és a dir, si com a conseqüència de l'existència d'un subsidi d'atur els individus desocupats modifiquen el seu comportament en el mercat de treball i, concretament, la seva actuació en la recerca d'un nou lloc de treball.

L'últim objectiu serà, per tant, analitzar si, amb les dades disponibles de la *Encuesta de Población Activa* per a Catalunya, es pot afirmar que existeix una relació positiva entre el fet de rebre la prestació i la perllongació del període de desocupació.

Amb aquest objectiu es plantejarà un model en el qual s'introdueixen les diverses variables o condicionants que poden influir en la probabilitat d'abandonar la desocupació mitjançant la seva incidència en el salari de reserva establert per l'individu. Els factors que influeixen en aquest i, per tant, en la durada de l'atur seran les característiques personals de l'individu -com l'edat, el sexe, l'estat civil, etc.-, les condicions socials i laborals -anys d'experiència laboral, branca d'activitat, entre altres- i, finalment, les variables

relacionades amb les prestacions per atur que, sens dubte, seran les de major interès per l'objectiu del treball. Això permetrà determinar l'efecte que té el fet de rebre prestacions en la durada del període d'atur i, per tant, en la taxa d'escapament de la situació de desocupació. A més del fet de rebre o no prestacions, s'introdueixen, també, les variables representatives de les condicions individuals del subsidi d'atur: durada màxima i quantia de la prestació.

2. ANALISI DE LA MOSTRA UTILITZADA

Les dades utilitzades en aquest capítol corresponen a la mostra d'individus desocupats de la *Encuesta de Población Activa* corresponent al quart trimestre de 1990 per a la comunitat autònoma de Catalunya.

L'elecció de l'any 1990 és deguda al fet de que es parteix d'un model plantejat per l'anàlisi de la durada de la desocupació més adequat en moments estacionaris, en els que es compleix que el flux d'entrada en la desocupació és equivalent al flux de sortida d'aquesta situació. 1990 constitueix un any en el qual l'economia espanyola, i la catalana particularment, es troben a la fase final del cicle expansiu i a l'inici d'un període recessiu. Per tant, es pot considerar el moment temporal recent més adequat sota la consideració d'un període estacionari.

La mostra total d'individus desocupats a Catalunya es de 971 persones. Aquest conjunt de persones està compost per dos grans col·lectius:

- els individus que es troben en situació de desocupació però que han treballat anteriorment i, per tant, tenen una certa experiència laboral. Dins d'aquest col·lectiu, i en funció del

període treballat, seran o no elegibles per a rebre les prestacions per desocupació.

- aquelles persones que estan buscant un lloc de treball però que no han treballat abans del moment actual. En aquest cas, aquest grup d'individus no serà elegible per rebre la prestació econòmica per desocupació. Es tracta, doncs, de nous entrants a la població activa.

Bona part dels treballs realitzats sobre el tema de l'efecte de les prestacions per atur en la durada de la desocupació dels individus utilitzen una mostra en la qual s'han eliminat aquelles persones que no han treballat prèviament al període d'atur. Sens dubte, el fet de no haver treballat mai anteriorment pot incidir de forma significativa en els resultats que s'obtinguin en relació a la decisió de l'individu sobre continuar el procés de recerca o no. Les persones que mai han estat ocupades no tenen dret sota cap concepte a accedir a les prestacions per desocupació. Per això, la consideració d'aquests individus en la mostra pot distorsionar els resultats que s'obtinguin. Per altra banda, diversos estudis¹⁵⁴ han plantejat la possibilitat de què, donada l'existència de les prestacions, el flux d'entrada a la població activa es vegi incrementat. Aquest col·lectiu de

---

¹⁵⁴ Vegeu Blanco (1992) per una aplicació al cas espanyol.

persones passen a l'estatus laboral d'actiu amb l'objectiu de que, després d'un període de treball que els permeti ser elegibles per les prestacions, si passen a estar desocupats tindran dret a rebre una determinada quantitat en concepte de subsidi d'atur. Per tant, el seu comportament en la recerca d'ocupació pot diferir substancialment del seguit per un treballador que ha perdut el seu lloc de treball.

De la mateixa manera, les persones que treballen per compte pròpia -autònoms- o aquelles que treballen en activitats del sector públic poden tenir un comportament sensiblement diferent de la resta de la mostra i, per tant, s'ha considerat oportú eliminar-los de l'anàlisi. El fet de què l'estudi es refereixi a la comunitat autònoma de Catalunya permet que no sigui necessari eliminar els treballadors del sector primari. Sens dubte, pel conjunt d'Espanya aquesta opció seria desaconsellable degut a la importància que té el subsidi eventual de treballadors agraris que es regeix per una normativa diferent a la de les prestacions per desocupació de caràcter general.

S'ha de fer una petita matització sobre la variable durada de la desocupació. Aquesta s'obté, seguint la metodologia de l'Instituto Nacional de Estadística, a través de la variable

durada del període de recerca¹⁵⁵. Existeix a la mostra global de desocupats -una vegada eliminats els que no han treballat anteriorment- un petit col·lectiu de persones -concretament dotze individus- que declaren haver trobat ja un lloc de treball tot i que encara no s'hi han incorporat, de manera que continuen enregistrant-se com desocupats. En aquest cas es tracta de durades completes del període d'atur i que s'han estimat -donat que aquests individus ja no responen al període de temps que han estat buscant feina- a través de la resposta al temps que ha transcorregut des de que van abandonar la seva última ocupació¹⁵⁶.

La resta de la mostra donarà lloc a dades de durada de la desocupació incompleta, és a dir, els individus declaren que es troben en situació d'atur i, donat que no es coneix en quin moment trobaran un lloc de treball, no es pot saber exactament quina serà la durada dels períodes d'atur complets.

La mostra utilitzada finalment està formada per un col·lectiu de 720 individus, pels quals en el quadre 5.1 es pot

---

¹⁵⁵ En els annexos a aquest capítol es pot trobar una reproducció del qüestionari de l'*Encuesta de Población Activa* vigent el 1990 i les variables que han estat utilitzades en els models especificats.

¹⁵⁶ Això pot incorporar un cert biaix a l'alça en la durada estimada, ja que alguns individus no comencen a buscar una nova feina immediatament.

trobar el desglossament de la mostra segons sexes i en funció de si reben o no prestacions, així com de la mitjana de les variables utilitzades en els diversos models.

Quadre 5.1. Mitjana de les variables utilitzades en el model

Variable(*)	Total	Dones	Homes	No perceptors	Perceptors
EDAT	33.811	32.548	35.609	32.666	36.130
RELPP	0.251	0.076	0.502	0.199	0.357
SEX	0.412	..	..	0.365	0.508
ECIV	0.546	0.593	0.478	0.512	0.613
EST1	0.461	0.421	0.518	0.442	0.500
EST2	0.407	0.430	0.374	0.427	0.365
EST3	0.100	0.113	0.081	0.093	0.113
EST4	0.031	0.035	0.027	0.037	0.021
ANYEXP	31.931	25.452	41.158	15.104	66.008
ELIGI	0.527	0.487	0.586	0.359	0.869
SUBSI	0.330	0.277	0.407	..	..
DUMAX	6.121	5.404	7.141	3.205	12.025
DURES	2.897	2.269	3.791	1.398	5.933
RATIO	23.431	19.243	29.394	13.548	43.445
OCURSA	0.111	0.009	0.013	0.016	0.000
RAU1	0.776	0.794	0.751	0.844	0.638
RAU2	0.046	0.050	0.040	0.052	0.034
RAU3	0.009	0.002	0.020	0.010	0.008
OCBUS	0.129	0.083	0.195	0.109	0.168
BRA1	0.007	0.005	0.010	0.006	0.008
BRA2	0.276	0.243	0.323	0.201	0.428
BRA3	0.079	0.005	0.185	0.064	0.109
BRA4	0.365	0.421	0.286	0.369	0.357
BAR	0.577	0.577	0.579	0.568	0.596
GI	0.165	0.182	0.139	0.164	0.164
LER	0.035	0.038	0.030	0.043	0.017
TAR	0.223	0.203	0.252	0.224	0.223
N	720	423	297	482	238

(*) Vegeu l'annex 5.1 per la definició de les variables emprades
 Font: Encuesta de Población Activa

Les variables relacionades amb les prestacions per desocupació són dignes d'especial comentari. En primer lloc, la

informació que es troba a la *Encuesta de Población Activa* permet distingir als individus en funció de si estan o no rebent prestacions per desocupació (*SUBSI*). Tanmateix, donada la durada limitada d'aquestes, sembla convenient construir una nova variable, *ELIGI*, que reflecteixi si el desocupat és o ha estat elegible per a rebre prestacions per atur¹⁵⁷. S'ha de remarcar que a la *Encuesta de Población Activa* els individus són interrogats sobre si estan inscrits a l'INEM i si reben o no prestació per desocupació. Malgrat tot, donat que aquells individus que porten un llarg període desocupats és molt probable que hagin esgotat el seu dret a percebre prestacions i, per tant, contestin que no reben subsidi (el que no vol dir que no hagin estat elegibles i l'hagin rebut anteriorment), sembla adequat introduir la variable elegibilitat. Aquesta variable pren valors 1 o 0 en funció de que el desocupat hagi estat elegible o no per a rebre les prestacions en algun moment del seu període actual d'atur.

Aquesta variable no figura així a l'EPA, és a dir, en cap de les qüestions l'individu és entrevistat sobre si ha rebut o no les prestacions. Això obliga a construir-la *ad hoc* partint de la informació sobre si havien treballat o no anteriorment, la

---

¹⁵⁷ Concretament, un 35,9% dels desocupats que responen no rebre el subsidi d'atur pot ser considerat elegible i, per tant, ha rebut prestacions en algun moment del seu període d'atur.

durada de l'ocupació anterior i el motiu pel qual la va deixar. D'aquesta manera, i donada la normativa vigent a l'any 1990, aquelles persones que no hagin treballat abans -eliminades prèviament de la mostra- no seran elegibles per a rebre les prestacions. De la mateixa manera, els individus que hagin treballat anteriorment però que han cotitzat¹⁵⁸ durant un període inferior a sis mesos tampoc tindran dret a rebre la prestació econòmica per desocupació-nivell contributiu¹⁵⁹.

Per altra banda, i donada la complexitat de la regulació normativa de les prestacions per desocupació, la introducció d'una variable binària -sigui *SUBSI* o *ELIGI*- no és el suficientment representativa de les prestacions per desocupació

---

¹⁵⁸ Cal assenyalar que a l'*Encuesta de Población Activa* els individus únicament responen sobre el temps que han treballat. La hipòtesi subjacent en el model adoptat en aquest apartat en construir la variable elegibilitat és suposar que la cotització a la Seguridad Social s'ha satisfet durant tot el període que l'individu ha estat treballant, ja que no es disposa d'informació sobre la possibilitat de frau al sistema de Seguridad Social.

¹⁵⁹ En aquest punt s'ha de remarcar que la variable construïda d'aquesta forma pot conduir a error en els casos d'individus que han treballat menys de sis mesos en l'ocupació anterior, però que han tingut altres períodes breus d'ocupació en els quatre anys anteriors al moment actual. Donada la normativa sobre prestacions per desocupació, aquests períodes són acumulables i, per tant, pot passar que alguns d'aquests individus siguin elegibles per a rebre les prestacions. La informació continguda en l'EPA solament permet conèixer la durada de l'ocupació immediatament anterior, amb el que, l'individu que es troba en la situació abans descrita serà qualificat com no elegible.

També cal assenyalar que en la construcció d'aquesta variable únicament es planteja si els individus són elegibles o no per a la prestació de nivell contributiu. S'ha de recordar que aquelles persones amb responsabilitats familiars que hagin cotitzat al menys tres mesos tenen dret a rebre el subsidi d'atur (nivell assistencial). Malgrat tot, la diferent regulació normativa d'ambdós nivells fa preferible no considerar el nivell assistencial. Segons això, pot haver persones que responen que reben prestacions i que, en canvi, no siguin considerades elegibles (concretament, un 13% dels perceptors).

reconegudes a nivell individual. Per això, dues noves variables seran la durada màxima de les prestacions atorgades en el cas de que l'individu sigui elegible (*DMAX*) i la quantia reconeguda (*RATIO*).

Quant a la primera d'aquestes variables, el període màxim d'elegibilitat, és construïda *ad hoc* en funció del temps treballat amb anterioritat¹⁶⁰. La segona d'aquestes, té en compte el període d'elegibilitat màxim i la durada actual del període d'atur. S'ha de remarcar que no es tracta de la variable ratio de reemplaçament definida a la literatura. La manca d'informació sobre el salari rebut per l'individu amb anterioritat al període d'atur, així com la inexistència de dades sobre la quantia percebuda en concepte de subsidi d'atur, impedeixen obtenir una mesura certa d'aquesta ratio. Per tant, s'ha adoptat una aproximació a aquesta mesura que parteix de la normativa establerta sobre prestacions: la quantia de la prestació serà del 80% en els primers sis mesos de desocupació,

---

¹⁶⁰ Per tant, aquesta variable es troba amb el mateix problema que sorgia pel que fa a la construcció de la variable *ELIGI*, és a dir, no es té informació dels períodes anteriors d'ocupació i, per tant, pot incorre's en una subvaloració de la variable en els casos en què hi hagi períodes acumulables.

del 70% fins els dotze mesos i del 60% fins el final del període de dret¹⁶¹.

Finalment, l'última de les variables relacionades amb les prestacions per desocupació és una mesura del període de temps restant fins el moment de finalització de les prestacions (*DURES*). L'objectiu de la introducció d'aquesta variable és analitzar la possibilitat, plantejada en diversos estudis empírics, de que quan s'apropa el moment de finalització del subsidi augmenti la taxa d'escapament, és a dir, s'incrementi la probabilitat de trobar un lloc de treball.

En el quadre 5.2 es presenta una taula que pretén recollir la possible relació existent entre el període màxim de dret reconegut (*DMAX*) i la durada dels períodes incomplets d'atur (*DURAC*), útil per averiguar si pot esperar-se que existeix alguna relació entre ambdues variables.

---

¹⁶¹ Aquest càlcul impedeix tenir en compte els límits inferior (116,7% del salari mínim interprofessional) i superior (del 170% al 220% del SMI en funció del nombre de fills).

Quadre 5.2. Relació entre durada del període d'atur i període màxim de prestació reconegut

DUMAX \ DURAC	< 3 mesos	3-6 mesos	6-12 mesos	12-18 mesos	> 18 mesos	Total (100%)
No elegibles	19,71	8,11	14,20	7,83	50,14	345
< 3 mesos	50,00	18,33	17,50	6,67	7,50	120
3 a 6 mesos	37,31	16,42	29,85	5,97	10,45	67
6 a 12 mesos	35,71	19,05	23,81	9,82	11,90	42
12 a 18 mesos	25,00	19,44	27,78	8,33	19,44	36
18 a 24 mesos	21,82	17,27	30,00	10,91	20,00	110
Total	27,92	13,19	19,86	8,06	30,97	720

Font: elaboració pròpia a partir de l'EPA

Si es pogués parlar d'una relació positiva entre durada màxima del període de prestacions i el temps que l'individu resta en la situació de desocupació s'observaria una distribució percentual concentrada a la diagonal principal. Com es pot veure al quadre anterior, aquesta relació no sembla existir de manera clara. Tanmateix, el percentatge d'individus que es troben en la diagonal principal del quadre 5.2, o en els nivells immediatament anterior o posterior, no és despreciable i, per tant, no es pot descartar la possibilitat de que pugui existir una certa relació

entre durada màxima de la prestació i període de desocupació¹⁶². Per altra banda, no sembla que el percentatge d'individus que allarguen el període d'atur més enllà del moment de finalització de les prestacions, és a dir, més enllà del període màxim d'elegibilitat sigui molt significatiu (excepte en el cas dels no elegibles), i es pot pensar que, a mesura que l'aturat s'apropa al punt en què deixarà de rebre el subsidi d'atur, tendeix a buscar més intensament un nou lloc de treball i, per tant, abandona la situació d'aturat.

Malgrat això, l'elevat percentatge d'individus no elegibles per a rebre prestacions que continuen a l'atur després de 18 mesos d'aquesta situació fa pensar que altres condicionants poden tenir una gran influència en la probabilitat de trobar un nou lloc de treball. Per tot això, l'anàlisi de les següents seccions se centrarà en la influència que el fet de rebre prestacions per desocupació pot tenir en la probabilitat de deixar la situació d'aturat i, per tant, en la durada completa dels períodes de desocupació individuals.

---

¹⁶² A més, s'ha de considerar que la durada dels períodes d'atur aquí utilitzada és la corresponent a períodes incomplets d'atur. Per tant, la relació que es desprengui del quadre 5.2 s'ha de considerar una simple aproximació a la possible relació entre la durada completa de l'atur i el període màxim de prestacions.

**3. RELACIO ENTRE PRESTACIONS PER DESOCUPACIO
I ATUR DE LLARGA DURADA**

Una primera aproximació als possibles efectes que les prestacions per atur puguin tenir en les decisions individuals sobre continuar buscant feina i, per tant, en la durada del període d'atur, es pot obtenir de l'anàlisi de la probabilitat de restar en atur durant un determinat lapse temporal. Si les prestacions provoquen una perllongació del període d'atur es pot esperar que aquelles persones que reben el subsidi siguin, també, les que presentin una probabilitat més gran de restar a l'atur durant un llarg període de temps.

En aquest apartat s'analitzarà un model en el qual la variable dependent és una variable qualitativa dicotòmica que adopta valors 1 o 0 en funció de si l'individu desocupat porta un determinat període de temps o no en la situació d'atur.

Amb l'objectiu de donar una visió dels efectes que les prestacions tenen a mesura que passa el període d'atur, els models plantejats prenen en consideració diversos períodes temporals. Concretament, es considera la probabilitat de restar desocupat durant tres o més mesos, sis o més, dotze o més i, finalment, un mínim de 24 mesos. D'aquesta manera, els resultats obtinguts permeten distingir els efectes que es manifesten en el primer moment d'atur d'aquells condicionants que poden influir

en els aturats de llarga durada (recollits en els dos últims intervals temporals).

3.1. Mostra global

En el quadre 5.3 s'observen els resultats de l'estimació per màxima-versemblança d'un model probit on la variable independent (*DUR3M*) pren valors 1 o 0 en funció de que l'individu desocupat porti tres o més mesos en atur o no. En aquest cas es tracta d'un període d'atur breu i s'ha de considerar que el 27,9% de la mostra global porta a l'atur menys de tres mesos. Aquest percentatge és el suficientment elevat per considerar que no és necessari introduir cap correcció en el mètode d'estimació¹⁶³.

A l'anàlisi d'aquest model¹⁶⁴, es pot considerar que les dades de durada utilitzades fan referència a períodes incomplets d'atur, amb el que, els resultats obtinguts en aquest punt s'han de considerar com una simple aproximació als possibles efectes de les prestacions en la durada de l'atur.

---

¹⁶³ Un percentatge molt inferior d'individus amb variable dependent que pren valor 0 (desocupats durant menys de tres mesos) portaria a considerar una mostra en què ambdós valors de la variable dependent estarien representats amb percentatges més semblants i, per tant, a adoptar un mètode d'estimació apropiat en els casos de mostres basades en l'elecció (vegeu Manski i McFadden (1981) per un detall sobre aquesta metodologia).

¹⁶⁴ I també de la resta de casos plantejats en aquest apartat.

Les columnes (1) i (3) del quadre 5.3 recullen els resultats de l'estimació de dos models que inclouen el conjunt de variables representatives de les prestacions per atur, a més de la resta de variables demogràfiques, econòmiques i indicatives de la situació laboral de l'individu. Sens dubte, les limitacions comentades a l'apartat anterior són un aspecte a tenir en compte en el moment d'analitzar aquests resultats. Entre els models presentats no s'inclouen els que incorporen la variable representativa de l'elegibilitat (*ELIGI*) de les prestacions perquè no resulta significativa, fet que és degut a dos grans factors. En primer lloc, les limitacions ja esmentades pel que fa a la construcció d'aquesta variable poden provocar alguna errada en la determinació de si un aturat és o no elegible per a rebre les prestacions. En segon lloc, i potser més important, sembla que les prestacions tenen efecte en el comportament individual mentre es reben i, per tant, la variable *SUBSI* seria més adequada per a copsar aquesta distorsió en el comportament dels individus enfront de la recerca d'ocupació.

Quadre 5.3. Determinants de la probabilitat de restar desocupat durant tres o més mesos. Model Probit

	(1)	(2)	(3)	(4)
CONSTANT	1.7928 (2.545)	2.3038 (4.230)	1.7087 (2.466)	2.2876 (4.235)
EDAT	0.0172 (1.426)	0.0062 (0.756)	0.0179 (1.483)	0.0059 (0.717)
RELPP	-0.2668 (0.972)	-0.1316 (0.694)	-0.2716 (0.994)	-0.1228 (0.650)
SEX	-0.3577 (1.756)	-0.3947 (2.664)	-0.3974 (1.991)	-0.4011 (2.742)
ECIV	-0.0013 (0.066)	0.1107 (0.744)	-0.0196 (0.092)	0.1124 (0.759)
Nivell d'estudis				
EST2	0.1585 (0.704)	0.0058 (0.036)	0.1504 (0.672)	0.0085 (0.054)
EST3	-0.4326 (1.469)	-0.2519 (1.175)	-0.4207 (1.434)	-0.2492 (1.163)
EST4	-0.0511 (0.106)	0.5735 (1.264)	-0.0538 (0.111)	0.5579 (1.230)
Experiència laboral				
ANYEXP	0.0006 (0.231)	0.0006 (0.541)	0.0007 (0.279)	0.0007 (0.605)
Prestacions per atur				
SUBSI	0.4491 (1.933)	0.3857 (2.883)	0.4535 (1.961)	0.3738 (2.812)
DMAX	0.6263 (8.315)	..	0.6202 (8.272)	..
DURES	-0.6294 (7.915)	..	-0.6245 (7.871)	..
RATIO	-0.0333 (8.209)	..	-0.0333 (8.216)	..
Formació				
OCURSA	-0.2556 (0.201)	0.4577 (0.684)	..	..
Raó d'abandonament de la feina				
RAU1	-0.0275 (0.091)	-0.1322 (0.695)	-0.0289 (0.095)	-0.1338 (0.704)
RAU2	0.2130 (0.525)	-0.0401 (0.132)	0.2186 (0.538)	-0.0399 (0.131)
RAU3	0.0077 (0.007)	-0.2368 (0.452)	0.0143 (0.013)	-0.2664 (0.510)
Branca d'activitat				
BRA2	-2.2486 (5.168)	-2.0268 (5.191)	-2.2179 (5.203)	-2.0225 (5.212)
BRA3	-2.1757 (4.537)	-2.0422 (4.912)	-2.1925 (4.628)	-2.0434 (4.944)
BRA4	-2.1309 (5.120)	-2.1269 (5.577)	-2.1026 (5.167)	-2.1224 (5.601)

(...)

Quadre 5.3. (Continuació)

Tipus de feina buscada				
OCBUS	-0.2447 (0.952)	-0.0718 (0.408)	..	..
Zona de residència				
BAR	0.6422 (2.594)	0.4983 (2.899)	0.7111 (3.001)	0.5254 (3.208)
LER	0.7036 (1.412)	-0.0123 (0.037)	0.7315 (1.494)	0.0279 (0.085)
TAR	0.0914 (0.381)	-0.0862 (0.484)	0.1254 (0.529)	-0.0736 (0.420)
Funció de versemblança				
	-151.23	-293.79	-151.70	-294.14
R ² de McFadden ¹⁶⁵	0.6022	0.2271	0.6009	0.2262
Perc. de pred. correctes				
	90.56	80.14	90.69	80.14

Totes les variables relacionades amb les prestacions per atur resulten ser significatives, encara que el signe associat a algunes d'aquestes requereix un comentari especial. La variable binària *SUBSI*, que exclusivament pretén copsar si l'individu rep o no prestacions per atur, és significativa i de signe positiu, el que indica que aquelles persones que es beneficien de les

¹⁶⁵ Aquest estadístic es defineix com [vegeu McFadden (1974)]:

$$R^2 = 1 - \frac{\log L(\hat{\beta})}{\log L(\hat{\beta}_0)}$$

i $L(\beta)$ correspon a la funció de versemblança del model considerat i $L(\beta_0)$ fa referència al model en el qual solament existeix el terme constant.

prestacions tenen més probabilitat que la resta de restar en la situació d'atur per un període superior a tres mesos. Com ja s'ha indicat, les variables *DMAX* i *DURES* són variables relacionades amb la durada de l'atur de dret reconegut. La durada del subsidi d'atur resulta tenir un efecte positiu en la probabilitat d'estar aturat durant més de tres mesos, mentre que el temps que resta fins que s'esgotin les prestacions (*DURES*) té un efecte negatiu, és a dir, a mesura que s'apropa el període de finalització del dret a prestació augmenta la probabilitat d'estar aturat per més temps¹⁶⁶. Alguns dels treballs empírics analitzats en el Capítol I indicaven que, a mesura que s'apropava el moment de finalització de les prestacions, els individus desocupats tenien més incentius per acceptar un lloc de treball i, per tant, augmentava la taxa d'escapament i disminuïa la durada de l'atur. Això, tanmateix, no entra en contradicció amb el resultat reflectit en el quadre 5.3. Cal recordar que en aquest model no s'analitza l'efecte de la variable *DURES* en la durada de l'atur, sinó en la probabilitat de romandre en atur durant un cert període de temps. Ja que a mesura que es perllonga el període d'atur es pot pensar *a priori* que la probabilitat de restar en atur és més gran, la variable *DURES* recull el fet de que, quan

---

¹⁶⁶ Una disminució de la variable *DURES* -del període restant de prestació- equival a una aproximació al moment de finalització de la prestació. Per tant, i donat el signe negatiu del paràmetre associat a la variable, quan s'apropa el moment de finalització de la prestació augmenta la probabilitat d'estar desocupat durant el temps considerat en el model (en aquest cas durant tres o més mesos).

s'apropa el moment de finalitzar les prestacions també es porta més temps en atur i, per tant, augmenta la probabilitat de romandre en aquesta situació.

En aquest sentit, i amb la finalitat d'obtenir una visió més adequada de l'efecte de la proximitat del moment de finalització de les prestacions, la variable *DURES* es substituïda per dues variables de tipus binari, *DURES1M* i *DURES2M*, que prenen valors 1 o 0 segons si a l'individu li resta o no un mes o dos mesos, respectivament, de dret a prestació. Quan solament resten dos mesos de dret a prestació, la probabilitat d'estar aturat durant un període superior a tres mesos es redueix significativament i, quan únicament es disposa d'un altre mes de prestacions, la reducció és encara més accentuada. Això indicaria que, a mesura que s'apropa el moment de finalització del subsidi d'atur -es redueix, doncs, el temps que resta de prestació-, la probabilitat d'estar aturat durant un període superior a tres mesos disminueix. En el model anterior s'obtenia que una reducció del temps que resta de prestació augmenta la probabilitat de continuar en atur. Tanmateix, aquest resultat contradictori ha de matisar-se per l'existència d'una forta relació entre la variable *DMAX* i *DURES*, ja que a mesura que es redueix el període restant de dret a prestació l'individu es troba en un moment més

avançat del període d'atur i, per tant, pot presentar una menor probabilitat d'abandonar l'atur.

Per altra banda, el signe associat a la variable *RATIO* és negatiu i la variable és altament significativa. Segons això un augment de la quantia percebuda en concepte de subsidi d'atur porta a una disminució de la probabilitat de restar en atur durant més de tres mesos. Una possible explicació seria el fet de que més nivell de recursos econòmics permet a l'individu desocupat portar a terme una activitat de recerca més activa, dedicar més recursos a la recerca d'un nou lloc de treball i, per tant, trobar abans una feina. Tanmateix, s'ha de tenir en compte que tots els individus elegibles per prestacions que porten aturats menys de sis mesos estan percehent¹⁶⁷ un 80% de la base reguladora, mentre els que porten més temps en atur reben una menor quantitat. Per tant, els resultats obtinguts pel que fa a aquesta variable s'han de considerar dins el marc de les limitacions imposades pel propi mètode de càlcul.

---

¹⁶⁷ La metodologia de càlcul d'aquesta variable -donat que no es disposa de dades de salaris ni de quantia del subsidi- obliga a establir els percentatges recollits en la normativa sobre prestacions. A l'apartat anterior es pot trobar més detall sobre els problemes incorporats en la construcció d'aquesta variable.

De la resta de variables introduïdes en el model¹⁶⁸, únicament la variable sexe (*SEX*), l'activitat en la qual treballava anteriorment (*BRA2*, *BRA3* i *BRA4*) i el fet de residir a la província de Barcelona (*BAR*) resulten significatives. La variable sexe té signe negatiu, indicant que els homes tenen una menor probabilitat de continuar en atur durant més de tres mesos. Això és confirmat per l'anàlisi de la durada esperada efectuat en el capítol III i per les dades sobre durada mitjana de l'atur que es desprenen de la pròpia enquesta: les dones tenen una durada del període d'atur més llarga (22,3 mesos) que els homes (17,1 mesos).

El signe negatiu associat a totes les branques d'activitat es pot considerar un indicatiu de que l'experiència laboral anterior redueix la probabilitat de romandre en atur durant tres o més mesos. Finalment, de les variables qualitatives representatives del lloc de residència de l'individu, únicament Barcelona (*BAR*) és significativa i amb signe positiu, és a dir, residir a Barcelona augmenta la probabilitat de romandre en atur durant un període superior a tres mesos. L'explicació s'ha de buscar en el fet de que aquesta variable qualitativa està recollint l'efecte de les condicions generals del mercat de

---

¹⁶⁸ Com ja s'ha indicat, s'han considerat diverses variables referents a condicions socio-demogràfiques, econòmiques i laborals.

treball a Barcelona¹⁶⁹ en relació a la resta de províncies catalanes.

La comparació dels diversos models utilitzats¹⁷⁰ - considerant o no les variables relacionades amb la durada de les prestacions i la quantia percentual d'aquestes- indica que els models que inclouen totes les variables representatives del sistema de prestacions condueixen a millors ajustaments que els dos models que únicament contempen la variable *SUBSI*¹⁷¹.

En els quadres successius (5.4 a 5.6) es presenten els resultats obtinguts de l'estimació dels quatre models anteriors quan la variable dependent recull la probabilitat d'estar en atur durant sis, dotze o més de 24 mesos.

En cas de continuar en atur durant un període igual o superior a sis mesos no es troben diferències significatives pel

---

¹⁶⁹ La taxa d'atur de la província de Barcelona (11,36%) és, el quart trimestre de 1990, juntament amb Tarragona, la més elevada de Catalunya. Per altra banda, la taxa de vacants (0,15%) és també reduïda en relació a la mitjana de Catalunya (2,32%).

¹⁷⁰ Cal dir que l'estimació dels models on s'eliminen les variables no significatives dóna lloc a resultats pràcticament equivalents als aquí presentats. La rellevància que pot tenir veure quines són les variables que no incideixen en la durada de l'atur ha conduït a mantenir en el quadre els resultats dels models on s'inclouen variables no significatives.

¹⁷¹ El test de la Raó de versemblança condueix a acceptar els models que inclouen totes les variables representatives de les prestacions.

que fa als models anteriors¹⁷². Cal destacar que en aquest cas, quan es contempla la probabilitat de restar en atur durant sis o més mesos, dues variables representatives de la raó d'haver deixat l'anterior feina (*RAU2* i *RAU3*) són significatives. La variable *RAU2* pren valor 1 quan l'individu ha deixat el treball anterior de manera voluntària. L'abandonament voluntari, que a més provoca la no elegibilitat per rebre prestacions, augmenta la probabilitat de romandre en atur durant més de sis mesos¹⁷³. En canvi, el paràmetre associat a l'altra variable (*RAU3*) que adopta valor unitari en els casos en què s'ha deixat la feina per suspensió, per regulació o per complir el servei militar, té signe negatiu, és a dir, disminueix la probabilitat de romandre en atur durant més de sis mesos. Això s'explica perquè una part de les suspensions per regulació de feina tenen caràcter temporal i els treballadors són recontractats per la mateixa empresa.

En el cas de la probabilitat d'estar en atur durant més de dotze mesos la variable *SUBSI* deixa de ser significativa, és a

---

¹⁷² Unicament la variable *SEX* perd significació, indicant que, a mesura que es perllonga la durada de l'atur, el sexe de l'individu deixa de tenir un paper significatiu.

¹⁷³ Es pot pensar que les persones que abandonen l'ocupació de forma voluntària ho fan perquè tenen un nou lloc de treball assegurat. Tanmateix, aquesta evidència, juntament al fet de que únicament un 0,5% de la mostra d'ocupats responen que busquen feina mentre treballen, indica que aquestes persones deixen el lloc de treball sense haver iniciat un procés de recerca que els asseguri una nova ocupació de forma immediata.

dir, el fet de rebre o no prestacions per atur perd significació¹⁷⁴, encara que continuen tenint una marcada rellevància la durada del dret, el període restant de prestacions i la quantia percentual atorgada. La variable *RAU2* deixa de ser significativa, indicant que les persones que han deixat la feina de forma voluntària tenen major probabilitat de romandre en atur entre sis i dotze mesos, però que és menys probable que passin a ser desocupats de llarga durada (més de dotze mesos). En aquest cas passa a ser significativa la variable que reflecteix els anys d'experiència en el treball anterior, és a dir, la durada de l'última ocupació. Aquesta variable és ara significativa i amb un signe positiu, indicant que les persones que han treballat durant més anys en l'anterior ocupació presenten una probabilitat més gran de continuar en atur durant més de dotze mesos¹⁷⁵. La variable *ANYEXP* es pot considerar representativa del capital humà específic de l'individu i, per tant, es podria interpretar que aquelles persones que han estat especialitzades durant més temps en una tasca concreta es troben amb més problemes per accedir a un nou lloc de treball en un període curt de temps¹⁷⁶.

---

¹⁷⁴ Narendranathan, Nickell i Stern (1985) obtenen que les prestacions per desocupació tenen algun efecte en la probabilitat d'abandonar l'atur durant els primers sis mesos. A partir de llavors no afecten a la taxa d'escapament.

¹⁷⁵ Encara que, com es veurà, deixa de ser significatiu en analitzar la probabilitat de restar en atur durant més de 24 mesos.

¹⁷⁶ Un resultat semblant obtenen Alba i Freeman (1990).

Quadre 5.4. Determinants de la probabilitat de restar desocupat durant sis o més mesos. Model Probit

	(1)	(2)	(3)	(4)
CONSTANT	0.7513 (1.388)	1.1394 (2.796)	0.7202 (1.341)	1.1524 (2.842)
EDAT	0.0127 (1.352)	0.0105 (1.431)	0.0126 (1.340)	0.0098 (1.341)
RELPP	0.0218 (0.097)	-0.0152 (0.090)	0.0311 (0.139)	0.0001 (0.001)
SEX	0.0627 (0.358)	-0.1978 (1.458)	0.0471 (0.275)	-0.1967 (1.467)
ECIV	0.1829 (1.057)	0.1526 (1.161)	0.1768 (1.026)	0.1589 (1.212)
Nivell d'estudis				
EST2	0.0385 (0.216)	-0.0419 (0.298)	0.0337 (0.190)	-0.0301 (0.215)
EST3	-0.3629 (1.430)	-0.3001 (1.500)	-0.3600 (1.419)	-0.3017 (1.508)
EST4	-0.1837 (0.487)	-0.0675 (0.207)	-0.1933 (0.512)	-0.0805 (0.248)
Experiència laboral				
ANYEXP	0.0010 (0.448)	0.0003 (0.260)	0.0011 (0.500)	0.0004 (0.684)
Prestacions per atur				
SUBSI	0.3827 (1.969)	0.2927 (2.371)	0.3695 (1.906)	0.2720 (2.220)
DMAX	0.3677 (9.268)	..	0.3657 (9.292)	..
DURES	-0.3782 (7.692)	..	-0.3756 (7.654)	..
RATIO	-0.0298 (6.876)	..	-0.0299 (6.911)	..
Formació				
OCURSA	0.7756 (0.838)	0.9046 (1.428)	..	..
Raó d'abandonament de l'ocupació				
RAU1	-0.0275 (0.097)	-0.1984 (1.140)	-0.0223 (0.079)	-0.2038 (1.172)
RAU2	0.6382 (1.670)	0.2132 (0.749)	0.6356 (1.663)	0.2008 (0.707)
RAU3	-2.8893 (3.211)	-0.6013 (1.137)	-2.9868 (3.353)	-0.6346 (1.205)
Branca d'activitat				
BRA2	-1.8710 (7.696)	-1.5349 (7.500)	-1.8699 (7.709)	-1.5386 (7.528)
BRA3	-2.4302 (7.268)	-1.8029 (6.908)	-2.4265 (7.310)	-1.7980 (6.924)
BRA4	-1.8108 (8.321)	-1.6111 (8.395)	-1.809 (8.342)	-1.6104 (8.410)

(...)

Quadre 5.4. (Continuació)

Tipus de feina buscada				
OCBUS	-0.1509 (0.678)	-0.0213 (0.128)	..	..
Zona de residència				
BAR	0.4834 (2.400)	0.4968 (3.137)	0.5300 (2.756)	0.5135 (3.403)
LER	0.7293 (1.563)	0.0887 (0.283)	0.8034 (1.714)	0.1336 (0.429)
TAR	0.1903 (0.903)	0.0165 (0.097)	0.2131 (1.027)	0.0192 (0.115)
Funció de versemblança	-216.78	-361.95	-217.45	-363.16
R ² de McFadden	0.5379	0.2285	0.5365	0.2259
Perc. de pred. correctes	85.00	72.78	84.86	72.64

Quadre 5.5. Determinants de la probabilitat de restar desocupat durant dotze o més mesos. Model Probit

	(1)	(2)	(3)	(4)
CONSTANT	0.8819 (1.708)	1.1660 (2.870)	0.9019 (1.757)	1.1827 (2.930)
EDAT	0.0118 (1.341)	0.0101 (1.421)	0.0113 (1.294)	0.0094 (1.322)
RELPP	-0.1251 (0.599)	-0.0719 (0.422)	-0.1231 (0.590)	-0.0542 (0.319)
SEX	-0.1232 (0.725)	-0.2826 (2.018)	-0.1077 (0.641)	-0.2816 (2.032)
ECIV	0.1176 (0.719)	0.0768 (0.568)	0.1193 (0.732)	0.0796 (0.609)
Nivell d'estudis				
EST2	-0.2086 (1.228)	-0.1885 (1.341)	-0.1987 (1.173)	-0.1694 (1.212)
EST3	-0.3307 (1.279)	-0.2690 (1.291)	-0.3426 (1.326)	-0.2731 (1.312)
EST4	0.4303 (1.111)	0.3292 (1.016)	0.4299 (1.116)	0.3139 (0.973)

(...)

Quadre 5.5. (Continuació)

Experiència laboral				
ANYEXP	0.0045 (1.849)	-0.0002 (0.229)	0.0045 (1.835)	-0.0001 (0.055)
Prestacions per atur				
SUBSI	0.1786 (0.989)	0.1141 (0.898)	0.1674 (0.929)	0.0851 (0.677)
DMAX	0.1969 (6.978)	..	0.1983 (7.008)	..
DURES	-0.2966 (5.808)	..	-0.2966 (5.811)	..
RATIO	-0.0250 (4.206)	..	-0.0252 (4.226)	..
Formació				
OCURSA	0.8499 (1.162)	1.0734 (1.911)	..	..
Raó d'abandonament de la feina				
RAU1	-0.2397 (0.917)	-0.3254 (1.865)	-0.2367 (0.905)	-0.3301 (1.899)
RAU2	0.2704 (0.743)	0.0181 (0.065)	0.2616 (0.720)	0.0005 (0.002)
RAU3	-3.3864 (2.021)	-0.5169 (0.821)	-3.3814 (1.987)	-0.5547 (0.882)
Branca d'activitat				
BRA2	-2.0977 (9.190)	-1.8704 (9.924)	-2.1051 (9.243)	-1.8728 (9.967)
BRA3	-2.4889 (7.868)	-2.1146 (8.100)	-2.4635 (7.810)	-2.0941 (8.054)
BRA4	-2.0527 (10.364)	-1.8549 (10.642)	-2.0457 (10.363)	-1.8477 (10.648)
Tipus de feina buscada				
OCBUS	0.0738 (0.331)	-0.0016 (0.010)	..	..
Zona de residència				
BAR	0.5036 (2.510)	0.4282 (2.589)	0.5012 (2.594)	0.4445 (2.798)
LER	0.1435 (0.310)	-0.1206 (0.365)	0.1377 (0.298)	-0.0841 (0.255)
TAR	0.2423 (1.121)	0.0809 (0.445)	0.2318 (1.082)	0.0805 (0.448)
Funció de versemblança				
	-230.90	-346.79	-231.69	-348.80
R ² de McFadden	0.5365	0.3039	0.5349	0.2998
Perc. de pred. correctes				
	85.97	76.81	85.42	76.25

Finalment, el quadre 5.6 recull els resultats de l'estimació dels factors condicionants de la probabilitat de romandre en atur durant un període igual o superior a 24 mesos. En aquest cas, únicament la variable representativa del període de dret reconegut (*DMAX*) continua sent significativa. Ja que el període màxim de prestació reconegut per la normativa vigent és de 24 mesos, això indicaria que els individus que tenen un període reconegut de 24 mesos podrien tendir a romandre en atur fins el moment de finalització de les prestacions.

En aquest cas és la variable *RAU1* la que resulta ser significativa i amb signe negatiu. Aquesta variable reflecteix el fet d'haver deixat la feina per finalització de contracte, factor que disminueix la probabilitat de restar en atur 24 o més mesos.

El fet més sorprenent és que les variables *RELPP* -que pren valor 1 si l'individu és la persona principal de la família- que fins ara no havia aparegut com significativa en cap model, i *ES4*, representativa del nivell d'estudis més elevat, són ara significatives i amb signe positiu (contrari al que es podia esperar). Es pot pensar que les persones principals del grup familiar poden beneficiar-se del subsidi d'atur (nivell assistencial) una vegada acaba el període màxim de prestació, amb

el que aquesta variable passaria a captar l'efecte de les prestacions posteriors a la finalització del període de dret del nivell contributiu. Segons això, les persones que no són cap de família o que no tenen fills a càrrec seu deixen de rebre prestacions encara que perllonguin el període d'atur i tenen, així, una menor probabilitat de continuar en atur durant més de 24 mesos.

En el cas dels desocupats amb més nivell d'estudis l'explicació s'hauria de buscar en el nivell salarial sol.licitat, el qual pot estar per sobre de les ofertes salarials dels ocupadors.

Quadre 5.6. Determinants de la probabilitat de restar desocupat durant 24 o més mesos. Model Probit

	(1)	(2)	(3)	(4)
CONSTANT	1.0041 (1.787)	1.0161 (2.217)	1.0951 (1.969)	1.0859 (2.394)
EDAT	-0.0000 (0.003)	0.0017 (0.216)	-0.0004 (0.045)	0.0009 (0.126)
RELPP	0.4545 (1.865)	0.3467 (1.752)	0.4568 (1.877)	0.3676 (1.868)
SEX	-0.0793 (0.395)	-0.2208 (1.303)	-0.0541 (0.272)	-0.2125 (1.270)
ECIV	0.0314 (0.171)	0.0430 (0.286)	0.0323 (0.177)	0.0426 (0.285)

(...)

Quadre 5.6. (Continuació)

Nivell d'estudis				
EST2	-0.1742 (0.926)	-0.1341 (0.827)	-0.1618 (0.865)	-0.0994 (0.620)
EST3	-0.0852 (0.291)	0.0137 (0.056)	-0.1060 (0.364)	0.0017 (0.007)
EST4	1.0125 (2.202)	0.5931 (1.699)	1.0045 (2.181)	0.5947 (1.713)
Experiència laboral				
ANYEXP	0.0096 (1.633)	-0.0012 (0.980)	0.0088 (1.497)	-0.0009 (0.737)
Prestacions per atur				
SUBSI	0.1621 (0.791)	-0.0221 (0.140)	0.1602 (0.788)	-0.0532 (0.343)
DMAX	0.0827 (3.133)	..	0.0848 (3.223)	..
DURES	-4.1571 (0.010)	..	-4.2143 (0.010)	..
RATIO	-0.0213 (0.002)	..	-0.0211 (0.002)	..
Formació				
OCURSA	0.2989 (0.415)	0.9724 (1.794)	..	..
Raó d'abandonament de la feina				
RAU1	-0.4887 (1.633)	-0.4321 (2.032)	-0.4889 (1.638)	-0.4425 (2.100)
RAU2	-0.7402 (1.354)	-0.6531 (1.571)	-0.7367 (1.353)	-0.6916 (1.676)
RAU3	-1.5919 (1.180)	0.2571 (0.415)	-1.4477 (1.034)	0.2310 (0.371)
Branca d'activitat				
BRA2	-2.3308 (9.109)	-2.2365 (10.955)	-2.3229 (9.140)	-2.2353 (11.008)
BRA3	-2.7524 (6.920)	-2.4059 (7.329)	-2.7251 (6.820)	-2.3589 (7.216)
BRA4	-2.4561 (10.591)	-2.1432 (11.772)	-2.4364 (10.598)	-2.1291 (11.758)
Tipus de feina buscada				
OCBUS	0.3121 (1.113)	0.1799 (0.844)	..	..
Zona de residència				
BAR	0.3387 (1.368)	0.2439 (1.193)	0.2574 (1.101)	0.2103 (1.083)
LER	-0.1861 (0.392)	-0.2818 (0.705)	-0.2577 (0.531)	-0.3111 (0.785)
TAR	0.0424 (0.157)	-0.0510 (0.222)	-0.0209 (0.080)	-0.0895 (0.399)
Funció de versemblança				
	-181.23	-243.36	-181.92	-245.23
R ² de McFadden				
	0.5795	0.4354	0.5779	0.5689
Perc. de pred. correctes				
	90.42	88.06	90.42	87.92

En el quadre 5.7 es presenta un resum dels efectes de les variables representatives de les prestacions per atur (únicament, i degut a la major fiabilitat dels resultats, s'inclouen els efectes que té el fet de rebre o no prestacions i la durada màxima d'aquestes) en la probabilitat d'estar desocupat durant els diferents intervals temporals analitzats. A diferència del model línia de probabilitat -en el qual els paràmetres associats a les diverses variables explicatives expressen l'increment o la disminució de probabilitat per l'individu que posseeix aquesta característica-, el càlcul de la variació de probabilitats en el model probit no és immediat.

La funció de probabilitat en el model probit¹⁷⁷ segueix una funció de distribució normal estàndard ($\Phi(\cdot)$), és a dir,

$$F(x\beta) = \Phi(x\beta) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_{-\infty}^{x\beta} \exp(-t^2/2) dt$$

(5.1)

---

¹⁷⁷ Vegeu, per exemple, Amemiya (1981) per a una anàlisi detallada dels models amb variable dependent qualitativa.

i la variació de la probabilitat davant la modificació del valor de la variable explicativa i vé donada per

$$\frac{\delta \Phi(x\beta)}{\delta x_i} = \phi(\cdot) \beta_i$$

(5.2)

on $\phi(\cdot)$ representa el valor de la funció de densitat normal estàndar. Mitjançant aquest càlcul s'obtenen els resultats presentats en el quadre 5.7.

D'aquest quadre es desprén que l'efecte de la variable *D*MAX en la probabilitat de romandre desocupat durant un determinat període de temps és més gran que el del simple fet d'estar rebent o no prestacions per atur. Per altra banda, l'efecte de la durada màxima de les prestacions disminueix a mesura que es perllonga el període d'atur, l'augment en la probabilitat d'estar desocupat durant dotze mesos com a conseqüència de l'increment d'un mes en el període d'elegibilitat és menor que quan s'analitza la probabilitat de romandre en atur durant un període superior a tres mesos.

Quadre 5.7. Efecte del fet de rebre prestacions en la probabilitat d'estar desocupat

	≥ 3 mesos				≥ 6 mesos			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	(2)	(3)	(4)
Probabilitat d'estar aturat quan no existeix cap variable significativa	77,92	77,92	77,92	77,92	64,31	64,31	64,31	64,31
Variació de la probabilitat per ser receptor de prestacions per atur	13,22	11,36	13,35	11,01	12,41	9,49	11,99	8,82
Variació en la probabilitat quan augmenta en 1 mes la durada màxima	18,53	..	18,39	..	12,27	..	12,18	..

	≥ 12 mesos				≥ 24 mesos			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	(2)	(3)	(4)
Probabilitat d'estar aturat quan no existeix cap variable significativa	47,50	47,50	47,50	47,50	28,61	28,61	28,61	28,61
Variació de la probabilitat per ser receptor de prestacions per atur	No significativa				No significativa			
Variació en la probabilitat quan augmenta en 1 mes la durada màxima	7,02	..	7,07	..	3,17	..	3,25	..

Nota: Les diferents columnes (1) a (4) fan referència als quatre models plantejats anteriorment

3.2. Anàlisi segons sexe

Una vegada analitzats els possibles efectes que el fet de rebre prestacions econòmiques per atur, així com la durada d'aquestes i la seva quantia, pot provocar en la probabilitat de romandre en atur durant un cert període de temps, té interès plantejar si existeixen o no divergències en el comportament dels individus segons siguin homes o dones. En els quadres 5.8 i 5.9 es poden trobar els resultats obtinguts de l'estimació dels

models anteriors¹⁷⁸ per les dues submostres d'homes i dones, respectivament.

Quadre 5.8. Determinants de la probabilitat d'estar aturat. Homes

	≥3 mesos		≥6 mesos	
	(1)	(2)	(1)	(2)
CONSTANT	6.2692 (0.015)	5.5956 (0.013)	1.3314 (1.165)	1.0794 (0.976)
EDAT	-0.0122 (0.650)	-0.0097 (0.535)	-0.0055 (0.341)	-0.0052 (0.328)
RELPP	-0.3728 (0.766)	-0.2909 (0.620)	-0.0618 (0.144)	-0.0412 (0.097)
ECIV	0.6084 (1.225)	0.3615 (0.768)	0.8031 (1.771)	0.7345 (1.659)
Nivell d'estudis				
EST2	0.2118 (0.620)	0.1720 (0.513)	0.3099 (0.959)	0.2962 (0.928)
EST3	-1.3059 (2.587)	-1.2507 (2.516)	-0.5295 (1.140)	-0.5474 (1.179)
EST4	5.3622 (0.006)	5.3271 (0.006)	-0.1205 (0.169)	-0.1466 (0.205)
Experiència laboral				
ANYEXP	0.0035 (0.937)	0.0037 (0.988)	0.0025 (0.757)	0.0025 (0.759)
Prestacions per atur				
SUBSI	0.4481 (1.256)	0.5249 (1.498)	0.4803 (1.489)	0.4844 (1.509)
DMAX	0.7507 (5.992)	0.7174 (5.916)	0.5136 (6.517)	0.4983 (6.594)
DURES	-0.7726 (5.495)	-0.7487 (5.446)	-0.5299 (5.622)	-0.5172 (5.574)
RATIO	-0.0349 (5.178)	-0.0331 (5.107)	-0.0367 (4.699)	-0.0361 (4.710)
Formació				
OCURSA	0.7372 (0.530)	..	0.8954 (0.613)	..
Raó d'abandonament de la feina				
RAU1	0.4072 (0.751)	0.3633 (0.687)	0.5301 (0.947)	0.4938 (0.895)
RAU2	0.1949 (0.280)	0.1399 (0.204)	0.7956 (1.135)	0.7022 (1.017)
RAU3	0.0389 (0.026)	0.1036 (0.079)	-3.3851 (2.929)	-3.6228 (3.210)

(...)

¹⁷⁸ Donat el millor resultat obtingut en els models de les columnes (1) i (3), en l'estudi per sexes únicament s'analitzaran aquests dos models.

Quadre 5.8. (Continuació)

Branca d'activitat				
BRA2	-6.6115 (0.016)	-6.1413 (0.014)	-2.7719 (4.505)	-2.7056 (4.488)
BRA3	-6.6819 (0.016)	-6.3151 (0.015)	-3.4619 (5.361)	-3.3996 (5.389)
BRA4	-6.5287 (0.016)	-6.1598 (0.014)	-2.7351 (4.6371)	-2.7045 (4.660)
Tipus de feina buscada				
OCBUS	-0.6678 (1.838)	..	-0.4461 (1.209)	..
Zona de residència				
BAR	0.2919 (0.702)	0.5621 (1.455)	0.2969 (0.377)	0.5725 (1.485)
LER	0.8439 (0.974)	0.8704 (1.100)	0.0533 (0.052)	0.4182 (0.419)
TAR	0.3844 (0.922)	0.4429 (1.077)	0.7455 (1.703)	0.8815 (2.072)
Funció de versemblança				
	-64.14	-65.94	-73.97	-74.97
R ² de McFadden				
	0.6446	0.6346	0.6334	0.6285
Perc. de pred. correctes				
	88.21	88.21	88.89	87.88

Quadre 5.8 bis. Determinants de la probabilitat d'estar aturat. Homes

	≥12 mesos		≥24 mesos	
	(1)	(2)	(1)	(2)
CONSTANT	2.1147 (1.975)	1.9790 (1.896)	0.0882 (0.070)	0.6075 (0.529)
EDAT	-0.0005 (0.028)	0.0001 (0.004)	0.0028 (0.152)	0.0005 (0.026)
RELPP	-0.8647 (1.811)	-0.8982 (1.881)	0.1732 (0.312)	0.2081 (0.381)
ECIV	1.0639 (2.351)	1.0674 (2.340)	0.5703 (1.143)	0.5691 (1.171)
Nivell d'estudis				
EST2	-0.2296 (0.708)	-0.2327 (0.718)	0.5436 (1.236)	0.4971 (1.172)
EST3	-0.3049 (0.654)	-0.2977 (0.641)	0.3399 (0.477)	0.2906 (0.419)
EST4	0.5646 (0.870)	0.5164 (0.792)	0.6736 (0.712)	0.6307 (0.687)

(...)

Quadre 5.8 bis. (Continuació)

Experiència laboral				
ANYEXP	0.0081 (1.919)	0.0083 (1.956)	0.0528 (0.536)	0.0573 (0.593)
Prestacions per atur				
SUBSI	-0.3638 (1.178)	-0.3658 (1.184)	-0.2234 (0.623)	-0.1996 (0.569)
DMAX	0.2477 (4.942)	0.2484 (4.930)	0.0584 (0.283)	0.0486 (0.241)
DURES	-0.3826 (4.297)	-0.3855 (4.305)	-3.5006 (0.011)	-3.8865 (0.011)
RATIO	-0.0265 (2.492)	-0.0268 (2.494)	-0.0804 (0.004)	-0.0739 (0.004)
Formació				
OCURSA	0.2737 (0.310)	..	-0.0142 (0.012)	..
Raó d'abandonament de la feina				
RAU1	-0.2024 (0.401)	-0.2068 (0.410)	0.1971 (0.225)	0.1620 (0.197)
RAU2	-0.6713 (0.876)	-0.6662 (0.870)	-7.3219 (0.002)	-7.5138 (0.002)
RAU3	-6.9325 (0.023)	-7.1919 (0.024)	-6.4935 (0.001)	-5.9551 (0.001)
Branca d'activitat				
BRA2	-3.0535 (6.156)	-3.0487 (6.175)	-2.8950 (5.587)	-2.9019 (5.597)
BRA3	-3.3221 (6.555)	-3.3120 (6.576)	-3.2650 (6.294)	-3.2373 (6.214)
BRA4	-3.0712 (6.395)	-3.0759 (6.419)	-2.9798 (5.864)	-2.9261 (5.893)
Tipus de feina buscada				
OCBUS	-0.2431 (0.694)	..	0.5764 (1.217)	..
Zona de residència				
BAR	0.2737 (0.621)	0.4049 (1.003)	0.1386 (0.219)	-0.2403 (0.449)
LER	-1.6364 (1.555)	-1.5048 (1.453)	-0.4429 (0.412)	-0.8447 (0.832)
TAR	0.5043 (1.132)	0.5767 (1.334)	0.2751 (0.440)	-0.0486 (0.241)
Funció de versemblança				
	-72.47	-72.77	-47.96	-48.72
R ² de McFadden				
	0.6336	0.6321	0.6998	0.6951
Perc. de pred. correctes				
	90.23	90.23	94.61	94.61

En el cas dels homes la variable *SUBSI* indicativa de si reben o no prestacions per desocupació no és significativa en cap cas, mentre la resta de variables associades a la regulació de la prestació tenen un comportament semblant al de la mostra global, amb l'excepció de que ara cap d'aquestes resulta significativa en l'explicació de la probabilitat d'estar 24 o més mesos en atur.

A diferència de la mostra global de desocupats, en el cas dels homes no sembla tenir incidència la província de residència, mentre aquest efecte es manté per a les dones residents a Barcelona. La proporció més gran de dones actives en aquesta província en relació a la resta d'àrees geogràfiques i la taxa d'atur més gran existent a Barcelona podrien explicar aquest efecte nociu.

En el cas de les dones, destaca que, a diferència tant de la mostra global com del col·lectiu masculí, la variable *SUBSI* és significativa i positiva en la probabilitat d'estar desocupada durant dotze o més mesos, mentre a la resta de períodes temporals no sembla tenir cap efecte. Com passava a l'anàlisi del conjunt d'individus desocupats, la durada del període de dret reconegut té un efecte positiu que es manté en el cas de la probabilitat d'estar a l'atur durant 24 o més mesos. Aquest conjunt de circumstàncies podrien indicar que les dones presenten una superior tendència a restar desocupades fins el moment en el qual

finalitzen les prestacions per atur, el que pot explicar la durada esperada més elevada d'aquest col·lectiu en relació als homes. Factors com la inferior pressió financera a la qual s'enfronten, degut a que moltes d'aquestes no depenen solament dels guanys que obtinguin en el seu treball, i la possibilitat de que les dones decideixin abandonar la població activa després de perdre o abandonar el seu lloc de treball podrien explicar aquestes diferències de comportament.

Cal destacar el fet que únicament en el col·lectiu de dones, i per la probabilitat d'estar desocupada durant tres o més mesos i sis o més, la variable *EDAT* resulta significativa i amb signe positiu. En la resta de models plantejats aquesta variable no sembla tenir un efecte significatiu en la probabilitat de continuar a l'atur.

Quadre 5.9. Determinants de la probabilitat d'estar aturada. Dones

	≥3 mesos		≥6 mesos	
	(1)	(2)	(1)	(2)
CONSTANT	0.3222 (0.328)	0.4147 (0.424)	0.4812 (0.715)	0.4661 (0.694)
EDAT	0.0538 (2.504)	0.0537 (2.503)	0.0257 (1.969)	0.0259 (1.981)
RELPP	-0.2148 (0.329)	-0.2409 (0.370)	-0.1868 (0.432)	-0.1974 (0.456)
ECIV	-0.1052 (0.321)	-0.1187 (0.364)	0.0441 (0.189)	0.0287 (0.123)

(...)

Quadre 5.9. (Continuació)

Nivell d'estudis				
EST2	0.3822 (1.068)	0.3779 (1.059)	0.0067 (0.029)	0.0043 (0.019)
EST3	0.1496 (0.346)	0.1253 (0.290)	-0.3224 (1.024)	-0.3210 (1.021)
EST4	-0.5662 (0.949)	-0.5536 (0.923)	-0.1236 (0.256)	-0.1269 (0.263)
Experiència laboral				
ANYEXP	0.0004 (0.083)	0.0002 (0.041)	0.0045 (1.155)	0.0046 (1.174)
Prestacions per atur				
SUBSI	0.4727 (1.341)	0.4968 (1.415)	0.3898 (1.460)	0.3862 (1.447)
DMAX	0.6693 (5.775)	0.6688 (5.800)	0.3104 (5.876)	0.3101 (5.925)
DURES	-0.6615 (5.592)	-0.6609 (5.617)	-0.3296 (5.042)	-0.3293 (5.058)
RATIO	-0.0409 (6.405)	-0.0398 (6.405)	-0.0297 (5.231)	-0.0298 (5.244)
Formació				
OCURSA	2.2204 (0.004)	..	4.1051 (0.014)	..
Raó d'abandonament de la feina				
RAU1	-0.2368 (0.561)	-0.2222 (0.533)	-0.2198 (0.619)	-0.2119 (0.597)
RAU2	0.3855 (0.664)	0.3960 (0.687)	0.5793 (1.149)	0.5865 (1.163)
RAU3	-10.761 (0.008)	-10.947 (0.014)	-2.9220 (0.004)	-3.2957 (0.011)
Branca d'activitat				
BRA2	-1.9874 (3.736)	-2.0132 (3.733)	-1.6205 (5.386)	-1.6300 (5.428)
BRA3	0.8050 (0.001)	0.5609 (0.001)	-3.1863 (2.558)	-3.1772 (2.556)
BRA4	-1.7726 (3.627)	-1.8195 (3.670)	-1.5548 (6.039)	-1.5541 (6.055)
Tipus de feina buscada				
OCBUS	0.3424 (0.681)	..	-0.0974 (0.299)	..
Zona de residència				
BAR	1.2681 (3.353)	1.1999 (3.315)	0.6111 (2.550)	0.6306 (2.667)
LER	0.7822 (1.064)	0.7744 (1.073)	0.9429 (1.627)	0.9476 (1.628)
TAR	0.0712 (0.219)	0.0263 (0.083)	-0.0212 (0.083)	-0.0106 (0.042)
Funció de versemblança				
	-73.83	-74.07	-130.88	-131.23
R ² de McFadden				
	0.6142	0.6129	0.5030	0.5017
Perc. de pred. correctes				
	93.14	93.14	83.92	83.92

Quadre 5.9 bis. Determinants de la probabilitat d'estar aturada. Dones

	≥12 mesos		≥24 mesos	
	(1)	(2)	(1)	(2)
CONSTANT	0.8173 (1.307)	0.8517 (1.366)	1.5297 (2.256)	1.5725 (2.327)
EDAT	0.0155 (1.366)	0.0156 (1.366)	-0.0026 (0.232)	-0.0025 (0.220)
RELPP	0.0229 (0.057)	-0.0198 (0.050)	0.6153 (1.472)	0.5847 (1.406)
ECIV	-0.0106 (0.047)	-0.0246 (0.111)	0.0247 (0.101)	0.0091 (0.037)
Nivell d'estudis				
EST2	-0.3019 (1.391)	-0.2599 (1.210)	-0.4570 (1.993)	-0.4304 (1.897)
EST3	-0.4522 (1.417)	-0.4709 (1.479)	-0.2209 (0.668)	-0.2422 (0.736)
EST4	0.2578 (0.511)	0.2672 (0.532)	1.1751 (2.012)	1.1866 (2.022)
Experiència laboral				
ANYEXP	0.0029 (0.837)	0.0028 (0.811)	0.0070 (1.084)	0.0065 (1.002)
Prestacions per atur				
SUBSI	0.5036 (2.011)	0.4934 (1.979)	0.4194 (1.544)	0.4005 (1.484)
DMAX	0.1725 (4.761)	0.1754 (4.850)	0.0619 (1.996)	0.0669 (2.205)
DURES	-0.2488 (3.784)	-0.2491 (3.808)	-0.1163 (0.000)	-0.1492 (0.000)
RATIO	-0.0280 (3.484)	-0.0281 (3.502)	-0.1393 (0.003)	-0.1352 (0.002)
Formació				
OCURSA	5.4900 (0.010)	..	0.7938 (0.733)	..
Razó d'abandonament de la feina				
RAU1	-0.3158 (0.988)	-0.3094 (0.971)	-0.8306 (2.438)	-0.8278 (2.429)
RAU2	0.7192 (1.540)	0.6860 (1.481)	-0.5219 (0.807)	-0.5023 (0.784)
RAU3	1.1996 (0.001)	0.9572 (0.001)	3.9048 (0.000)	3.8982 (0.000)
Branca d'activitat				
BRA2	-1.8286 (6.472)	-1.8440 (6.566)	-2.1812 (6.663)	-2.2019 (6.764)
BRA3	-7.0647 (0.011)	-6.8905 (0.018)	-7.3031 (0.002)	-7.3024 (0.002)
BRA4	-1.9221 (7.935)	-1.9099 (7.919)	-2.4339 (8.443)	-2.4286 (8.445)
Tipus de feina buscada				
OCBUS	0.3146 (0.976)	..	0.2315 (0.595)	..

(...)

Quadre 5.9 bis. (Continuació)

Zona de residència				
BAR	0.5175 (2.231)	0.4959 (2.172)	0.3182 (1.151)	0.2858 (1.073)
LER	0.5387 (0.904)	0.5625 (0.965)	-0.4216 (0.728)	-0.4331 (0.745)
TAR	0.0649 (0.253)	0.0397 (0.156)	-0.0653 (0.211)	-0.1004 (0.3333)
Funció de versemblança				
	-143.71	-145.29	-123.42	-123.87
R ² de McFadden				
	0.5077	0.5023	0.5380	0.5363
Perc. de pred. correctes				
	83.45	83.21	86.99	86.99

De l'anàlisi anterior es desprèn la possibilitat de que les prestacions per atur i, potser de manera més important, la durada màxima d'aquestes, tinguin una influència positiva en la durada del període d'atur. Donat el caràcter aproximatiu dels resultats anteriors i les limitacions de les conclusions que se'n poden desprendre és interessant analitzar amb més detall l'efecte d'aquestes en la durada dels períodes d'atur individuals.

**4. L'EFECTE DE LES PRESTACIONS PER DESOCUPACIO
EN LA DURADA DE L'ATUR**

A l'apartat anterior s'han presentat els resultats d'un model d'elecció discreta en el qual la variable dependent assoleix valors 1 o 0 en funció de si l'individu està a l'atur durant un llarg període de temps. Tanmateix, aquest model, com ja s'ha indicat, s'ha de considerar com una senzilla aproximació a l'efecte que puguin tenir les prestacions econòmiques per desocupació en la durada de l'atur.

Per això, en aquesta secció s'analitza un model en el qual la variable dependent és la durada de l'atur mesurada en setmanes¹⁷⁹. Com ja s'ha indicat al capítol IV, el present treball segueix l'especificació de la forma reduïda del model, el que evita haver d'establir hipòtesis sobre algunes de les variables i formes funcionals i, per tant, s'eviten errades d'especificació.

Com ja s'ha assenyalat, el model de recerca d'ocupació és útil per a determinar les possibles variables que poden incidir en l'establiment del salari de reserva que, en definitiva, condicionarà la probabilitat d'abandonar la situació d'atur i, per tant, la durada del període de desocupació. La forma

---

¹⁷⁹ Aquest model coincideix amb el plantejat en l'apartat teòric.

funcional adoptada per la funció d'atzar -taxa d'escapament- serà la de Weibull¹⁸⁰.

4.1. Mostra global

En el quadre 5.9 es poden veure els resultats de l'estimació del model per a la mostra global. Les variables explicatives són les mateixes que s'han considerat en l'apartat anterior.

Novament, les variables representatives de les condicions individuals pel que fa a prestacions per atur són molt significatives. El fet de rebre un determinat nivell de prestacions econòmiques durant el període d'atur augmenta la durada d'aquest, és a dir, disminueix la taxa d'escapament, la probabilitat d'abandonar l'atur. Per altra banda, quan es rep una quantitat superior de diner en concepte de prestació la durada del període d'atur disminueix. Tanmateix, com ja s'ha dit a l'apartat anterior, aquest resultat s'ha de matisar. La variable *RATIO* no és, estrictament, una ratio de reemplaçament, és a dir, no té en compte la relació que existeix entre el volum rebut en concepte de prestació i el salari que es rebia anteriorment. La

---

¹⁸⁰ Vegeu l'últim apartat del Capítol IV per a més detall sobre aquesta forma funcional i els avantatges que comporta en relació a altres.

construcció d'aquesta variable suposa que tots aquells individus que es trobin en els sis primers mesos d'atur -i que tenen dret a prestació- tinguin un valor d'aquesta igual al 80%. Des d'aleshores i fins el dotzè mes passen a rebre un 70% de la base reguladora i, més tard, la quantia es redueix al 60%. Per això, existeix una correlació negativa entre durada màxima i la ratio de reemplaçament que s'ha definit, de manera que el signe associat a aquesta variable en el model estimat no indica solament la relació entre la quantitat rebuda i la durada de l'atur, sinó que incorpora l'efecte de la pròpia durada de la desocupació¹⁸¹. Tanmateix, no es pot descartar la possibilitat de que una quantia superior rebuda durant els sis primers mesos pugui ser utilitzada pels desocupats per buscar amb més intensitat un nou lloc de treball, el que vol dir que té més probabilitat de trobar una oferta acceptable. A partir de llavors, si encara continuen a l'atur, un cert desànim i les quantitats inferiors rebudes poden provocar una recerca menys activa i conduir a una perllongació de la desocupació fins el moment en què finalitzin les prestacions.

---

¹⁸¹ Quan es redueix la quantia equival a més temps en atur i, per tant, això podria explicar el signe negatiu associat a aquesta variable.

Quadre 5.10. Condicionants de la durada del període d'atur. Model Weibull

	(1)	(2)	(3)	(4)
CONSTANT	4.9176 (22.323)	4.9668 (20.931)	4.9258 (22.376)	4.9887 (21.246)
EDAT	0.0042 (1.235)	0.0072 (1.821)	0.0043 (1.244)	0.0070 (1.809)
RELPP	0.0588 (0.683)	0.1196 (1.080)	0.0615 (0.743)	0.1259 (1.150)
SEX	-0.1022 (1.481)	-0.2361 (2.763)	-0.9961 (1.476)	-0.2371 (2.783)
ECIV	0.0446 (0.649)	0.0813 (0.941)	0.0469 (0.688)	0.0784 (0.908)
Nivell d'estudis				
EST2	-0.0577 (0.829)	-0.0657 (0.720)	-0.0571 (0.824)	-0.0543 (0.597)
EST3	-0.0581 (0.673)	-0.1241 (1.050)	-0.0604 (0.705)	-0.1312 (1.112)
EST4	0.1246 (0.762)	0.1014 (0.410)	0.1286 (0.783)	0.1030 (0.415)
Experiència laboral				
ANYEXP	-0.0003 (0.327)	-0.0005 (0.581)	-0.0003 (0.370)	-0.0004 (0.493)
Prestacions per atur				
SUBSI	0.2184 (3.164)	0.1164 (1.521)	0.2219 (3.206)	0.1096 (1.434)
DMAX	0.0847 (8.795)	..	0.0849 (9.056)	..
DURES	-0.0724 (4.880)	..	-0.0723 (4.938)	..
RATIO	-0.0196 (10.175)	..	-0.0196 (10.127)	..
Formació				
OCURSA	-0.1082 (0.288)	0.3710 (0.611)	..	..
Raó d'abandonament de la feina				
RAU1	0.0395 (0.383)	-0.1629 (1.470)	0.0388 (0.377)	-0.1686 (1.541)
RAU2	0.1006 (0.648)	-0.2009 (0.965)	0.0985 (0.631)	-0.2151 (1.038)
RAU3	-0.3213 (0.676)	0.0914 (0.352)	-0.3185 (0.658)	0.0734 (0.283)
Branca d'activitat				
BRA2	-1.5870 (18.045)	-1.5476 (13.509)	-1.5857 (18.110)	-1.5495 (13.454)
BRA3	-1.9219 (16.371)	-1.8719 (12.546)	-1.9251 (16.672)	-1.8692 (12.444)
BRA4	-1.7556 (19.318)	-1.6584 (14.449)	-1.7563 (19.304)	-1.6546 (14.422)

(...)

Quadre 5.10. (Continuació)

Tipus de feina buscada				
OCBUS	0.0359 (0.442)	0.0474 (0.496)	..	..
Zona de residència				
BAR	0.2648 (2.933)	0.2945 (2.782)	0.2519 (3.051)	0.2860 (3.127)
LER	0.2224 (1.311)	0.0198 (0.104)	0.2108 (1.260)	0.0073 (0.040)
TAR	0.1577 (1.826)	0.0490 (0.480)	0.1506 (1.806)	0.3981 (0.420)
α	1.4863 (35.020)	1.1548 (31.060)	1.4847 (35.485)	1.1533 (31.249)
Funció de versemblança				
	-835.80	-1015.9	-835.99	-1016.8

Finalment, l'última de les variables relacionada amb les prestacions (*DURES*) és també significativa i de signe negatiu: una disminució del temps romanent de percepció -equivalent a una aproximació al moment de finalització del dret- augmenta la durada del període d'atur i, per tant, disminueix la taxa d'escapament. Com abans, la relació entre aquesta variable i la durada màxima de la prestació provoca que l'efecte que es volia recollir amb aquesta variable es vegi distorsionat. Per això, i sota la hipòtesi de que quan s'apropa el final del dret a prestació la probabilitat d'abandonar l'atur augmenta, es planteja un model en el qual la variable *DURES* és substituïda per *DURES1M* i *DURES2M*, és a dir, dues variables binàries amb valor

1 si a l'individu desocupat li queda solament 1 mes o 2 mesos, respectivament, per rebre prestacions. Els resultats palesen que cap de les dues variables resulta significativa de manera que no es pot dir que quan s'apropa el moment de finalització de les prestacions augmenti la probabilitat de trobar un nou lloc de treball, és a dir, la taxa d'escapament (vegeu quadre 5.11).

Quadre 5.11. Anàlisi de l'efecte del període de finalització de les prestacions

	(1)*
CONSTANT	4.8666 (22.011)
EDAT	0.0052 (1.499)
RELPP	0.0694 (0.801)
SEX	-0.1191 (1.708)
ECIV	0.0318 (0.466)
Prestacions per atur	
SUBSI	0.2607 (3.634)
DMAX	0.0662 (7.134)
DURES1M	0.3036 (0.971)
DURES2M	0.1047 (0.507)
RATIO	-0.0247 (14.309)
Funció de versemblança	-858.20

* El model inclou les mateixes variables que les del quadre 5.10 representatives del nivell d'estudis, experiència laboral, la raó per la qual va deixar el treball, la branca d'activitat, el tipus de feina que es busca i la província de residència.

Per altra banda, s'ha indicat la importància de l'anàlisi de la possible dependència temporal de la taxa d'escapament, és a dir, del paràmetre α . En els models estimats s'observa com el valor d' α és en tots els casos superior a 1, de manera que es pot parlar de l'existència d'una dependència temporal positiva de la taxa d'escapament, és a dir, la probabilitat de sortir de la situació d'atur augmenta a mesura que s'allarga el període d'atur. L'explicació d'aquest fet es troba en la possibilitat de que els individus desocupats disminueixin el seu salari de reserva a mesura que s'allarga el període d'inactivitat, amb el qual la probabilitat de que trobin una feina s'incrementa. L'efecte que pugui tenir la durada del propi període d'atur en la probabilitat de deixar la desocupació es posa de manifest a través de dos grans efectes de signe oposat. Per una banda, a mesura que s'allarga el període d'atur l'individu pateix un cert desànim en la recerca de feina que pot provocar una reducció d'aquesta activitat. Aquest fet, juntament amb els menors incentius per part dels empresaris per contractar persones desocupades durant un llarg període de temps, portaria a una dependència temporal negativa, és a dir, la taxa d'escapament o la probabilitat d'abandonar l'atur disminuiria a mesura que passa el període d'atur. Per altra banda, i en sentit oposat, l'activitat de recerca pot portar a l'individu a un millor coneixement de la distribució d'ofertes salarials en el mercat

de treball i, al mateix temps, a reduir les seves exigències salarials¹⁸². En definitiva, l'individu desocupat reduiria el seu salari de reserva a mesura que passa el període d'atur i, per tant, augmentaria la probabilitat de trobar una nova feina. De l'estimació del model que s'ha plantejat aquí sembla que es pot refusar la hipòtesi de dependència temporal negativa i, per tant, es pot dir que la taxa d'escapament no presenta una tendència decreixent a mesura que s'allarga el període d'atur¹⁸³.

Malgrat que el model de Weibull ha estat el més utilitzat per la literatura empírica sobre el tema, en el quadre 5.12 s'observen els resultats de l'estimació del mateix model on es considera que la taxa d'escapament segueix una funció de distribució log-logística (columna 1) o log-normal (columna 2). Els signes dels paràmetres associats no s'allunyen de la situació anterior i l'efecte de les variables representatives de les prestacions per desocupació en la durada del període d'atur resulten notablement semblants. Per tot això, no sembla que els

---

¹⁸² Cal recordar la importància d'assumir el supòsit de recerca sistemàtica en el model de recerca d'ocupació, hipòtesi que comportava, entre altres, un salari de reserva decreixent amb el temps.

¹⁸³ En el mateix sentit, Alba i Freeman (1990) tampoc troben evidència d'una dependència temporal negativa amb dades de l'*Encuesta de Condiciones de Vida y Trabajo* pel conjunt d'Espanya i per l'any 1985. En canvi, Andrés i García (1991) sembla que obtenen un efecte negatiu de la durada de la desocupació en la probabilitat d'abandonar la situació d'atur.

possibles efectes de les prestacions sobre la durada de l'atur depenguin en gran mesura de la forma funcional adoptada.

Quadre 5.12. Estimació amb altres formes funcionals

	Logística	Normal
CONSTANT	4.8431 (20.214)	4.5951 (17.868)
EDAT	0.0021 (0.552)	0.0054 (1.301)
RELPP	0.1245 (1.417)	0.0968 (1.046)
SEX	-0.0832 (1.129)	-0.1072 (1.357)
ECIV	0.0285 (0.403)	0.0325 (0.425)
Nivell d'estudis		
EST2	-0.0347 (0.462)	-0.0112 (0.141)
EST3	-0.1689 (1.633)	-0.1690 (1.595)
EST4	0.1114 (0.628)	0.1632 (0.879)
Experiència laboral		
AÑEXP	-0.0008 (1.049)	-0.0010 (1.185)
Prestacions per atur		
SUBSI	0.2702 (3.681)	0.2680 (3.294)
DMAX	0.1069 (12.194)	0.1045 (10.094)
DURES	-0.9662 (8.214)	-0.0968 (6.874)
RATIO	-0.0146 (8.853)	-0.0149 (7.541)
Formació		
OCURSA	-0.0098 (0.035)	0.0229 (0.061)

(...)

Quadre 5.12. (Continuació)

Raó d'abandonament de la feina		
RAU1	-0.0173 (0.144)	-0.0495 (0.354)
RAU2	0.1153 (0.688)	0.0685 (0.370)
RAU3	-0.2580 (0.721)	-0.2825 (0.731)
Branca d'activitat		
BRA2	-2.0161 (20.511)	-1.8564 (18.183)
BRA3	-2.2502 (17.442)	-2.0899 (14.684)
BRA4	-2.0931 (23.044)	-1.9321 (20.222)
Tipus de feina buscada		
OCBUS	-0.0620 (0.686)	-0.0785 (0.867)
Zona de residència		
BAR	0.2410 (2.717)	0.2971 (3.184)
LER	0.1932 (1.046)	0.2144 (1.061)
TAR	-0.0634 (0.697)	-0.0006 (0.006)
α	2.3109 (30.230)	1.2717 (37.987)
Funció de versemblança		
	-838.98	-848.59

Dels resultats de les estimacions anteriors es pot deduir que el fet de rebre prestacions per desocupació incrementa la durada del període d'atur entre un 9,5% i un 14,9% segons el model especificat¹⁸⁴, el que suposa de dos a tres mesos més

¹⁸⁴ Donada l'especificació del model plantejat, la variació percentual de la durada esperada de l'atur ve donada per la relació entre els paràmetres associats a cadascuna de les variables i el paràmetre representatiu de la

d'atur per aquells individus que es beneficien de les prestacions en relació a la mitjana¹⁸⁵. Per altra banda, un altre mes de durada màxima de les prestacions comporta un increment de la durada d'aproximadament, un 6%, és a dir, un mes i escaig.

4.2. Anàlisi segons sexe

L'anàlisi dels efectes que provoquen les prestacions per atur sobre la durada de la desocupació no condueix a resultats molt diferents tant si es tracta d'homes com de dones. En els quadres 5.13 i 5.14 es poden observar els resultats obtinguts de l'estimació dels models equivalents als del quadre 5.10 distingint la submostra d'homes i la de dones¹⁸⁶.

Totes les variables relacionades amb les prestacions per atur resulten significatives, encara que l'efecte sembla ser una

---

dependència temporal, és a dir, β/α .

¹⁸⁵ Alba i Freeman (1990) obtenen que l'efecte de ser elegibles per a rebre les prestacions per desocupació allarga la durada de l'atur entre quatre i sis mesos en relació als no elegibles.

¹⁸⁶ Cal assenyalar que, en el cas de la submostra de dones, s'ha eliminat del model la variable *RAU3* que prenia valor unitari quan el desocupat havia deixat l'ocupació amb motiu d'un expedient de suspensió per regulació d'ocupació o per servei militar. L'últim motiu no és un argument vàlid en el cas de les dones i la inclusió d'aquesta variable provoca la no convergència del procés iteratiu d'estimació. Per això, i donada l'escassa importància que en la resta de models estimats sembla tenir aquesta variable, la seva exclusió en l'especificació no sembla que provoqui cap distorsió en els resultats obtinguts.

mica superior en el cas de la submostra de dones que en el col·lectiu masculí¹⁸⁷. Novament, el comportament de les dones en el procés de recerca d'una nova feina quan estan en la situació d'atur -de la mateixa manera que passava quan s'analitzava el model probit- es veu més influït per la percepció del subsidi d'atur que en el cas dels homes. Sens dubte, això confirmaria la hipòtesi de què a les dones existeix una probabilitat superior de que les prestacions comportin un perllongament no productiu de la desocupació, que condueix, en molts casos, a un posterior abandonament -quan ha finalitzat el període de dret a prestació- de la població activa.

Quadre 5.13. Condicionants de la durada del període d'atur. Model Weibull. Homes

	(1)	(2)	(3)	(4)
CONSTANT	4.8548 (11.612)	4.6865 (10.346)	4.8352 (12.061)	4.6496 (11.174)
EDAT	-0.0017 (0.292)	-0.0001 (0.020)	-0.0015 (0.263)	0.0016 (0.024)
RELPP	0.0639 (0.404)	0.2531 (1.044)	0.0576 (0.370)	0.2476 (1.030)
ECIV	0.1829 (1.178)	0.0652 (0.295)	0.1802 (1.186)	0.0633 (0.287)
Nivell d'estudis				
EST2	0.0597 (0.494)	-0.0072 (0.047)	0.0556 (0.460)	-0.0098 (0.064)
EST3	-0.0636 (0.383)	-0.2841 (1.400)	-0.0566 (0.351)	-0.2728 (1.386)
EST4	-0.1259 (0.426)	0.1314 (0.257)	-0.1307 (0.447)	0.1107 (0.218)

(...)

¹⁸⁷ Malgrat que l'estimació dels models de les columnes (2) i (4) pel que fa a les dones no condueix a valors significatius del paràmetre associat a la variable *SUBSI*.

Quadre 5.13. (Continuació)

Experiència laboral				
ANYEXP	-0.0000 (0.006)	-0.0006 (0.491)	0.0004 (0.029)	-0.0006 (0.502)
Prestacions per atur				
SUBSI	0.1962 (1.739)	0.2043 (1.719)	0.1971 (1.747)	0.2028 (1.719)
DMAX	0.1132 (7.393)	..	0.1128 (7.439)	..
DURES	-0.0935 (4.761)	..	-0.0943 (4.829)	..
RATIO	-0.0198 (7.572)	..	-0.0196 (7.547)	..
Formació				
OCURSA	-0.1992 (0.312)	-0.1465 (0.229)	..	..
Raó d'abandonament de la feina				
RAU1	0.2111 (0.960)	0.0029 (0.014)	0.2082 (0.940)	0.0017 (0.008)
RAU2	-0.1058 (0.348)	-0.3552 (0.892)	-0.1039 (0.339)	-0.3482 (0.882)
RAU3	-0.1226 (0.250)	-0.3933 (1.096)	-0.1178 (0.246)	-0.4063 (1.131)
Branca d'activitat				
BRA2	-1.9301 (11.756)	-1.7208 (7.856)	-1.9320 (11.984)	-1.7199 (7.881)
BRA3	-2.2176 (13.646)	-2.0684 (8.989)	-2.2171 (14.177)	-2.0677 (9.075)
BRA4	-2.0129 (12.559)	-1.8543 (8.558)	-2.0204 (12.627)	-1.8594 (8.588)
Tipus de feina buscada				
OCBUS	-0.0359 (0.296)	-0.0571 (0.381)	..	..
Zona de residència				
BAR	0.2826 (1.688)	0.5669 (2.767)	0.2990 (2.217)	0.5926 (3.516)
LER	0.2153 (0.649)	0.4411 (1.299)	0.2194 (0.698)	0.4678 (1.460)
TAR	0.3817 (2.396)	0.3423 (1.690)	0.3946 (2.601)	0.3621 (1.954)
α	1.5617 (21.744)	1.1519 (18.779)	1.5608 (21.750)	1.1520 (18.869)
Funció de versemblança				
	-330.08	-420.23	-330.29	-420.35

Quadre 5.14. Condicionants de la durada del període d'atur. Model Weibull. Dones

	(1)	(2)	(3)	(4)
CONSTANT	4.9898 (18.544)	5.1482 (16.733)	5.0126 (18.614)	5.1844 (16.786)
EDAT	0.0068 (1.375)	0.0087 (1.459)	0.0069 (1.475)	0.0094 (1.742)
RELPP	-0.0405 (0.249)	0.0612 (0.286)	-0.0500 (0.312)	0.0445 (0.206)
ECIV	-0.0260 (0.263)	0.0441 (0.357)	-0.0300 (0.308)	0.0224 (0.187)
Nivell d'estudis				
EST2	-0.1792 (1.845)	-0.1716 (1.421)	-0.1714 (1.760)	-0.1345 (1.100)
EST3	-0.0549 (0.532)	-0.0909 (0.657)	-0.0609 (0.591)	-0.1040 (0.741)
EST4	0.1568 (0.656)	0.0499 (0.184)	0.1573 (0.652)	0.0551 (0.197)
Experiència laboral				
ANYEXP	-0.0003 (0.202)	-0.0004 (0.339)	-0.0003 (0.243)	-0.0001 (0.128)
Prestacions per atur				
SUBSI	0.2815 (2.906)	0.1181 (1.124)	0.2881 (3.020)	0.1130 (1.084)
DMAX	0.0672 (5.425)	..	0.0683 (5.577)	..
DURES	-0.0599 (3.021)	..	-0.0605 (3.079)	..
RATIO	-0.0203 (7.723)	..	-0.0203 (7.675)	..
Formació				
OCURSA	0.0565 (0.109)	0.6602 (0.208)	..	..
Raó d'abandonament de la feina				
RAU1	-0.0744 (0.599)	-0.3325 (2.270)	-0.0785 (0.629)	-0.3476 (2.374)
RAU2	0.1666 (0.793)	-0.2110 (0.826)	0.1565 (0.742)	-0.2471 (0.966)
Branca d'activitat				
BRA2	-1.3596 (11.581)	-1.4484 (9.923)	-1.3586 (11.743)	-1.4529 (10.029)
BRA3	-1.5417 (2.716)	-2.0534 (1.455)	-1.5621 (2.749)	-2.1177 (1.412)
BRA4	-1.6205 (14.577)	-1.5884 (11.064)	-1.6235 (14.551)	-1.5833 (10.981)
Tipus de feina buscada				
OCBUS	0.1121 (0.758)	0.2279 (1.418)	..	..

(...)

Quadre 5.14. (Continuació)

Zona de residència				
BAR	0.2538 (2.338)	0.1900 (1.480)	0.2321 (2.199)	0.1567 (1.360)
LER	0.2870 (1.629)	-0.0841 (0.362)	0.2677 (1.504)	-0.1015 (0.442)
TAR	-0.0090 (0.079)	-0.0926 (0.717)	-0.0247 (0.223)	-0.1214 (1.022)
α	1.5010 (25.428)	1.2007 (23.953)	1.5002 (25.363)	1.1936 (23.855)
Funció de versemblança	-487.38	-581.23	-487.80	-583.73

L'anàlisi d'un model equivalent al del quadre 5.11, és a dir, en el qual es substitueix la variable *DURES* per dues variables dicotòmiques, *DURES1M* i *DURES2M*, per a les dues submostres d'homes i dones, indica que no es pot parlar d'un efecte significatiu de l'aproximació del moment de finalització de les prestacions en la probabilitat d'abandonar la desocupació ja que cap de les dues variables és significativa.

Per sexes, el fet de rebre prestacions per desocupació provoca un augment de la durada esperada dels períodes d'atur del 12,5% al 17,7%, quan fa referència als homes, i d'un percentatge que oscil·la entre el 18% i el 19% per a les dones. Aquest efecte

es tradueix en un increment d'entre dos i tres mesos pel que fa als homes que reben prestacions -augment més semblant al de la mostra global- i, pel cas del col·lectiu femení, això es tradueix en un augment de la durada esperada del període d'atur al voltant d'uns quatre mesos.

Per altra banda, l'allargament d'un mes en la durada màxima de les prestacions per desocupació comporta una durada de l'atur aproximadament d'un 7% superior en els homes (el que es tradueix en un increment de la durada de l'atur una mica superior a un mes) i una mica més del 4% en les dones (augment d'un mes).

En definitiva, doncs, del conjunt d'estimacions anteriors sembla obtenir-se un clar efecte positiu del fet de rebre prestacions, com també de la durada màxima d'aquestes, en la durada dels períodes de desocupació individuals. Segons això, el sistema de prestacions comportaria una recerca de feina més perllongada que es posa de manifest tant en el cas dels homes com de les dones. En canvi, la quantia reconeguda en concepte de prestació -com en l'anàlisi de l'apartat anterior- té un efecte negatiu sobre la durada del període d'atur, amb el que, un increment de la quantia atorgada per aquest concepte augmentaria la probabilitat d'escapament de la situació d'atur. Malgrat tot, com ja s'ha anat dient en aquest capítol, qualsevulla conclusió

que faci referència a aquesta variable s'ha de matisar per les limitacions inherents a la seva forma de càlcul.

4.3. Aproximació als efectes del subsidi en la taxa d'atur

Amb els resultats obtinguts en l'apartat anterior i l'avaluació del pes que pot tenir la variació de la durada esperada en la tendència seguida per la taxa d'atur -vegeu capítol III-, es pot valorar, de manera aproximativa, la incidència que pot tenir el fet de rebre prestacions i les modificacions en la durada d'aquestes en la taxa d'atur de Catalunya.

Pel que fa a la mostra global, s'ha assenyalat que el fet de rebre prestacions provoca un increment de la durada esperada de l'atur que fluctua entre un 9,5% i un 14,9%. En el capítol III s'analitzava la participació de la variació en la durada esperada en la tendència seguida per la taxa d'atur. Seguint aquesta anàlisi, en el quart trimestre de 1990 l'augment de la durada esperada contribueix en un 32,07% a l'augment enregistrat en la taxa d'atur (passa de 12,4% a 12,7% en el tercer i quart trimestre, respectivament). Segons això, i sota la hipòtesi restrictiva de que les prestacions no afecten als fluxos

d'entrada en la desocupació¹⁸⁸, la taxa d'atur s'incrementa entre un 29,6% i un 46,4% degut a la presència de prestacions per atur¹⁸⁹. La interpretació més adequada d'aquests resultats és que, ja que es tracta d'una anàlisi dinàmica, la variació en la durada esperada hagués estat entre un 9,5% i 14,9% inferior si no existissin prestacions i, com a conseqüència, la taxa d'atur hauria augmentat entre el 29,6% i 46,4% menys entre el tercer i el quart trimestre de 1991, és a dir, la taxa d'atur passaria a ser del 12,49% o del 12,54% el quart trimestre de 1990 en comptes del 12,7%. Malgrat que aquest efecte sembla reduït, cal pensar que en moments de gran creixement de la taxa d'atur -com, per exemple, passa en el quart trimestre de 1992- els augments palesats en aquesta es podrien veure sensiblement afectats.

---

¹⁸⁸ En el Capítol I s'han plantejat les possibles vies per les quals els fluxos d'entrada a l'atur es poden veure modificats substancialment com a conseqüència de l'existència d'un determinat volum de prestacions econòmiques durant la situació d'atur.

¹⁸⁹ Cal remarcar les simplificacions adoptades en aquest càlcul i, per tant, el resultat obtingut s'ha d'interpretar de manera acurada.

ANNEX 5.1. DEFINICIO DE LES VARIABLES UTILITZADES

Condicions sòcio-demogràfiques

EDAT: edat de l'individu en el moment de l'enquesta

RELPP: relació amb la persona principal. Variable que pren valor 1 quan es tracta de la persona principal del grup familiar

SEX: sexe de l'individu desocupat. Pren valor 1 en el cas dels homes

ECIV: estat civil. Variable que és igual a 1 si està casat

Nivell d'estudis

EST1: estudis iguals o inferiors al nivell 2, equivalent a sense estudis o amb estudis primaris

EST2: estudis del nivell 3 o 4. Nivell batxillerat

EST3: nivell 5 o 6. Formació professional

EST4: nivell d'estudis igual o superior al nivell 7. Estudis universitaris

Experiència laboral

ANYEXP: període d'experiència laboral anterior. Mesos treballats en l'última ocupació

Prestacions per atur

SUBSI: variable indicativa de la percepció o no del subsidi d'atur. Agafa valor 1 si l'individu declara que rep prestacions per atur

ELIGI: variable representativa de si l'individu ha estat elegible en algun moment de l'actual període d'atur per a rebre prestacions per desocupació

DMAX: durada màxima de les prestacions per atur a nivell individual. Nombre de mesos d'elegibilitat

DURES: període de prestacions restant. Nombre de mesos que li resten a l'individu desocupat de percepció del subsidi

RATIO: quantia de la prestació atorgada. 80% en els primers sis mesos de prestació, 70% fins el mes dotze i 60% en els altres mesos

Formació

OCURSA: variable indicativa de la realització de cursos formatius. Variable que agafa valor 1 si declara que realitza activitats de formació permanent

Raó d'abandonament de l'ocupació

RAU1: variable dicotòmica que agafa valor 1 si l'individu ha deixat l'ocupació per finalització del contracte

RAU2: variable que pren valor unitari si l'aturat ha deixat l'ocupació anterior de forma voluntària

RAU3: variable binària amb valor igual a 1 quan ha deixat l'ocupació per raó d'un expedient de suspensió per regulació d'ocupació o per tenir que fer el servei militar

RAU4: variable que pren valor 1 si el motiu de deixar l'anterior feina és qualsevol altre diferent als anteriors

Branca d'activitat

BRA1: variable que és igual a 1 si l'individu treballava abans al sector primari

BRA2: igual a 1 si treballava en activitats del sector industrial

BRA3: variable que agafa valor 1 si treballada a la construcció

BRA4: variable que és igual a 1 si treballava en activitats de serveis

Tipus de feina que es busca

OCBUS: variable que és igual a 1 si l'ocupació que busca és únicament de jornada completa

Zona de residència

BAR: igual a 1 si resideix a la província de Barcelona

GI: 1 si resideix a Girona

LER: igual a 1 si resideix a Lleida

TAR: 1 si resideix a Tarragona, zero en el cas contrari

En tots els models especificats les variables fictícies que s'han deixat de banda són: dones, diferent de la persona principal, no casats, sense estudis, ocupació anterior al sector primari, resident a la província de Girona, altres motius d'abandonament de l'ocupació i que no busquen exclusivament una feina de jornada completa.

ANNEX 5.2. QÜESTIONARI DE L'ENCUESTA DE POBLACION ACTIVA

Mod - E.P.A. - C

INSTITUTO NACIONAL DE ESTADISTICA

ENCUESTA DE POBLACION ACTIVA

CICLO nº ..... TRIMESTRE nº ..... / ..... SEMANA .....

Nº DE CUESTIONARIOS DE LA VIVIENDA

FECHA DE LA ENTREVISTA ..... DE ..... 19.....

DIRECCION POSTAL DE LA VIVIENDA:

..... Municipio .....

..... Calle plaza ..... nº ..... Planta o piso ..... Puerta, etc. ....

IDENTIFICACION DEL CUESTIONARIO:

Provincia .....

Sección .....

D.C. ....

Nº de orden de la vivienda .....

	_ _ _
_ _ _ _ _	
	_ _
	_ _ _

ENTREVISTA REALIZADA POR:

Entrevistador D. ....

CUESTIONARIO REVISADO POR:

Inspector de Entrevistadores D. ....

DATOS DE CONTROL

Clave entrevista anterior .....

Clave entrevista actual .....

Informante .....

Personas de la vivienda:

Menores de 16 años .....

De 16 y más años .....

Observaciones .....

	_ _
	_ _
	_ _ _
	_ _ _
	_ _ _

I. MENORES DE 16 AÑOS

2

DATOS DE LA PERSONA NUMERO

- 1.- Nombre .....
- 2.- Nacimiento.
 Día ..... Mes ..... Año .....
- Edad ..... años
- 3.- Relación con la persona principal (Especificar) .....
- 4.- Sexo.
 Varón ... 1   Mujer ... 6
- 5.- Nacionalidad.
 Española ..... 1 *Pasar a 7*
 Extranjera 6
- 6.- Para extranjeros: ¿País de nacionalidad? .....
- 7.- ¿Realizó durante la semana pasada algún trabajo como asalariado, por su cuenta o como ayuda familiar?
 Sí ... 1   No ... 6 *Pasar a 9*
- 8.- ¿Cuántas horas dedicó durante la semana pasada al trabajo al que nos estamos refiriendo?
 ..... Horas

SOLO EN EL SEGUNDO TRIMESTRE DE CADA AÑO

- 9.- ¿Cuál era el lugar de residencia hace exactamente un año? (Para menores de un año, lugar de residencia de la madre en el momento de nacer).
 Municipio (Especificar) .....
- El mismo que en la actualidad 1
 - Distinto 6
- Si es distinto, provincia (o país, si es en el extranjero)* .....

☆☆☆

DATOS DE LA PERSONA NUMERO

- 1.- Nombre .....
- 2.- Nacimiento.
 Día ..... Mes ..... Año .....
- Edad ..... años
- 3.- Relación con la persona principal (Especificar) .....
- 4.- Sexo.
 Varón ... 1   Mujer ... 6
- 5.- Nacionalidad.
 Española ..... 1 *Pasar a 7*
 Extranjera 6
- 6.- Para extranjeros: ¿País de nacionalidad? .....

- 7.- ¿Realizó durante la semana pasada algún trabajo como asalariado, por su cuenta o como ayuda familiar?
 Sí ... 1   No ... 6 *Pasar a 9*

- 8.- ¿Cuántas horas dedicó durante la semana pasada al trabajo al que nos estamos refiriendo?
 ..... Horas

SOLO EN EL SEGUNDO TRIMESTRE DE CADA AÑO

- 9.- ¿Cuál era el lugar de residencia hace exactamente un año? (Para menores de un año, lugar de residencia de la madre en el momento de nacer).
 Municipio (Especificar) .....
- El mismo que en la actualidad 1
 - Distinto 6
- Si es distinto, provincia (o país, si es en el extranjero)* .....

☆☆☆

DATOS DE LA PERSONA NUMERO

- 1.- Nombre .....
- 2.- Nacimiento.
 Día ..... Mes ..... Año .....
- Edad ..... años
- 3.- Relación con la persona principal (Especificar) .....
- 4.- Sexo.
 Varón ... 1   Mujer ... 6
- 5.- Nacionalidad.
 Española ..... 1 *Pasar a 7*
 Extranjera 6
- 6.- Para extranjeros: ¿País de nacionalidad? .....
- 7.- ¿Realizó durante la semana pasada algún trabajo como asalariado, por su cuenta o como ayuda familiar?
 Sí ... 1   No ... 6 *Pasar a 9*
- 8.- ¿Cuántas horas dedicó durante la semana pasada al trabajo al que nos estamos refiriendo?
 ..... Horas

SOLO EN EL SEGUNDO TRIMESTRE DE CADA AÑO

- 9.- ¿Cuál era el lugar de residencia hace exactamente un año? (Para menores de un año, lugar de residencia de la madre en el momento de nacer).
 Municipio (Especificar) .....
- El mismo que en la actualidad 1
 - Distinto 6
- Si es distinto, provincia (o país, si es en el extranjero)* .....

2

II. PERSONAS DE 16 Y MAS AÑOS

1

DATOS DE LA PERSONA NUMERO

VARIACION.

- Alta 1
- Baja en el trimestre actual 2
- Baja en trimestres anteriores 3
- Sin cambio 4

A GENERALES.

- 1.- Nombre .....
- 2.- Primer apellido .....
- 3.- Segundo apellido .....
- 4.- Nacimiento.

Die ..... Mes ..... Año .....

Edad ..... años

5.- Relación con la persona principal.

- Persona principal 1
- Cónyuge de la persona principal 2
- Hijo/a, hijastro/a 3
- Yerno o nuera 4
- Nieto/a, nieto/a político/a 5
- Padre, madre, suegro o suegra 6
- Otro pariente de la persona principal 7
- Persona del servicio doméstico 8
- Otra persona no emparentada con la persona principal 9

6.- Sexo.

Varón ... 1 Mujer ... 6

7.- Estado civil.

Soltero ... 1 Viudo ... 3
 Casado ... 2 Sep. o div. 4

8.- Nacionalidad.

Española 1   *Pasar a C-1*
 Extranjera 6

B PARA EXTRANJEROS.

1.- ¿País de nacionalidad?. (Especificar) .....

2.- ¿Es militar destacado en territorio extranjero o diplomático?.

Si ... 1   *Fin de encuesta* No ... 6

3.- ¿Piensa que el período total de su permanencia en España será superior a un año?

Si ... 1 No ... 6   *Fin de encuesta*

C ESTUDIOS.

1.- Estudios terminados. (Especificar) .....

2.- ¿Ha recibido durante las cuatro últimas semanas algún curso de formación o enseñanza?.

- No ha seguido ninguno 1
- Recibió algún tipo de enseñanza reglada:
  - E.G.B., B.U.P. o equivalente 2   *Pasar a D-1*
  - Formación Profesional 3
  - Universitaria 4
  - De otro tipo 5   *Pasar a D-1*
- Escolar o estudiante en período de vacaciones 6
- Estaba preparando oposiciones 7
- Siguió una enseñanza no reglada relacionada con alguna actividad o profesión 8

3.- ¿Dónde recibió esta enseñanza?.

- En un centro específico 1
- En la propia empresa donde trabaja 2
- Sistema mixto (en un centro y en la propia empresa) 3
- Otra forma (domicilio, por correspondencia, etc.) 4

4.- ¿Cuál era el principal objetivo de la enseñanza recibida en las cuatro últimas semanas?.

- Proporcionar una preparación profesional inicial:
  - Por estar en período de aprendizaje en el puesto de trabajo ya alcanzado 1
  - Por otros motivos 2
- Formación permanente o actualización de conocimientos 3
- Preparación para un cambio en la actividad o profesión 4
- Otro objetivo 5

D ACTIVIDAD.

1.- En relación con la actividad, ¿en qué situación se encontraba la semana pasada?.

- Cumplía el servicio militar 1
- Realizó algún trabajo (remunerado, por su cuenta o como ayuda familiar) en el territorio nacional durante al menos una hora
  - En su ocupación principal 2   *Pasar a E-1*
  - En una ocupación secundaria, no habiendo trabajado en la principal 3
- Trabajaba en el extranjero 4   *Pasar a 3*
- Tenía empleo y no trabajó 5   *Pasar a 5*
- No trabajó, está disponible y busca empleo 6   *Pasar a F-1*
- No trabajó, está disponible y no busca empleo 7   *Pasar a F-2*
- Otra situación 8

2.- Además de cumplir el servicio militar, ¿realizó alguna actividad laboral la semana pasada, aunque sólo fuera durante una hora?.

Si ... 1   *Pasar a E-1* No ... 6   *Pasar a I-1*

3.- ¿Se ha ido a vivir al extranjero por un período superior a un año?.

Si ... 1 No ... 6   *Pasar a E-1*

4.- ¿Es militar o diplomático?.

Si ... 1   *Pasar a E-1* No ... 6   *Fin de encuesta*

5.- ¿Por cuál de los siguientes motivos no trabajó?.

- Por tener un empleo que aún no había comenzado 1   *Pr 1-1*
- Por otras causas 2

E CARACTERISTICAS DEL EMPLEO.

1.- En su empleo principal, ¿cuál es la ocupación o el oficio que desempeña? (Precisar lo más posible: Ej. mecánico electricista de automóviles).....

¿Cuál es su categoría profesional o el nivel de su puesto de trabajo? (Precisar lo más posible: Ej. oficial de segunda, maestro, cajero, etc.) .....

2.- Refiriéndonos igualmente a su empleo principal, ¿cuál es la actividad del establecimiento en el que trabaja? (Precisar lo más posible) .....

Nombre o razón social .....

3.- La actividad del establecimiento tiene carácter

- Continuo a lo largo del tiempo 1
- Estacional 6

4.- ¿Cuál es la provincia donde está ubicado el establecimiento? (Si es en el extranjero, indicar el país) .....

5.- ¿Cuál es su situación profesional?

- Empleador 1
  - Empresario sin asalariados o trabajador independiente 2
  - Miembro de una cooperativa 3
  - Ayuda familiar 4
  - Asalariado sector público 5
  - Asalariado sector privado 6
  - Otra (Describir) .....
- } Pasar a 9
- ..... 7 Pasar a 9

Excepciones: { Si 1 en D-1, pasar a I-1
Si 4 en D-1, pasar a J

6.- ¿Dónde trabaja?.

- Administración Central 1
  - Administraciones de Seguridad Social 2
  - Administración de Comunidad Autónoma 3
  - Administración Local 4
  - Empresas Públicas e Instituciones Financieras Públicas 5
  - Otras (Especificar) .....
- 6

7.- ¿Cómo es su contrato o relación laboral?.

- De duración indefinida:
    - Permanente a lo largo del tiempo 1
    - Discontinuo 2
  - Temporal:
    - De aprendizaje, formación o práctica 3
    - Estacional o de temporada 4
    - Otro tipo 5
- } Pasar a 9

8.- ¿Por qué motivo tiene un contrato o relación laboral temporal?.

- Por no haber podido encontrar un empleo permanente 1
- Por no haber querido un empleo permanente 2
- Por otras razones 3
- Desconoce el motivo 4

9.- El trabajo a que se refiere es:

- A tiempo completo 1
- A tiempo parcial debido a:
  - El entrevistado sigue cursos de educación escolar o capacitación profesional 2
  - Enfermedad o incapacidad propia 3
  - No ha podido encontrar un trabajo a jornada completa 4
  - No quiso un trabajo a jornada completa 5
  - Otras razones 6
  - Desconoce el motivo 7

10.- ¿Cuántas horas dedicó durante la semana pasada al trabajo al que nos estamos refiriendo?.

..... horas

11.- ¿Cuántas horas semanales dedica normalmente a esta actividad?.

..... horas

12.- Cuando sean distintos los números de horas en 10 y 11, ó el número de horas en la semana pasada sea cero, ¿cuál es la principal razón por la cual, durante la semana pasada, ha dedicado a la actividad a que nos estamos refiriendo un número de horas distinto del habitual o no le ha dedicado ninguna?.

Razones si la persona le ha dedicado menos horas o no ha trabajado.

- Conflicto laboral 1
- Regulación de empleo con suspensión 2
- Regulación de empleo con reducción de jornada 3
- Párro parcial por razones técnicas o económicas 4
- Comienzo o cese 5
- Enfermedad 6
- Permiso de maternidad 7
- Vacaciones, permiso, fiestas, etc. 8
- Suspensión de empleo y sueldo ... 9
- Mal tiempo 10
- Circunstancias o conveniencias personales 11
- Jornada de verano, horario variable o similar 12
- Haber recibido enseñanza o formación 13
- Otras causas 14

Razones si la persona ha trabajado más horas.

- Horario variable o flexible 15
- Horas extraordinarias 16
- Otras razones 17

1.- Tiempo que lleva trabajando en el empleo al que nos estamos refiriendo.

Menos de un año. Núm. de meses: _____

Un año o más. Núm. de años: _____

1.- ¿Ha realizado durante la semana pasada otro u otros trabajos?

Sí ... 1 No ... 6 Pasar a 15

Actividad del establecimiento. (Describir. Si son varios, sólo la de aquél al que dedicó mayor número de horas) _____

¿Cuántas horas dedicó a este o estos trabajos? (Incluir todas las horas aunque correspondan a varios trabajos) _____ horas

¿Está buscando otro empleo o situación?

Sí ... 1 No ... 6 Pasar a H-1

¿Por qué razón busca empleo?

- Por inseguridad en su empleo actual 1
  - Por considerar su actividad actual como provisional 2
  - Para complementar el empleo que tiene 3
  - Por mejorar las condiciones de su actual empleo (en cuanto a horario, ganancias, perjuicio para su salud, etc.) 4
  - Por otras razones 5
- } Pasar a G-2

PERSONAS SIN EMPLEO.

¿En qué situación se encontraba antes de la búsqueda de empleo?

- Trabajaba 1 Pasar a 3
- Era estudiante 2
- Cumplía el servicio militar 3
- Se ocupaba del hogar 4
- Otra situación 5

¿Ha realizado anteriormente algún trabajo, ya sea como asalariado, por su cuenta o como ayuda familiar?

Sí ... 1 No ... 6 Pasar a G

Número aproximado de meses transcurridos desde que dejó el último empleo.

_____ meses. Si 36 ó más pasar a G

¿Cuál fue la causa de que lo dejara?

- Haber finalizado el contrato:
  - De temporada o estacional 1
  - De otro tipo 2
- Despido por regulación de empleo 3
- Despido por reconversión 4
- Despido por otras causas 5
- Suspensión por regulación 6
- Tener que cumplir el servicio militar 7
- Jubilación anticipada por razones económicas 8
- Retiro por enfermedad o incapacidad física 9
- Jubilación o retiro por otras causas distintas de las indicadas 10
- Haber cesado en el ejercicio de una actividad por cuenta propia 11
- Lo dejó voluntariamente 12
- Por otras causas 13

5.- ¿Cuál era la última ocupación u oficio que desempeñaba? (Precisar lo más posible) _____

6.- ¿Cuál era la actividad del establecimiento en el que trabajaba? (Precisar lo más posible) _____

7.- ¿Cuál era su situación profesional?

- Empleador 1
- Empresario sin asalariados o trabajador independiente 2
- Miembro de cooperativa 3
- Ayuda familiar 4
- Asalariado sector público 5
- Asalariado sector privado 6
- Otra (Describir) 7

8.- ¿Durante cuánto tiempo estuvo trabajando en su último empleo?

Menos de un año. Núm. de meses: _____

Un año o más. Núm. de años: _____

G) BUSQUEDA DE EMPLEO.

1.- Sólo para clasificados 7 u 8 en D-1. En otro caso, pasar a la pregunta G-2

¿Por qué razón no busca empleo?

- Cree que no encontrará trabajo, no habiéndolo buscado nunca 1
  - Cree que no encontrará trabajo, habiéndolo buscado anteriormente 2
  - No sabe donde dirigirse para encontrarlo 3
  - Por estar afectado por una regulación de empleo 4
  - Espera los resultados de solicitudes anteriores 5
  - Espera la estación de mayor actividad 6
  - Espera reanudar una actividad por cuenta propia que no ejerce actualmente por falta de recursos productivos (herramientas, fondos, personal, etc.) 7
  - No necesita trabajar 8
  - Otras causas 9
- } Pasar a 5
- } Pasar a H-1

2.- ¿Cuánto tiempo lleva buscando empleo?

Ya lo ha encontrado 00 *Pasar a 4 y después a H-1*

Menos de dos años. Núm. de meses: _____

Dos años o más. Núm. de años: _____

3.- ¿De qué forma busca el empleo?. Formas utilizadas en las cuatro últimas semanas. (Señalar un máximo de tres respuestas)

- Trata de establecerse por su cuenta y ha iniciado gestiones para ello 1
- Se ha inscrito en una agencia de colocación privada 2
- A través de la prensa 3
- Utiliza relaciones personales ... 4
- Prepara o realiza oposiciones ... 5
- Se ha inscrito en una Oficina de Empleo de la Administración ... 6
- Otra forma 7
- No ha iniciado gestiones 8

4.- ¿Qué tipo de empleo busca o ha encontrado?.

- De jornada completa únicamente 1
- De jornada completa y si no fuera posible, lo aceptaría de jornada parcial 2
- De jornada parcial y si no fuera posible, lo aceptaría de jornada completa 3
- De jornada parcial únicamente . 4
- Otro tipo 5
- De cualquier tipo 6

5.- Si le ofrecieran ahora un trabajo o las condiciones por las que no ejerce su profesión como empresario o trabajador independiente cambiarían.

- Podría empezar a trabajar inmediatamente (en el plazo de dos semanas) 1
- No podría empezar a trabajar inmediatamente (en dos semanas) por:
  - Tener que completar su educación o aprendizaje 2
  - No poder dejar su actual trabajo en el plazo de dos semanas 3
  - Tener responsabilidades familiares o personales 4
  - Enfermedad o incapacidad (de duración previsible superior a dos semanas) 5
  - Por otras causas 6

6.- ¿Aceptaría un trabajo que le ofrecieran si implicara

	SI	NO	NO SABE
- Un cambio de residencia? ... 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐			
- Un cambio de oficio? ... 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐			
- Unos ingresos inferiores a los adecuados a su cualificación? 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐			
- Una categoría inferior a la esperada? ..... 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐			

H SITUACIONES DIVERSAS.

1.- ¿En qué situaciones de las siguientes se encontraba la semana pasada?. (Señalar un máximo de tres situaciones)

- Estudiante 1
- Jubilado o retirado 2
- Labores del hogar 3
- Incapacitado permanente 4
- Percibiendo una pensión distinta de la de jubilación 5
- Realizó, sin remuneración, trabajos sociales, actividades benéficas, etc. 6
- Otras situaciones 7

I INSCRIPCION EN LA OFICINA DE EMPLEO.

1.- En relación con las Oficinas de Empleo de la Administración, ¿en qué situación se encuentra?.

- Está inscrito y recibe algún tipo de subsidio o prestación por desempleo 1
- Está inscrito y no recibe subsidio o prestación por desempleo 2
- No está inscrito 3

J SITUACION HACE UN AÑO. (SOLO EN EL SEGUNDO TRIMESTRE DE CADA AÑO)

1.- ¿Cuál era su lugar de residencia hace exactamente un año?

Municipio (Especificar)

- El mismo que en la actualidad 1
- Distinto 6

Si es distinto, provincia (o país, si es en el extranjero) .....

2.- ¿En qué situación se encontraba hace exactamente un año?

- Trabajando 1
- Buscando empleo 2
- Disponible y sin buscar empleo 3
- Haciendo el servicio militar 4
- Estudiando 5
- Otra situación 6

Fin de encuesta

3.- ¿Cuál era su situación profesional hace un año?.

- Empleador 1
- Empresario sin asalariados o trabajador independiente 2
- Miembro de cooperativa 3
- Ayuda familiar 4
- Asalariado del sector público ... 5
- Asalariado del sector privado ... 6
- Otra (Especificar) 7

4.- ¿Cuál era la actividad del establecimiento en el cual trabajaba hace un año?. (Precisar lo más posible)

.....

CONCLUSIONS

L'objectiu de les pàgines anteriors ha sigut el de plantejar i valorar un model de recerca d'ocupació, analitzant els possibles efectes que les prestacions econòmiques reconegudes durant la situació d'atur poden tenir en l'actuació de la recerca de treball a nivell individual. Amb aquest objectiu, s'analitzen a nivell teòric i empíric els possibles condicionants de la probabilitat de deixar la desocupació i, per tant, de la durada del període d'atur individual.

L'anàlisi de la literatura existent sobre les possibles distorsions introduïdes per les prestacions en les diverses actuacions individuals en el mercat de treball, juntament a la valoració del sistema de subsidi existent a Espanya, permet establir una base per analitzar els resultats que s'obtinguin del model estimat. En aquesta línia, són diversos els punts que semblen desprendre's del present treball.

1. El sistema de prestacions per desocupació vigent a Espanya es configura com un dels que reconeixen una quantitat més gran d'aquestes i per més temps -amb les excepcions citades en el texte- prestacions en l'entorn dels països comunitaris. La durada

màxima de la prestació i el fet de que les quantitats reconegudes per aquest concepte estiguin exemptes de l'impost sobre la renda de les persones físiques -tot i que l'actual reforma de les prestacions per atur contempla que hi tributin- es poden considerar dues de les característiques diferenciadores bàsiques. Per altra banda, els principals increments enregistrats en la despesa en prestacions s'ha degut a les variacions enregistrades en la cobertura del sistema, i no tant a la tendència seguida per la prestació mitjana ni el volum de desocupats.

2. La durada mitjana dels períodes d'atur individuals -obtinguda a través de la informació facilitada per l'*Encuesta de Población Activa* corresponent a Catalunya- presenta una clara tendència decreixent iniciada a partir del tercer trimestre de 1988. Això és coherent amb la disminució experimentada pel percentatge que representa l'atur de llarga durada en el volum de la desocupació total, malgrat que continua amb un pes superior al 50%. L'etapa de creixement econòmic experimentada en el període temporal de l'estudi, amb la consegüent creació de llocs de treball que això suposa, faciliten l'accès a l'ocupació de treballadors aturats i, per tant, s'escurça la llargada del període d'atur. Tanmateix, malgrat les elevades taxes de creixement experimentades, l'atur de llarga durada no disminueix de forma tan considerable. Un

possible factor explicatiu seria la reticència dels ocupadors a contractar a desocupats de llarga durada, de manera que les persones que ja portaven un període d'atur mig no es beneficien de la conjuntura econòmica favorable. Per altra banda, un altre factor que podria ajudar a explicar aquesta persistència dels elevats percentatges que suposa l'atur de llarga durada està més relacionat amb l'objecte del present treball. Els desocupats, ja que perceben una quantitat de recursos determinada durant el període d'atur -i, més concretament, durant els primers mesos del període d'atur- poden ser més selectius -augmenten el salari de reserva individual- en la recerca d'una feina i tendeixen a allargar la situació d'atur fins el moment de finalització de les prestacions. D'aquesta manera, malgrat el creixement econòmic, el pes que representen els individus desocupats durant un llarg període, no es veuria molt reduït.

3. L'estudi de la durada de l'atur, com s'ha assenyalat al llarg del treball, s'enfronta al problema de les bases de dades utilitzades. Les enquestes individuals subministren informació sobre períodes d'atur incomplets, que transcorren en el moment de l'entrevista. En canvi, no es disposa d'informació sobre la durada completa dels períodes d'atur individuals. Per això, en el capítol III s'ha portat a terme un estudi de les diverses

formes d'estimar la durada dels períodes complets. En un moment estacionari, la durada completa és igual al doble de la durada mitjana -incompleta, que s'obté de l'enquesta- dels períodes d'atur. En canvi, aquesta relació deixa de ser certa si s'elimina aquesta hipòtesi altament restrictiva.

Les diverses metodologies de càlcul ocupades condueixen a obtenir una durada esperada dels períodes complets inferior a la durada mitjana i mostra una tendència temporal decreixent menys accentuada. Tanmateix, les diferències existents -en el nivell i no tant en la tendència mostrada per la durada calculada- entre els diversos resultats obtinguts segons el mètode de càlcul esmerçat posen de manifest les possibles limitacions d'aquest tipus d'anàlisi.

4. Malgrat les limitacions esmentades a l'apartat anterior, i donat que la tendència temporal és molt semblant entre les diverses mesures de la durada completa de l'atur, es pot obtenir, a través d'una simple descomposició, una valoració de l'efecte que la modificació en la durada de l'atur pot tenir en la taxa d'atur. Ja que l'objectiu últim del treball és avaluar la distorsió que les prestacions introdueixen en la durada de la desocupació, aquest càlcul serà útil per determinar la possible

incidència d'aquestes sobre la taxa d'atur. La participació de les variacions de la durada esperada en el creixement (o disminució) de la taxa d'atur pot xifrar-se al voltant d'un 25%, el que indica que, si bé l'efecte no és despreiable, la major part de les alteracions que es pateixen a la taxa d'atur són degudes als fluxos d'entrada a l'atur i no tant al temps durant el qual els desocupats resten en aquesta situació.

5. El plantejament del model teòric de recerca d'ocupació s'ha realitzat de manera seqüencial, partint del model més simple i analitzant les modificacions que implica la relaxació de les hipòtesis més restrictives d'aquest model. Això permet determinar els possibles factors que poden conduir a modificacions del salari de reserva establert per l'individu i , per tant, afectar a la probabilitat d'acceptar una oferta d'ocupació. En aquesta línia, és important remarcar que l'existència d'un horitzó temporal finit, l'activitat de recerca sistemàtica, la durada limitada de les prestacions i les possibles restriccions de liquidesa a les quals s'enfronten els individus desocupats, són alguns dels factors més destacats que porten a un salari de reserva no constant durant el període d'atur. La durada limitada de les prestacions per atur establerta per la normativa vigent a Espanya pot ser, doncs, un factor important a tenir en compte

en el comportament individual. Per això, un punt de gran interès és avaluar les possibles distorsions que provoquen els augments del període màxim d'elegibilitat.

6. Pel que fa als resultats empírics, en primer lloc, s'analitza l'efecte de les prestacions en la probabilitat d'estar a l'atur durant un determinat període de temps o no. Els resultats de l'estimació d'un model probit amb variable dependent binària són indicatius de que, tant el fet de rebre prestacions com la durada màxima d'aquestes, tenen un efecte significatiu en la probabilitat d'estar desocupat durant un cert temps. El fet de rebre prestacions condueix a que la probabilitat d'estar desocupat durant tres mesos o més es vegi incrementada entre un 11% i un 13%, i la probabilitat de restar en aquesta situació durant sis mesos o més augmenta d'un 9% a un 12%. Cal remarcar que, mentre el fet de ser beneficiari o no de les prestacions deixa de tenir efecte quan s'analitza la probabilitat d'estar desocupat durant dotze o més mesos -atur de llarga durada- la durada màxima del període de dret reconegut continua tenint un efecte nociu en la probabilitat de continuar en atur. Aquesta anàlisi, encara que aproximativa, permet indicar que ser beneficiari o no del subsidi sembla tenir un efecte important en el període inicial d'atur, mentre la durada màxima de les

prestacions pot ser un dels factors explicatius de l'atur de llarga durada, en la mesura que el seu efecte continua manifestant-se en els models que analitzen la probabilitat de ser aturat de llarga durada.

7. Una anàlisi més detallada dels possibles efectes de les prestacions per atur en la durada del període d'atur s'obté a partir de l'estimació d'un model que valora els efectes dels condicionants que influeixen en la probabilitat d'abandonar l'atur. L'estimació de la durada esperada de l'atur a través de dades de durada completa i censurada condueix a conclusions semblants a les assenyalades en el punt anterior. Els desocupats que reben prestacions allarguen la durada del període d'atur de dos a tres mesos i una ampliació de la durada màxima d'un mes comporta, aproximadament, una mica més d'un mes de durada de l'atur.

8. Dels resultats de l'estimació no sembla deduir-se que la probabilitat d'abandonar l'atur augmenti quan s'apropa el moment de finalització de les prestacions. Tanmateix, sí que es pot afirmar l'existència d'una certa dependència temporal positiva en la taxa d'escapament, és a dir, la probabilitat d'abandonar

l'atur augmenta a mesura que passa el període de desocupació. Això indica que els individus desocupats revisen el seu salari de reserva a la baixa i, quan s'allarga el període d'atur, són menys exigents pel que fa a l'oferta que estan disposats a acceptar. Això confirmaria el resultat que s'ha comentat abans segons el qual l'efecte de les prestacions és més acusat en els primers mesos d'atur, mentre que després dels dotze mesos les possibles distorsions són molt menors. A més, en els resultats del model probit estimat al capítol IV es pot observar com existia una clara tendència decreixent en els augments en la probabilitat d'estar desocupat provocats per les prestacions a mesura que passa el període d'atur.

9. Pel que fa als possibles efectes de la quantia reconeguda en aquest concepte de prestació, s'ha assenyalat com els resultats obtinguts -un augment de la quantia redueix la durada de l'atur- s'han d'interpretar molt acuradament donada la relació entre aquesta forma de calcular la ratio de reemplaçament i la durada del període d'atur. Per tant, no pot deduir-se que els individus que reben una major quantitat de prestacions en relació al salari anterior tinguin una durada menor del període d'atur, degut a que tots els aturats que es troben en els primers mesos d'atur reben

el percentatge més gran de prestacions que s'estableix en la normativa d'aquestes.

En definitiva, doncs, el treball presentat sembla confirmar l'existència d'un cert efecte nociu provocat per les prestacions per desocupació en la probabilitat d'abandonar l'atur. D'això, no obstant, no es pot deduir de forma immediata que la política adequada per eliminar aquests efectes és la desaparició de les prestacions per atur. Malgrat això, sí que pot afirmar-se que és necessària una important reforma en la normativa reguladora de les prestacions i en els controls establerts en la percepció d'aquestes. Així mateix, sembla també imprescindible avançar en l'ampliació de les polítiques actives d'ocupació que fomentin la creació de llocs de treball, instruments que, com s'ha vist, tenen un paper reduït en relació a les polítiques passives com les despeses en prestacions per desocupació.

Sens dubte, futures ampliacions del treball permetran valorar amb més certesa el conjunt d'efectes diversos, i en molts casos de signe oposat, que entren en joc quan s'analitza el comportament de recerca individual. En aquest sentit, l'obtenció d'una mesura adequada de la ratio de reemplaçament, que reculli la relació entre la quantia rebuda en concepte de subsidi i el salari que rebia l'individu abans, farà possible l'obtenció de

resultats més fiables pel que fa als efectes de la quantia de la prestació. Per altra banda, investigacions addicionals sobre altres formes funcionals de la taxa d'escapament i sobre la modelització de l'heterogeneïtat no observada són considerades, també, possibles ampliacions del treball. Finalment, per tal d'obtenir una millor valoració dels efectes de les prestacions en la taxa d'atur a nivell agregat sembla oportú plantejar l'estimació de les conseqüències que pot tenir l'existència de prestacions en els fluxos d'entrada a l'atur. La possibilitat, plantejada reiteradament, de disposar d'informació sobre fluxos bruts en el mercat de treball permetrà avançar en aquesta línia del treball.

BIBLIOGRAFIA

ADDISON, J.T.; PORTUGAL, P. (1989).- "Job displacement, relative wage changes and duration of unemployment". Journal of Labor Economics, 7, pp.281-302.

AKERLOF, G.; MAIN, B. (1980).- "Unemployment spells and unemployment experience". American Economic Review, 70, pp.885-93.

AKERLOF, G.; MAIN, B. (1981).- "An experience-weighted measure of employment and unemployment duration". American Economic Review, 71, pp.1003-12.

ALBA, A.; FREEMAN, R.B. (1990).- "Jobfinding and wages when longrun unemployment is really long: the case of Spain". NBER Working Paper 3409.

ALBRECHT, J.W.; AXELL, B. (1984).- "An equilibrium model of search unemployment". Journal of Political Economy vol.92, 5, pp.824-40.

AMEMIYA, T. (1981).- "Qualitative response models: a survey". Journal of Economic Literature vol. XIX, pp.1483-1536.

ANDRES, J.; GARCIA, J. (1991).- "Los determinantes de la probabilidad de abandonar el desempleo: evidencia empírica para el caso español". Mimeo.

ANDRES, J.; GARCIA, J.; JIMENEZ, S. (1989).- "La incidencia y la duración del desempleo masculino en España". Moneda y Crédito, 189, pp.75-124.

ATKINSON, A.B. et al. (1984).- "Unemployment benefit, duration and incentives in Britain". Journal of Public Economics, 23, pp.3-26.

ATKINSON, A.B.; MICKLEWRIGHT, J. (1991).- "Unemployment compensation and labor market transitions: a critical review". Journal of Economic Literature, vol.29, pp.1679-1727.

- AXELSSON, R.; HOLMLUND, B.; LÖFGREN, K.G. (1977).**- "On the length of spells of unemployment in Sweden. Comment". American Economic Review, 67, pp.218-21.
- BAILAR, B.A. (1975).**- "The effects of rotation group bias on estimates from panel surveys". Journal of the American Statistical Association, 70, pp.23-30.
- BARNES, W.F. (1975).**- "Job search models, the duration of unemployment and the asking wage: some empirical evidence". Journal of Human Resources, vol.X n^o2, pp.230-40.
- BARRET, N.S. (1975).**- "The U.S. Phillips curve and international unemployment rate differentials: comment". American Economic Review, 65, pp.213-21.
- BARRON, J.M.; McCAFFERTY, S. (1977).**- "Job search, labor supply and the quit decision: theory and evidence". American Economic Review, vol. 67, 4, pp.683-91.
- BARRON, J.M. (1975).**- "Search in the labor market and the duration of unemployment: some empirical evidence". American Economic Review, 65, pp.934-42.
- BARRON, J.M.; MELLOW, W. (1979).**- "Search effort in the labor market". Journal of Human Resources, vol.XIV n^o3, pp.389-404.
- BARRON, J.M.; MELLOW, W. (1981a).**- "Unemployment insurance: the recipients and its impact". Southern Economic Journal, vol.47, 3, pp.606-16.
- BARRON, J.M.; MELLOW, W. (1981b).**- "Changes in labor force status among the unemployed". Journal of Human Resources, vol.XVI, n^o3, pp.427-441.
- BENHABIB, J.; BULL, C. (1983).**- "Job search: the choice of intensity". Journal of Political Economy, 19, pp.747-64.

BERTOLA, G. (1990) .- "Job security, employment and wages". European Economic Review, 34, pp.851-86.

BJÖRKLUND, A. (1978).- "On the duration of unemployment in Sweden, 1965-76". Scandinavian Journal of Economics, 80, pp.421-39.

BJÖRKLUND, A.; HOLMLUND, B. (1991).- "The economics of unemployment insurance: the case of Sweden" a A. Björklund et al. (eds). Labour market policy and unemployment insurance. Oxford University Press.

BLACK, M. (1980).- "Pecuniary implications of on-the-job search and quit activity". Review of Economics and Statistics, vol.62, 2, pp.222-29.

BLACK, M. (1981).- "An empirical test of the theory of on-the-job search". Journal of Human Resources, vol.XVI, nº 1, pp.129-40.

BLANCHARD, O.J.; DIAMOND, P. (1990).- "The cyclical behavior of the gross flows of U.S. workers". Brookings Papers on Economic Activity, 2, pp.85-143.

BLANCO, J.M. (1992).- "Los efectos del seguro de desempleo sobre la actividad laboral y las horas trabajadas". Moneda y Crédito, 195, pp.283-328.

BLAU, D.M.; ROBINS, P.K. (1986).- "Job search, wage offers and unemployment insurance". Journal of Public Economics, 29, pp.173-97.

BLAU, D.M.; ROBINS, P.K. (1990).- "Job search outcomes for the employed and unemployed". Journal of Political Economy, 98, pp.637-55.

BOWERS, N. (1980).- "Probing the issues of unemployment duration". Monthly Labor Review, 103, pp.23-32.

BOWERS, J.K.; HARKESS, D. (1979).- "Duration of unemployment by age and sex". Economica, 46, pp.239-60.

BOWERS, N.; HORVATH, F. (1984).- "Keeping time: an analysis of errors in the measurement of unemployment duration". Journal of Business and Economic Statistics, vol. 2, 2, pp.140-49.

BRECHLING, F. (1981).- "Layoffs and unemployment insurance" a S. Rosen (ed.) Studies in labor markets. University of Chicago Press.

BURDETT, K. (1979).- "Unemployment insurance payments as a search subsidy: a theoretical analysis". Economic Inquiry, 17, pp.333-43.

BURDETT, K.; HOOL, B. (1983).- "Layoffs, wages and unemployment insurance". Journal of Public Economics, 21, pp.325-57.

BURDETT, K.; MORTENSEN, D.T. (1980).- "Search, layoffs and labor market equilibrium". Journal of Political Economy, 88, 4, pp.652-72.

BURDETT, K.; VISHWANATH, T. (1988).- "Declining reservation wages and learning". Review of Economic Studies, vol.55, pp.656-66.

BURDETT, K.; WRIGHT, R. (1989a).- "Optimal firm size, taxes and unemployment". Journal of Public Economics, vol. 39, 3, pp.275-87.

BURDETT, K.; WRIGHT, R. (1989b).- "Unemployment insurance and short-time compensation". Journal of Political Economy. vol. 97, 6, pp.1479-96.

BURGESS, P.L.; KINGSTON, J.L. (1976).- "The impact of unemployment insurance benefits on reemployment success". Industrial and Labor Relations Review, vol.30 n^o1, pp.25-31.

CLARK, K.M.; SUMMERS, L.H. (1979).- "Labor market dynamics and unemployment: a reconsideration". Brookings Papers on Economic Activity, 1, pp.13-60.

CLARK, K.M.; SUMMERS, L.H. (1982).- "Unemployment insurance and labor market transitions" a M.N. BAILY (ed).- Workers, jobs and inflation. The Brookings Institution, Washington DC.

CLASSEN, K.P. (1977).- "The effect of unemployment insurance on the duration on unemployment and subsequent earnings". Industrial and Labor Relations Review, vol.30 n°1 pp.438-44.

CLASSEN, K.P. (1979).- "Unemployment insurance and job search" a S.A. Lippman; J.J. McCall (eds). Studies in the economics of search, North-Holland. New York, 1979.

COMMISSION DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENES (1993).- L'emploi en Europe 1992. Brussel.les.

COX, D.R.; OAKES, D. (1984).- Analysis of survival data. Chapman and Hall.

CREEDY, J.; DISNEY, R. (1981).- "Changes in labour market states in Great Britain". Scottish Journal of Political Economy, vol.28, 1, pp.76-85.

CRIPPS, T.F.; TARLING, R.J. (1974).- "An analysis of the duration of male unemployment in Great Britain 1932-73". Economic Journal, vol.84, pp.289-316.

CHAPIN, G. (1971).- "Unemployment insurance, job search and the demand for leisure". Western Economic Journal, pp.102-104.

CHIRINKO, R. (1982).- "An empirical investigation of the returns to job search". American Economic Review, 72, pp.498-501.

CHOI, S.C.; WETTE, R. (1969).- "Maximum likelihood estimation of the parameters of the gamma distribution and their bias". Technometrics, vol.11, 4, pp.683-90.

DANZIGER, S.; HAVEMAN, R. PLOTNICK, R. (1981).- "How income transfer programs affect work, savings, and the income distribution: a critical review". Journal of Economic Literature, vol. XIX, pp.975-1028.

DAVANZO, J. (1978).- "Does unemployment affect migration?". Review of Economics and Statistics, 60, pp.504-14.

EDIN, P. (1989).- "Unemployment duration and competing risks: evidence from Sweden". Scandinavian Journal of Economics, vol.91, 4, pp.639-53.

ELBERS, C.; RIDDER, G. (1982).- "True and spurious duration dependence : on the identifiability of yhe proportional hazard model". Review of Economic Studies, 49, pp.403-9.

EHRENBERG, R.G.; OAXACA, R.L. (1976).- "Unemployment insurance, duration of unemployment and subsequent wage gain". American Economic Review, 66, pp.754-66.

FALLICK, B. CH. (1992).- "Job security and job search in more than one labor market". Economic Inquiry, vol. XXX, pp.742-45.

FEINBERG, R.M. (1977).- "Search in the labor market and the duration of unemployment: note". American Economic Review, vol.67 n^o5, pp.1011-13.

FEINBERG, R. (1978).- "On the empirical importance of job search theory". Southern Economic Journal. vol. XLV, pp.508-21.

FELDSTEIN, M.S. (1976).- "Temporary layoffs in the theory of unemployment". Journal of Political Economy, 84, pp.937-58.

FELDSTEIN, M.S. (1978).- "The effect of unemployment insurance on temporary layoff unemployment". American Economic Review, vol.65, nº5, pp.834-46.

FELDSTEIN, M.S.; POTERBA, J. (1984).- "Unemployment insurance and reservation wages". Journal of Public Economics, 23, pp.141-67.

FERNANDEZ, F.; GARRIDO, L.; TOHARIA, L. (1991).- "Empleo y paro en España, 1976-1990" a F. Miguélez i C. Prieto (Dir.) Las relaciones laborales en España. Siglo XXI de España Editores, S.A.

FIELDS, G.S. (1977).- "The direct labor market effects of the U.S. unemployment insurance system: a review of recent evidence". Industrial Relations, vol.16, nº1, pp. 1-14.

FISHE, R.P.H. (1982).- "Unemployment insurance and the reservation wage of the unemployed". Review of Economics and Statistics, 64, pp.12-17.

FITZROY, F.R.; HART, R.A. (1985).- "Hours, layoffs and unemployment insurance funding: theory and practice in an international perspective". Economic Journal, 95, pp.700-13.

FLANAGAN, R. (1973).- "The U.S. Phillips curve and international unemployment rate differentials". American Economic Review, 63, pp.117-31.

FLORENS, J.P.; FOUGERE, D. (1990).- "Durées de chômage et transitions sur le marché du travail". Sociologie du travail, nº4, pp.439-67.

GARCIA, J.; STERN, J. (1985).- "Real earnings gains and losses from unemployment". Centre for labour Economics. London School of Economics. Discussion Paper nº 213. Publicat a S. Nickell et al. (1989) The nature of unemployment in Britain. Oxford University Press.

GARFINKLE, S.H. (1977).- "The outcome of a spell of unemployment". Monthly Labor Review, vol.100, pp.54-57.

GIBBONS, R.; KATZ, L.F. (1989).- "Layoffs and lemons". NBER Working Paper nº 2968.

GORTER, D.; GORTER, C. (1993).- "The relation between unemployment benefits, the reservation wage and search duration". Oxford Bulletin of Economics and Statistics, vol.55, 2, pp.199-214.

GOSS, E.; PAUL, C. (1990).- "The impact of unemployment insurance benefits on the probability of migration of the unemployed". Journal of Regional Science, vol.30, 3, pp.349-58.

GRONAU, R. (1971).- "Information and frictional unemployment". American Economic Review, vol.61, pp.290-301.

GROOT, W. (1990).- "Heterogeneous jobs and re-employment probabilities". Oxford Bulletin of Economics and Statistics, 52, 3, pp.253-67.

GROSS, D.M. (1993).- "The causes of unemployment in France: a flow approach". Applied Economics, 25, pp.495-504.

GUSTMAN, A.L. (1982).- "Analyzing the relation of unemployment insurance to unemployment", a R. G. Ehrenberg (ed). Research in labor economics. vol.5. JAI Pres.

HALL, R.E. (1972).- "Turnover in the labor force". Brookings Papers on Economic Activity, 3, pp.709-65.

HAMERMESH, D.S. (1979).- "Entitlement effects, unemployment insurance and employment decisions". Economic Inquiry, 17, pp.317-22.

HECKMAN, J.J.; BORJAS, G.J. (1980).- "Does unemployment cause future unemployment? Definitions, questions and answers from a continuous time model of heterogeneity and an state dependence". Economica, 47, pp.39-77.

HECKMAN, J.J.; SINGER, B. (1984).- "Econometric duration analysis". Journal of Econometrics, 24, pp.63-132.

HECKMAN, J.J.; WILLIS, R. (1977).- "A beta logistic model for the analysis of sequential labor force participation by married women". Journal of Political Economy, 85, pp.27-58.

HEY, J.D.; MAVROMARAS, K. (1981).- "The effect of unemployment insurance on the riskiness of occupational choice". Journal of Public Economics, 16, 3, pp.317-41.

HOLEN, A. (1977).- "Effects of unemployment insurance entitlement on duration and job search outcome". Industrial and Labor Relations Review, 30, pp.445-50.

HOLZER, H.J. (1986).- "Reservation wages and their labor market effects for black and white male youth". Journal of Human Resources, 21, pp.157-77.

HOLZER, H.J. (1987).- "Job search by employed and unemployed youth". Industrial and Labor Relations Review, vol.40 n^o4, pp.601-11.

HOLZER, H.J. (1988).- "Search method used by unemployed youth". Journal of Labor Economics, vol.6 n^o1, pp.1-20.

HOSIOS, A.J. (1990).- "On the efficiency of matching and related models of search and unemployment". Review of Economic Studies, 57, pp.279-98.

INSTITUTO NACIONAL DE EMPLEO.- Estadística de empleo

INSTITUTO NACIONAL DE ESTADISTICA.- Encuesta de Población Activa

- JACKMAN, R.; LAYARD, R. (1991).**- "Does long-term unemployment reduce a person's chance of a job? A time series test". Economica, 58, pp.93-106.
- JENSEN, P.; WESTERGÅRD-NIELSEN, N. (1990).**- "Temporary layoffs" a J. Hartog; G. Ridder y J. Theeuwes (Eds). Panel data and labor market studies. North-Holland.
- JONES, S.R.G. (1986).**- "Unemployment insurance and involuntary unemployment: the case of adverse selection". Journal of Public Economics, 30, pp.317-28.
- JONES, S.R.G. (1988).**- "The relationship between unemployment spells and reservation wages as a test of a search theory". Quarterly Journal of Economics, 103, pp.741-65.
- JONES, S.R.G. (1989).**- "Reservation wages and the cost of unemployment". Economica, 56, pp.225-46.
- JUHN, CH.; MURPHY, K.M.; TOPEL, R.H. (1991).**- "Why has the natural rate of unemployment increased over time?". Brookings Papers on Economic Activity, 2, pp.75-126.
- KAHN, L.M. (1978).**- "The returns to job search: a test of two models". Review of Economics and Statistics, 60, pp.496-503.
- KAHN, L. M.; LOW, S. (1982).**- "The relative effects of employed and unemployed search". Review of Economics and Statistics, 64, 2, pp.234-41.
- KAHN, L.M.; LOW, S. (1988).**- "Systematic and random search. A synthesis". Journal of Human Resources, vol.23, 1, pp.1-19.
- KAITZ, H. (1970).**- "Analyzing the length of spells of unemployment". Monthly Labor Review, vol.XCIII, pp.11-20.

KALBFLEISCH, J.D.; PRENTICE, R.L. (1980).- The statistical analysis of failure time data. Wiley.

KASPER, H. (1967).- "The asking price of labor and the duration of unemployment". Review of Economics and Statistics, 49, pp.165-72.

KATZ, L.; MEYER, B. (1990a).- "The impact of the potential duration of unemployment benefits on the duration of unemployment". Journal of Public Economics, 41, pp.45-72.

KATZ, L.; MEYER, B. (1990b).- "Unemployment insurance, recall expectations and unemployment outcomes". Quarterly Journal of Economics, 105, pp.973-1002.

KIEFER, N.M. (1988).- "Economic duration data and hazard functions". Journal of Economic Literature, vol.26, pp.646-79.

KIEFER, N.M.; NEUMANN, G.R. (1979).- "An empirical job-search model with a test of the constant reservation-wage hypothesis". Journal of Political Economy, vol.87 n°1, pp.89-107.

KIEFER, N.M.; NEUMANN, G.R. (1981).- "Individual effects in a nonlinear model: explicit treatment of heterogeneity in the empirical job-search model". Econometrica, vol.49 n°4, pp.965-79.

KOOREMAN, P.; RIDDER, G. (1983).- "The effects of age and unemployment percentage on the duration of unemployment. Evidence from aggregate data". European Economic Review, 20, pp.41-57.

LANCASTER, T. (1979).- "Econometric methods for the duration of unemployment". Econometrica, vol. 47, 4, pp.939-56.

LANCASTER, T. (1985).- "Generalised residuals and heterogeneous duration models with applications to the Weibull model". Journal of Econometrics, 28, pp.155-69.

LANCASTER, T.; CHESHER, A. (1983).- "An econometric analysis of reservation wages". Econometrica, vol.51, 6, pp.1661-76.

LANCASTER, T.; NICKELL, S. (1980).- "The analysis of re-employment probabilities for the unemployed". Journal of the Royal Statistic Association, Series A, 143, pp.141-65.

LAYARD, R.; NICKELL, S. (1985).- "The causes of british unemployment". National Institute Economic Review, pp.62-85.

LIPPMAN, S.; McCALL, J.J. (1976a).- "The economics of a job search: a survey". Part I. Economic Inquiry, vol.XIV, pp.155-89.

LIPPMAN, S.; McCALL, J.J. (1976b).- "The economics of a job search: a survey". Part II. Economic Inquiry, vol.XIV, pp.347-68.

LIPPMAN, S; McCALL, J.J. (1986).- "Search unemployment: mismatches, layoffs and unemployment insurance", a L. Mathiessen i S. Strøm (Eds). Unemployment. Macro and micro explanations. McMillan Press.

LUCKETT, J.P. (1979).- "A communication: estimating unemployment duration". Brookings Papers on Economic Activity, 2, pp.477-79.

LYNCH, L. M. (1983).- "Job search and youth unemployment". Oxford Economic Papers, 35, 4, pp.595-606.

McCALL, J.J. (1970).- "Economics of information and job search". Quarterly Journal of Economics, 84, pp.113-26.

McFADDEN, D. (1974).- "Conditional logit analysis of qualitative choice behavior" a P. Zarembka. Frontiers in econometrics. Academic Press.

McHONE, W.; RUNGELING, B. (1993).- "Replacement income, duration of unemployment and the migration of unemployed prime age males". Applied Economics, 25, pp.905-9.

McKAY, D.I.; REID, G.L. (1972).- "Redundancy, unemployment and manpower policy". Economic Policy, pp.1256-72.

McKENNA, C.J. (1992).- "Counter-offers in the theory of individual job search". Economic Letters, 38, pp.423-29.

MANSKI, C.; McFADDEN, D. (eds) (1981).- Structural analysis of discrete data with econometric applications. MIT Press.

MARSTON, S.T. (1975).- "The impact of unemployment insurance on job search". Brookings Papers on Economic Activity, 6, pp.13-60.

MARSTON, S.T. (1976).- "Employment instability and high unemployment rates". Brookings papers on Economic Activity, 1, pp.169-210.

MAVROMARAS, K. (1987).- "Unemployment benefits and unemployment rates revisited: a general equilibrium job search model". Journal of Public Economics, 32, 1, pp.101-18.

MELLOW, W. (1978).- "Search costs and the duration of unemployment". Economic Inquiry, 16, pp.423-30.

MEYER, B.D. (1989).- "A quasi-experimental approach to the effects of unemployment insurance". NBER Working Paper nº 3159.

MEYER, B.D. (1990).- "Unemployment insurance and unemployment spells". Econometrica, vol.58, 4, pp.757-82.

MILBOURNE, R.D.; PURVIS, D.D.; SCOONES, W.D. (1991).- "Unemployment insurance and unemployment dynamics". Canadian Journal of Economics, vol. XXIV, 4, pp.804-26.

MINISTERIO DE TRABAJO Y SEGURIDAD SOCIAL (1990).- De la pirámide al pilar de población. Madrid.

MINISTERIO DE TRABAJO Y SEGURIDAD SOCIAL (1992).- Perspectivas del empleo 1992. Madrid.

MOFFIT, R. (1985).- "Unemployment insurance and the distribution of unemployment spells". Journal of Econometrics, 28, pp. 85-101.

MOFFIT, R. (1992).- "Incentive effects of the U.S. welfare system: a review". Journal of Economic Literature, vol. XXX, pp.1-61.

MOFFIT, R.; NICHOLSON, W. (1982).- "The effect of unemployment insurance on unemployment: the case of federal supplemental benefits". Review of Economics and Statistics, vol.64 nº1, pp.1-11.

MORRIS, C.N. (1982).- "Natural exponential families with quadratic variance functions". Annals of Statistics, 10, pp.65-80.

MORRIS, C.N. (1983).- "Natural exponential families with quadratic variance functions: statistical theory". Annals of Statistics, 11, pp.515-29.

MORTENSEN, D.T. (1970).- "Job search, duration of unemployment and the Phillips curve". American Economic Review, 60, pp.847-62.

MORTENSEN, D.T. (1992).- "Búsqueda de empleo y análisis del mercado laboral" a O.C. Ashenfelter i R. Layard (Comps.). Manual de Economía del Trabajo. vol. II. Ed. MTSS, Madrid.

NACHMAN, D.C. (1975).- "Risk aversion, impatience and optimal timing decisions". Journal of Economic Theory, 11, pp.196-246.

NARENDRANATHAN, W. (1993).- "Job search in a dynamic environment: an empirical analysis". Oxford Economic Papers, vol.45, 1, pp.1-23.

NARENDRANATHAN, W.; NICKELL, S. (1985).- "Modelling the process of job search". Journal of Econometrics, 28, pp.29-49.

NARENDRANATHAN, W.; NICKELL, S. (1986).- "Estimating the parameters of interest in a job search model" a R. Blundell i I. Walker (ed). Unemployment, search and labor supply. Cambridge University Press.

NARENDRANATHAN, W.; NICKELL, S. STERN, J. (1985).- "Unemployment benefits revisited". Economic Journal, 95, pp.307-29.

NARENDRANATHAN, W.; STEWART, M. (1990).- "An examination of the robustness of models of the probability of finding a job for the unemployed", a J. Hartog; G. Ridder i J. Theeuwes (Eds). Panel data and labor market studies. North-Holland.

NEWTON, F.C.; ROSEN, H.S. (1979).- "Unemployment insurance, income taxation and duration of unemployment: evidence from Georgia". Southern Economic Journal, 45, pp.773-84.

NICKELL, S.J. (1979a).- "The effect of unemployment and related benefits on the duration of unemployment". Economic Journal, 89, pp.34-49.

NICKELL, S.J. (1979b).- "Estimating the probability of leaving unemployment". Econometrica, vol.47, nº5, pp.1249-66.

NICKELL, S.J. (1982).- "The determinants of equilibrium unemployment in Britain". Economic Journal, 92, pp.555-75.

PEDERSEN, P.J.; WESTERGÅRD-NIELSEN, N. (1993).- "Chômage: ce que montrent les données individuelles longitudinales". Revue Économique de l'OCDE, 20, pp.71-127.

PERRY, G. (1972).- "Unemployment flows in the US labor market". Brookings Papers on Economic Activity, 11, pp.245-78.

PISSARIDES, C.A. (1976).- "Job search and participation". Economica, 43, pp.33-49.

PISSARIDES, C.A. (1986).- "Unemployment and vacancies in Britain". Economic Policy, 3, pp.499-559.

PODGURSKY, M.; SWAIM, P. (1987).- "Job displacement and earnings loss: evidence from the displaced worker survey". Industrial and Labor Relations Review, 41, pp.17-29.

REID, F. (1982).- "UI-Assisted worksharing as an alternative to layoffs: the canadian experience". Industrial and Labor Relations Review, vol. 35, 3, pp.319-29.

SAFFER, H. (1982).- "Layoffs and unemployment insurance". Journal of Public Economics, 19, pp.121-29.

SALANT, S.W. (1977).- "Search theory and duration data: a theory of sorts". Quarterly Journal of Economics, 91, pp.39-57.

SALOP, S.C. (1973).- "Systematic job search and unemployment". Review of Economic Studies, 40, pp.191-201.

SANDELL, S. (1980).- "Is the unemployment rate of women too low? A direct test of the economic theory of job search". Review of Economics and Statistics, 62, pp.634-38.

SCHMITT, J.; WADSWORTH, J. (1993).- "Unemployment benefit levels and search activity". Oxford Bulletin of Economics and Statistics, vol. 55, 1, pp.1-24.

SEATER, J. (1979).- "Job search and vacancy contacts". American Economic Review, 69, pp.411-19.

SIDER, H. (1985).- "Unemployment duration and incidence: 1968-82". American Economic Review, vol. 75, 3, pp.461-72.

ST. LOUIS, R.D.; BURGESS, P.L.; KINGSTON, J.L. (1986).- "Reported vs. actual job search by unemployment insurance claimants". Journal of Human Resources, 21, pp.92-117.

STEPHENSON, S.P.Jr. (1976).- "The economics of youth job search behavior". Review of Economics and Statistics, vol.58 n°1, pp.104-11.

STIGLER, G.J. (1961).- "The economics of information". Journal of Political Economy, 69, pp.213-25.

STIGLER, G.J. (1962).- "Information in the labor market". Journal of Political Economy, 70, pp.94-104.

TANNERY, F.J. (1983).- "Search effort and unemployment insurance reconsidered". Journal of Human Resources, vol.XVIII n°3, pp.432-40.

TOBIN, J. (1958).- "Estimation of relationships for limited dependent variables". Econometrica, 26, pp.24-36.

TOPEL, R.H. (1983).- "On layoffs and unemployment insurance". American Economic Review, 73, pp.541-59.

TOPEL, R.H. (1985).- "Unemployment and unemployment insurance", a R. Ehrenberg (Ed).- Research in labor economics, vol.7. JAI Press.

TOPEL, R.H.; WELCH, F. (1980).- "Unemployment insurance: survey and extensions". Economica, 47, pp.351-79.

USATEGUI, J.M. (1991).- "Subsidios de desempleo y salarios mínimos aceptables en el mercado de trabajo". Revista Española de Economía, vol.8 n°2.

- USATEGUI, J.M. (1993).**- "Finite duration of unemployment insurance, reservation wages and participation in the job market". Journal of Public Economics, vol. 50, 3, pp.407-29.
- VAN DE KLUNDERT, T. (1990).**- "On socioeconomic causes of wait unemployment". European Economic Review, 34(5), pp.1011-22.
- VAN DEN BERG, G. (1990a).**- "Search behaviour, transitions to non-participation and the duration of unemployment". Economic Journal, 100(402), pp.842-65.
- VAN DEN BERG, G. (1990b).**- "Nonstationarity in job search theory". Review of Economic Studies, vol. 57, 2, pp.255-77.
- VAN OURS, J.C. (1992).**- "Duration dependency and unobserved heterogeneity in unemployment time series". Economic Letters, 38, pp.199-206.
- VICKERY, C. (1977).**- "The impact of turnover on group unemployment rates". Review of Economics and Statistics, vol. LIX, pp.415-26.
- VICKERY, C. (1979).**- "Unemployment insurance: a positive appraisal". Industrial relations, 18, pp.1-17.
- WADSWORTH, J. (1991).**- "Unemployment benefits and search effort in the UK labour market". Economica, 58, pp.17-34.
- WARNER, J.T.; POINDEXTER, J.C.; FEARN, R.M. (1980).**- "Employer-employee interaction and the duration of unemployment". Quarterly Journal of Economics, vol.94 n°2, pp.211-33.
- WEITZMAN, M. (1979).**- "Optimal search for the best alternative". Econometrica, 47, pp.641-54.

WELCH, F. (1977).- "What have we learned from empirical studies of unemployment insurance?". Industrial and labor Relations Review, vol.30 n°4, pp.451-61.

YANIV, G. (1982).- "Unemployment insurance benefits and the supply of labor of an employed worker". Journal of Public Economics, 17, pp.71-87.

YOON, B.J. (1981).- "A model of unemployment duration with variable search intensity". Review of Economics and Statistics, vol.63, 4, pp.599-609.